

# Филип Дик

## КАМЕРА ПОМЪТНЯЛА

„Брилянтен, идиосинкратичен,  
страховито интелигентен писател...  
Дик просветлява.“

– *Washington Post*

**ФИЛИП К. ДИК**  
**КАМЕРА ПОМЪТНЯЛА**

Превод: Васил Велчев

[chitanka.info](http://chitanka.info)

„Дик беше... един от проникновените мечтатели, които северноамериканската фантастика роди през изминалия век. Най-добрите му романи ни оставиха по-значимо наследство, отколкото творчеството на всеки друг автор за последните 30 години.“

Стив Ериксън, L.A. Weekly

Ченгетата и престъпниците винаги са били взаимозависими, но нито един друг роман не изследва тази извратена симбиоза толкова въздействащо, както „Камера помътняла“. Боб Арктър е дилър на смъртоносен наркотик, наречен Субстанцията С. Фред е полицейски агент под прикритие със задача да следи и евентуално да разкрие дилъра. И тъй като Субстанцията С, която Боб взима в гигантски дози, постепенно разделя мозъка на две независими, конкурентни части, Фред не осъзнава че...

Саркастичен, зловещо детайлен в описанията на наркоманите, безделниците и живите мъртъвци, тестът за идентичност, който предлага Филип Дик (и на героите, и на читателите си), е вероятно най-разстройващият роман за наркотици, писан някога.

„Филип Дик е един постмодерен пророк, многостранно дете на променящата се контракултура.“

Village Voice



# 1

Имаше някога едно момче, което по цял ден чистеше буболечките от косата си. А докторът му беше казал, че там няма никакви буболечки. След като прекараше под горещия душ осем часа, изтърпявайки болката от ухапванията на гадините, той излизаше от банята и се подсушаваше, а косата му си оставаше все така пълна с буболечки. Всъщност те бяха навсякъде по него. След месец вече бяха проникнали и в белите му дробове.

Понеже нямаше какво друго да направи и не можеше да мисли за друго, той започна да изследва теоретично жизнения цикъл на буболечките и с помощта на енциклопедията „Британика“ се опита да определи вида им. По това време те вече бяха плъзнали из цялата къща. Той изчете безброй материали за най-различни видове и най-накрая видя буболечките извън къщата, така че стигна до извода, че са листни въшки. След като взе това решение, той никога не се усъмни в него, въпреки че останалите му разправяха неща от рода на: „Листните въшки не хапят хора“.

Говореха му така, защото непрекъснатите ухапвания на буболечките бяха превърнали живота му в мъчение. Той отиде в един от магазините на веригата супермаркети „7-11“, разпростряла се из цяла Калифорния, и си купи флакони със спрейове „Райд“, „Черен флаг“ и „Защита на двора“. Първо напръска къщата, а после и себе си. Като че ли препаратът „Защита на двора“ се оказа най-ефикасен.

В процеса на теоретичните си изследвания той откри три фази в жизнения цикъл на буболечките. Първо те биваха пренасяни върху него с цел да бъде заразен от така наречените от него „хора-носители“, които не разбираха своята роля в разпространението им. По време на тази фаза буболечките още не притежаваха челюсти или мандибули (той усвои тази дума по време на седмиците научни изследвания — доста необичайно занимание за младеж, който сменя спирачните накладки на хората в автосервиза „Спирачки и гуми“). Следователно „хората-носители“ не усещаха нищо. Той обичаше да седи в ъгъла на

гостната си и да наблюдава как влизат различни „хора-носители“ — повечето от които познаваше бегло, но и някои напълно непознати, — покрити с листни въшки в тази особена фаза, в която не хапят. Усмиваше се на себе си, защото знаеше, че тези хора са използвани от буболечките и изобщо не подозират за това.

— Защо се хилиш, Джери? — питаха го хората.

Той само се усмиваше.

В следващата фаза на буболечките им израстваха крила, всъщност не точно крила, а някакви функционални придатъци, позволяващи им да се роят, и те започваха да се разпространяват навсякъде, особено по него. От този момент нататък въздухът се изпълваше с тях. Благодарение на това гостната му и цялата къща се замъгляваха. По време на тази фаза той се стараяше да не ги вдишва.

Най-мъчно му беше за неговото куче, защото виждаше как буболечките кацат и се настаняват навсякъде по тялото му и вероятно влизат дори в белите му дробове, сякаш са си у дома. Навярно — или поне така му подсказваха емпатичните му способности — кучето се измъчваше не по-малко от него самия. Питаше се дали да не даде животинчето на някого, за да го избави от страданието. Но реши, че няма смисъл — така или иначе, по невнимание беше допуснал кучето да се зарази и то щеше да отнесе буболечките навсякъде със себе си.

Понякога го вземаше под душа и се опитваше да измие и изчисти и него. Но постигаше същия успех, както и при самия себе си. Сърцето му се късаше като гледаше как кучето се мъчи; никога нямаше да се откаже от опитите си да му помогне. В известно отношение това беше най-неприятното в цялата история — страданията на животинчето, което нямаше как да се оплаче.

— Защо висиш по цял ден под шибания душ с проклетото куче? — попита го веднъж приятелят му Чарлз Фрек, който бе влязъл в банята по време на къпането му.

— Трябва да изчистя листните въшки от него — отвърна Джери.

Той дръпна кучето от душа и започна да го подсушава. Озадачен, Чарлз Фрек наблюдаваше как Джери втрива крем за бебета и талк в козината на животинчето. Цялата къща беше пълна с флакони със спрей против насекоми, шишенца с талк, с крем за бебета и с мазила за кожа, събрани на купчини и разхвърляни. Повечето шишенца и

флакони бяха празни — Джери вече изразходваше по много от тях всеки ден.

— Не виждам никакви листни въшки — каза Чарлз. — Какво е това листна въшка?

— Нещо, което в края на краищата ще те убие — каза Джери. — Ето какво е листната въшка. Те са в косата ми, по кожата ми и в белите ми дробове и проклетата болка е непоносима — вероятно ще се наложи да вляза в болница.

— А как става така, че не мога да ги видя?

Джери остави увитото в кърпа куче и коленичи върху мъхнатия килим.

— Сега ще ти покажа една — каза той.

Килимът беше покрит с листни въшки — те подскачаха нагоре и падаха обратно долу навсякъде по него, а някои се издигаха понависоко от останалите. Джери се зае да потърси някоя особено едра гадина, защото хората трудно ги виждаха.

— Дай ми бутилка или буркан от шкафа под мивката — каза той. — Ще затворим листната въшка вътре и когато отида при доктора, ще я взема със себе си и ще му я дам да я анализира.

Чарлз Фрек му донесе празен буркан от майонеза. Джери продължи да търси и най-накрая попадна на листна въшка, която скачаше на поне четири фута<sup>[1]</sup> във въздуха. Тя беше дълга повече от инч<sup>[2]</sup>. Той я хвана, занесе я до буркана, грижливо я пусна вътре и завинти капачката. После вдигна буркана тържествуващо.

— Виждаш ли? — попита той.

— Дааа! — възкликна Чарлз Фрек, когато разгледа съдържанието на буркана, а очите му се ококориха. — Колко е голяма! Леле!

— Помогни ми да намерим още за доктора — помоли Джери и отново коленичи на килима с буркана до себе си.

— Разбира се — отвърна Чарлз Фрек и клекна до него.

За по-малко от час и половина напълниха три буркана с буболечки. Чарлз, въпреки че беше новак в тази дейност, намери някои от най-големите.

Беше по обед, през юни 1994 година<sup>[3]</sup>. В Калифорния, в голям район от евтини, но трайни пластмасови къщи, много отдавна напуснат от порядъчните жители. Преди известно време Джери беше напръскал всички прозорци с метална боя, за да не прониква вътре

слънчевата светлина. Стаята се осветяваше от полилей с множество мощни крушки. Те светеха непрекъснато и по този начин въпросът „кое време от денонощието е?“ губеше смисъл за Джери и неговите приятели. Това му харесваше — не обичаше да зависи от времето. Така можеше да се концентрира върху важните неща, без да се налагат досадни прекъсвания. Важните неща, като например, двама мъже да клечат върху мъхнатия килим, да откриват буболечка след буболечка и да пълнят с тях буркан след буркан.

— А какво ще получим за тях? — попита по-късно през деня Чарлз Фрек. — Имам предвид дали докторът ще ни плати нещо? Или поне ще ни даде ли нещо за награда?

— По този начин искам да помогна да се намери лечение срещу тях — каза Джери. Болката, която не отслабваше нито за миг, отново беше станала непоносима. Така и не можа да свикне с нея, знаеше, че няма да успее и в бъдеще. Внезапно почувства непреодолимо желание да вземе още един душ.

— Хей, човече — изрече задъхано той, изправяйки се, — ще продължиш да ги слагаш в бурканите, докато се изкъпя, нали?

— Добре — каза Чарлз. Дългите му крака трепереха, докато се обръщаше към буркана с долепени една до друга длани. Изпразни ги вътре и после се обади неочаквано:

— Хей, Джери... Тези буболечки ме плашат. Не ми харесва, че са тук с мен.

Той се изправи.

— Шибан пъзльо — изрече спрелият за миг пред банята Джери, задъхвайки се от болка.

— Не можеш ли... Трябва да се изкъпя! — Той затръшна вратата и завъртя крановете на душа. Водата потече.

— Страх ме е тук! — Гласът на Чарлз Фрек се чуваше приглушено, въпреки че той очевидно крещеше.

— Тогава ходи да се шибаш някъде! — извика Джери в отговор и влезе под душа. „Каква шибана полза има човек от приятелите? — запита се с горчивина. — Никаква! Никаква шибана полза!“

— Хапят ли тези гадини? — изкрещя Чарлз, вече при вратата.

— Да, хапят — отвърна Джери, докато втриваше шампоан в косата си.

— Така си и знаех.

Последва пауза.

— Може ли да си измия ръцете, за да махна буболечките от мен, и да те изчакам?

„Шибан пъзльо“ — помисли си Джери с горчивина и ярост. Не каза нищо, просто продължи да се къпе. Боклуците не заслужават отговор... Не обърна внимание на Чарлз Фрек, само на себе си. На своите собствени ужасни, неотложни жизнени нужди. Всичко останало можеше да почака. Нямаше време, никакво време, това нещо не търпеше отлагане. Всичко друго беше второстепенно. С изключение на кучето. Той се тревожеше за Макс, за кучето.

Чарлз Фрек телефонира на един тип, за когото се надяваше, че има някакви запаси.

— Да ти се намират десет дози „смърт“ за мен?

— Исусе, изцяло съм извън играта... Аз самият търся „смърт“. Кажи ми като си намериш, може да взема малко от теб.

— А какво стана с хората, които те снабдяват?

— Фалирали са, предполагам.

Чарлз Фрек окачи телефонната слушалка и разигра фантастично представление в мислите си, докато с мрачно изражение се отдалечаваше от телефонната кабина, — никога не се обаждай на пласъора от домашния си телефон! — към паркирания си шевролет. Във фантазиите си той минаваше с колата покрай аптеката „Трифти“<sup>[4]</sup> и виждаше огромна витрина, на която са наредени бутилки бавна смърт, кутии бавна смърт, буркани, кофи, бидони и бокали бавна смърт, милиони чаши, таблетки и капсули бавна смърт. Бавна смърт, смесена с амфетамини, със стимуланти, с психеделици и с всичко останало. И гигантски надпис: „НИЕ ЦЕНИМ ВАШЕТО ДОВЕРИЕ“. И, то се знае: „НИСКИ, МНОГО НИСКИ ЦЕНИ, НАЙ-НИСКИТЕ В ГРАДА“.

Всъщност, на витрината на „Трифти“ обикновено нямаше нищо особено: гребени, шишета с минерални масла, флакони с дезодоранти и всякакви подобни боклуци. „Обаче съм готов да се обзаложа — мислеше си той, докато изкарваше колата си от паркинга на булевард «Харбър», за да се присъедини към следобедното натоварено движение, — че някъде отзад в аптеката е заключена около



петдесетфунтова<sup>[5]</sup> чанта с бавна смърт. Неразредена, чиста бавна смърт, а не някакво менте.“

Чудеше се в колко часа и по какъв начин разтоварваха всяка сутрин петдесетфунтовата чанта със Субстанцията С<sup>[6]</sup> в аптеката „Трифти“, откъдето и да я докарваха — Бог знае, може би от Швейцария или от друга планета, където живее някоя разумна раса. Вероятно я доставяха наистина много рано с въоръжена охрана. Представи си, че е на мястото на някой от охраната — стои там с лазерна пушка в ръка и изглежда зловещо, както винаги изглеждат те. „Нека само някой да посегне към бавната ми смърт — помисли си той, влязъл в ролята на охранителя, — и ще го изпепеля.“

„Сигурно Субстанцията С е съставна част от всяко законно лекарство, което не е пълен боклук — продължи разсъжденията си Чарлз. — Мъничка частица тук и там, в зависимост от тайната ексклузивна формула, собственост на германската или швейцарската фирма, която я е изобретила“. Но в действителност той много добре знаеше — властите надушваха и хващаха всеки, който употребява дрога или се занимава с пласиране или трафик на наркотици, така че в такъв случай аптеката „Трифти“ — всичките милиони аптеки „Трифти“ — щяха да бъдат обстреляни или взривени, изхвърлени от бизнеса или глобени с някаква сума. Най-вероятно само глобени. „Трифти“ имаха здрав гръб. Във всеки случай как можеш да стреляш по верига от аптеки? Или да ги затвориш?

„Те просто продават най-обикновена дрога“ — мислеше си той, докато караше. Чувстваше се отвратително, защото беше останал само с триста таблетки бавна смърт, заровени в задния двор, под камелията му — хибрид с големи цветчета в студени багри, които не пламваха в кафяво през пролетта. „Имам запас само за седмица — каза си той. — А после? Мамка му!“

Представи си как хората от цяла Калифорния и части от Орегон изчерпват запасите си през този ден и изсумтя.

Това беше най-ужасната фантазия в живота му, най-ужасната фантазия за всеки наркоман. Жителите на цялата западна част на Съединените щати свършват запасите си едновременно и всички изпадат в криза по едно и също време, някъде към шест часа в неделя сутринта, докато порядъчните хора се обличат, за да отидат на шибаната молитва.

Сцена: Първа епископална църква в Пасадена, осем и половина в Неделята на Катастрофата.

— Благочестиви енорияши, нека сега всички се обърнем към Господ и се помолим да облекчи страданията на онези, които се мятат в леглата си, изоставени...

— Да, да! — съгласява се паството със свещеника.

— Но преди Той да се намеси с пресен запас от...

Черно-белите<sup>[7]</sup> очевидно бяха забелязали нещо нередно в шофирането на Чарлз Фрек, което той не усещаше. Те моментално се изстреляха от мястото, където бяха паркирали, и поеха след него в натовареното движение, засега без да пускат сирената, но...

„Може би си въобразявам? — запита се той. — Не, шибаните проклети куки са ме набелязали, мамка им. Чудя се защо ли?“

ЧЕНГЕТО:

— Добре, как ви е името?

— *Мое*то име? (НЕ МОГА ДА СИ СПОМНЯ ИМЕТО СИ.)

— Не знаете собственото си име? — Ченгето прави знак на колегата си в патрулката. — Тоя пич наистина е друсан.

— Недейте да ме застрелвате тук! — изрече Чарлз Фрек в разиграващата се в ума му нова ужасяваща фантазия, предизвикана от движещата се подире му черно-бяла кола. — Поне ме откарайте в участъка и ме разстреляйте там, да не е пред хората.

„За да оцелееш в тази фашистка полицейска държава — помисли си той, — трябва във всеки момент да си знаеш името, твоето име. При всякакви обстоятелства. Това ще е първият признак, по който ще решат, че си дрогиран — ако не можеш да си спомниш кой, по дяволите, си ти.“

„Ето какво ще направя — реши той: — Ще спра веднага, щом видя място за паркиране. Доброволно, преди те да пуснат сирената или да направят нещо друго, а когато спрат зад мен ще кажа, че съм спукал гума или имам някаква повреда.

Това винаги страшно им харесва. Когато се предадеш по този начин и не можеш да продължиш напред. Когато се хвърлиш на земята като ранено животно и подложиш незащитеното си гърло. Така и ще направя.“

И наистина го направи. Свърна вдясно и паркира до тротоара. Полицейската кола премина покрай него и продължи по пътя си.

„Напразно се измъкнах от колоната — помисли си той. — Сега ще ми бъде адски трудно да се върна — движението е толкова натоварено“. Изгаси двигателя. „Може би просто ще си поседя тук известно време и ще се позанимавам с алфа-медитация или ще премина през няколко различни променени състояния на съзнанието. Вероятно чрез наблюдаване на момичетата, които минават по улицата. Чудя се дали вече са изобрели прожекционен апарат за сексуална възбуда? По-ефективен от алфа-вълните. Възбуждащи вълни, първо много къси, после по-дълги, още по-дълги, и още, и още, докато най-накрая станат непрекъснати.“

„Така няма да стигна доникъде — осъзна той. — Трябва да намеря някого, който има запаси. Трябва да попълня своя собствен резерв. Защото иначе скоро ще изперкам и няма да мога да правя нищо. Няма да съм в състояние дори да седя на едно място като сега. Ще забравя не само кой съм, но и къде се намирам, и какво става.“

„А всъщност какво става? — запита се той. — Кой ден е днес? Ако знам кой ден е, всичко ще бъде наред. Постепенно ще си припомня и останалото.“

Сряда, в търговската част на Лос Анджелис, район Уестууд. Отпред — един от онези обградени със стени гигантски търговски центрове, от които отскачаш като гумена топка, ако нямаш в себе си кредитна карта, за да минеш през електронния пропуск на входа. Тъй като нямаше кредитна карта за нито един от търговските центрове, Чарлз можеше да разчита само на словесни описания на вътрешността им. Цял комплекс от магазини, откъдето порядъчните граждани, и особено примерните съпруги, могат да си закупят качествени стоки. Забеляза, че на входа на търговския център има униформена въоръжена охрана, която проверява всеки на влизане. Видя още как мъжете и жените подават за проверка кредитните си карти, които явно не могат да бъдат купувани, продавани или подправяни. Много хора влизаха през входа, но имаше и доста, които бяха дошли просто да позяпат витрините. „Не е възможно толкова народ да има средства или желание да пазарува по това време на деня — помисли си той. — Рано е, едва два часа“. Виж, през нощта беше друго. Всички магазини светеха. Той можеше — както и всички негови братя и сестри — да наблюдава от улицата светлините, като снопове от искри в увеселителен парк за пораснали деца.

Магазините от отсамната страна на търговския център, за които не трябваше кредитна карта и които нямаха въоръжена охрана, изглеждаха по-семпло. Полезни магазини: за обувки и телевизори, пекарна, сервиз за електроуреди, обществена пералня. Видя момиче с късо еластично яке и дълги тесни панталони, което обикаляше от магазин в магазин. Имаше хубава коса, но той не можеше да види лицето ѝ, за да прецени дали е секси. Реши, че фигурата ѝ не е лоша. Момичето спря за момент до една витрина, на която бяха изложени кожени дрехи. Провери съдържанието на украсеното си с ресни портмоне. Чарлз видя, че тя се взира замислена и обезпокоена в портмонето. „Басирам се, че ще влезе вътре и ще помоли да ѝ покажат онова, което си е харесала“ — помисли си той.

Момичето влезе с танцуваща походка в магазина, както той бе предположил.

Сред тълпата по тротоара се приближаваше друго момиче. То носеше блуза, украсена с панделки и обувки с високи токчета. Имаше сребриста коса и прекалено много грим. „Опитва се да изглежда по-голяма, отколкото е в действителност — помисли си Чарлз. — Сигурно още не е завършила гимназия“. След като тя отмина, на улицата не остана нищо, което да заслужава вниманието му, и той отвори жабката на колата, за да извади пакета с цигарите. Запали една, включи радиото и намери станция с рок музика. Навремето имаше стереокасетофон, но веднъж така се напи, че забрави да го вземе със себе си на слизане от колата, и когато се върна, стереокасетофонът, естествено, беше откраднат. „Ето докъде води нехайството“ — помисли си той. Така че сега имаше само скапано радио. Някой ден и него щяха да отмъкнат. Но Чарлз знаеше откъде да си намери почти безплатно друго радио, втора употреба. Във всеки случай колата му можеше да се разпадне всеки момент — маслообиращите пръстени бяха излезли от строя, компресията беше спаднала. Очевидно беше изгорил клапана на магистралата, докато се прибираше вкъщи една нощ с цяла шепа хубава дрога. Понякога, когато купеше голямо количество наркотици, го хващаше параноята — не толкова по отношение на ченгетата, колкото поради страха да не му ги отнеме някой друг наркоман. Някой дрипав гадняр, отчаян от липсата на дрога.

Забеляза, че покрай него отново минава момиче и вдигна поглед. Черна коса, изящна и бавна походка. Тя носеше блуза до пъпа и

изтъркани от пране бели дочени панталони. „Хей, та аз я познавам! — помисли си той. — Това е момичето на Боб Арктър. Това е Дона.“

Блъсна вратата, отвори я и слезе от колата. Момичето го изгледа и продължи. Чарлз тръгна след нея.

„Сигурно си мисли, че съм решил да я хвана за задника“ — реши той, докато се промъкваше през тълпата. Момичето с лекота ускори ход. Едва успя да я огледа, когато тя хвърли поглед назад. Уверено, спокойно лице... Забеляза големите ѝ очи, които го преценяваха. Изчисляваше скоростта му и дали ще успее да я настигне. „Не и при тези условия — помисли си Чарлз. — Тя наистина се движи бързо.“

На кръстовището хората чакаха светофара да превключи, колите завиваха вляво с бясна скорост. Ала момичето все пак пресече — бързо, но запазвайки достойнство, тя се провря между колите. Шофьорите ѝ хвърляха възмутени погледи, но тя се правеше, че не ги вижда.

— Дона! — Когато светофарът превключи на зелено, той се втурна през улицата към нея и я настигна. Тя понечи да се затича, но размисли и само ускори крачка.

— Ти не си ли старата приятелка на Боб? — попита Чарлз. Успя да я задмине и я погледна в лицето.

— Не — отвърна тя. — Не.

Тръгна към него, право напред. Той отстъпи назад, защото момичето държеше къс нож, насочен към стомаха му.

— Изчезвай — отсече тя, продължавайки да пристъпва непоколебимо напред.

— Разбира се, че си ти — каза Чарлз. — Засичал съм те в неговата къща.

Почти не виждаше ножа, само малък участък от металното острие, но знаеше, че оръжието е там. Тя можеше да го промуши и да продължи по пътя си. Той отново отстъпи назад, протестирайки. Момичето прикриваше ножа толкова добре, че вероятно никой друг от минавачите наоколо не го бе забелязал. Но Чарлз го виждаше — оръжието се приближаваше право към него, заедно с решително пристъпващото момиче. Той се дръпна встрани и тя го отмина мълчаливо.

— *Боже!* — изрече Чарлз.



„Знам, че е Дона — помисли си, наблюдавайки я как се отдалечава. — Не можа да се сети кой съм, и че ме познава. Уплаши се, предполагам, уплаши се, че искам да я ограбя.“

„Трябва да внимаваш — каза си той, — когато се приближаваш към странни девойки на улицата, те всички вече са подготвени. Твърде много са преживели. Малък нож! Момичетата не бива да носят такива неща. Някой може да им извие китката и да забие острието в тях, когато си поиска. Аз можех да го направя. Ако наистина го желаех.“

Стоеше на улицата и се чувстваше много ядосан. „Знам, че това беше Дона“ — помисли си пак.

Когато тръгна към колата си, осъзна, че момичето е спряло встрани от потока минавачи и го наблюдава безмълвно. Чарлз тръгна предпазливо към нея.

— Една нощ — каза той — аз, Боб и една мацка слушахме стари записи на Саймън и Гарфънкъл. Ти също беше там...

Онази вечер тя пълнеше капсули с висококачествена смърт, капсула след капсула, много старателно. Повече от час. El Primo<sup>[8]</sup>. Numero Uno<sup>[9]</sup>: Смърт. След като свърши, наля на всички по чаша вода и те изпиха по капсула. Всички освен нея. „Аз само ги продавам — каза им тогава. — Ако започна и да ги гълтам, ще ми отиде цялата печалба.“

Момичето се обади:

— Мислех, че искаш да ме повалиш и да ме изнасилиш.

— Не — отвърна Чарлз, — само се чудех дали ти...

Поколеба се.

— Щях да ти предложа да те закарам. Наистина ли си помисли такова нещо за мен? — попита той смаяно. — Направо на тротоара? Посред бял ден?

— Може би в някой вход. Или след като ме вкараш в колата.

— Но аз те познавам — възрази Чарлз. — И Арктър ще ме удуши, ако направя такова нещо.

— Не те познах. — Тя пристъпи към него. — Късогледа съм.

— Защо не носиш контактни лещи? — попита Чарлз и забеляза, че тя има красиви, големи, тъмни и топли очи. Което означаваше, че не е дрогирана.

— Имах. Но едната падна в чаша с пунш. Кисел пунш, на един купон. Потъна на дъното и предполагам, че някой я е изпил. Надявам

се, че е била вкусна — на мен ми струваше трийсет и пет долара, и то само началната цена, без да броя поддръжката.

— Искаш ли да те закарам?

— Ще ме изнасилиш в колата си.

— Няма — отвърна Чарлз. — Точно сега не бих могъл да го направя, през последните две-три седмици. Сигурно е заради някаква добавка към дрогата. Нещо химическо.

— Добре измислено, но съм го чувала и преди. Всички ме изнасилват. Или поне се опитват — поправи се тя. — Така е като си красиво момиче. Току-що подадох жалба в съда против едно момче. За задяване и физическо насилие. Искаме обезщетение за нанесени вреди в размер на четирийсет хиляди.

— Колко далече стигна той?

— Хвана ме за циците — отвърна Дона.

— Това не струва четирийсет хиляди.

Двамата тръгнаха към колата му.

— Имаш ли нещо за продан? — попита той. — Наистина съм го закъсал. Нищо не ми остана, по дяволите! Ще можеш ли да ми намериш поне малко?

— Малко ще мога.

— Таблетки — добави Чарлз. — Не се инжектирам.

— Да — тя кимна замислено и наведе глава. — Обаче имай предвид, че в момента наистина са дефицитни... Запасите временно са изчерпани. Вероятно вече си го установил. Няма да мога да ти намеря много, но...

— Кога? — прекъсна я той. Вече бяха стигнали при колата. Чарлз спря, отвори вратата и влезе. Дона се вмъкна от другата страна. Седнаха един до друг.

— Вдругиден — отвърна Дона. — Ако успея да се свържа с един човек. Мисля, че ще успея.

„Мамка му! — помисли си Чарлз. — Чак вдругиден...“

— Не може ли по-рано? Например довечера?

— Най-рано утре.

— А колко ще ми струва?

— Шейсет долара за сто.

— О, Боже! — възкликна той. — Това си е обир!

— Тези са със супер качество. Взимала съм ги от него и преди — не са като онези, които обикновено купуваш. Гарантирам, че си струват парите. Всъщност, когато имам възможност, предпочитам да взимам стока от него вместо от някой друг. Но той невинаги има. Виж, той тъкмо е пътувал на юг, предполагам. Току-що се е върнал. Взел ги е със себе си, така че със сигурност е зареден със стока. И няма нужда да ми плащаш предварително. Когато ги взема. Става ли? Имам ти доверие.

— Никога не плащам предварително — каза Чарлз.

— Понякога се налага.

— Добре — каза той, — тогава ще можеш ли да ми продадеш поне сто?

Опита се да изчисли набързо колко ще може да вземе — за два дни вероятно би могъл да събере сто и двайсет долара и да вземе двеста таблетки от нея. А ако междувременно попаднеш на по-добро предложение от друг пласъор, можеше да забрави нейната оферта и да купи от него. Затова не бива никога да се плаща предварително, а и така няма как да те измамат.

— Късметлия си, че попадна на мен — каза Дона, докато Чарлз палеше колата и се вливаше в движението. — След около час трябва да се срещна с един тип, и той ще вземе цялата стока, която успея да доставя... За малко да не ти провърви. Днес е щастливият ти ден.

Тя се усмихна, той също.

— Дано успееш да намериш стоката час по-скоро — каза той.

— Ако успея... — тя отвори дамската си чанта и извади малък бележник и химикалка. — Как да се свържа с теб? А и как ти беше името, забравих го...

— Чарлз Б. Фрек — отвърна той. Продиктува ѝ телефонен номер — не своя, разбира се, а домашния номер на един свой порядъчен приятел, чрез който получаваше подобни съобщения. Тя записа всичко мъчително бавно. „С какво усилие пише — помисли си той. — Постоянно се вира и почеркът ѝ е толкова нечетлив... Вече не ги учат на нищо в училище. Направо си е неграмотна. Но е секси. Какво като едвам пише и чете? Важното е, че има хубави цици.“

— Мисля, че те помня — каза Дона. — Смътно. Онази нощ ми е толкова мъглива, наистина не бях част от компанията. Това, което си спомням ясно, беше пудрата в онези малки чашки-везни, в които

изсипахме оригиналното съдържание. Мисля, че разсипах половината на пода.

Тя го погледна замислено, докато той караше.

— Изглеждаш готин тип. Ще купуваш ли и после? Ще продължиш ли да си взимаш от мен?

— Разбира се — отвърна Чарлз, чудейки се дали ще намери стока на по-изгодна цена от нейната до следващия път, когато се видят. Усещаше, че ще намери. И в двата случая печелеше. Точно така, при всички случаи имаше изгода.

„Какво щастие е — помисли си той — да знаеш, че имаш хапчета.“

Денят извън колата, забързаните нанякъде хора, слънчевата светлина — всичко отлиташе покрай него незабелязано. Чарлз беше щастлив.

Виж ти на какво попадна напълно случайно — защото всъщност черно-белите го бяха последвали по случайност. Неочакван нов източник на Субстанцията С. Какво друго да иска от живота? Сега вероятно можеше да разчита, че ще минат две седмици, почти *половин месец*, преди отново да закъса. Две седмици! Сърцето му сякаш полетя и той пое с пълни гърди лъхация през отворените прозорци на колата аромат на пролет.

— Искаш ли да дойдеш с мен да видим Джери Фабин? — попита той момичето. — Нося му малко багаж във Федерална клиника 3, където го откараха снощи. Не съм взел много неща, защото има шанс да го пуснат и не искам да мъкна всичко обратно.

— По-добре е да не се виждам с него — отвърна Дона.

— Познаваш ли го? Джери Фабин?

— Джери Фабин мисли, че аз съм го заразила с онези буболечки.

— Листни въшки.

— Е, *тогава* той не знаеше какви са. По-добре да стоя далече от него. Последния път, когато го видях, беше наистина враждебно настроен. Проблемът е в рецепторните зони на мозъка му, поне аз така мисля. И в правителствените бюлетини го обясняват по този начин.

— Това не се лекува, нали? — попита той.

— Не — отвърна Дона. — Необратимо е.

— От клиниката ми казаха, че ще ми разрешат свиждане. Казаха още, че вярват, че той ще може да работи нещо, сещаш се... — Той

направи жест с ръка. — Не да е... — Отново размаха ръце. Беше му трудно да намери думи за онова, което се опитваше да обясни за приятеля си.

Дона го изгледа и каза:

— Речевият ти център е увреден, нали? В твоя — как се казваше? — тилен дял на мозъка.

— Не — отвърна той енергично.

— А имаш ли изобщо някакъв тип увреждания? — Тя го почука по главата.

— Не, просто... сецаш се. Трудно ми е да говоря за тези шибани клиники. Мразя психиатричните клиники. Веднъж бях там на посещение на едно момче, което се опитваше да покрие пода с восък. Те твърдяха, че не може да го направи, тоест не може да се сети как да го направи... Но се опитваше. Продължаваше да се опитва и след месец, когато го посетих пак. По същия начин, отново и отново, както първия път, когато отидох при него. Не можеше да разбере защо не го прави както трябва. Спомням си изражението на лицето му. Беше сигурен, че ще успее, ако продължава да опитва. „Какво правя не както трябва?“ — все ги питаше той. Нямахме как да му обяснят. Имам предвид, че му казваха — по дяволите, и аз му казвах! — но той все не можеше да проумее.

— Рецепторните зони в мозъка са първото, което обикновено се поражда, така съм чела — каза Дона тихо. — Това става, когато човек получи инсулт или нещо подобно, нещо много тежко.

Погледна колата, идваща насреща им.

— Виж, едно от онези нови поршета с два двигателя — посочи тя развълнувано. — Леле!

— Познавах един пич, който беше откраднал такова ново порше — каза Чарлз. — Подкарал го по магистралата „Ривърсайд“ със седемдесет и пет мили в час и катастрофирал.

При тези думи махна с ръка.

— Изпуснал завоя. Предполагам, че изобщо не го е видял.

Представи си, че самият той е в поршето, но забелязва завоя, всички завои. И всички на магистралата — магистралата към Холивуд в най-натоварените часове — го виждат. Виждат го със сигурност — висок, широкоплещест, добре изглеждащ тип в ново порше, което



развива скорост двеста мили в час, и всички полицаи го зяпат безпомощно с отворени уста.

— Трепериш — каза Дона. Тя се пресегна и го хвана за ръката. Дланта ѝ беше нежна и веднага му поддейства успокояващо. — Намали скоростта.

— Уморен съм — отговори Чарлз. — Две денонощия броих буболечки. Броих ги и ги слагах в буркани. И когато най-накрая си легнахме, съсипани от умора и на следващата сутрин станахме и се готвехме да натоварим бурканите в колата, за да ги откараме при доктора и да му ги покажем, се оказа, че в бурканите няма нищо. Бяха празни.

Сега и самият той можеше да усети треперенето си и да види как се тресат ръцете му върху волана на движещата се с двайсет мили в час кола.

— Всички шибани буркани — каза той — бяха празни. Нито една буболечка. И тогава осъзнах шибаната истина. Просветна ми, че мозъкът на Джери не е в ред.

Въздухът вече не миришеше на пролет и той изведнъж си помисли, че спешно се нуждае от доза от Субстанцията С. Значи или беше по-късно през деня, отколкото предполагаше, или последния път бе взел по-малка доза, отколкото мислеше. За щастие носеше малък запас със себе си, в жабката на колата. Започна да се оглежда за място за паркиране.

— Мозъкът ти играе номера — каза Дона някъде отдалеч. Тя сякаш се беше отдръпнала някъде, на голямо разстояние. Чарлз се зачуди дали разконцентрираното му каране я е стреснало. Вероятно да.

Внезапно в мозъка му, без да иска неговото съгласие, се разигра поредният фантастичен филм. Той видя първо паркиран голям понтиак, чиято задна част беше повдигната с крик. Колата се плъзгаше и момче на около тринайсет с дълга гъста коса се бореше да я задържи и викаше за помощ. Чарлз видя себе си и Джери Фабин да излизат на бегом заедно от къщата на Джери и да тичат по покритата с бирени кутии алея към колата. Самият той сграбчи вратата на колата откъм шофьора, отвори я и натисна с крак педала на спирачката. Но Джери Фабин, само по панталони, дори без обувки, с разрошена и развяваща се коса — тъкмо беше станал от сън — притича покрай колата към задната ѝ част и със своето голо, бледо рамо, никога невиджало

слънчева светлина, избута момчето далече от колата. Крикът се наклони и падна, задната част на колата се стовари долу, едната гума се изтъркаля нанякъде и всичко с момчето беше наред.

— Беше твърде късно за спирачката. — Джери дишаше тежко, опитваше се да отметне грозната си мазна коса от очите и примигваше. — Нямах време.

— Добре ли е той? — извика Чарлз Фрек. Сърцето му все още не можеше да се успокои.

— Да.

Джери стоеше до момчето, задъхан.

— Мамка му! — извика той ядосано. — Нали ти казах да ни изчакаш да го направим заедно? А когато крикът започне да се хлъзга... Мамка му, човече, не можеш да задържиш пет хиляди фунта!

Лицето му беше навъсено. Момчето, малкият Ратъс, изглеждаше отчаян и явно се чувстваше виновен.

— Аз те виках много пъти!

— Отидох да си почина — обясни Чарлз Фрек, знаейки за своето слабоумие, за своята собствена идиотия, не по-малка от тази на момчето и също толкова смъртоносна. Беше се провалил като възрастен човек, поел отговорност. Ала искаше да се оправдае по някакъв начин, също като момчето. — Но сега осъзнавам...

Той изпищя и фантастичното представление се прекъсна за момент. То всъщност можеше да се нарече по-скоро документална прожекция, защото Чарлз помнеше деня, в който това се бе случило наистина, още когато те тримата живееха заедно. Джери имаше блестяща интуиция — ако не беше тя, Ратъс щеше да се озове под задницата на понтиака със смазан гръб.

Тримата тръгнаха в мрачно настроение към къщата, без дори да приберат търкулналата се гума.

— Бях заспал — измърмори Джери, когато влязоха в тъмната вътрешност на къщата. — За пръв път от няколко седмици буболечките ми позволиха. Не бях спал изобщо от цели пет дни... Мислех си, че те са си отишли. Те си бяха отишли. Смятах, че най-накрая ще се откажат и ще отидат на някое друго място. Ще си харесат друга врата и ще напуснат цялата къща. Сега ги усещам отново. Мислех, че десетият флакон „Унищожител на вредители“, който купих, е подействал... Или

май беше единайсетият... Но те отново ме изиграха, както правят с всички останали.

Ала гласът му сега беше унил, не ядосан, само тих и объркан. Пресегна се към главата на Ратъс и го плесна.

— Ти, глупаво дете... Когато крикът се плъзга, се разкарай оттам. Забрави за колата. Никога не се опитвай да я буташ обратно или да задържиш цялата тази маса с тялото си.

— Но, Джери, беше ме страх, че оста...

— Майната ѝ на оста. Майната ѝ на колата. Това е твоят живот.

Тримата пресякоха тъмната гостна и в настоящия за Чарлз момент прожекцията примигна и умря завинаги.

---

[1] Фут — мярка за дължина, равна на 30,48 см — *Бел.прев.* ↑

[2] Инч — мярка за дължина, равна на 2,54 см — *Бел.прев.* ↑

[3] Книгата е написана през 1977 г. — *Бел.прев.* ↑

[4] Thrifty (американски английски) — цъфтящ, процъфтяващ. — *Бел.прев.* ↑

[5] Фунт — мярка за тегло, равна на 453,6 г. — *Бел.прев.* ↑

[6] На английски Substance D; от първите букви на двете думи (SD) идва и прозвището, с което наричат наркотика — бавна смърт (slow death). — *Бел.прев.* ↑

[7] Полицейските коли в САЩ по времето на написването на книгата са били боядисани в черно и бяло. — *Бел.прев.* ↑

[8] El Primo (исп.) — първият. — *Бел.прев.* ↑

[9] Numero Uno (итал.) — номер едно. — *Бел.прев.* ↑

## 2

— Джентълмени от Клуба на анахаймските лъвове — започна човекът с микрофона, — този следобед окръг Ориндж ни е предоставил прекрасната възможност да изслушаме агент под прикритие от Отдела за борба с наркотиците на полицията в окръг Ориндж, след което ще можем и да му зададем въпроси.

Той сияеше, този човек с безвкусен розов костюм, широка ластична жълта вратовръзка, синя риза и обувки от изкуствена кожа. Беше прекалено дебел, прекалено стар и прекалено щастлив, въпреки че нямаше много поводи за щастие.

Докато го гледаше, агентът под прикритие усети, че му се повдига.

— Както вече сте забелязали — каза водещият на Клуба на лъвовете, — вие почти не виждате човека, седнал от дясната ми страна, защото той е облечен с нещо, наречено „калейдоскопен костюм“. Той носи — и е длъжен да носи — този костюм по време на някои дейности, всъщност на повечето дейности от своята всекидневна работа в служба на закона. После той ще обясни защо.

Публиката, която представляваше точно копие на водещия във всяко отношение, наблюдаваше индивида с калейдоскопния костюм.

— Ще наричаме този човек Фред — обяви водещият, — защото това е кодовото му име, под което докладва събраната от него информация. Щом веднъж облече калейдоскопния костюм, той не може да бъде разпознат по гласа си и външния си вид, дори с помощта на специализирана техника. Прилича на неясно петно и нищо повече, нали? Прав ли съм?

Той се усмихна широко. Зрителите решиха, че това наистина е забавно и също започнаха да се усмихват.

Калейдоскопният костюм беше изобретен случайно от С.А.Пауърс, служител на „Лаборатории Бел“. Няколко години по-рано той експериментирал с вещества, действащи възбуждащо върху нервните клетки. Една нощ, след като си инжектирал препарат IV,

установил, че нивото на ГАВА<sup>[1]</sup> в мозъка му катастрофално е спаднало. После пред погледа му върху далечната стена на спалнята се появили пламтящи светлинни изображения, които в момента му заприличали на калейдоскопичен колаж от произведения на съвременната абстрактна живопис.

В продължение на около шест часа С.А.Пауърс наблюдавал като омагьосан хиляди картини на Пикасо, сменящи се с невероятна скорост. После прегледал творбите на Пол Клее, при това много повече на брой, отколкото художникът е нарисувал през целия си живот. Когато дошъл ред на шедьоврите на Модилиани, С.А.Пауърс предположил (всяко нещо се нуждае от своето обяснение), че розенкройцерите му изпращат картините по телепатичен път, вероятно подпомогнати от някакви микрорелейни системи с голяма мощност. Но после, когато започнали да го измъчват произведенията на Кандински, той си спомнил, че в „Ермитажа“ в Ленинград са се специализирали по точно такъв абстрактен модернизъм, и решил, че Съветите се опитват да се свържат телепатично с него.

На сутринта си спомнил, че драстичното спадане на нивото на ГАВА в мозъка обикновено е съпроводено от подобни явления и никой не се е опитал да се свърже с него телепатично, със или без помощта на микровълнови предаватели. Но това му дало идеята за калейдоскопния костюм. В основата си неговият проект се състои от многостенни кварцови лещи, свързани с миниатюрен компютър, в чиято памет се съхраняват милион и половина части от изображенията на лица на най-различни хора: мъже, жени и деца, като всеки вариант е кодиран, след което е прожектиран навън, едновременно във всички посоки, върху супертънка, наподобяваща наметало мембрана, достатъчно голяма, за да покрие изцяло човек със среден ръст.

Компютърът обхожда базата си с данни и прожектира върху мембраната всички възможни цветове на очите и косата, форми и видове носове, разположения на зъбите, конфигурации на структурата на лицевите кости, като всяка наносекунда превключва на следващото изображение. За да направи калейдоскопния костюм по-ефикасен, С.А.Пауърс програмираше компютъра да показва случайна последователност от характеристики на всеки образ. И за да смъкне цената (федералните служители винаги харесват това), той намерил



източник за материал за мембраната в страничен продукт на голяма индустриална фирма, която вече имала бизнес с Вашингтон.

Така че човекът, носещ калейдоскопен костюм, би могъл да бъде всеки и да изглежда като всякаква комбинация от различни хора (включително и комбинация от милион и половина души). Следователно опитите той — или тя — да бъде описан са безсмислени. Излишно е да се казва, че С.А.Пауърс въвел в базата данни и своите собствени характеристики по такъв начин, че външността му да се появява във всеки костюм веднъж на петдесет години — това била неговата заявка за безсмъртие.

— Нека чуем какво ще ни каже неясното петно! — обяви на висок глас водещият и публиката започна да ръкопляска.

В своя калейдоскопен костюм Фред, който беше също и Робърт Арктър, изстена и си помисли: „Това е ужасно!“.

Веднъж месечно възлагаха на случайно избран агент под прикритие от Отдела за борба с наркотиците да говори пред подобна сбирщина от празноглавци. Днес беше негов ред. Гледайки публиката, той осъзна колко противни му изглеждат порядъчните хора. Те мислеха, че всичко това е велико. Усмиваха се. Забавляваха се.

Може би точно в този момент безбройните компоненти на калейдоскопния му костюм показваха изображението на С.А.Пауърс.

— Но нека поне за миг да станем сериозни — каза водещият. — Този човек тук...

Той замълча, опитвайки се да си спомни името.

— Фред — каза Боб Арктър. „С.А.Фред“ — помисли си.

— Да, Фред. — Водещият продължи да говори въодушежено на висок глас: — Както виждате, гласът на Фред е като един от онези механични компютърни гласове в банките в Сан Диего, абсолютно изкуствен и бездушен. Ние не откриваме в него никакви характерни особености, точно както и когато той докладва на своите началници от вън... Програмата за борба с наркотиците в окръг Ориндж.

Той направи многозначителна пауза.

— Нали разбирате, тези служители са подложени на огромен риск, защото наркомафията, както знаем, прониква със смайваща лекота през всякакви прегради и се просмуква в апарата за поддържане на реда в цялата ни нация, според повечето информирани експерти.

Така че калейдоскопните костюми са необходими за безопасността на тези посветили живота си на делото мъже.

Вяли аплодисменти за калейдоскопния костюм. А после — пълни с очакване погледи към скрития в мембраната си Фред.

— Но докато изпълнява задачата си — допълни най-накрая водещият, дърпайки се встрани от микрофона, за да направи място на Фред, — той, разбира се, не носи този костюм. Тогава е облечен като вас и мен, или по-скоро в така нареченото хипи-облекло, което носят представителите на различните субкултури, сред които той работи неуморно.

Водещият подкани с жест Фред да стане и да дойде при микрофона. Фред — или Робърт Арктър — вече беше присъствал шест пъти на подобни мероприятия и знаеше какво да каже и какво го очаква — куп идиотски въпроси и безпросветна глупост. Загуба на време плюс раздражение и чувство за безсилие — всеки път беше така и ставаше все по-зле.

— Ако ме видите на улицата — каза той в микрофона, когато аплодисментите утихнаха, — бихте си казали: „Какъв пропаднал наркоман!“. Ще се почувствате отвратени и ще побързате да се отдалечите.

Настана тишина.

— Не изглеждам като вас — продължи той. — Не мога да си го позволя. От това зависи животът ми.

Всъщност той не изглеждале чак толкова различно от тях. Във всеки случай се обличаше така, както обикновено се облича във всекидневния живот, независимо дали е на работа или не. Харесваше му да носи такива дрехи. Но това, което говореше сега, повече или по-малко беше написано от други хора и му беше предоставено с нареждането да го научи наизуст. Можеше да променя някои неща, но общо взето изнасяше стандартна реч. Представена преди няколко години от началника на участъка, с течение на времето тя се бе превърнала в един вид свещено писание.

Изчака докато шумът утихне.

— Нямам намерение да ви разказвам — започна той — с какво ми се налага да се занимавам като агент под прикритие, за преследването на наркочилърите и техните нелегални източници на дрога по улиците на нашите градове и из коридорите на нашите

училища, тук, в окръг Ориндж. Искам да ви разкажа... — той направи пауза, както ги бяха учили в часовете по PR в академията — ...за своите страхове.

Тези думи ги смаяха. Всички ококориха очи.

— Това, за което се боя денем и нощем — продължи той, — са нашите деца. Вашите деца и моите деца.

Отново направи пауза.

— Аз имам две — изрече той и сниши глас: — Малки, много малки.

После емоционално повиши тон:

— Но вече са достатъчно големи, за да бъдат зарибени, предвидливо зарибени, за да донесат полза на онези, които разрушават нашето общество.

Нова пауза.

— Засега ние не знаем — продължи той след малко, вече по-спокойно — кои точно са тези хора — или по-скоро зверове, — които преследват нашите деца, сякаш са в дивата джунгла в някоя друга страна, не в нашата. Ежедневно няколко милиона мъже и жени — или по-скоро същества, които някога са били мъже и жени — си инжектират, гълтат или пушат отрови, унищожаваци мозъка. Ние още не знаем имената на доставчиците на тези отрови, но в края на краищата ще ги узнаем, Бог ми е свидетел!

Глас от публиката:

— Ще ни паднат в ръцете!

Друг глас, не по-малко ентусиазиран:

— Ще изловим комуниягите!

Бурни аплодисменти.

Робърт Арктър мълчеше. Гледаше ги, всички тези дебели порядъчни хора с техните костюми, вратовръзки и обувки, и си мислеше: „Субстанцията С не може да унищожи техните мозъци, те просто нямат мозъци“.

— Кажи как стоят нещата — се обади някакъв не толкова енергичен глас. Женски глас. Арктър потърси с поглед притежателката му и видя дама на средна възраст, не толкова дебела като останалите, с тревожно склучени ръце.

— Всеки ден — започна Фред или Робърт Арктър, или който и да беше той — тази болест взема жертви сред нас. В края на всеки

изминал ден потича река от пари, но къде отива тя? Ние...

Той млъкна. За нищо на света не би могъл да довърши изречението, въпреки че го бе повтарял милион пъти, както в учебните зали, така и на предишните лекции, които бе изнасял.

Всички в залата замряха.

— Но работата не е само в парите — каза той. — Има и нещо друго. Вие самите виждате какво става.

Те не забелязваха разликата, въпреки че той беше зарязал предварително подготвената реч и се опитваше да говори самостоятелно, без помощта на PR-специалистите към управата на окръг Ориндж. „Пък и каква е разликата? — запита се той. — Какво, ако я има? Какво ги интересува тях? Порядъчните хора живеят в своите огромни апартаменти, охранявани от въоръжени гардове, готови да открият огън по всеки наркоман, който се опита да се прехвърли през оградата с празна калъфка за възглавница, за да открадне тяхното пиано и електронния им часовник, и самобръсначката, и стереоуредбата, за да ги продаде на безценица и да си купи дозата, без която може би ще умре от шока, който болката предизвиква. Но защо да мислиш за тези неща, ако живееш на сигурно място, в защитен с аларма и въоръжена охрана апартамент?“

— Ако бяхте болни от диабет — каза той — и нямаште пари за инсулин, нямаше ли да откраднете, за да си набавите пари? Или просто щяхте да умрете?

Мълчание.

В слушалките на калейдоскопния му костюм някакъв стържещ глас произнесе:

— Мисля, че е по-добре да се върнете към предварително подготвения текст, Фред. Горещо ви го препоръчвам.

Фред, Робърт Арктър или който и да беше той каза в закачения на врата му микрофон:

— Забравих го.

Само неговият суфльор в полицейското управление на окръг Ориндж, който днес не беше Мистър Ф., тоест Ханк, а анонимен служител, прикрепен към него само за това събитие, можеше да чуе тези думи.

— Добррре — каза суфльорът в слушалките му. — Аз ще ви чета. Повтаряйте след мен, но гледайте да звучите естествено.

Кратко колебание, прелистване на страници.

— Да видим сега... „На края на всеки изминал ден потича река от пари, но къде отива тя? Ние...“ Ето къде спряхте.

— Повдига ми се от тези глупости — каза Арктър.

— „...Скоро ще установим.“ — продължи суфльорът, без да обръща внимание на думите му. — „И наказанието ще последва незабавно. И тогава за нищо на света не бих искал да съм на тяхно място.“

— Знаете ли защо ми се повдига от тези глупости? — попита Арктър. — Защото точно такива неща тласкат хората към дрогата.

„Ето защо търсиш спасение в наркотиците — помисли си той. — Заради такива гадости. Ето защо се предаваш и отказваш да се бориш. От погнуса.“

Ала тогава той погледна още веднъж публиката и осъзна, че за тях не беше така. Това беше единственият начин да се достигне до тях. Той говореше на малоумници. На тъпанари. На които трябва да се обяснява като в първи клас: „Я като Ябълка и Ябълката е кръгла“.

— С — каза той на глас на публиката — като Субстанцията С. Като Самота, Стрдание, Спасение. Спасение на приятелите ви от вас, на вас от тях, на всеки от всеки. Спасение от отчуждението, самотата, омразата и взаимното подозрение. И, най-сетне, С като Смърт. Бавна Смърт. Ние...

Той млъкна за миг и продължи:

— Ние, наркоманите, я наричаме така. — Гласът му беше скърцащ и неуверен. — Вероятно го знаете. Бавна Смърт. Това е всичко.

Той се върна обратно при стола си и седна. В пълна тишина.

— Провалихте се — каза суфльорът, който явно беше някой от началниците му. — Когато дойдете в участъка, елате в моя кабинет. Стая 430.

— Да — каза Арктър. — Провалих се.

Всички го гледаха така, сякаш се бе изпикал на сцената пред очите им. Въпреки че той не беше сигурен точно защо.

Водещият от Клуба на лъвовете отиде при микрофона и каза:

— Преди лекцията Фред ме помоли да я организирам предимно като беседа с въпроси и отговори, само с кратко негово въстъпление.



Забравих да спомена това. Е, добре... — Той вдигна дясната си ръка. — Кой ще бъде пръв, хора?

Изведнъж Арктър се изправи отново, доста тромаво.

— Явно Фред иска да добави нещо — каза водещият, приканвайки го с жест да се доближи.

Арктър бавно се върна при микрофона и каза с наведена глава:

— Само още нещо. Не ги отхвърляйте единствено заради това, че вземат наркотици. Половината от тях, даже по-голямата част от тях, особено момичетата, изобщо не са разбрали какви са станали или дори че с тях изобщо е станало нещо. Само се опитвайте да ги предпазите — хората, всеки от нас — от наркотиците. — Той вдигна поглед. — Разбирате ли, пласьорите разтварят от червените хапчета в чаша вино. После дават на момичетата — дори на малки момичета — тези чаши, с осем до десет червени вътре. И когато малките изгубят съзнание, им инжектират смес от петдесет процента хероин и петдесет процента Субстанция С... — Той направи малка пауза. — Благодаря ви.

— А как да ги спрем, сър? — попита някакъв мъж.

— Убивайте пласьорите — каза Арктър и се върна обратно на стола си.

Не му се искаше точно сега да се връща в полицейското управление на окръг Ориндж и стая 430, така че се помота по една от търговските улици на Анахайм и огледа щандовете на „Макдоналдс“, автомивките, бензиностанциите, пицариите „Хът“ и други чудеса.

Докато обикаляше безцелно из улиците, пълни с най-различни хора, той постоянно имаше странно усещане за това кой е всъщност. Както беше казал на онези от Клуба на лъвовете, там, в залата, той изглеждаше като наркоман, когато не беше с калейдоскопния си костюм. Освен това говореше като наркоман и хората около него изобщо не се съмняваха, че е наркоман, и се държаха по съответния начин. Другите наркомани... „Виж ти — каза си той, — «другите»...“ Те, например, му отправяха погледи тип „мир, братко“, за разлика от порядъчните хора.

„Сложи си епископска роба и митра — размишляваше той — и се разходи наоколо, и хората ще ти се кланят, и ще коленичат, и ще се опитват да целунат пръстена ти, ако не и задника ти, и много скоро ще бъдеш епископ. В известен смисъл. Какво е самоличността? Къде свършва законът? Никой не знае.“

Объркването на представите му относно това кой и какво е той, настъпи, когато полицаите започнаха да се заяждат с него. Докато си вървеше по улицата, пристигаше някой копой и започваше да кара бавно край тротоара по заплашителен начин, разглеждайки го най-подробно с напрегнат, проницателен, метален и празен поглед, а после, доста често, очевидно заради някаква прищявка, паркираше и го привикваше с жест.

— Добре, нека да видя паспорта ти — казваше полицаят, протягайки ръка. И тогава Арктър, Фред, или Бог знае кой, започваше да тършува в джоба за портфейла си, а ченгето му викаше:

— Някога бил ли си АРЕСТУВАН?

А понякога добавяше за разнообразие:

— ПРЕДИ?

Като че ли се канеше незабавно да го пъкне зад решетките.

— В какво ме обвинявате? — казваше обикновено той, ако изобщо кажеше нещо. Естествено, събираха се зяпачи. Повечето от тях предполагаха, че е бил пипнат да търгува с дрога на ъгъла. Усмиваха се неловко и чакаха да видят какво ще се случи, въпреки че някои от тях, обикновено латиноамериканците или черните, или тези, които се набиват на очи, изглеждаха ядосани. Но изглеждащите ядосани след малко започваха да осъзнават, че изглеждат ядосани и моментално придобиваха невъзмутим вид. Защото всички знаеха, че ако им личи, че са ядосани или че се чувстват неловко, ченгетата ще си помислят, че имат нещо за криене и моментално ще се заядат с тях.

Този път обаче никой не го обезпокои. Доста хора се набиваха на очи, той беше просто един от многото.

„Какво съм аз всъщност?“ — запита се той. За миг си пожела да е с калейдоскопния костюм — когато беше с него, се превръщаше в неясно петно и минувачите, всички хора по улиците можеха да го аплодират. Спомни си думите на водещия: „Нека чуем какво ще ни каже неясното петно“. Какъв начин имаше да бъде разпознат? Как, например, можеха да са сигурни, че това е правилното неясно петно, а не някое друго? То можеше да бъде нещо различно от Фред или някой друг Фред и те никога нямаше да узнаят дори дали Фред отваря устата си и говори. Не го знаят и никога не са го знаели. В костюма можеше например да бъде Ал и да твърди, че е Фред. Вътре би могъл да бъде всеки, възможно бе дори костюмът да е празен. Можеха да изпращат

гласа до калейдоскопния костюм от полицейското управление на окръг Ориндж, направо от кабинета на шерифа. В този случай Фред би могъл да бъде някой, който по стечение на обстоятелствата се е озовал на бюрото на шерифа през този ден и чете на глас текста в микрофона. А може и да е комбинация от всички служители на бюрата си.

„Но мисля, че това, което казах накрая — помисли си той — дава отговор на въпроса. Това не беше някой от офиса. Всъщност момчетата от офиса искат да разговарят с мен по този повод.“

Той не очакваше с нетърпение този разговор, така че продължи да се размотава и да се бави, да се разхожда навсякъде и никъде. В Южна Калифорния няма голямо значение къде точно се разхождаш — навсякъде се виждат едни и същи заведения „Макдоналдс“, отново и отново, като кръгла лента, която се върти около теб, докато се опитваш да отидеш някъде. И когато най-накрая огладнеееш и влезеш в някое заведение „Макдоналдс“ и си купиш хамбургер, това е същият хамбургер, който са ти продали предишния път и по-предишния път и така нататък, чак до преди да си се родил, и отгоре на всичко някакви лоши хора — лъжци — разправят, че хамбургерите били от пуешко месо.

Според тях самите, до момента „Макдоналдс“ бяха продали същия оригинален бургер петдесет милиарда пъти. Арктър се чудеше дали не е било на един и същ човек. Животът в Анахайм, щата Калифорния, беше затворен, безкрайно повтарящ се. Нищо не се променяше, градът само се разстилаше все по-надалече и по-надалече във вид на неоново тресавище. Приличаше на автоматична фабрика, пусната да работи много отдавна. „Как земята стана пластмасова — помисли си той, спомняйки си приказката «Как морето стана солено». — Някой ден ще бъде задължително всички ние да продаваме хамбургери «Макдоналдс», както и да ги купуваме. И ще ги продаваме вечно един на друг от нашите гостни стаи. По този начин дори няма да се налага да излизаме навън.“

Погледна часовника си. Два и половина. Време беше да телефонира на Дона. Тя твърдеше, че може му достави хиляда таблетки от Субстанцията С.

Естествено, щом хапчетата попаднеха в него, той щеше да ги предаде в Програмата за борба с наркотичните зависимости, където да ги анализират и да ги унищожат или да направят с тях каквото решат.

Можеше самите те да се дрогират. Или да ги продават. Но той не купуваше от Дона, за да я арестува за търговия с наркотици — беше купувал много пъти от нея и досега не я беше арестувал. Целта му не беше да хване някой дребен квартален пласьор. Половината от агентите на Програмата за борба с наркотиците в окръг Ориндж знаеха, че Дона продава и можеха да я разпознаят, ако я видят. Понякога тя продаваше на паркингите при супермаркетите „7-11“, точно пред автоматичните холокамери на полицията. Почти със сигурност никога нямаше да арестуват Дона, независимо какво прави и пред кого го прави.

Целта на сделката му с Дона, както и на всички предишни сделки, беше да се опита да се добере до по-едрия доставчик над нея. Ето защо поръчваше все по-големи количества. Първоначално той я подгря — ако това беше точната дума — с молба да му достави десет таблетки като приятелска услуга. По-късно издейства торбичка със сто таблетки, за които си заплати, после — три торбички. Сега, ако имаше късмет, щеше да получи хиляда таблетки, или десет торбички. В края на краищата, би могъл да стигне до количества, надхвърлящи нейните финансови възможности. Тя нямаше да успее да осигури достатъчно средства за доставчика си, за да гарантира пред него сигурността на пратката. Следователно би пропуснала голяма печалба. Ще се скарат. Тя ще настоява Арктър да осигури поне част от парите, той ще откаже, тя няма да може да ги даде на своя доставчик, а времето ще си минава, напрежението ще нараства, всички ще започнат да губят търпение. Нейният доставчик, който и да е той, ще побеснее, защото тя няма да се появява. Така че накрая, ако всичко върви както трябва, тя ще се предаде и ще каже на Арктър и на доставчика си: „Вижте, по-добре търгувайте директно помежду си. Познавам ви, готини хора сте. Гарантирам и за двамата. Аз ще определя времето и мястото и двамата ще се срещнете. Така че отсега нататък, Боб, ще можеш да купуваш директно, ако възнамеряваш да взимаш такива количества.“ Защото при такива количества, независимо от целите и намеренията си, той се превръщаше в дилър. Приблизително такива бяха дилърските количества. Дона ще предположи, че той препродава с печалба в количества по сто, щом купува поне хиляда наведнъж. По този начин той ще успее да се изкачи нагоре по стълбата и да стигне до следващата личност в редицата, да стане дилър като нея, а по-късно

може би и да се изкачи още едно стъпало, като отново увеличи количеството на купуваната стока.

В края на краищата би могъл да се срещне с някой, който е достатъчно високо, за да си струва да бъде задържан. Това означаваше някой, който знае нещо или е свързан по някакъв начин с производителя на дрогата.

За разлика от останалите наркотици Субстанцията С очевидно имаше само един източник. Тя беше синтетична, а не органична. Следователно идваше от някоя лаборатория. Тя можеше да бъде синтезирана и вероятно федералните власти вече експериментираха с нея. Но съставките ѝ бяха извлечени от сложни препарати, които се синтезират не по-лесно от самата нея. Теоретично би могла да бъде произведена от някого, който, на първо място има формулата и на второ място — технологичната възможност да построи фабрика. Но на практика цената беше прекалено висока. Освен това изобретателят на Субстанцията С в началото я бе продавал много евтино, за да може да конкурира ефикасно останалите наркотици. И дори и да съществува един-единствен източник, широкото разпространение изисква да се влага капитал в различни фабрики, вероятно верига от лаборатории в ключови региони, някои от тях големи градове в Северна Америка и Европа, където са основните потребители на наркотици. Защо нито една от тези лаборатории не бе намерена, беше загадка. Но беше ясно без никакво съмнение, че СС Агенцията, както я бяха нарекли условно властите, е проникнала толкова надълбоко в системата за правораздаване, както в локален, така и в национален мащаб, че всеки, който открие нещо срещу нея, скоро или забравя за това, или престава да съществува.

Разбира се, в момента Арктър имаше още няколко други нишки освен Дона. Други дилъри, върху които постепенно оказваше натиск за по-големи количества. Но тъй като тя беше неговото момиче — или поне той се надяваше да е така — с нея беше най-лесно. Посещенията при нея, разговорите им по телефона, техните излизания и усамотявания — всичко това му доставяше удоволствие. А и използването на Дона в известен смисъл беше посоката на най-малкото съпротивление. Ако и без това се виждаш с човека, когото трябва да следиш и за чиито действия трябва да докладваш, будиш по-малко подозрения. Освен това, ако не си го виждал често преди да започнеш

наблюдението, трябва по някакъв начин да започнеш да го виждаш, и връзката ви върши много добра работа.

Влезе в телефонната кабина и набра номер.

*Зън-зън-зън.*

— Ало? — обади се Дона.

Всички телефонни разговори в света се подслушват. Или ако не се подслушват в момента, то поне се записват. Записите се съхраняват в електронен вид и средно веднъж на два дни се прослушват от служител, на когото не му се налага дори да излиза от кабинета си. Той само натиска един клавиш и след сигнала записът тръгва, като паузите се прескачат. Повечето разговори са безобидни. Служителят може да разпознае онези, които не са чак толкова безобидни. Това си е талант. За това му плащат. Някои са по-добри в тази работа от останалите.

Така че докато той и Дона говореха, никой не ги слушаше. Вероятно записът щеше да бъде прослушан най-рано на следващия ден. Ако наблюдаващият служител забележеше, че явно се говори нещо незаконно, щеше да направи разпечатка на разговора. Арктър и Дона просто трябваше да създадат впечатление за безобиден разговор. Диалогът все пак можеше да бъде разпознат като наркосделка, но правителството предпочиташе да икономисва и да не прави голям брой разпечатки. Имаше прекалено много телефонни разговори през всеки ден от седмицата. И Арктър, и Дона знаеха това.

— Как си? — попита той.

— Добре.

Гласът ѝ беше топъл и дрезгав.

— Как е главата ти днес?

— Май не много наред. — Пауза. — Този следобед шефът ми ме глоби.

Дона работеше в малък парфюмериен магазин на централната улица в Коста Меса и всяка сутрин отиваше дотам с колата си.

— Знаеш ли какво ми каза? Че аз съм виновна, че онзи клиент, възрастният човек с побелелите коси, ни завлече с десетачка... И че трябва да възстановя щетите. Удържа ми ги от надницата. И сега съм с десет долара назад, въпреки че нямам никаква шибана — извинявай — вина.

— Хей, мога ли да взема малко от теб? — попита Арктър.

Сега тя звучеше мрачно. Сякаш не беше ентузиасирана по отношение на сделката. Което не беше добре.

— Колко искаш? Не знам...

— Десет — каза той. Бяха се разбрали, че „едно“ означава „сто“. Така че това беше поръчка за хиляда.

В бранша беше прието, ако сделките се осъществяват чрез средствата за масови комуникации, големите цифри да се заменят с по-малки, за да не се привлича внимание. Така можеше да се търгува до безкрай, без правителството да прояви интерес. В противен случай наркодилърите щяха да са принудени да наемат апартаменти и къщи на всяка улица по всяко време на денонощието и печалбите им биха намалели.

— Десет... — промърмори Дона раздразнено.

— Наистина ми е спешно — каза той по начина, по който говорят наркоманите. Не като дилър. — Ще ти се отплатя по-късно, когато изкарам пари.

— Не — каза тя непреклонно. — Ще ти ги дам гратис. Десет. — Сега тя несъмнено се чудеше дали той продава. И вероятно реши, че продава. — Десет. Защо не. След три дни устройва ли те?

— А по-скоро?

— Не, тогава.

— Добре — съгласи се той.

— Ще намина при теб.

— В колко часа?

— Да речем около осем вечерта — предположи тя. — Хей, искам да ти покажа каква книга си намерих, някой я е оставил в магазина. Жестока е. Разказва се за вълци. Знаеш ли какво правят вълците? Мъжките вълци? Когато победят врага си, те не го убиват, а се изпикават върху него. Наистина! Застават и се изпикават върху победения си враг, а после всеки тръгва по пътя си. И това е цялата работа. Те се бият главно за територия. И за самките. Знаеш.

— И аз се изпиках върху някои хора преди известно време — каза Арктър.

— Майтапиш ли се? Как го направи?

— Метафорично.

— Не по обичайния начин?

— Имам предвид — отвърна той, — че им казах...

Млъкна. Усети, че прекалено се е разприказвал и изруга наум.

— Онези типове — продължи той — Рокерите, загряваш ли? Дето висят около заведението на Фостър? Минавах наблизно и те изтърсиха нещо обидно. Така че аз се обърнах и подхвърлих нещо от рода на...

В момента нищо не му идваше наум.

— Можеш да ми го кажеш — подкани го Дона. — Дори и да е твърде грубо. С тези рокери човек трябва да е супер груб, иначе нищо няма да разберат.

— Казах им — отвърна Арктър, — че е по-добре да яздя свиня, отколкото шопар. Винаги.

— Нещо не можах да те разбера...

— Добре, свинята е момиче, което...

— А, да. Ясно, сега те разбрах. Помия.

— Интересно какво би казала ти, ако беше на мое място — отговори той. — Чао.

Понечи да затвори телефона.

— Може ли да донеса книгата за вълците и да ти я покажа? — попита тя. — От Конрад Лоренц е. На задната корица пише, че е най-големият авторитет в света относно вълците. А, още нещо. Твоите съквартиранти дойдоха днес в магазина, и двамата. Търни еди-кой си и Барис. Търсеха те...

— За какво? — попита Арктър.

— Твоя цефалохромоскоп, който ти е струвал деветстотин долара, и който винаги включваш, когато си вкъщи... Търни и Барис се разприказваха пред мен... Та те днес се опитали да го включат и не е работел. Никакви цветове, нищичко! И те взели торбичката с инструменти на Барис и извадили дънната платка.

— Какви ги говориш, по дяволите?! — попита той, възмутен.

— Казаха, че била прецакана. Саботирана. Прекъснати проводници и други неща от този род. Странна работа. Липсващи елементи и повредени участъци. Барис каза, че ще се опитат да...

— Веднага се прибирам вкъщи — каза Арктър и окачи слушалката.

„Най-ценното нещо, което имам — помисли си той с горчивина. — И този глупак Барис е бърникал по него!“



Изведнџ осъзна, че не може да се прибере веднага вкъщи. Трябваше да отиде в „Нов път“ и да види какво ще му кажат. Това беше негова задача. Неотложна.

---

[1] GABA (гама-аминомастна киселина) — аминокиселина, която се синтезира от глутаминовата киселина. Участва в умствената дейност. — *Бел.прев.* ↑

### 3

Чарлз Фрек също си мислеше за посещение в „Нов път“. Така му бе повлияло случилото се с Джери Фабин.

Седеше с Джим Барис в кафене „Трио цигулари“ в Санта Ана и се озърташе навъсено, докато ядеше поничка със захарна глазура.

— Това е трудно решение — каза той. — Те прилагат „студена пуйка“<sup>[1]</sup>. Стоят с теб по цял ден и цяла нощ, за да не се самоубиеш или да не си отхапеш ръката, но никога не ти дават нищо от ония лекарства, дето докторите ги предписват. Валиум, например.

Подхилквайки се, Барис огледа сандвича си от специален органичен хляб с имитация на сирене и фалшив пласт говеждо месо.

— Какъв вид хляб е това? — попита той.

— Виж в менюто — отвърна Чарлз Фрек. — Там е обяснено.

— Ако влезеш там — каза Барис, — ще изпиташ усещания, предизвикани от основните вътрешни секреции в тялото ти, особено онези, разположени в мозъка ти. Имам предвид най-вече катехоламините, като например норадреналина и серотонина. Разбираш ли, всичко протича по следния начин: Субстанцията С — а всъщност и всички наркотични вещества, но на първо място Субстанцията С — взаимодейства с катехоламините на подклетъчно равнище. Получава се биологична контра-адаптация, в известен смисъл завинаги. — Той отхапа голяма хапка от дясната част на сандвича си. — По-рано се смяташе, че това става само с алкалоидните наркотици, такива като хероина.

— Никога не съм го пробвал. Той е успокоително.

Сервитьорката, красива и секси в жълтата си униформа, с дръзко стърчащи гърди и руса коса, се приближи към масата им.

— Здравсти — каза тя. — Наред ли е всичко при вас?

Чарлз Фрек я погледна уплашено.

— Пати ли се казваш? — попита я Барис, правейки знак на Чарлз Фрек, че си я бива.

— Не. — Тя посочи табелката с името върху дясната си гърда. — Бет.

„Интересно как ли се казва лявата?“ — запита се Чарлз.

— Предишната сервитьорка се казваше Пати — каза Барис, оглеждайки неприлично момичето. — Също като марката сандвичи.

— Мисля, че името на сандвичите се пише по различен начин.

— Всичко е супер при нас — отговори Барис. Чарлз Фрек видя над главата му балон, от онези с мислите на героите в комиксите. В този балон Бет събличаше дрехите си, стенеше и молеше да бъде изчукана.

— Не и при мен — каза Чарлз Фрек. — Имам много проблеми, каквито никой друг няма.

— Имат ги доста повече хора, отколкото предполагаш — отбеляза мрачно Барис. — И с всеки изминал ден броят им расте. Този свят е болен и нещата непрекъснато се влошават.

Мислите в балона над главата му също се влошаваха.

— Желаете ли да поръчате десерт? — предложи Бет с усмивка.

— Какъв например? — попита Чарлз Фрек с подозрение.

— Имаме пресен яagodов пай и пресен пай от праскови — отговори Бет, все така усмихвайки се. — Наше собствено производство.

— Не, не искаме никакви десерти! — отсече Чарлз Фрек. Когато сервитьорката си тръгна, той се обърна към Барис и каза: — Тези плодови пайове са за възрастните дами.

— Идеята да се подложиш на лечение — обади се Барис — със сигурност те прави много тревожен. Това е проява на целенасочени негативни симптоми, твоят страх. Дрогата ти казва да не влизаш в „Нов път“ и да не я оставяш. Разбираш ли, всички симптоми са целенасочени, независимо дали са позитивни или негативни.

— Не думай — промърмори Чарлз Фрек.

— Негативните се проявяват като непреодолими желания, които са създадени преднамерено от цялото тяло, за да насилват притежателя му — който в случая си ти — да търси неистово...

— Първото, което правят с хората, отишли в „Нов път“ — каза Чарлз Фрек, — е да им отрежат оная работа. Нещо като приеман изпит. И тръгват оттам във всички посоки.

— После идва ред на далака — каза Барис.

— Каквото поискат, това отрязват... Какво върши далакът?  
— Помага ти да смилаш храната си.  
— Как?  
— Премахва целулозата от нея.  
— Тогава, предполагам, след това...  
— Само храни, които не съдържат целулоза. Без листа и люцерна.

— Колко дълго може да живееш по този начин?  
— Зависи от това как се грижиш за себе си.  
— По колко далака средно имат хората? — Чарлз знаеше, че бърбреците обикновено са два.  
— Зависи от теглото и възрастта.  
— Защо? — Чарлз Фрек изпита силно подозрение.  
— На хората могат да им пораснат още далаци с течение на годините. Докато станат на осемдесет...  
— Ти се майтапиш с мене.

Барис се разсмя. Чарлз Фрек си помисли, че смехът му винаги е бил странен. Някакъв нереален смях, сякаш нещо се къса.

— Защо взе такова решение — попита Барис след малко, — да се подложиш на терапия в център за лечение на наркотичните зависимости?

— Заради Джери Фабин — отвърна Чарлз.

Барис махна с ръка:

— Джери е особен случай. Веднъж го видях да залита и накрая падна и се изпусна в гащите си. Не знаеше къде се намира, опитваше се да ме убеди да му помогна и да открия каква отрова са му пробутали. Най-вероятно беше талиев сулфат. Използва се за отрова против насекоми и против плъхове. Беше обгорен, някой добре го беше подредил. Сещам се за десетина токсични вещества или отрови, които могат...

— Има и друга причина — каза Чарлз Фрек. — Запасите ми отново свършват и аз вече не издържам — постоянно да съм почти на нулата и да не съм сигурен дори дали ще видя отново шибаните хапчета.

— Е, ние дори не можем да сме сигурни дали ще видим следващия изгрев.

— Но, мамка му... Сега са ми останали съвсем малко, само за няколко дни. Освен това... Мисля, че някой краде от мен. Не е възможно да ги харча толкова бързо. Някой трябва да бърка в шибаните ми запаси.

— Колко таблетки дневно гълташ?

— Трудно е да се определи. Но не са чак толкова много.

— Нали знаеш, че постепенно привикваш?

— Така е, разбира се, но не чак толкова. Не мога да издържам вече. От друга страна... — Той се замисли. — Мисля, че попаднах на нов източник. Онова момиче Дона.

— О, момичето на Боби.

— Старата му приятелка — кимна Чарлз Фрек.

— Не, той още не е успял да влезе под полата ѝ. Само се опитва.

— Може ли да се разчита на нея?

— В какъв смисъл? За чукане или... — Барис вдигна ръка до устата си и се направи, че гълта нещо.

— Това какво означава, някакъв вид секс ли? — попита Чарлз и тогава загра. — А, да. Във втория смисъл, разбира се.

— Абсолютно може да се разчита на нея. Мъничко е лекомислена, както може да се очаква от едно красиво момиче, особено от по-тъмните. Умът ѝ е между краката, както на повечето от тях. Вероятно там крие и спестяванията си. — Той се изхили. — Цялата си дилърска печалба.

Чарлз Фрек се наведе към него:

— Арктър никога ли не е спал с Дона? На мен ми каза, че е спал.

— Такъв си е Боб Арктър — каза Барис. — Казва, че е правил много неща. Не бива да му се вярва за всичко.

— Добре, как е станало така, че никога не я е чукал? Да няма проблеми със секса?

Бари поклати глава дълбокомислено, докато продължаваше да си играе със сандвича си — сега го накусваше на малки парчета.

— Дона има проблеми. Вероятно е на някаква дрога. Изпитва отвращение към всякакъв физически контакт... Наркоманите губят интерес към секса, знаеш, заради подуването на органите им. И Дона, според наблюденията ми, показва прекалено нисък интерес към секса, неестествено нисък. Не само към Арктър, но и към... — Той замълча с кисела физиономия. — Също и към други мъже.

— Мамка му, искаш да кажеш, че тя просто няма желание.

— Ще проима — каза Барис. — Ако човек борава с нея по правилния начин. Например... — Погледът му стана загадъчен. — Мога да ти кажа начин да я изчукаш срещу сумата от деветдесет и осем цента.

— Аз не искам да я чукам. Само искам да купя стока от нея. — Чарлз се почувства неловко. Имаше нещо в Барис, което постоянно го караше да изпитва неприятна студенина в стомаха. — Защо деветдесет и осем цента? — попита той. — Тя не взима пари, не е такава. Пък и нали е момичето на Боб?

— Парите няма да бъдат платени директно на нея — каза Барис по своя педантичен, поучителен начин. Той се наведе към Чарли Фрек. Изглеждаше доволен и лукав, косматите му ноздри потрепваха. Зеленикавите стъкла на слънчевите му очила се бяха запотили. — Дона взима кокаин. Тя несъмнено ще си разтвори краката за всеки, който ѝ осигури грам кока. Особено ако в белия пращец бъдат добавени някои трудно достъпни химикали, разработени от мен по строго научна методика.

— По-добре не говори такива неща — каза Чарлз Фрек. — За нея. Във всеки случай грам кока в момента струва поне сто долара. Кой би ги дал за такова нещо?

Барис с усилие удържа кихането си и обяви:

— Мога да извлека грам чист кокаин от вещества на стойност не повече от долар, ако не броя моя труд.

— Глупости.

— Ще ти направя демонстрация.

— Откъде ще ги вземеш тези вещества?

— От магазин „7-11“ — каза Барис и скочи развълнувано на крака, зарязвайки парчетата от сандвича си. — Плати сметката и ще ти покажа. Спретнал съм временна лаборатория в къщата, докато успея да си направя по-добра. Ще видиш как ще извлека грам кокаин от обикновени, разрешени от закона материали, купени свободно от магазин „7-11“ за по-малко от долар. Хайде!

Той тръгна по пътеката между масите. Гласът му беше настоятелен.

— Да бе — каза Чарлз, плати сметката и го последва. „Ама че е раздувка — помисли си той. — А може и да не е. С всичките тези

химически експерименти, които прави, и с непрекъснатото взимане на книги от библиотеката... Може и да има нещо в това. А дали няма начин да се спечели нещо от тази работа? Да се изкарат някакви пари?“

Той се забърза след Барис, който вече вадеше ключовете от колата си, докато преминаваше покрай касата в пилотската си униформа.

Спряха на паркинга пред „7-11“, излязоха от колата и влязоха в магазина. Както винаги, пред щанда стоеше грамадно и тъпо на вид ченге и се правеше, че чете списание. Но Чарлз Фрек знаеше, че той всъщност оглежда внимателно всички влизащи, за да се убеди, че не възнамеряват да оберат магазина.

— Какво ще вземем оттук? — попита той Барис, който се разхождаше небрежно по пътеката между пирамидите от кутии с храна.

— Спрей „Соларкейн“ — отвърна Барис.

— Спрей против слънчево изгаряне? — Чарлз Фрек не можеше да повярва, че това се случва, но от друга страна — кой знае? Кой можеше да бъде сигурен? Той последва Барис до щанда. Този път Барис плати.

Купиха спрея „Соларкейн“, после минаха покрай полицая и се върнаха при колата. Барис потегли бързо от паркинга и продължи да натиска газта, без да обръща внимание на знаците за ограничение на скоростта, докато най-накрая спря пред къщата на Боб Арктър. Високата трева на двора отпред беше осеяна със стари вестници, които си лежаха там, където ги бе хвърлил пощальонът.

На излизане от колата Барис взе торбичка с багаж от задната седалка. Чарлз Фрек видя, че вътре има волтметър и други електроизмервателни уреди, както и поялник.

— За какво е това? — попита той.

— Имам да върша тежка и продължителна работа — каза Барис, мъкнейки багажа заедно с флакона „Соларкейн“ към входната врата. Той подаде ключа на Чарлз Фрек. — И вероятно няма да ми платят за нея. Както обикновено.

Чарлз Фрек отключи вратата и двамата влязоха в къщата. За тях веднага се лепнаха двете котки и кучето с мяукане и скимтене, надявайки се да получат нещо за ядене. Двамата с Барис внимателно ги избутаха встрани с крака.

Преди няколко седмици Барис беше оборудвал в ъгъла на кухнята чудна лаборатория от епруветки, бутилки и купчини от предмети, на вид без никаква стойност, които беше домъкнал от най-различни места. Чарлз Фрек знаеше, че Барис, по собствените му думи, вярваше не толкова в икономииите, колкото в находчивостта. „Трябва да си способен да използваш първото нещо, което ти попадне под ръка, за да постигнеш целите си — обичаше да проповядва Барис. — Кабърче, руло хартия, части от повредени или разглобени устройства...“ На Чарлз Фрек повечето предмети му изглеждаха като довлечени от плъхове.

Първото нещо, което направи Барис, беше да измъкне от купчината вехтории найлонова торбичка и да изпразни спрея вътре.

— Това не е истина — каза Чарлз Фрек. — Абсолютно не е истина!

— Знаеш ли какво правят съвсем съзнателно? — попита Барис жизнерадостно, докато работеше. — Смесват кокаина с масло, така че да не могат да бъдат разделени. Но познанията ми по химия ми позволяват да отделя кокаина от маслото.

Той посолни енергично тъмното слuzесто вещество в торбичката. После го изля в стъклен буркан.

— Сега ще го замразя — обясни той, ухилвайки се. — Кое то ще накара кокаиновите кристали да се вдигнат на повърхността, тъй като са по-леки от въздуха. Искан да кажа, от маслото. И после ще направя финалната крачка, разбира се. Ще запазя в тайна каква е тя, но включва сложен процес на филтрация.

Той отвори хладилника и внимателно постави буркана в камерата.

— Колко трябва да стои там? — попита Чарлз Фрек.

— Половин час. — Барис си сви цигара и я запали, а после отиде при купчината електроизмервателни прибори. Постоя там замислено, потривайки брадичката си.

— Да — каза Чарлз Фрек, — ала дори и да получиш цял грам чист кокаин по този начин, аз не мога да го дам на Дона, за да...



Сещаш се, да вляза под полата ѝ в замяна на това. Същото е като да я купя, ето какво би се получило.

— Това е размяна — поправи го Барис. — Ти ѝ подаряваш нещо, тя на теб — също. Най-скъпоценното нещо, което притежава една жена.

— Тя ще знае, че е купена. — Чарлз познаваше достатъчно Дона, за да е сигурен в думите си. Дона щеше да проумее истината незабавно.

— Кокаинът е афродозиак — промърмори Барис предимно на себе си. Той подреждаше тестващата апаратура покрай цефалохромоскопа на Боб Арктър, най-ценното притежание на Боб. — След като си смръкне една прилична доза, с удоволствие ще ти се отдаде.

— Мамка му, човече — възрази Чарлз Фрек. — Говориш за момичето на Боб Арктър. Той е мой приятел и човекът, с когото ти и Лъкман живеете под един покрив.

Барис мигновено вдигна рошавата си глава и известно време гледа в Чарлз Фрек.

— Не знаеш много неща за Боб Арктър — каза той. — Както и всички ние. Твоята гледна точка е наивна и опростена. Прекалено много му вярваш.

— Той е много точен пич.

— Разбира се — каза Барис, кимна и се ухили. — Без никакво съмнение. Един от най-точните на света. Но напоследък забелязвам — всички ние, които наблюдаваме Арктър внимателно и отблизо, забелязваме — определени противоречия в него. Както в характера му, така и в поведението му. В цялостното му отношение към живота. Във вродения му стил, както се казва.

— Какво искаш да кажеш?

Очите на Барис зад зелените стъкла на очилата започнаха да играят.

— Танцът на очите ти нищо не ми говори — каза Чарлз Фрек. — Какво не е наред с цефскопа?

Той се приближи, за да види по-добре.

Барис отвори централния капак и каза:

— Погледни проводниците долу и ми кажи какво виждаш.

— Виждам срязани проводници — отговори Чарлз Фрек. — И сноп проводници, с които като че ли умишлено е предизвикано късо съединение. Кой го направи?

Веселите и умни очи на Барис продължиха да играят с особено удоволствие.

— Тези гадни многозначителни физиономии не струват пукната пара за мен — каза Чарлз Фрек. — Кой повреди цефскопа? Кога стана това? Наскоро ли го открихте? Арктър не ми каза нищо, когато се видяхме последния път, а то беше оня ден.

— Може би все още не е готов да говори за това — предположи Барис.

— Е — каза Чарлз Фрек, — изобщо не разбирам какво искаш да кажеш. Мисля да отида в някой от офисите на „Нов път“ и да се предам, да откажа дрогата по метода „студена пуйка“ и да се подлож на терапия, да бъда с онези момчета ден и нощ, далеч от загадъчни типове като теб, които не мога да разбера. Виждам, че този цефскоп е прецакан, но ти не ми казваш нищо. Опитваш се да намекнеш, че Боб Арктър го е направил, че е повредил собствения си апарат? Това ли искаш да кажеш? По-добре да си живееш в „Нов път“, където нямаше да ми се налага да слушам подобни безсмислени глупости, каквито сега слушам всеки ден — ако не от теб, от някой друг като теб.

Тези думи бяха съпроводени с гневен поглед.

— Аз не съм повредил този уред — заяви Барис замислено, подръпвайки мустаците си. — И дълбоко се съмнявам, че Ърни Лъкман го е направил.

— Аз се съмнявам дълбоко, че Ърни Лъкман е повредил каквото и да било през целия си живот, ако не броим оня път, когато му бяха пробутали скапана дрога и изхвърли масичката за кафе през прозореца на апартамента, в който живееше с оная мацка Джоун. Това е различно. Обикновено Ърни е най-разумният от всички нас. Не, Ърни не би саботирал нечий чужд цефскоп. И Боб Арктър не би го направил — апаратът е негов, нали? Какво мислиш, че е направил, станал е тайно посред нощ, без самият той да го знае, и е направил това, прецакал се е по този начин? Не, някой друг е направил това. Така е станало.

„Сигурно ти, гаден кучи син — помисли си той. — Имаш техническите познания и си странен.“

— На този, който го е направил — каза той на глас, — мястото му е или във Федералната психиатрична клиника, или в някоя алея с мраморни плочи. Ако питаш мен — последното. Боб винаги много е държал на този цефскоп. Виждал съм как го включва веднага, когато се върне от работа през нощта, това е първото нещо, което прави, след като влезе. Всеки има неща, които са му много скъпи. За Боб такова нещо беше цефскопа. Така че някой му е извъртял много кофти номер, човече.

— Точно това имах предвид.

— Какво си имал предвид?

— „Веднага, когато се върне от работа през нощта“ — повтори Барис. — От известно време се досещам кой е Боб Арктър и къде работи в действителност, коя е тази особена организация, чието име не може да ни каже.

— Това е шибаният Център за изкупуване на ценни книжа в Плацентия — отвърна Чарлз Фрек. — Той ми каза веднъж.

— Чудя се какво ли прави там.

Чарлз Фрек въздъхна.

— Боядисва чипове в синьо<sup>[2]</sup>.

Наистина не харесваше Барис. Прииска му се да бъде някъде другаде, предпочиташе да се кара с първия срещнат, отколкото да бъде с Барис. „Може би трябва да се махам отгук“ — каза си той. Но после си спомни за буркана с маслото и кокаина, които се охлаждаха във фризера, и деветдесет и осемте цента за нещо, струващо сто долара.

— Слушай — каза той, — кога ще стане готово това чудо? Мисля, че се майтапиш с мен. Как може хората да продават „Соларкейн“ на безценица, ако вътре има грам чист кокаин? Какво печелят от това?

— Те купуват в големи количества — заяви Барис.

Чарлз Фрек незабавно си представи поредната фантазия: товарни камиони, пълни с кокаин, влизат на заден ход във фабриката на „Соларкейн“, където и да се намира тя, може би в Кливлънд, и стоварват тонове и тонове чист, висококачествен кокаин в двора на фабриката, после работниците го смесват с масло, инертен газ и други боклуци и го сипват в малки яркоцветени флакони, които биват пакетирани и разпространени из хиляди магазини „7-11“, аптеки и супермаркети. „Това, което трябва да се направи — помисли си той, —

е да се спре един от тези товарни камиони и да се разтоварят седем или осем хиляди фунта, по дяволите, колкото се може повече. Колко ли побира един товарен камион?“

Барис му подаде вече празния спрей „Соларкейн“ и посочи етикета, на който бяха написани съставките.

— Виждаш ли? Бензокаин. Само отделни високоерудирани хора знаят, че това е фабричното название на кокаина. Ако бяха сложили на етикета „кокаин“, народът щеше да се светне и, в края на краищата, да започне да прави същото, което правя аз. Хората просто не са достатъчно образовани, за да проумеят това. Нямаат моите научни познания.

— Какво възнамеряваш да правиш с тези научни познания? — попита Чарлз Фрек. — Освен да възбудиш Дона Хоторн?

— Възнамерявам да напиша бестселър — отвърна Барис. — Ръководство за обикновените хора — как да си направят дрога в кухнята, без да нарушават закона. Разбираш ли, това е законно. Притежанието на бензокаин не е забранено от закона. Съдържа се в множество медикаменти. Обадох се в аптеката и попитах.

— Яко! — възкликна Чарлз Фрек, впечатлен. Погледна часовника си, за да види колко им остава да чакат.

Ханк, или Мистър Ф., беше наредил на Боб Арктър да провери местните санаториуми на „Нов път“, за да установи дали в някой от тях не се крие главният местен дилър, когото следеше.

От време на време дилърите, осъзнавайки, че са на път да бъдат разкрити, намираха подслон в някое от местата за лечение на зависимостта от наркотиците, като „Синанън“, „Сентър Пойнт“ или „Нов път“, правейки се на наркомани, търсеци помощ. Веднъж озовали се вътре, портфейлът им, името им, всичко, по което можеха да бъдат разпознати, изчезваше, те заличаваха старата си самоличност в подготовка за изграждане на нова самоличност, която не е свързана с наркотиците. Точно този процес на „заличаване“ помагаше на служителите на закона да намерят търсения от тях безследно изчезнал. По-късно, когато натискът намалееше, дилърът се появяваше и подновяваше обичайната си дейност.

Никой не знаеше колко често се случва това. Персоналът на клиниките се опитваше да отгатва кога си има работа с такъв случай, но невинаги успяваше. Дилърът, заплашен от четирийсет години лишаване от свобода, има мотивация да измисли убедителна история, която да приспи бдителността им. И агонията му в този момент е съвсем реална.

Боб Арктър караше бавно по булевард „Катела“ и се вглеждаше внимателно в знаците, за да не изпусне отклонението към дървените постройки на „Нов път“, някогашни частни вили. Не му харесваше, че трябва да се прави на бъдещ пациент, търсец помощ, но нямаше друг начин. Ако се представеше като агент от Отдела за борба с наркотиците, хората от персонала на клиниката — или поне повечето от тях — щяха да започнат да шикалкавят. Те не желаеха тяхното семейство — както наричаха съвкупността от служителите заедно с болните — да си има неприятности и щяха да се опитат да не се забъркват с полицията. В края на краищата се предполагаше, че тези бивши наркомани са на сигурно място в клиниката, и персоналът беше гарант за това. От друга страна, дилърът, когото търсеше, беше от високо ниво и използването на клиниките по този начин не беше в ничий интерес. Във всеки случай Арктър не виждаше какво друго може да направи, нито пък Мистър Ф., който първоначално го беше пратил по следите на Спейд Уийкс. Уийкс беше главната цел на Арктър от много отдавна, без никакъв резултат. И сега, от цели десет дни, той беше неоткриваем.

Арктър забеляза знака, зави и спря на малкия паркинг, който служителите от този клон на „Нов път“ дележа с някаква пекарна. Излезе от колата и тръгна по неравната настилка на алеята към входната врата. Пъхна ръце в джобовете, влизайки в тежката си и отвратителна роля.

Поне отделът не го обвиняваше, че е изтървал Спейд Уийкс. Според официалното им мнение този факт само доказваше колко ловък е Уийкс. Технически той беше по-скоро трафикант, отколкото дилър: доставяше пратки с твърда дрога от Мексико през различни интервали от време и ги носеше някъде в Лос Анджелис, където се срещаше с купувачите. Методът на Уийкс за прекарване на пратката през границата беше много хитър: той я залепваше за дъното на колата на някой порядъчен тип от колоната пред него, после минаваше границата

и вземаше пакета си при пръв удобен случай. Ако патрулът на границата откъм страната на САЩ намереше пакета, тогава го отнасяше порядъчният, не Уийкс. Притежаването на наркотици се наказваше от закона в щата Калифорния. Изключително неприятно за порядъчния, жена му и децата.

Арктър познаваше Уийкс по-добре от останалите агенти под прикритие в окръг Ориндж — той беше дебел тъмнокож тип на възраст някъде над трийсет, с уникален бавен и елегантен маниер на говорене, сякаш придобит в някое английско училище. Всъщност Уийкс беше от бедните крайни квартали на Лос Анджелис. Най-вероятно беше придобил произношението си от учебни записи, взети от библиотеката на някой колеж.

Уийкс обичаше да се облича като конте, но класно, сякаш е лекар или адвокат. Често се появяваше със скъпо куфарче от кожа на алигатор и носеше очила с рогови рамки. Също така обикновено беше въоръжен с ловджийска пушка, за която имаше направен по поръчка калъф от Италия, много елегантен и стилизиран. Но в „Нов път“ със сигурност бяха прибрали всички тези глупости, той вероятно беше облечен като всеки друг, с обикновени дрехи, дарени от някого, и калъфът с пушката беше скрит в шкафа.

Арктър отвори масивната дървена врата и влезе.

Мрачен коридор, фойе от лявата му страна, където чакаха някакви младежи. Маса за пинг-понг в далечния край на фойето, понататък — кухня. Множество лозунги по стената, някои ръчно направени, други разпечатани: „ЕДИНСТВЕНИЯТ ИСТИНСКИ ПРОВАЛ Е, КОГАТО РАЗОЧАРОВАШ ОСТАНАЛИТЕ“ и така нататък. Чуваше се шум, явно кипеше някаква дейност. „Нов път“ поддържаше много видове дейност, вероятно повечето му пациенти, без значение дали мъже или жени, работеха в неговите фризьорски салони, бензиностанции и фабрики за производство на химикалки. Арктър стоя дълго във фойето, чакането беше много отегчително.

Най-накрая се появи някакво момиче — красиво, с много къса, синя памучна пола и тениска с надпис „НОВ ПЪТ“ на гърдите.

— Да? — каза тя.

— Аз... Закъсал съм го — отвърна той с пресипнал, грачещ, треперещ глас. — Не издържам вече. Може ли да седна?

— Разбира се — момичето махна с ръка и се появиха двама младежи с обикновен външен вид, абсолютно невъзмутими. — Сложете го да седне някъде и му дайте чаша кафе.

„Каква кучка! — помисли си Арктър, докато двете момчета го помъкнаха към някакъв пълен с хора диван. Забеляза, че стените са оцветени в мрачни тонове, с некачествена боя. — Те съществуват благодарение на даренията. Трудно им е да намерят средства.“

— Благодаря — изрече със скърцащ, разтреперан глас, сякаш с това, че е тук и ще го настанят да седне някъде му правят огромна добрина. Опита се да приглади косата си, изпъшка и се отказа. Престори се, че не му достигат сили.

— Изглеждате много зле, господине — каза строго момичето, което застана точно пред него.

— Да — съгласиха се двамата младежи с учуден, раздразнен тон. — Като същинско лайно. Какво сте правили, в собствените си изпращания ли сте лежали?

Арктър примижа.

— Кой сте вие? — попита настоятелно младежът.

— Не виждаш ли какво представлява? — попита другият. — Някаква отрепка от ония, дето живеят по шибаните боклукчийски кофи. Виж. — Той посочи косата на Арктър. — Въшки. Ето защо те сърби, Джак.

Момичето попита спокойно, но в никакъв случай не приятелски:

— Защо дойдохте тук, господине?

„Защото някъде тук се крие известен наркотрафикант — помисли си Арктър. — И аз съм Големият играч. А вие сте глупаци, всички до един!“

Но на глас само измънка нещо раболепно, както очевидно очакваха да се държи:

— Ама нали казахте...

— Да, господине, можете да изпиете чаша кафе. — Момичето кимна рязко с глава и единият от младежите тръгна покорно към кухнята.

Настъпи тишина. После тя се наведе и докосна коляното му.

— Чувствате се страшно зле, нали? — попита го меко.

Той успя само да кимне.

— Срамувате се и се отвращавате от себе си — каза тя.

— Да — съгласи се Арктър.

— Заради това, че сте се омърсили. Като помийна яма. Да вкарвате ден след ден в тялото си тази гадост...

— Не мога повече — каза Арктър. — Това място е единствената ми надежда. Имам приятел, който влезе тук, така поне мисля. Каза, че има такова намерение. Черен тип, на трийсетина, образован, много учтив и...

— Ще се срещнете със семейството по-късно — каза момичето, — ако ви приемем тук. Трябва да отговаряте на нашите изисквания, нали разбирате. И първото от тях е да сте искрен.

— Отговарям на това изискване — каза Арктър. — Искрен съм.

— За да ви пуснем тук, не бива да сте лош.

— Аз не съм.

— Колко пристрастен сте? По колко сте свикнали да вземате?

— По унция<sup>[3]</sup> дневно.

— Чист?

— Да — кимна той. — Измервам си го.

— Ще ви бъде страшно трудно. Ще хапете възглавницата си всяка нощ, когато се будите навсякъде ще има перушина. Ще имате припадъци с пяна около устата. И ще се оцапвате, както правят болните животни. Готов ли сте за това? Нали осъзнавате, че тук няма да ви даваме нищо?

— Няма да ми давате нищо тук — кимна Арктър. Тя имаше предвид, че не дават никакви лекарства. Той се почувства неспокоен и раздразнен. Попита отново: — Моят приятел, черното момче... Няма ли го тук? Наистина се надявам, че ченгетата не са го прибрали някъде по пътя... Той беше толкова съсипан от това нещо, вече почти не можеше да кара. Мислеше си, че...

— Тук, в „Нов път“, няма никакви лични взаимоотношения между отделните хора — прекъсна го момичето. — Ще научите това.

— Ясно, ама дали е успял да се добере дотук? — попита Арктър. Виждаше, че си губи времето. „Господи — помисли си, — това е лошо от разходка в търговската част на града, тази лекция, която ми изнася. И няма да ми каже нищо съществено. Защото такава им е политиката. Като желязна стена са. Попаднеш ли веднъж в едно от тези места, умираш за света.“ Спейд Уийкс можеше да седи от другата страна на стената, да слуша и да му се смее, можеше и изобщо да не е



тук. Дори и да имаше съдебно решение за задържането му, не вършеше работа. В този тип заведения знаеха как да печелят време и да шикалкавят, докато някой, живеещ тук и търсен от полицията, се измъкне през страничния изход или се скрие в пекарната. В края на краищата персоналът се състоеше от бивши наркомани. И никоя от агенциите, служещи на закона, не би харесала идеята да се претърси такова място — защото щеше да се вдигне страхотен шум.

„Време е да се откажа от Спейд Уийкс — реши той — и да се спасявам. Няма да се учудя, ако никога повече не ме изпратят на това място — тези хора не ми харесват. И според мен нямам работа тук — Спейд Уийкс вече не съществува. Ще докладвам на Мистър Ф. и ще чакам да ми възложат нова задача. По дяволите!“

Той се изправи с усилие и каза:

— Аз изчезвам.

Двамата младежи вече се връщаха, единият носеше чашка с кафе, а другият — някакви книжа, очевидно брошури.

— Тръгваш си? — попита момичето надменно, с презрение. — Нямах волята да вземеш решението да се измъкнеш от калта? Искаш да продължиш да пълзиш там?

И тримата го гледаха разгневени.

— По-късно. — Арктър тръгна към предната врата, към изхода.

— Шибан наркоман — каза момичето зад гърба му. — Никаква воля, никаква мисъл, нищичко. Отивай да пълзиш, това е решението ти.

— Ще се върна — отвърна Арктър обиден. Атмосферата на това място го потискаше и чувството се засилваше сега, при тръгването му.

— Ние може да не искаме да се връщаш, мекотело — каза единият от младежите.

— Ще трябва да ни се молиш — допълни другият. — Ще трябва много да ни се молиш. Но дори и тогава може да не те искаме.

— Всъщност ние не те искаме и сега — каза момичето.

На вратата Арктър спря и се обърна, за да погледне към своите обвинители. Искаше да каже нещо, но не можеше да мисли за нищо. Чувстваше мозъка си празен.

Мозъкът му не функционираше. Нямаше мисли, нямаше отклик, нямаше отговор за тях, дори и гаден или глупав, не можеше да им каже нищо.

„Странно“ — помисли си той. Беше озадачен.

Излезе и тръгна към паркираната си кола.

„Доколкото зависи от мен — помисли си той, — Спейд Уийкс е изчезнал завинаги. И аз няма да се върна в никое от тези места. Време е да помоля да ме прехвърлят на друга задача. Да тръгна след нещо друго.

Те са по-жилави от нас.“

---

[1] На англ. cold turkey — внезапно спиране на наркотиците (жарг.). — *Бел.прев.* ↑

[2] Игра на думи. На английски ценни книжа са blue chip (буквално „син чип“) — *Бел.прев.* ↑

[3] Унция — мярка за тежест, равна на 28,3 грама. — *Бел.прев.* ↑

## 4

От своя калейдоскопен костюм мъгливото петно, което се наричаше Фред, погледна другото мъгливо петно, представящо се като Ханк.

— И така, това е всичко за Дона, Чарли Фрек и... момент, да видя... — Монотонното говорене на Ханк утихна за секунда. — Да, за Джим Барис.

Ханк отметна нещо в бележника си.

— Смяташ, че Дъг Уийкс вероятно е мъртъв или е напуснал този район.

— Или се крие и не е активен — каза Фред.

— Чувал ли си някога да се споменават имената Ърл или Арт Де Уинтър?

— Не.

— А за жена на име Моли? Едра жена?

— Не.

— А за двама мургави братя, на около двацет, Хатфийлд или нещо подобно? Вероятно пласират хероин, в торбички по фунт едната.

— Фунт? Торбички по *фунт* едната?

— Точно така.

— Не — отговори Фред. — Ако бях чул нещо подобно, щях да го запомня.

— Швед, висок, с шведско име. Мъж. Лежал в затвора, има извратено чувство за хумор. Висок, но слаб, носи в себе си много пари в брой, вероятно печалбата от пратка, продадена по-рано този месец.

— Ще се оглеждам за него — каза Фред и повтори: — Фунтове... Той поклати глава и мъгливото петно се разлюля.

Ханк се порови из холограмите си.

— Така, този е в затвора. — Той обърна снимката за момент и прочете какво пише на опаката ѝ страна. — Не, мъртъв е. Намерили са трупа му на долния етаж.

Подреди снимките. Времето минаваше.

— Не мислиш ли, че онова момиче, Джора, ни играе номера?

— Съмнявам се.

Джора Каджас беше само на петнайсет, но вече си инжектиреше Субстанцията С. Живееше в Брея, в единствената отопляема стая на горния етаж на полуразрушена къща. Източникът ѝ на доход беше учебна стипендия от щата Калифорния, която бе спечелила. Доколкото той знаеше, тя не беше ходила на училище от шест месеца.

— Ако започне да го прави, кажи ми. Ще се заемем с родителите ѝ.

— Добре — кимна Фред.

— Момче, наркоманите бързо тръгват по наклонената плоскост. Вчера имаше една при нас, изглеждаше на петдесет. Оредяла посивяла коса, липсващи зъби, хлътнали очи, ръце като клечки... Питаме я на колко е и тя каза „деветнайсет“. Проверихме — не лъжеше. „Знаеш ли колко стара изглеждаш?“ — попита я една от служителките ни. — „Виж се в огледалото.“ Момичето се погледна и се разплака. Попитах я откога се друса.

— Година? — предположи Фред.

— Четири месеца.

— Стоката, която се предлага на улицата, е много лоша точно сега — каза Фред, без да се опитва да си представя момичето — на деветнайсет, но с вече окапваща коса. — Разреждат я с повече боклуци от обикновено.

— Знаеш ли как е започнала да се друса? Братята ѝ — двама наркопласъори — влезли в спалнята ѝ една нощ. Хванали я, инжектирали ѝ от дрогата, после я изнасилили. И двамата. За да я подготвят за новия ѝ живот, предполагам. Стояла е няколко месеца по кръстовищата, преди да я докараме тук.

— Къде са те сега? — На Фред му хрумна, че може да се натъкне на тях.

— Излежават шестмесечна присъда за притежание на наркотици. Момичето също така има сифилис, но не го знае. Болестта се развива вътре в нея. Братята ѝ смятат, че това е забавно.

— Мили момчета — каза Фред.

— Ще ти кажа нещо, което със сигурност ще те разтърси. Чу ли за онези три бебета в болницата Файърфийлд, на които всеки ден

трябва да им се инжектира доза, защото още са твърде малки, за да издържат отказването от дрогата? Сестрата се опитала да...

— Разтърси ме — каза Фред с механичния си монотонен глас. — Чух достатъчно, благодаря.

Ханк продължи:

— Когато се сетиш за новородените, които са зависими от хероина, защото...

— Достатъчно — повтори мъгливото петно на име Фред.

— Какво е това, което си представяш — майка, която дава на новороденото от време на време хероин, за да го упои, за да спре то да плаче? През нощта във ферма в провинцията?

— Нещо такова — каза Фред приглушено. — Може би си представям запой през уикенда. Понякога ми се иска да полудея. Но съм забравил как.

— Това е изгубено изкуство — каза Ханк. — Може би някъде са записани инструкции как става.

— Има един филм от около 1970-та — каза Фред. — Нарича се „Френска връзка“ — за двама мъже, хероинови наркомани. Веднъж, когато си биха дозата, единият съвсем превъртя и започна да стреля във всеки, когото види, включително и в началниците си. За него нямаше разлика.

— В такъв случай може би е по-добре, че не знаеш кой съм — каза Ханк. — Можеш да се добереш до мен само по случайност.

— В края на краищата някой ще се добере до всички нас — каза Фред.

— Това ще бъде облекчение. Същинско облекчение. — Ханк продължи да разглежда бележките си и каза: — Джери Фабин. Добре, него го отписваме. Психиатрична клиника. Момчетата в службата разправят, че Фабин казал на служителите по пътя към клиниката, че някакъв малък човек, три фута висок, безкрак, на инвалидна количка, карал след него ден и нощ. Но той никога не казал на никого за това, защото ако го направел, хората щели да се ядосат и да побеснеят и тогава той нямало да има приятели, нямало да има с кого да си говори.

— Да — каза Фред стоически. — Така е с Фабин. Четох ЕЕГ-анализа му от клиниката. Можем да забравим за него.

Винаги след тези срещи, при които седеше срещу Ханк и докладваше, Фред чувстваше някаква дълбока промяна в себе си. Но

по време на самите разговори приемаше ставащото за нормално. Просто когато и да се провеждаха тези заседания и за каквото и да ставаше въпрос, той не изпитваше никакви емоции по време на протичането им.

Отначало смяташе, че това се дължи на калейдоскопните костюми, които двамата носеха — те не можеха да се усещат физически помежду си. По-късно предположи, че работата не е в костюмите, а в самата ситуация. По професионални съображения Ханк целенасочено проявяваше пълно безразличие и не показваше нито омраза, нито любов, нито други силни емоции — те нямаше да са им от полза в работата. Как би могла да им помогне емоционалната обвързаност, когато обсъждат престъпления, сериозни престъпления, извършени от хора, близки до Фред и дори, както беше в случаите с Лъкман и Дона — скъпи за него? Той трябваше да потисне чувствата в себе си. И двамата трябваше да го направят, но той в много по-голяма степен, отколкото Ханк. Те ставаха безчувствени, говореха безчувствено, изглеждаха безчувствени. С течение на времето ставаше все по-лесно да се постига това, без никакво напъване.

След като всичко приключеше, чувствата се връщаха обратно.

Възмущаваше се от много от събитията, на които беше станал свидетел, някои от тях бяха ужасни, шокиращи. Грандиозни, съкрушителни представления, за които нямаше никаква предварителна представа. Със звук, винаги пуснат прекалено силно вътре в ума му.

Но докато седеше на масата срещу Ханк, той не чувстваше всички тези неща. Теоретично можеше да опише с безразличие всичко, на което беше станал свидетел. Или да чуе каквото и да било от Ханк.

Например, можеше безцеремонно да каже: „Дона умира от хепатит и използва иглата си, за да зарази колкото се може повече от приятелите си. Най-добре ще е да яде бой с дръжката на пистолета, докато не се откаже.“ Би казал такова нещо за своето собствено момиче... ако беше видял това с очите си или беше сигурен, че е факт. Или: „Дона страда от масивен кръвоизлив от некачествен аналог на ЛСД, който е взела вчера, и половината от кръвоносните съдове в мозъка ѝ са се пръснали“. Или: „Дона е мъртва“. И Ханк щеше да запише тези думи и може би да попита: „Кой ѝ е продал дрогата и къде е произведена“? Или: „Къде е погребението? Трябва да запишем

номерата на колите и имената на присъстващите“. И Фред щеше да обсъди хладнокръвно въпроса.

Това беше Фред. Но по-късно Фред се превръщаше в Боб Арктър, някъде по тротоара между пицария „Хът“ и бензиностанция „Арко“ (където в момента цената беше долар и два цента на галон), и ужасните цветове се връщаха отново при него, независимо дали му харесваше, или не.

Тази промяна у него като Фред му спестяваше изблиците на чувства. Пожарникарите, лекарите и служителите в погребалните бюра постъпваха по същия начин в работата си. Никой от тях не можеше да си позволи да подскача и да охка през няколко секунди — по този начин те първо щяха да съсипят себе си и да станат безполезни, а после да съсипят и всички около себе си — и като специалисти в работата, и като хора. Всеки си има предел на силите.

Ханк не го караше да бъде толкова безчувствен, той го *предразполагаше* да бъде такъв. За негово добро. Фред оценяваше това.

— Какво става с Арктър? — попита Ханк.

Когато се намираше в калейдоскопния си костюм, Фред докладваше и за себе си, наред с останалите. Ако не го правеше, неговият началник — и целият полицейски апарат, — щяха да се досетят кой е Фред, без значение дали е с калейдоскопен костюм, или не. Къртиците в агенцията щяха да докладват на свой ред и много скоро Боб Арктър, докато седи в гостната си и пуши или гълта дрога заедно с останалите наркомани, щеше да открие, че и него го преследва три фута висок мъж в инвалидна количка. И за разлика от случая на Джери Фабин при него това нямаше да е халюцинация.

— Арктър не прави нищо особено — каза Фред, както винаги. — Работи в онзи тайнствен Център за ценни книжа, гълта по няколко хапчета смърт всеки ден...

— Не съм съвсем сигурен. — Ханк стискаше някакъв лист хартия. — Имаме сведения от наш информатор, че Арктър разполага с много по-големи средства, отколкото му плащат в Центъра за изкупуване на ценни книжа. Обадохме им се и се поинтересувахме каква е заплатата му. Не е много голяма. Така че поразпитахме и разбрахме, че не работи на пълен работен ден през цялата седмица.

— Какво значение има? — попита Фред мрачно, давайки си сметка, че „много по-големите средства“ са заплатата, която получава като агент под прикритие. Получаваше парите си всяка седмица от автомат в мексикански бар-ресторант в Пасадена. Това всъщност беше заплатата за предоставената от него информация, която често водеше до присъди. Обикновено сумата беше малка, но понякога ставаше значителна — когато благодарение на него конфискуваха големи пратки с хероин.

Ханк продължаваше да чете замислено:

— Според този информатор Арктър изчезва и се появява загадъчно, особено когато се стъмни. След като се прибере вкъщи, той яде, после отново изчезва с най-различни оправдания. Понякога много бързо. Но никога не изчезва за дълго. — Той, или по-скоро калейдоскопният му костюм, изглежда Фред. — Забелязал ли си нещо подобно? Можеш ли да потвърдиш информацията? И какво означава това?

— Най-вероятно е при приятелката си, Дона — отвърна Фред.

— Хм, „най-вероятно“... Предполага се, че би трябвало да го знаеш със сигурност.

— Ходи при Дона. Отскача дотам по всяко време. — Фред се чувстваше страшно неудобно. — Но ще проверя и ще те уведомя. Кой е този информатор? Да няма зъб на Арктър?

— По дяволите, не знаем кой е. Обажда се по телефона. Не можем да го проследим, а и използва някакво самоделно електронно устройство за изкривяване на гласа. — Ханк се изхили. Смехът му прозвуча странно, металически. — Работещо. Достатъчно добре.

— Господи! — възмути се Фред. — Това е оня откачен кисел тип Джим Барис, с неговите злобни шизоидни номера, които върти на Арктър! Барис е изкарал безброй курсове по електроника в армията, плюс курс по поддръжка на тежки машини. Не бих разчитал на него като на информатор.

— Не знаем дали е Барис — каза Ханк, — пък и Барис може да е нещо повече от „откачен кисел тип“. Няколко наши хора се занимават с този информатор. Но мисля, че няма никаква информация, която да ти е от полза, поне засега.

— Така или иначе е някой от приятелите на Арктър — каза Фред.



— Да, несъмнено това е отмъстителен номер. Тези наркомани са готови да се натопят взаимно при най-малката обида. Всъщност той изглежда познава Арктър отблизо.

— Мило момче — каза Фред горчиво.

— Е, хайде сега — каза Ханк. — Каква е разликата между това и онова, което правиш ти?

— Аз не го правя от злоба — каза Фред.

— А какво правиш всъщност?

След кратка пауза Фред каза:

— Проклет да съм, ако знам.

— От днес зарязваш Уийкс. Мисля да ти възложи да наблюдаваш основно Боб Арктър. Той има ли си презиме? Използва инициал...

Фред издаде сподавен звук.

— Защо Арктър?

— Загадъчни финансови средства, загадъчни изчезвания, със своята дейност си създава врагове. Как е средното име на Арктър?

Ханк чакаше отговора с химикалка в ръка.

— Посълтуейт.

— Как се пише това?

— Не знам как се пише шибаното име — отвърна Фред.

— Посълтуейт — каза Ханк и записа няколко букви. — От каква националност е?

— Уелсец — каза Фред. Той едва чуваше, ушите му излизаха от строя, останалите сетива бяха на път да ги последват.

— Това е онзи народ, който пее за мъжете от Харлех, нали? Какво е това „Харлех“? Някакъв град?

— Харлех е мястото на героичната съпротива срещу Йорк през 1468 година...

Фред млъкна.

„Мамка му — помисли си той. — Това е ужасно!“

— Чакай, искам да си отбележа това — каза Ханк и започна да пише с химикалката.

— Означава ли това, че ще подслушвате колата и къщата на Арктър? — попита Фред.

— Да, с нова холографска система — тя е по-добра от старите средства и ние вече разполагаме с няколко такива, които в момента не

ни трябва за други цели. Вие ще осъществявате контрола над апаратурата и наблюдението. — Ханк си отбеляза и това.

— Ще направя каквото мога — каза Фред. Чувстваше се абсолютно смазан от всички тези неща, искаше му се срещата да свърши колкото се може по-бързо. Само да можеше да глътне няколко таблетки...

Срещу него другото безформено петно пишеше и пишеше, попълваше бланки с всички серийни номера на цялото техническо оборудване, което, ако бъдеше одобрено, скоро щеше да бъде на разположение на Фред и щеше да му послужи за осъществяване на денонощно наблюдение на собствената си къща и лично на себе си.

Вече повече от час Барис се опитваше да довърши работата по самоделния заглушител, направен от подръчни материали на стойност не повече от единайсет цента. Беше почти готов, само с помощта на алуминиево фолио и парче стиропор.

В нощната тъмнина на задния двор на Боб Арктър, сред плевелите и купчините вехтории, Барис се опитваше да подготви за стрелба пистолета си със саморъчно направен заглушител.

— Съседите ще чуят — каза Чарлз Фрек неспокойно. Той виждаше светлините в прозорците на къщите наоколо, много хора вероятно гледаха телевизия или купонясваха.

Лъкман, който лежеше някъде встрани, но виждаше какво става, каза:

— И без това този квартал е пълен с убийци.

— Защо ти е заглушител? — попита Чарлз Фрек. — Искам да кажа, те нали са незаконни?

— В тези дни и в тази епоха — обади се Барис мрачно, — при нашето израждащо се общество, при покварата, сред която живеем, всеки стойностен човек трябва постоянно да носи пистолет. За самоотбрана.

Той примига и стреля със своя пистолет със самоделен заглушител. Разнесе се чудовищен гръм, за момент и тримата оглушаха. Кучетата в далечината се разляяха.

Усмехнат, Барис започна да размотава алуминиевото фолио от стиропора. Очевидно се забавляваше.

— Страхотен заглушител — каза Чарлз Фрек, чудейки се кога ще се появи полицията. Цяла хайка полицейски коли.

— Този път звукът по-скоро се усили — обясни Барис, показвайки на Фрек и Лъкман обгорени части от стиропора. — Но почти успях. По принцип съм на прав път.

— Колко струва този пистолет? — попита Чарлз Фрек. Никога не беше притежавал свой пистолет. Няколко пъти бе имал ножове, но винаги му ги крадяха. Веднъж дори му го открадна едно момиче, докато той беше в банята.

— Не много — отвърна Барис. — Пистолетите втора ръка като този струват около трийсет долара.

Той подаде оръжието на Фрек, който се отдръпна уплашено назад.

— Ще ти го продам — каза Барис. — Наистина трябва да имаш в себе си пистолет, за да се пазиш от злосторници.

— Навсякъде е пълно с такива — каза Лъкман със своята иронична усмивка. — Оня ден прочетох в „Лос Анджелис таймс“, че подаряват радиоприемник на онзи, който напакости най-успешно на Фрек.

— Ще ти дам в замяна на него тахометър „Брог-Уорнър“ — каза Фрек.

— Този, който открадна от гаража на оня пич от другата страна на улицата? — попита Лъкман.

— Да, но вероятно пистолетът също е откраднат — отвърна Чарлз Фрек. Той смяташе, че в повечето случаи всичко, което има някаква стойност, първоначално е било откраднато от някого и кражбата му е доказателство за неговата ценност. — Всъщност момчето от другата страна на улицата първо открадна тахометъра. Той вероятно е сменил собственика си петнайсетина пъти. Имам предвид, че наистина е един много хубав тахометър.

— А ти откъде знаеш, че оня пич го е откраднал? — попита Лъкман.

— По дяволите, човече, та той има осем тахометъра в гаража си, всичките окачени на стената. По какъв друг начин може да се е сдобил с тях, с толкова много, имам предвид? Кой купува осем тахометъра?

Лъкман се обърна към Барис и каза:

— Мислех, че си зает с работата по цефскопа. Оправи ли го вече?

— Не мога да работя денонощно по него, без никаква почивка — страшно сложно е — отговори Барис. — Трябва да си почивам.

Той отрязва още едно парче от стиропора с някакъв специален модел джобно ножче.

— Следващия път ще стане абсолютно безшумно...

— Боб мисли, че работиш по цефскопа — каза Лъкман. — Сега си лежи в леглото и си мисли, че е така, докато ти тук стреляш с пистолета. Не се ли разбрахте с Боб да компенсираш по този начин дълга от неплатени наеми, които имаш да му изплащаш?

— Също като хубавата бира — каза Барис, — сложната, прилежна поправка на повредена електронна апаратура...

— Само разкарай великия единайсетцентов заглушител подалече от нас — каза Лъкман и се оригна.

„Аз бях дотук“ — мислеше си Робърт Арктър.

Той лежеше по гръб, сам в полутъмната си спалня, и гледаше втренчено в тавана. Под възглавницата му беше неговият специален 32-калибров полицейски пистолет. При звука на изстрела от 22-калибровия пистолет на Барис в задния двор той инстинктивно беше измъкнал собственото си оръжие изпод леглото и го бе оставил на място, където да му е под ръка. Сигурен ход срещу всяка опасност; той дори не го беше направил съзнателно.

Но 32-калибровият пистолет под възглавницата му не можеше да бъде достатъчно добро средство срещу нещо толкова подмолно като саботажа срещу неговата най-ценна и скъпа собственост. Веднага щом се върна вкъщи след оперативката с Ханк, той провери всички останали уреди и установи, че са наред — особено колата. Винаги проверяваше първо колата в подобни ситуации. Каквото и да ставаше, който и да го бе направил, беше гадно и подло. Някакъв безчестен страхливец, криец се в периферията на неговия живот, се опитваше да му навреди по коварен начин, без да му се разкрие. Не човек, а по-скоро ходещ, криец се симптом на техния начин на живот.

А беше време, някога, когато той не живееше така, с 32-калибров пистолет под възглавницата си, с ненормалник в задния двор, който стреля с пистолет поради Бог знае каква причина, с друг ненормалник — а може би същия — който разбива на горния етаж в собствения му

дом изключително скъпия и ценен цефскоп, който толкова обичаха и на който толкова се радваха всички в къщата плюс техните приятели. В онези отминали дни животът на Боб Арктър протичаше по съвсем различен начин: той имаше съпруга, подобна на всички останали съпруги, имаше две дъщерички, нормална къща, метена и почиствана всеки ден, скучни вестници, които, дори без да са разгърнати, биваха пренасяни от алеята пред къщата до кофата за боклук, а понякога даже ги четяха. Но после един ден, докато вадеше изпод мивката електрическата печка за пуканки, Арктър удари главата си в ъгъла на кухненския шкаф. Болката беше толкова неочаквана и толкова незаслужена, че по някакъв начин прочисти съзнанието му. Моментално осъзна, че не мрази кухненския шкаф, а че мрази жена си, двете си дъщерички, къщата си, задния двор с косачката, гаража, централното отопление, предния двор, оградата, цялото шибано място и всичко в него. Искаше развод, искаше да се махне. Получи каквото искаше — много скоро. И постепенно навлезе в един нов, мрачен живот, в който нямаше нищо подобно.

Вероятно би трябвало да съжалява за решението си. Но той не съжаляваше. В стария му живот нямаше никакви вълнения, никакви приключения. Беше прекалено безопасен. Всички елементи, от които се състоеше, се намираха точно пред очите му и не можеше да се случи нищо неочаквано. Както му хрумна веднъж, този живот беше като малка пластмасова лодка, на която ѝ предстои да плава безкрайно, без никакви произшествия, докато най-накрая не потъне, за тайно облекчение на всички.

Но в този мрачен свят, където живееше в момента, опасните и изненадващи неща непрекъснато течаха към него, а понякога, много рядко, се случваха и прекрасни неща. Не можеше да се оплаче.

Като например преднамерената, злодейска повреда на неговия цефалохромоскоп, около който беше изградил развлекателната част от своето разписание, онова време през деня, когато всички почиват и се самоусъвършенстват. Погледнато рационално, никой не би имал полза от повреждането на уреда. Но доста от нещата, които се случваха през дългите мрачни вечери, не можеха да се нарекат рационални, не и в строгия смисъл на думата. Това озадачаващо действие можеше да е извършено от всеки по най-различни причини. От всеки, когото той познаваше или беше срещал. Всеки от десетките чудаци, особняци,

наркомани или психясали халюциниращи параноици, живеещи извън реалността. Всъщност и от всеки, когото *не познаваше*, но който беше избрал случайно името му в телефонния указател.

Или от най-близкия му приятел.

„Може да е Джери Фабин — помисли си той — преди да го откарат. Неговият мозък е абсолютно съсипан, отровен. Джери и неговите милиарди листни въшки. Обвиняващ Дона — всъщност обвиняващ всички момичета — за «заразяването» си. Налудничаво. Но ако Джери беше решил да извърти номер на някого, щеше да го направи на Дона, не на мен. Пък и се съмнявам, че Джери знае как да махне дънната платка от модула. Ако се беше опитал, сигурно още щеше да стои там и да развинтва и завинтва един и същ винт. Или да се пробва да свали платката с чук. Както и да е, ако Джери Фабин го беше направил, модулет щеше да е пълен с изпочупени яйца.“

Боб Арктър мислено се усмихна накриво.

„Горкият нещастник и неговата потайна зловеща усмивка — помисли си той. — Горката му майка, къде ли е тя сега? Веднъж попадне ли незначително количество тежки метали в мозъка ти — и край, свършено е с теб. Ставаш един от многото бавноразвиващи се с мозъчни увреждания. Биологичният живот продължава, но душата, умът — те са мъртви. Машина, задвижвана от рефлексии. Като при насекомите. Повтаряне на едни и същи заучени движения, отново и отново. Понякога подходящи, друг път — не.“

Зачуди се какъв ли е бил Джери преди. Не го познаваше от много отдавна. Чарлз Фрек твърдеше, че навремето Джери си е бил съвсем наред. Арктър си каза, че трябва да види това, за да го повярва.

„Може би е редно да кажа на Ханк за саботирането на моя цефскоп — помисли си той. — Сигурно те веднага ще разберат какво означава това. Но с какво могат да ми помогнат? В работа като тази рискът е неизбежен.“

Работата не си струваше. Не си струваше и за всичките пари на шибаната планета. Но парите не са всичко. Веднъж Ханк го бе попитал: „Как се реши да работиш това?“ Какво знае за истинските си мотиви всеки човек, който работи някаква работа? Скука, вероятно — желание нещо да се случи. Скрита неприязън към всички хора наоколо, всичките му приятели, дори към момичетата. Или ужасната причина: да наблюдаваш човешко същество, което си обичал дълбоко,

което наистина ти е било близко, което си прегръщал и с което си спал и си се целувал и за което си се безпокоял и си му помагал и най-вече *си му се възхищавал* — да виждаш как то изгаря отвътре, откъм сърцето. Докато не започне да щрака и трака като насекомо, да повтаря едно и също изречение отново и отново. Като развалена грамофонна плоча.

...Знам, че ако взема само още една доза...

„Ще бъда наред — помисли си той. — И вече казвам това, също като Джери Фабин, когато три четвърти от мозъка му още работеха...“

...Знам, че ако взема само още една доза, мозъкът ми ще се оправя.

В съзнанието му се появи картина: мозъкът на Джери Фабин като повредената инсталация на цефалохромоскопа; срязани, скъсани, свързани накъсо проводници, счупени платки, дим и миризма на изгоряло. И някой седи там с волтметър, проверява веригата и мърмори: „Боже мой! Много от резисторите и кондензаторите трябва да се сменят...“ и така нататък. И най-накрая от Джери Фабин започва да излиза само бучене. И се отказват да се занимават с него.

А в гостната на Боб Арктър неговият хилядадоларов, направен по поръчка цефскоп, след като уж е поправен, започва да прожектира върху стената надпис, изписан със сиви ситни букви:

ЗНАМ, ЧЕ АКО ВЗЕМА САМО ОЩЕ ЕДНА  
ДОЗА...

След което изхвърлят цефскопа, така повреден, че не може да се поправи, и Джери Фабин, така повреден, че не може да се поправи, в една и съща боклукчийска кофа.

Арктър се запита кой ли всъщност се нуждае от Джери Фабин? Освен може би самият Джери Фабин, който веднъж си беше въобразил, че е проектирал и направил девет фута висок четириъгълен телевизор за подарък на свой приятел, и когато го попитаха как ще пренесе толкова голямо и тежко нещо от гаража си в къщата на приятеля си, той отговори: „Няма проблем, човече, само ще го сгъна, монтира с няколко панти, ще го сгъна, ще го пакетирам и ще му го изпратя.“

„Така или иначе — помисли си Боб Арктър, — сега не трябва да чистим къщата от спящи листни въшки преди идването на Джери.“ Стана му смешно. Веднъж те измислиха психиатрично обяснение за появата на листните въшки на Джери. По-точно Лъкман го измисли, защото го биваше в това, беше забавен и остроумен. Според обяснението, корените на проблема, естествено, лежах в детството на Джери Фабин. Прибира се, значи, малкият Джери Фабин вкъщи след първия си учебен ден, с малките си учебници в ръка, подсвирква си радостно, а там, в трапезарията, до майка му, седи огромна листна въшка, висока около четири фута. Майката на Джери гледа листната въшка с обожание.

— Какво става? — пита малкият Джери Фабин.

— Това тук е по-големият ти брат — отвръща майка му, — когото досега не си виждал. Той дойде да живее с нас. Аз го обичам повече от теб. Той може да прави много неща, които ти не можеш.

И оттогава насетне родителите на Джери Фабин непрекъснато го сравняват унижително с по-големия му брат, листната въшка. Разбира се, докато двамата растат, Джери постепенно развива комплекс за малоценност. След като завършват гимназия, той отива да работи на бензиностанция, а брат му го приемат в колеж със стипендия. После брат му, листната въшка, става известен доктор или учен и печели Нобелова награда. Джери продължава да сменя гуми на бензиностанцията срещу долар и половина на час. Майка му и баща му никога не престават да му напомнят за това. Те все казват:

— Само ако можеше да си като брат си.

Най-накрая Джери избягва от къщи. Но подсъзнателно вярва, че листната въшка го превъзхожда. Първоначално си въобразява, че е в безопасност, но тогава започва да вижда листни въшки навсякъде по косата си и из къщата, защото комплексът му за малоценност довежда до някакъв вид сексуална вина, за която той се самонаказва чрез листните въшки...

Сега обаче историята не изглеждаше смешна. Сега, след онази нощ, в която откараха Джери по молба на собствените му приятели. Всички те, които бяха заедно с него тогава, бяха решили да постъпят така, не можеха да го отложат или да го избегнат. Същата нощ Джери беше барикадирал вратата на къщата си с всички проклети вещи, които му бяха попаднали — около деветстотин фунта най-различни



вехтории, включително диваните, креслата, хладилника и телевизора, и после им каза, че отвън има гигантска свръхинтелигентна листна въшка от друга планета, която се опитва да влезе и да го изнасили. И по-късно ще долетят много други, дори той да се справи с онази. Тези извънземни листни въшки са много по-умни от хората и ако се наложи, могат да преминават направо през стените, показвайки по този начин истинските си скрити способности. И за да се предпази от тях колкото се може по-дълго време, той трябва да напълни къщата с цианиден газ, и точно това се кани да направи. По какъв начин ли? Вече е затворил херметично всички прозорци и врати. И сега възнамерява да пусне водата в кухнята и банята и да наводни къщата. А цистерната в гаража е пълна не с вода, а с цианид. Той знае това отдавна и го пази за краен случай. Те всички ще загинат, но няма да пуснат свръхинтелигентните листни въшки вътре.

Приятелите му позвъниха в полицията, полицаите разбиха входната врата и откараха Джери в психиатричната клиника. Последното нещо, което им каза Джери, беше: „Донесете ми нещата после... Да не забравите новото ми яке с мънистото на гърба.“ Току-що го беше купил и много го харесваше. Това беше дрехата, която харесваше най-много — всички останали смяташе за заразени.

„Не — помисли си Боб Арктър, — сега това не изглежда смешно“. Чудеше се как изобщо някога е било смешно. Може би от страх — ужасния страх, който изпитваха всички те през последните седмици, докато бяха около Джери. Понякога нощем Джери им говореше и обикаляше из къщата с ловджийска пушка, усещайки присъствието на врага. Готов да стреля пръв, преди да го улучат.

„А сега — помисли си Боб Арктър, — аз си имам враг. Или поне попаднах на следите му, на знаците, останали от присъствието му. Друга лепкава пълзяща твар във финалната фаза на развитието си, като при Джери. И когато тази гад във финалната фаза на развитието си нанесе удара си, наистина те прегазва. По-лошо от някой форд, рекламиран по телевизията в прайм тайма.“

На вратата на спалнята му се почука.

Арктър докосна пистолета под възглавницата си и каза:

— Да?

Чу гласът на Барис да казва нещо неясно.

— Влез — рече Арктър. Пресегна се и включи нощната лампа.

Барис влезе. Очите му сияеха.

— Още ли не спиш?

— Събудих се от някакъв сън — отвърна Арктър. — Религиозен сън. В него имаше страхотен гръм и внезапно небесата се разтвориха и се появи Господ, и Неговият глас се стовари върху мен... Какво, по дяволите, ми каза? А, да... „Ядосан съм ти, сине мой“. Беше намръщен. Аз се разтреперих, погледнах нагоре и попитах: „Какво съм направил, Господи“? А Той каза: „Пак не си сложил капачката на тубата с пастата за зъби“. И тогава осъзнах, че това е бившата ми жена.

Барис седна, сложи ръце на коленете си и прокара длани по кожените си панталони, тръсна глава и погледна Арктър. Явно беше в страшно добро настроение.

— Е — делово съобщи той, — разполагам с първоначална теория за личността, която злонамерено е повредила цефскопа ти и може да го направи отново.

— Ако искаш да кажеш, че това е бил Лъкман...

— Слушай — каза Барис, клатейки се възбудено напред-назад. — К-к-какво ще кажеш, ако ти съобщи, че предвиждах от няколко седмици, че наш домашен уред ще бъде сериозно повреден, особено ако е скъп и труден за ремонтване? Според моята теория това *трябваше* да се случи. И сега теорията ми се потвърди!

Арктър не сваляше поглед от него.

Барис се облегна бавно назад в креслото и отново се усмихна спокойно и сияйно.

— Ти... — каза той, посочвайки Арктър с пръст.

— Мислиш, че съм го направил аз? — попита Арктър. — Че съм потрошил своя собствен цефскоп, който не е застрахован?

В него се надигнаха отвращение и ярост. Беше късно през нощта, той се нуждаеше от сън.

— Не, не — бързо каза Барис. Изглеждаше натъжен. — Ти *гледаш* човека, който го е направил. Който е развалил цефскопа ти. Това беше цялото изречение, което исках да кажа, но ти ме прекъсна.

— Ти ли го направи? — попита смаяно Арктър, гледайки Барис, чиито очи блестяха с някакво неясно тържество. — Защо?

— Имам предвид, че според моята теория аз съм го направил — отвърна Барис. — Очевидно под влиянието на постхипнотично

внушение. С блокиране на паметта, така че после да не си спомням нищо.

Той започна да се смее.

— По-късно — каза Арктър и изгаси лампата. — Много по-късно.

Барис се изправи, треперейки:

— Хей, не разбираш ли? Аз имам задълбочени познания в областта на електрониката и достъп до апарата — аз живея тук. Единственото, което не мога да разбера, е какъв мотив имам.

— Направил си го, понеже си психар — каза Арктър.

— Може би са ме наели тайните служби — промърмори Барис смутено. — Но какви са техните мотиви? Вероятно да посетят подозрение и тревога сред нас, за да предизвикат разногласия помежду ни, да ни настроят един срещу друг, така че да не знаем на кого да се доверим, кои са враговете ни и така нататък.

— В такъв случай те са успели — отбеляза Арктър.

— Но за какво им е всичко това? — попита Барис, пристъпвайки към вратата. Размахваше ръце. — Толкова много усилия — сваляне на платката от дъното, отваряне на входната врата с шперц...

„Нямам търпение — помисли си Боб Арктър, — да монтират холокамерите из цялата къща.“ Докосна пистолета си и се почувства по-уверен, после се зачуди дали да не провери зареден ли е с патрони. „Но тогава — осъзна той — ще започна да се съмнявам дали ударникът е наред, или барутът не е махнат от патроните, и така нататък, до безкрайност, като малко момче, което брои пукнатините по тротоара, за да овладее страха си. Малкият Боби Арктър, който се прибира вкъщи след първия си учебен ден, с малките си учебници в ръка, уплашен от неизвестното, което му предстои.“

Протегна ръка надолу, затършува под рамката на леглото и най-накрая пръстите му докоснаха залепена за пружината лепенка. Дръпна я рязко, без да обръща внимание, че Барис е все още в стаята и гледа, и извади скритите над нея две таблетки със Субстанция С. Сложи ги в устата си, глътна ги без вода и се отпусна пак върху леглото с въздишка.

— Изчезвай — каза той на Барис.

И заспа.

За да бъде монтирана подслушвателната и наблюдателната апаратура както трябва (тоест безпогрешно), беше необходимо Боб Арктър да напусне дома си за известно време. Обикновено при подобни случаи къщата се наблюдаваше, докато обитателите ѝ не излязат от нея, и то по такъв начин, че може да се предположи дългото им отсъствие. Понякога се налагаше да се чака с дни или дори няколко седмици. В края на краищата, ако нищо друго не помогнеше, обитателите на къщата се отпращаха под някакъв предлог: уведомяваха ги, че се налага да се направи дезинфекция или нещо подобно и за целта ще дойде екип, така че всички трябва да напуснат къщата, да речем, до шест следобед.

Но в дадения случай заподозреният Робърт Арктър услужливо напусна къщата си, като отведе и двамата си съквартиранти, за да потърсят цефалохромоскоп, който могат да използват или да наемат, докато Барис оправи техния. Тримата отпътуваха с колата на Арктър и изглеждаха сериозни и непоколебими. По-късно от подходящо място — телефонната будка на една бензиностанция — използвайки гласовия синтезатор на калейдоскопния си костюм, Фред докладва, че със сигурност до края на деня в къщата няма да има никой. Бил чул, че тримата са решили да отидат в Сан Диего, за да намерят евтин раздрънкан цефскоп, оставен от някакъв тип за продажба, на цена около петдесет долара. Примамлива цена. Която си струва дългото пътуване и изгубеното време.

Това даде на властите възможност да огледат къщата позадълбочено, отколкото имаха възможност агентите им под прикритие. Трябваше да издърпат шкафовете и да видят дали е залепено нещо отзад. Трябваше да развинтят полилеите, за да видят дали оттам няма да се изсипят стотици таблетки. Трябваше да погледнат в тоалетната, за да видят дали в тоалетната хартия не са скрити малки разтворими пакетчета. Трябваше да погледнат в камерата на хладилника, за да проверят дали в пакетите от замразен грах и боб всъщност не е скрита

замразена дрога. А докато вършеха всичко това, те монтираха сложна система от холокамери и заставаха на различни места, за да я тестват. Същото вършеха и с аудиотехниката. Но монтирането на видеокомпонентите беше много по-трудно и отне повече време. Естествено, камерите изобщо не трябваше да се виждат и за монтирането се изискваха определени умения. Трябваше да бъдат изпробвани множество места, на които да се инсталират. Техниците, които вършеха тази работа, бяха добре платени, защото ако обитателите на жилището откриеха някоя от монтираните камери, щяха да разберат, че са под наблюдение и да прекратят своята дейност. А понякога се случваше и да демонтират цялата система от камери и да ги продадат.

Докато караше по магистралата към Сан Диего, Арктър си мислеше, че в такива случаи е много трудно доказуемо открадването и продаването на електронната система за следене, монтирана незаконно от полицията в нечие жилище. На полицията ѝ оставаше единствено да се хване за нещо друго, за някое по-дребно престъпление. А в такава ситуация наркопласьорите действаха по-директно. Арктър си спомни за оня случай, когато дилър на хероин беше пъхнал два пакета дрога в дръжката на ютията на едно момиче, за да го натопи. После се обади анонимно в полицията. Но се случило така, че момичето намерило хероина и го продало. Полицията дошла, не открила нищо и по записа на гласа арестувала наркопласьора за даване на лъжлива информация на властите. След като го пуснали под гаранция, пласьорът отишъл при момичето късно през нощта и го пребил почти до смърт. След залавянето му, когато го попитали защо е извадил едното око на девойката и е счупил двете ѝ ръце и няколко ребра, той обяснил, че тя е продала негови два пакета висококачествен хероин, взела е добра печалба и не му се е отчела. „Толкова им е умът на наркопласьорите“ — помисли си Арктър.

Той свали Лъкман и Барис при жилището на един крадец на дребно, за да търсят цефскоп. По този начин те двамата нямаше как да се върнат вкъщи и да заварят техниците, монтиращи подслушвателната инсталация, а и той щеше да види една личност, която не беше виждал повече от месец. Идваше рядко тук и му се струваше, че момичето не прави нищо друго освен да си взема дозата по два-три пъти на ден и да проституира, за да може да си я купува. Тя живееше със своя дилър.

Обикновено Дан Манчър не стоеше вкъщи през деня, което беше добре. Дилърът също беше наркоман, но Арктър не знаеше точно какво взема. Очевидно различни видове дрога. Каквото и да беше, под негово влияние Дан ставаше странен и зъл, непредсказуем и опасен. Чудно беше, че полицията не го е прибрала много отдавна за нарушаване на реда. Може би им плащаше. Или, което беше най-вероятно, тях изобщо не ги беше грижа. Тези хора живееха в беден квартал, заобиколени от възрастни и нищета. Полицията влизаше само за сериозни престъпления в Кромуел Вилидж — лабиринт от постройките, бунища, паркинги и разбити пътища.

Като че ли нищо не допринасяше за мизерията повече от групите базалтови блокове, построени, за да измъкнат хората от нищетата.

Арктър паркира колата си, влезе във входа с миришещото на урина стълбище, изкачи потъналите в мрак стъпала и намери вратата в Сграда 4, на която пишеше „Г“. Пред вратата имаше пълна кутия „Драно“ и той я вдигна машинално, чудейки се колко ли деца са си играли тук. Спомни си за момент и за собствените си деца, и за всички онези неща, които беше правил през годините, за да ги предпази. Вдигането на кутията „Драно“ от земята беше едно от тези неща. Арктър почука с кутията по вратата.

Ключалката изцрака и вратата се отвори. Момичето, Кимбърли Хоукинз, надникна над веригата.

— Да?

— Хей, аз съм — каза той. — Боб.

— Какво държиш?

— Кутия „Драно“ — отвърна той.

— Без майтап?

Тя махна веригата с апатично движение. Гласът ѝ също звучеше апатично. Кимбърли очевидно беше зле, много зле. Едното ѝ око беше насинено, а устната — цепната. И когато Арктър надзърна в разхвърляния апартамент, видя, че прозорците му са счупени. По пода лежах парчета стъкло, редом с преобърнати пепелници и бутилки кока-кола.

— Сама ли си? — попита той.

— Да. Двамата с Дан се сбихме и той си тръгна.

Момичето — наполовина мексиканка, дребна и не особено красива, с блед, нездрав цвят на лицето — гледаше вяло в пода и

Арктър забеляза, че гласът ѝ стърже, докато говори. При някои наркотици се получаваше този страничен ефект. Също и при инфекция на гърлото. Апартаментът сигурно не можеше да се затопли, не и при тези счупени прозорци.

— Той те е пребил.

Арктър сложи кутията „Драно“ на един висок рафт с порноромани, някои от които доста стари.

— Да, слава Богу, че ножът му не беше в него. Оня нож, който носи постоянно на колана си, за всеки случай. — Кимбърли седна в разкъсано кресло, от което стърчаха пружини. — Какво искаш, Боб? Много съм скапана, наистина.

— Искаш ли да се върне?

— Е... — Тя сви рамене. — Кой знае?

Арктър отиде до прозореца и погледна навън. Дан Манчър несъмнено щеше да се появи рано или късно. Момичето беше източник на пари и Дан знаеше, че тя ще се нуждае от дозата си веднага щом запасите ѝ свършат.

— Докога ще ти стигнат запасите?

— Още ден.

— Можеш ли да си намериш от друго място?

— Да, но не чак толкова евтино.

— Какво е станало с гласа ти?

— Настинала съм. От течението.

— Трябва да...

— Ако отида на доктор — каза тя, — той ще разбере, че се друсам. Не мога да отида.

— Докторът изобщо не го е грижа за това.

— Разбира се, че го е грижа. — Тя се заслуша. Дочу се бученето на кола, неравномерно и силно. — Това колата на Дан ли е? Червен форд „Торино-79“?

Арктър погледна през прозореца към разбития паркинг и видя как някакво раздрънкано червено „Торино“ спира, изпускайки от аспусите си черен дим. Вратата откъм шофьора се отвори.

— Да.

Кимбърли заключи вратата с двете допълнителни ключалки.

— Сигурно си е взел ножа.

— Имаш ли телефон?

— Не.

— Трябва да имаш.

Момичето сви рамене.

— Той ще те убие — каза Арктър.

— Не и сега. Нали ти си тук?

— По-късно, когато си тръгна.

Кимбърли седна и отново сви рамене.

След няколко секунди те чуха стъпки отвън и после почукване на вратата. После Дан ѝ изкрещя да отвори. В отговор тя му извика, че не е сама.

— Добре — развика се Дан истерично. — Тогава ще ти срежа гумите.

Той се затича надолу. Арктър и момичето погледнаха през счупения прозорец и видяха как Дан Манчър — мършав, късо подстриган, приличащ на гей тип — приближава колата ѝ, размахвайки ножа си. Продължаваше да вика, сигурно всички наоколо го чуваха:

— Ще ти срежа гумите, шибаните гуми. И после ще те убия, мамка му!

Наведе се и срязва едната гума на стария „Додж“ на момичето, после отиде при другата и срязва и нея.

Кимбърли внезапно се хвърли към вратата на апартамента и като обезумяла започна да отключва всичките ключалки.

— Трябва да го спра! Той ще среже всичките ми гуми! Колата ми не е застрахована!

Арктър я хвана:

— Моята кола също е там. — Разбира се, той не носеше пистолета си, а Дан беше с нож и беше напълно неконтролируем. — Гумите не са толкова важни...

— Моите гуми! — Момичето крещеше и се мъчеше да се отскубне.

— Той иска да направиш точно това — рече Арктър.

— На долния етаж — задъхвайки се, каза Кимбърли. — Съседите имат телефон, можем да телефонираме на полицията. Пусни ме!

Изведнъж тя напъна с неочаквана сила, отскубна се и успя да отвори вратата.



— Отивам да се обадя на полицията. Моите гуми! Едната от тях е нова!

— Идвам с теб.

Арктър се опита да я хване за рамото, но тя хукна надолу по стълбите и той едва успя да я настигне. Вече бе стигнала до съседския апартамент и чукаше на вратата:

— Отворете, моля! — извика момичето. — Моля ви, трябва да се обадя на полицията! Моля ви, пуснете ме да се обадя на полицията!

Арктър застана до нея и почука:

— Трябва да използваме телефона ви — каза той. — Важно е.

Вратата се отвори и се показа възрастен човек със сив пуловер, смачкани официални панталони и вратовръзка.

— Благодаря — каза Арктър.

Кимбърли го избута навътре, изтича до телефона и набра номера. Арктър остана пред вратата, очаквайки Дан да се появи. Не се чуваше никакъв звук, освен приглушения говор на Кимбърли по телефона: някаква измислена история за скандал заради чифт обувки, струващи седем долара.

— ...Той каза, че са негови, защото му ги подарих на Коледа — бърбореше тя, — но те са мои, защото аз ги купих. И после той се опита да ги вземе и аз ги разпорих отзад с отварачка за консерви, и тогава той...

Тя млъкна за момент, след това кимна:

— Добре, благодаря. Ще го задържа.

Възрастният човек се беше вторачил в Арктър. В съседната стая възрастна дама с басмена рокля ги наблюдаваше безмълвно, лицето ѝ беше вцепенено от страх.

— Сигурно не ви е леко — каза Арктър на възрастните хора.

— Така е през цялото време — отвърна мъжът. — Слушаме ги по цяла нощ, нощ след нощ. Той постоянно я бие и креци, че ще я убие.

— Трябва да се върнем в Денвър — обади се възрастната дама. — Казах ти, че трябва да се върнем в Денвър.

— Ужасни побоища — продължи мъжът. — И трошене, и крясъци...

Той не откъсваше от Арктър своя поглед, изпълнен с молба за помощ или може би с разбиране.

— Отново и отново, никога не спира, а после, което е още по-лошо, всеки път...

— Да, кажи му — подкани го възрастната жена.

— И което е още по-лошо — продължи старецът с достойнство, — всеки път, когато излизаме, до магазина или да пуснем писмо, ние стъпваме сред... знаете, това, което оставят след себе си кучетата.

— Кучешки лайна! — каза възрастната дама с възмущение.

Местната полицейска кола се появи скоро. Арктър даде свидетелските си показания, без да се идентифицира като полицейски служител. Ченгето записа думите му и се опита да разпита и Кимбърли, като подаде оплакването, но в нейното бърборене нямаше никакъв смисъл — тя продължаваше да разправя как е купила чифта обувки, колко много значат те за нея. Полицаят, седнал с подложен върху папката си лист хартия, хвърляше към Арктър студени погледи, които изобщо не бяха дружелюбни. Най-накрая ченгето посъветва Кимбърли да си вземе телефон и да звъни, ако заподозреният се върне и започне отново да създава проблеми.

— Отбелязахте ли срязаните гуми? — попита Арктър, когато ченгето се канеше да си тръгва. — Огледахте ли колата ѝ на паркинга и описахте ли как са срязани гумите, че са срязани с остър предмет съвсем скоро, че въздухът още изтича?

Полицаят го погледна със същото изражение и си тръгна, без да каже нито дума.

— По-добре е да не оставаш тук — каза Арктър на Кимбърли. — Той трябваше да те посъветва да се махнеш. Да те попита дали има друго място, където да отидеш.

Кимбърли седна на оръфания си фотьойл в своята разхвърляна гостна. Сега, когато беше прекратила безполезните си усилия да обясни ситуацията на полицейския служител, очите ѝ отново бяха изгубили блясъка си. Тя сви рамене.

— Ще те откарам някъде — каза Арктър. — Познаваш ли някой приятел, който може...

— Разкарай се отгук, мамка му! — изрече Кимбърли рязко, със същата злоба в гласа си като при Дан Манчър, само че по-дрезгаво. —

Разкарай си шибания задник оттук, Боб Арктър! Просто изчезни, мамка му! Ще се махнеш ли най-после?

Говорът ѝ бе преминал в отчаяни викове.

Той излезе от апартамента и тръгна бавно надолу по стълбите, стъпка по стъпка. Когато стигна най-долу, нещо се търкулна със звънтене подире му — това беше кутията „Драно“. Чу как тя заключва вратата си — ключалка след ключалка. „Безполезни ключалки — помисли си. — Всичко е безполезно. Полицейският служител я посъветва да се обади в полицията, ако заподозреният се върне. А как може да се обади, без да излезе от апартамента? И къде ли ще я прободат Дан Манчър така, както прободат гумите?“ Спомни си за оплакванията на възрастните хора на долния етаж и си помисли, че тя първо ще стъпи върху кучешките изпражнения, а после ще падне върху тях. Прииска му се да се разсмее истерично заради начина, по който двамата старци подреждат неприятните неща — не само, че някакъв откачен наркоман на горния етаж нощ след нощ пребива, заплашва да убие и вероятно скоро ще убие младо момиче, което е проститутка и наркоманка с възпалено гърло, ако не и с нещо по-лошо, но *отгоре на всичко...*

Докато караше Лъкман и Барис обратно на север, той се смееше на глас и повтаряше:

— Кучешки лайна.

„Най-смешното в кучешките лайна — мислеше си той — е, че можеш да ги настъпиш. Смешни кучешки лайна“.

— По-добре изпревари този камион — каза Лъкман. — Едва пълзи гадината.

Арктър се премести в съседното платно и увеличи скоростта. Но след като продължи да дава газ, педалът изведнъж пропадна до облицовката на пода, двигателят изрева и колата се понесе напред с огромна, дива скорост.

— Намали! — изкрещяха Лъкман и Барис в един глас.

Скоростта вече беше около сто мили в час, приближаваха някакъв фургон фолксваген на пътя пред тях. Педалът за газта изобщо не помръдваше. И Лъкман, който седеше отпред до Арктър, и седналият отзад Барис, вдигнаха инстинктивно ръце напред. Арктър завъртя волана и изскочи отстрани на фургона, право пред движещ се с голяма скорост корвет. Шофьорът на корвета наду клаксона и те чува как

спирачките му свирят. Лъкман и Барис вече крещяха. Изведнъж Лъкман се пресегна и изключи двигателя. Междувременно Арктър успя да изключи скоростите. Колата забави хода си, той натисна спирачките и я премести в дясното платно, а после премина в аварийното и успя да спре.

Корветът, вече отминал далеч по магистралата, още свиреше възмутено с клаксона си. После и грамадният камион премина покрай тях и за момент също ги оглуши със своя клаксон.

— Какво стана, по дяволите? — попита Барис. Арктър, който целият трепереше, изрече на пресекулки:

— Пружината на педала за газта... Сигурно се е скъсала или се е изскубнала.

Той посочи надолу. Всички се вторачиха в педала, който продължаваше да лежи пропаднал надолу. Явно двигателят се бе ускорил до максималния възможен брой обороти в минута. Арктър не бе успял да види каква беше най-високата им скорост, докато бяха на магистралата, но вероятно бяха карали с над сто мили в час. Осъзна, че докато инстинктивно е натискал спирачката, колата само е намалила скоростта си.

Тримата излязоха безмълвно и отвориха капака. Издигаше се бял дим, в отворите на радиатора съскаше кипяща вода.

Лъкман се наведе над двигателя и посочи:

— Не е пружината, а щангата между педала и карбуратора. Виждате ли? Строшена е.

Дългата щанга лежеше безполезно сред останалите технически блокове, запорният ѝ пръстен си беше на мястото.

— Ето защо педалът на газта не се е вдигнал нагоре, след като си махнал крака си. Обаче... — Той огледа карбуратора внимателно и се намръщи, така че изкуствените му зъби се показаха. — На карбуратора трябва да има ограничител. За да може, ако щангата се счупи...

— Как така се е счупила? — прекъсна го Арктър. — Не трябва ли да е много здраво закрепена? Как е могла да се счупи?

Барис продължи, сякаш изобщо не го беше чул:

— ...Ако щангата по някаква причина се счупи, двигателят трябва да намали оборотите до празен ход. А вместо това те се вдигнаха максимално. — Той се наведе напред, за да види по-добре

карбуратора. — Този винт е отвъртян. Винтът за празен ход. Ето защо оборотите са започнали да се увеличават, вместо да намаляват.

— По какъв начин е станало? — попита Лъкман на висок глас. — Може ли този винт да се отвърти случайно?

Без да отговаря, Барис извади джобното си ножче, отвори малкото острие и започна бавно да навива винта. Броеше на глас. Винтът направи двайсет оборота.

— За да се разхлаби запорният пръстен — каза той — и да се монтира гайката, която крепи щангата на акселератора, е необходим специален инструмент. Даже два. Предполагам, че могат да се закрепят за около половин час. Аз имам необходимите инструменти в куфарчето си.

— Куфарчето с инструментите ти е вкъщи — напомни му Лъкман.

— Да — кимна Барис. — В такъв случай ще трябва да отидем до най-близката бензиностанция и да вземем назаем техните инструменти, или да извикаме ремонтната им кола. Предлагам да ги извикаме тук, защото трябва да се прегледа внимателно всичко, преди отново да се подкара колата.

— Хей, човече — каза на висок глас Лъкман, — дали това е станало случайно, или е направено умишлено? Като с цефскопа?

Барис се замисли, продължавайки да се усмихва мрачно-лукаво.

— Не мога да кажа със сигурност. Злонамерен саботаж срещу колата, повреда, която да предизвика инцидент... — той погледна към Арктър, очите му не се виждаха зад зелените стъкла. — Едва не катастрофирахме. Ако оня корвет се движеше малко по-бързо... Почти сигурно е, че нямаше да ни се размине. Трябваше да изключиш двигателя веднага щом разбра какво се случва.

— Изключих колата от скорост — каза Арктър. — Веднага щом осъзнах какво се случва. За секунда не можех да съобразя нищо.

„Ако се беше случило със спирачките — помисли си той, — ако бяха отказали те, щях да реагирам веднага, добре знам какво да направя. А това беше толкова... неочаквано.“

— Някой го е направил умишлено — каза Лъкман високо. Той се заразхожда в кръг, побеснял, размахвайки юмруци. — МРЪСНИК! За малко да пукнем. Едвам се отървахме, мамка му!

Барис, застанал откъм страната на магистралата, така че да го виждат всички от многобройните преминаващи коли, извади малка рогова кутия за емфие, пълна с хапчета смърт, и взе няколко. Подаде кутийката на Лъкман, който също си взе таблетки и на свой ред я подаде на Арктър.

— Може би точно това ни прецаква — каза Арктър, отказвайки ядосано. — Размътва ни мозъците.

— Дрогата не може да отвърти щангата на акселератора и ограничителя на карбуратора — каза Барис, все още държейки кутийката протегната към Арктър. — По-добре си вземи поне три — първокачествени са, но слаби. Разредени са с малко метедрин.

— Прибери шибаната кутийка — каза Арктър. Чуваше в ума си пеене на висок глас, някаква страховита музика, и сякаш реалността около него пропадеше. Сега всичко — и бързо движещите се коли, и двамата мъже, и собствената му кола с отворения ѝ капак, миризмите и пушекът, ярката и гореща обедна светлина — всичко сякаш беше гранясало, като че ли светът се разлагаше. Постепенно нещо опасно, гнило и вонящо, се промъкваше в гледката, звуците и миризмите. Арктър се почувства зле, затвори очи и потрепера.

— Какво надушваш? — попита го Лъкман. — Някаква улика ли, човече? Някаква миризма от двигателя, която...

— Кучешки лайна — каза Арктър. Усещаше вонята, идваща откъм двигателя. Приведе се напред, помириса и я усети още по-силно и безпогрешно. „Странно — помисли си. — Гадно и отвратително.“

— Усещате ли миризмата на кучешки лайна? — попита той Лъкман и Барис.

— Не — каза Лъкман, без да откъсва поглед от него. После се обърна към Барис и го попита: — Имаше ли някакви халюциногени в таблетките ти?

Барис поклати глава, усмихвайки се.

Наведен над горещия двигател и вдишвайки вонята на кучешките лайна, Арктър разбираше, че това е илюзия. Всъщност нямаше такава миризма. Но продължаваше да я усеща. А после видя, размазано по целия двигател, особено отдолу по цилиндрите, някакво тъмнокафяво отвратително вещество. „Масло — помисли си, — разляло се масло. Изтекло е отнякъде. Може би уплътнителите са се спукали.“ Но той трябваше да се пресегне и да докосне веществото, за да бъде сигурен,

за да потвърди своето рационално предположение. Пръстите му докоснаха лепкавата кафява маса и се отдръпнаха. Беше мушнало ръката си в кучешки изпражнения. Всички блокове на двигателя, всички проводници бяха покрити с кучешки лайна. Арктър осъзна, че и топлоизолационната преграда е покрита с тях. Вдигна поглед и ги видя и върху звукоизолационния материал на капака. Смяташе го за шум, той затвори очи и се разтрепери.

— Хей, човече — изрече Лъкман рязко, слагайки ръка на рамото му. — Какво стана, спомни ли си нещо?

— Безплатни билети за театър — обади се Барис и се изхили.

— Я по-добре поседни — каза Лъкман, отведе Арктър до шофьорската седалка и го настани там. — Човече, ти здравата си се надрусал. Отпусни се, спокойно. Никой не е умрял и сега сме нащрек.

Той затвори вратата на колата.

— Всичко е наред, разбираш ли?

Барис се появи на прозореца и каза:

— Искаш ли бучка кучешко лайно, Боб? Да си подъвчеш?

Арктър се вцепени, отвори очи и се втренчи в Барис. Но зелените стъкла на очилата не издаваха нищо. „Наистина ли той каза това? — запита се Арктър. — Или съм го чул само в мислите си?“

— Какво, Джим? — попита той.

Барис започна да се смее. И не можеше да се спре.

— Остави го на мира, човече — каза Лъкман и блъсна Барис в гърба. — Разкарай се, Барис!

Арктър се обърна към Лъкман и попита:

— Какво ми каза той току-що? Какво точно, по дяволите, ми каза?

— Не знам — каза Лъкман. — Не разбирам и половината от нещата, които Барис разправя на хората.

Барис продължаваше да се усмихва, но мълчеше.

— Барис, проклетнико — каза Арктър, — знам, че това е твоя работа. Първо прецака цефскопа, а сега и колата. Ти си го направил, мамка му, побъркан кучи син!

Едва чуваше гласа си, но докато крещеше тези неща на усмихнатия Барис, ужасната воня на кучешки изпражнения се увеличаваше. Арктър се отказа от опитите си да говори и се облегна на безполезния волан на колата си, опитвайки се отчаяно да не повърне.

„Слава Богу, че Лъкман е тук — помисли си той. — И че беше тук през целия ден. Иначе щеше да е свършено с мен, благодарение на това откачено шибано влечуго, с което живея под един покрив.“

— Успокой се, Боб. — Гласът на Лъкман достигна до него между вълните от гадене.

— Знам, че е той — каза Арктър.

— По дяволите, защо? Нали и себе си би погубил по този начин? Защо, човече? Защо?

Миризмата на Барис продължаваше да действа зашеметяващо на Боб Арктър и той положи глава направо върху таблото на колата си. Хиляди гласове звънтяха в ума му, слънцето блесна в очите му и миризмата най-после изчезна. Хиляди странни гласове плачеха и той не можеше да ги разбере, но поне виждаше и миризмата си бе отишла. Потрепера и се пресегна към джоба си, за носната си кърпичка.

— Какво имаше в тези хапчета, които ни даде? — попита настоятелно Лъкман смеещия се Барис.

— По дяволите, аз също взех няколко — каза Барис. — Ти също. Имахме неприятно пътуване. Причината не е в дрогата. Освен това е твърде скоро. Хапчетата още не са се разтворили...

— Ти ме отрови — изрече Арктър свирепо. Пред очите му почти се беше прояснило, мисълта му бе кристално ясна, само дето се страхуваше. Рационален страх, който замести лудостта. Страх от това, което насмалко не се случи, ужасен страх от усмихнатия Барис и неговата шибана кутийка и от неговите обяснения, и от злоещите му приказки, навици, хобита, появявания и изчезвания. И неговото анонимно обаждане в полицията за Робърт Арктър, самоделно направеното устройство за подправяне на гласа, което работеше отлично. Да, трябва да е бил Барис...

„Гадината иска да ме съсипе“ — помисли си Боб Арктър.

— Никога не съм виждал някой да излезе от строя толкова бързо — обясняваше Барис, — но тогава...

— По-добре ли си вече, Боб? — попита Лъкман. — Ще изчистя повръщаното, няма проблем. По-добре се премести на задната седалка.

Двамата с Барис отвориха вратата и Арктър, залитайки, се измъкна навън. Лъкман се обърна към Барис и го попита:

— Сигурен ли си, че в хапчетата не е имало нищо?

Барис разпери ръце в знак на протест.



## 6

Бележка. Агентът под прикритие от Отдела за борба с наркотиците се страхува най-много не от това, че ще го убият или пребият, а че ще му вкарат голяма доза халюциноген, и до края на живота му в главата му ще се прожектира някакъв филм на ужасите. Или че ще му пробутат смес от петдесет процента хероин и петдесет процента от Субстанцията С. Или двете неща заедно, плюс някоя отрова като стрихнин, която почти ще го убие, но не напълно, и всичко ще завърши по същия начин — като в безкраен филм на ужасите. И той ще се озове в психиатрия, или, което е още по-лошо, в някоя федерална клиника. И ще се опитва по цял ден и цяла нощ да чисти листните въшки от себе си, или ще се чуди защо не може да покрие с восък пода. И това ще се случи, защото някой ще разбере с какво се занимава агентът и ще го изработи. По най-гадния възможен начин — чрез стоката, която продават и против която той се бори.

Докато караше предпазливо към къщи, Боб Арктър си мислеше, че както дилърите, така и наркоманите знаят какво причинява на хората уличната дрога. И приемат това.

Ремонтната кола пристигна на мястото, където бяха спрели, и оправиха колата им срещу заплащане от трийсет долара. Всичко останало изглеждаше наред, само дето механикът за известно време огледа внимателно лявото предно окачване.

— Нещо не е наред ли? — попита Арктър.

— Възможно е да имате неприятности при остри завои — отвърна механикът. — Отклонява ли се колата от зададения курс?

Арктър не беше забелязал да има подобно нещо. Но механикът отказа да говори повече по темата. Той само оправи цилиндричната пружина и сферичното съединение и напълни ресорите с масло. Арктър му плати и ремонтната кола си тръгна. После тримата се качиха на колата — и Барис, и Лъкман седнаха отзад — и потеглиха на север, към окръг Ориндж.

Докато караше, Арктър размишляваше върху друг забавен аспект, свързан с агентите под прикритие и дилърите. Няколкото агенти, които познаваше, играеха ролята на дилъри в своята работа под прикритие и продаваха хашиш, а понякога дори и хероин. Това беше добро прикритие, но също така даваше на агента постепенно нарастващи допълнителни доходи, освен редовната му заплата, плюс премиите при заловени големи пратки наркотици. Освен това агентите се пристрастяваха все повече и повече към самите наркотици и към този начин на живот, разбира се. Те ставаха богати дилъри, пристрастени към дрогата и след време някои от тях започваха постепенно да се отклоняват от задълженията си в служба на закона за сметка на дилърството. От друга страна, някои дилъри, за да се справят с враговете си или за да се спасят от разорение, започваха да доносничат и се превръщаха в неофициални агенти под прикритие. Това беше много объркващо. Изобщо, в света на наркотиците всичко бе много заплетено. За Боб Арктър, например, нещата също се бяха объркали: докато този следобед караше по магистралата от Сан Диего и той, и двамата му приятели насмалко не бяха загинали, а междувременно властите — както се надяваше той — инсталираха подслушвателна апаратура в дома им. Ако вече го бяха сторили, тогава вероятно отсега нататък той щеше да е защитен от някои неща като тези, които се случиха днес. Беше си чист късмет, че в края на краищата, вместо да бъде отровен, застрелян или надрусан смъртоносно, щеше да получи възможност да пипне враговете си, да пипне онзи, който беше по петите му и който всъщност днес едва не го бе довършил. Веднъж щом холокамерите бяха монтирани в къщата, щяха да останат твърде малко възможности да бъде атакуван или саботиран. Или поне да бъде атакуван или саботиран успешно.

Това беше единственото нещо, което го успокояваше. Докато караше в натоварения трафик през късния следобед, той си мислеше, че може и да е истина, че гузните бягат негонени. И със сигурност беше истина, че бягат, и то как бягат, когато усетят, че са преследвани. Преследвани от някой, който си разбира от работата и в същото време остава неизвестен. И е много близо. „Толкова близо — помисли си той, — колкото е задната седалка на тази кола. Където седи един тип със своя смешен 22-калибров пистолет и с не по-малко смешен самоделно направен заглушител, и когато Лъкман легне да спи както обикновено,

този тип като нищо ще ми пусне един куршум в тила, и ще бъде мъртъв като Боби Кенеди, който умря от изстрел от оръжие със същия калибър.

И е възможно това да се случи не само днес, но и всеки ден. И всяка една нощ.

Но не и в къщата, където ще мога да преглеждам записите от холокамерите. Съвсем скоро ще знам много добре какво прави всеки в къщата ми и кога го прави, и вероятно дори защо го прави. Всеки, включително и самият аз. Ще наблюдавам и себе си — как ставам през нощта да пикая. Ще наблюдавам всички стаи по двацет и четири часа в денонощието... Въпреки че може и да закъснея. Няма да успея да направя нищо, ако холокамерите покажат, че някой сипва в кафето ми някаква нервнопаралитична отрова, която «Ангелите на ада» са откраднали от военните арсенали. Тогава някой друг от Академията ще гледа записите как се гърча, без да разбирам къде съм и какво е станало с мен. За мен ще бъде късно да хвана злодея. Ще го стори някой друг.“

Лъкман се обади:

— Чудя се какво ли става вкъщи, след като цял ден не сме били там. Знаеш ли, Боб, явно някой се опитва да ти причини големи неприятности. Надявам се като се приберем къщата още да си е на мястото.

— Да — отвърна Арктър. — Опитвам се да не мисля за това. Така и не успяхме да наемем цефскоп.

Установи, че гласът му звучи вяло и апатично.

— Аз не бих се безпокоил чак толкова — изрече Барис неочаквано бодро.

— Така ли? — попита Лъкман раздразнено. — Господи, а ако са разбили къщата и са ограбили всичко, каквото имаме? Тоест всичко, което притежава Боб? Или са убили, или осакатили животните? Или...

— Оставил съм малка изненада за всеки, влязъл в къщата в наше отсъствие — отвърна Барис. — Подготвих я рано сутринта... Доста поработих, докато направя всичко. Електронна изненада.

— Каква е тази електронна изненада? — попита рязко Арктър, опитвайки се да скрие безпокойството си. — Това е моята къща, Джим, и ти не можеш да монтираш...

— Спокойно, спокойно — отвърна Барис. — Както биха казали нашите немски приятели — *leise*<sup>[1]</sup>. Което означава: давай го по-спокойно.

— Какво си направил?

— Ако входната врата се отвори по време на отсъствието ни — каза Барис, — моят касетофон ще започне да записва. Скрил съм го под дивана. Има лента за двучасов запис. Сложил съм три универсални микрофона „Сони“ на три различни...

— Трябваше да ме предупредиш — каза Арктър.

— А ако влязат през някой от прозорците? — попита Лъкман. — Или през задния вход?

— За да увеличи шанса да влязат през входната врата — продължи Барис, — а не по някой по-необичаен начин, предвидливо я оставих отключена.

След кратка пауза Лъкман започна да се хили.

— Предвиди ли, че може да не знаят, че е отключена? — попита Арктър.

— Оставих бележка.

— Майтапиш се.

— Да — каза Барис след малко.

— Мамка му, наистина ли се майтапиш, или не? — попита Лъкман. — С теб не може да се говори. Майтапи ли се той, Боб?

— Ще видим като се приберем — отвърна Арктър. — Ако на вратата има бележка и е отключено, ще знаем, че не се майтапи.

— Те могат да свалят бележката — каза Лъкман, — а после да ограбят всичко, да изпочупят къщата и накрая да заключат вратата. И така няма да разберем. Никога няма да разберем. Със сигурност. Няма как.

— Разбира се, че се шегувам! — изрече Барис енергично. — Само психар може да направи такова нещо — да остави къщата си отключена, с бележка на входната врата!

Арктър се обърна към него и попита:

— Какво написа на бележката, Джим?

— До кого беше бележката? — присъедини се към него Лъкман. — Дори не знаех, че умееш да пишеш.

Барис отговори превзето:

— Написах: „Дона, влез, вратата е отключена. Ние...“

Той млъкна за момент и после продължи, вече с нормален тон:

— Бележката беше за Дона.

— Той го е направил — каза Лъкман. — Наистина го е направил. Всичко това.

— По такъв начин, Боб — каза Барис, отново с приповдигнат тон, — ние ще узнаем кой е направил всичко това. Много важно е да го узнаем.

— Освен ако не откраднат касетофона, след като откраднат дивана — каза Арктър.

Съобразяваше трескаво какви проблеми всъщност щеше да създаде тази поредна детинщина на непризнатия гений на електрониката. „По дяволите — реши той, — те ще намерят микрофоните през първите десет минути и те ще ги отведат до касетофона. Знаят много добре какво да правят. Ще изтрият лентата, ще я превъртят, ще я оставят така, ще оставят вратата незаключена и бележката на нея. Всъщност може би незаключената врата ще улесни работата им. Проклетият Барис! Сигурно е забравил да пъхне щепсела на касетофона в контакта. Разбира се, ако го намери изключен...

Тогава той ще разбере, че някой е бил там — осъзна Арктър. — Ще ни го натяква дни наред. Че някой е влизал, намерил е устройството му и хитро го е изключил. Така че, ако го намерят изключено, надявам се да го включат и освен това да го нагласят правилно. Всъщност това, което трябва да направят, е да тестват цялата му система за подслушване, както тестват своята, да се уверят, че функционира перфектно и тогава да я заредят отново без никакъв запис вътре, за да се задейства когато някой друг — например те самите — влезе в къщата. Защото иначе Барис винаги ще има подозрения.“

Докато караше, той продължи теоретичния анализ на ситуацията чрез един добре познат пример. Бяха му го преподавали по време на обучението му в полицейската академия. Или го беше прочел в някой вестник.

Бележка. Една от най-ефективните форми на индустриален или военен саботаж се състоеше в повреди, за които никога не можеше да се докаже със сигурност, че са умишлени. Това беше нещо като невидимо политическо движение, за което не се знае дали съществува изобщо. Ако намериш в колата си бомба, това означава наличието на

враг. Ако обществена сграда или щабквартира на политическа сила бъдат взривени, тогава е налице политически враг. Но ако възникне някоя случайност или серия от случайности, ако оборудването просто откаже да функционира, особено ако това стане постепенно, за дълъг период от време, с множество дребни повреди и засечки — тогава жертвата, независимо дали е отделна личност, партия или държава, дори и не помисля да се защити.

„Всъщност — размишляваше Арктър, докато караше съвсем бавно по магистралата — човек започва да си мисли, че е станал параноик и всъщност няма врагове. Започва да се съмнява в себе си. Колата му се е строшила — просто е имал лош късмет. И приятелите му се съгласяват с това. Но той се съмнява. Кое то му вреди още повече, отколкото някоя реална опасност. Това продължава дълго време. Човекът, или хората, които се опитват да му навредят, продължават да се намесват от време на време. Междувременно, ако жертвата открие кои са те, има добър шанс да се справи с тях — по-добър, отколкото ако го застрелят с пушка с оптически мерник. Това е неговото предимство.“

Той знаеше добре, че всяка нация в света обучава множество агенти и ги изпраща някъде — да разхлабят някой болт на едно място, да отвъртят винт другаде, да прекъснат кабел или да запалят малък пожар, да затрият някой документ... Малки приключения. Парче дъвка в ксерокс машината на някое държавно учреждение може да унищожи незаменим и жизненоважен документ. Да съсипе оригинала, вместо да го копира. Излишъкът от сапун и тоалетна хартия, както беше добре известно на радикално настроените хипита от шейсетте години, може да запуши цялата канализация на някоя офис сграда и да накара всичките ѝ обитатели да я напуснат за цяла седмица. Топче нафталин в бензиновия резервоар на колата изкарва двигателя от строя две седмици по-късно, когато тя е в друг град и не е останало замърсено гориво, което да се анализира. Радио– или телевизионна станция може да престане да работи при срязването на някой проводник или охранващ кабел. И така нататък.

Много от аристократичните социални класи на миналото са използвали за целта помощта на градинарите и домашните прислужнички — счупена ваза, изпуснато безценно бижу...

— Защо направи това, Растъс Браун?

— Аз... ъъ, забравих, госпожа...

И нищо не може да се направи, или твърде малко. Нито от богатия аристократ, нито от политическия писател, недолюбван от режима, нито от малката нова нация, размахала юмрук срещу САЩ или Русия...

Веднъж съпругата на американския посланик в Гватемала се похвалила публично, че нейният въоръжен с пистолет съпруг е свалил лявото правителство в тази малка държава. След въпросния груб гаф посланикът загубил работата си и бил преместен в малка азиатска държава, и докато карал спортната си кола, внезапно установил, че бавно каращ камион преминава от съседното платно право срещу него. Секунда по-късно от посланика не останало нищо. Пистолетът му и това, че зад гърба му стои ЦРУ, изобщо не му помогнало. Жена му написала не едно стихотворение по този повод.

— Оу, какво стана? — сигурно е възкликнал собственикът на камиона пред местните власти. — Как се случи така? О!

„Или както направи бившата ми съпруга“ — спомни си Арктър. По това време той работеше като инспектор в застрахователна компания („Пият ли много съседите ви откъм хола?“) и тя негодуваше, че пише отчети до късно през нощта вместо да трепери от възторг пред нейната красота. Към края на техния съвместен живот тя се беше научила на много номера по време на нощната му работа, като например да си изгори ръката с цигарата, да ѝ влезе нещо в окото, да изчисти прахта в кабинета му или безкрайно дълго да търси някакъв дребен предмет около пишещата му машина. Отначало той неохотно спираше работа и покорно се отдаваше на възторжен трепет пред красотата ѝ. Но когато удари главата си в кухненския шкаф, докато изваждаше машината за пуканки, намери по-добро решение.

— Ако са убили животните ни — мърмореше Лъкман, — ще ги взривя. Ще ги пипна всичките. Ще наема професионалист от Лос Анджелис, от бандата на Пантерите.

— Не са ги убили — каза Барис. — Защо да осакатяват животните? Те нищо не са направили.

— А аз направил ли съм нещо? — попита Арктър.

— Очевидно те така смятат — каза Барис.

Лъкман каза:

— „Ако знаех, че е безвредно, щях да го убия сама.“ Помните ли?

— Но тя е порядъчно момиче — възрази Барис. — Тя никога не би влязла в чужда къща и има добри доходи. Помните ли апартамента ѝ? Богатите никога няма да разберат колко ценен е животът. Това е друго нещо. Помниш ли Телма Корнфорд, Боб? Дребното момиче с огромните цици? Тя никога не носеше сутиен и все гледахме в зърната ѝ. Веднъж дойде при нас с молба да убием онова водно конче. И когато ѝ обяснихме...

Седналият зад волана на бавно движещата се кола Боб Арктър остави теоретичните размишления и си припомни за момент това, което беше впечатлило всички тях — изящното и елегантно момиче с поло и красиви щръкнали гърди дойде при тях и поиска да убият голямото безобидно насекомо, което всъщност дори е полезно, защото яде комари, а това беше в годината, в която в окръг Ориндж се очакваше епидемия от енцефалит. Когато ѝ обясниха какво представлява насекомото, тя изрече думите, които станаха за тях символ на всичко, от което трябва да се боят и което трябва да презират:

**АКО ЗНАЕХ, ЧЕ Е БЕЗВРЕДНО, ЩЯХ ДА ГО УБИЯ САМА.**

Това толкова ги смая (и все още ги смайваше), че добре образованата и материално осигурена Телма Корнфорд веднага се превърна в техен враг, толкова голям враг, че за нейно недоумение, те веднага изскочиха от апартамента ѝ и се върнаха при безпорядъка в своята къща. Колкото повече размишляваха върху това и си спомняха случилото се, толкова по-очевидна ставаше пропастта между техния свят и нея. „Нейното сърце — мислеше си Арктър — е като празна кухня. Покрит с плочки под, оголени водопроводни тръби, сушилня със светла на цвят, изтъркана повърхност и една забравена чаша на ръба на кухненската мивка, за която на никого не му пука.“

Веднъж, преди да започне работата си като агент под прикритие, Арктър вземаше показания от семейна двойка заможни порядъчни хора от висшето общество, чиято покъщина беше задигната по време на отсъствието им, очевидно от наркомани. По онова време такива хора все още живееха в райони, където действаха скитащи банди от крадци по домовете. Професионални банди, със съгледвачи с уокитоки, които дебнеха на две-три мили нататък по улицата да не би



собствениците да се върнат. Той още помнеше думите на мъжа и жената: „Хората, които влизат с взлом в къщата ти и ти крадат цветния телевизор, с нищо не са по-добри от онези, които осакатяват животни или вандалски унищожават безценни произведения на изкуството.“ Тогава Арктър спря за момент да записва показанията им и възрази: „Не, наркоманите рядко нараняват животни.“ Той самият беше виждал как наркомани хранят наранени животни и се грижат за тях дълго време, докато порядъчните вероятно отдавна биха ги „приспали“ — термин, с който порядъчните означаваха убийствата, подобно на едновременната мафия. Веднъж беше помогнал на двама типове, надрусани до козирката, които се бяха заели с тежкото изпитание да освободят котка, заседнала в счупен прозорец. Двамата, едва способни да виждат и да разбират какво става, се занимаваха с това повече от час търпеливо и грижливо, докато не извадиха животинчето, само леко окървавено. После го нахраниха. Не знаеха на кого е котето. Вероятно е било гладно и е надушило храната през счупения им прозорец. Двамата не го забелязвали, докато не започнало да надава писъци, а тогава забравили за своите видения, за да му помогнат.

Що се отнася до „безценните произведения на изкуството“, Арктър не беше много сигурен, защото не разбираше какво точно означава това. По време на вьетнамската война в Май Лай по заповед на ЦРУ били унищожени четиристотин и петдесет безценни произведения на изкуството, а освен това били избити воловете, кокошките и всички останали животни. Когато се сетеше за това, той винаги се вбесяваше и му беше трудно да мисли за картините в музеите.

— Не ви ли се струва — попита той спътниците си, докато караше внимателно, — че когато умрем и се появим пред Господ в Деня на Страшния съд, ще се окаже, че греховете ни са записани в хронологичен ред или са подредени според това колко са сериозни, или по азбучен ред? Защото не искам, когато умра на осемдесет и шест годишна възраст, пред мен да се появи Бог и да извика гръмогласно: „Значи ти си онова малко момче, което открадна трите бутилки кока-кола от камиона на паркинга пред магазин «7–11» през 1962 година?“

— Мисля, че са написани разбъркано — предположи Лъкман. — И ти дават компютърна разпечатка с всичките, разположени в една колонка.

— Грехът — каза Барис, подсмивайки се, — е остарял юдейско-християнски мит.

— Може би държат всичките ти грехове в голяма бъчва — каза Арктър и се обърна, за да погледне антисемита Барис. — Бъчва за туршия. И просто я обръщат и изливат съдържанието ѝ върху лицето ти и ти стоиш, залят с грехове. С твоите собствени грехове плюс няколко чужди, попаднали там по погрешка.

— На някой друг, но със същото име — каза Лъкман. — Друг Робърт Арктър. Как мислиш, Барис, колко Робърт Арктъровци има? — Той побутна с лакът Барис. — Дали компютрите на Калифорнийския технологичен университет могат да ни кажат това? И да ни извадят разпечатка с всички Джим Барисовци?

„Колко Боб Арктъровци съществуват? — запита се Боб Арктър. — Странна и шибана мисъл. На мен са ми известни двама. Единият се казва Фред и ще наблюдава другия, на име Боб. Същата личност. Или не е същата? Дали в действителност Фред е същият като Боб? Знае ли някой отговора на този въпрос? Ако някой го знае, това трябва да съм аз, защото съм единственият човек на света, който знае, че Фред е Боб Арктър. Но кой съм аз? Кой от тях съм аз?“

Когато пристигнаха, паркираха и извървяха предпазливо пътя до входната врата, я намериха отключена, с бележката на Барис на нея. Всичко изглеждаше така, както го бяха оставили.

Подозренията на Барис се пробудиха веднага.

— Аха — промърмори той влизайки. Пресегна се към горния рафт на шкафа до вратата и взе 22-калибровия си пистолет. Стискаше го в ръка докато обикаляха наоколо. Животните усетиха присъствието им и както винаги се разцвърчаха за храна.

— Е, Барис — каза Лъкман, — сега виждам, че си прав. Тук наистина е идвал някой, защото, нали виждаш — и ти също виждаш, нали, Боб? — защото старателно са заличени всички следи, които иначе щяха да останат.

Той се оригна възмутено и отиде в кухнята, да си вземе кутия бира от хладилника.

— Барис — каза той, — прецакал си се.

Барис не му обърна внимание и продължи да обикаля из къщата с пистолета, проверявайки апаратурата си. „А може би ще намери следи — мислеше си Арктър, докато го наблюдаваше. — Може би са

оставили нещо след себе си. Странно е как параноята понякога за кратко време се преплита с реалността. При много специални условия, такива като днешните. Ако Барис намери следи, първото нещо, което ще си помисли ще бъде, че нарочно съм примамил всички да напуснат къщата, за да позволя на тайнствените неканени гости да свършат работата си тук. А после ще съобрази кой е идвал, защо е идвал и всичко останало, ако вече не се е досетил за това. И то доста отдавна. Достатъчно отдавна, за да е организиран повреждането на цефскопа, саботажа на колата и Бог знае какво още. Може би ако включва осветлението в гаража, цялата къща ще хвъркне във въздуха“.

Но главният въпрос беше дали екипът е дошъл и е монтирал наблюдателната апаратура. Нямахме как да разбере, докато не говори с Ханк и Ханк не му даде убедително доказателство — плана на разположението на апаратурата и къде могат да се преглеждат записите. И цялата допълнителна информация, която искат да му дадат ръководителят на екипа, монтирал апаратурата, както и останалите експерти, включени в операцията. Операцията против Боб Арктър, заподозрения.

— Вижте това! — каза Барис. Беше се навел над пепелника върху масата за кафе. Извика рязко: — Елате тук!

Двамата мъже веднага се отзоваха. Арктър се наведе и почувства, че от пепелника идва топлина.

— Угарка от цигара, все още гореща! — изрече Лъкман смаяно. — Точно така.

„Господи! — помисли си Арктър. — Идвали са. Един от тях е пушил и машинално е загасил цигарата в пепелника. Значи току-що са си тръгнали. Пепелникът, както винаги, е препълнен. Човекът от екипа вероятно е решил, че никой няма да забележи допълнителния фас, който за секунди ще изстине.“

— Чакайте за момент — каза Лъкман, проучвайки пепелника. В следващия миг измъкна един от фасовете. — Този е горещият. Пушили са марихуана, докато са били тук. Но какво са правили? Какво, по дяволите, са правили?

Той се оглеждаше навъсено наоколо, объркан и ядосан.

— Боб, мамка му... Барис беше прав. Някой е бил тук! Този фас все още е горещ и ти можеш да подушиш на какво мирише. — Той поднесе угарката под носа на Арктър. — Да, още тлее някъде отвътре.

Сигурно някое семе. Вероятно не са нарязали тревата добре, преди да свият цигарата.

— Този фас — каза Барис, не по-малко намръщен, — може и да не е оставен тук случайно. Това очевидно не е недоглеждане.

— Какво е тогава? — попита Арктър, чудейки се що за полицейски екип е този, в който има наркоман, пушещ трева пред колегите си по време на работа.

— Може би са дошли специално, за да ни подхвърлят дрога в къщата? — каза Барис. — И после да се обадят в полицията. Да ни натопят. Може да са скрили дрогата; например в телефона или в отдушниците. Трябва да огледаме цялата къща и да изчистим всичко, преди да се обадят в полицията. Сигурно разполагаме само с часове.

— Провери розетките по стените — каза Лъкман. — Аз ще се заема с телефона.

— Чакай! — каза Барис, вдигайки ръка. — Ако ни видят, че тършуваме точно преди акцията...

— Каква акция? — попита Арктър.

— Ако сега се хвърлим презглава да търсим наркотиците — обясни Барис, — не можем да твърдим — макар че е истина, — че не знаем нищо за тях. Ще ни пипнат точно когато ги намерим. Може това да е част от плана им.

— Мамка му! — изрече Лъкман ядосано и се стовари върху дивана. — Мамка му, мамка му, мамка му! Нищо не можем да направим. Вероятно са скрили дрогата на хиляди места и никога няма да намерим всичко. Загазихме.

Той погледа Арктър безпомощно.

— *Загазихме!*

Арктър се обърна към Барис и попита:

— А какво става с електронната ти система, свързана с входната врата?

Беше забравил за това. Както и Барис, очевидно. А също и Лъкман.

— Да, там трябва да има много важна информация — каза Барис. Отиде до дивана, клекна, пресегна се отдолу, изсумтя и измъкна малък пластмасов касетофон.

— Това ще ни каже много неща... — започна той, но после се намръщи. — Е, в края на краищата може и да се окаже, че

информацията не е толкова важна.

Пъхна щепсела в контакта и остави касетофончето на масичката за кафе.

— Ние вече знаем най-важното, че някой е идвал по време на нашето отсъствие. Това беше главната задача.

Последва мълчание.

— Обзалагам се, че мога да отгатна — каза Арктър.

— Първото нещо, което са направили, когато са влезли — каза Барис, — е било да го изключат. А аз го бях оставил включен. А вижте — сега е изключен. Така че, макар и аз...

— Нищо ли не е записал? — попита Лъкман, разочарован.

— Направили са всичко бързо — каза Барис. — Преди и един инч от лентата да мине през записващата глава. Това, между другото, е много хубаво касетофонче, „Сони“. Има отделни глави за прослушване, изтриване и запис, както и „Долби“ система за намаляване на шума. Купих го евтино на една разпродажба. Досега не ми е създавало никакви проблеми.

— Нещо незаменимо за душата — каза Арктър.

— Абсолютно — съгласи се Барис, докато се настаняваше в креслото и се облягаше назад, сваляйки слънчевите си очила. — В момента нямаме друго средство, за да разберем какви са плановете им. Знаеш ли, Боб, мисля, че можеш да направиш едно нещо, въпреки че ще отнеме време.

— Да продам къщата и да се преместя — каза Арктър.

Барис кимна.

— Дявол да го вземе! — възрази Лъкман. — Това е нашият дом.

— Колко струват сега къщи като тази в нашия район? — попита Барис, склочвайки ръце зад тила си. — Лихвеният процент се е покачил. Може и да спечелиш от тази работа, Боб. От друга страна, при бърза продажба може да претърпиш загуба. Но, Господи, Боб, против теб действат професионалисти!

— Познавате ли добър агент по продажби на недвижима собственост? — обърна се Лъкман към двамата.

— Винаги се интересуват от причината за продажба — отбеляза Арктър. — Какво ще им кажем?

— Да, не можем да им кажем истината — съгласи се Лъкман. — Бихме могли да им кажем...

Той се замисли, докато мрачно пиеше бирата си.

— Нищо не мога да се сетя. Барис, каква причина да изтъкнем?

— Просто ще им кажем, че из цялата къща са скрити наркотици, и тъй като не знаем къде са, сме решили да се преместим и нека новият собственик се мъчи вместо нас.

— Не — възрази Барис. — Не мисля, че можем да си позволим да кажем такова нещо. Предлагам да кажеш, Боб, че си почнал нова работа.

— И къде му е новата работа? — попита Лъкман.

— В Кливлънд — каза Барис.

— Мисля, че трябва да им кажем истината — настоя Арктър. — Всъщност, можем да пуснем обява в „Ню Йорк таймс“: „Модерна къща с три големи стаи с висококачествена дрога, скрита навсякъде. Стойността на дрогата влиза в цената“.

— Ще започнат да ни звънят и да ни питат каква е дрогата — възрази Лъкман. — А ние не знаем. Може да е всякаква.

— Освен това ще се интересуват какво е количеството — обади се Барис. — Сериозните купувачи няма начин да не се заинтересуват колко дрога има тук.

— Да — каза Лъкман. — Възможно е да има унция трева или пък фунтове хероин.

— Предлагам — каза Барис — да се обадим на Отдела за борба с наркотиците, да им обясним ситуацията и да ги помолим да дойдат и да приберат дрогата. Да претърсят къщата, да я намерят и да се погрижат за нея. Защото, нека бъдем реалисти — наистина няма време да се продаде къщата. Проучвал съм как стоят нещата в подобна ситуация от гледна точка на закона, и в повечето литература пише...

— Ти си луд! — каза Лъкман и го изгледа, сякаш вижда някоя от листните въшки на Джери. — Да се обадим на *Отдела за борба с наркотиците*? Тука за нула време ще се напълни с агенти...

— Това е най-доброто, на което можем да се надяваме — продължи Барис спокойно — и ще минем през детектор на лъжата, за да докажем, че не знаем какво е скрито тук и къде е скрито. То е тук без наше знание и разрешение. Ако им кажеш това, Боб, те ще те оправдаят. — След кратка пауза добави: — Евентуално. След като всички факти се изяснят от съда.

— Но от друга страна — каза Лъкман, — ние имаме свои собствени скривалища. Ние *знаем* къде са те и какво сме слагали там. Означава ли това, че сме готови да изпразним собствените си скривалища? И ако пропуснем някое? Дори едно? Господи, това е ужасно!

— Нямаме никакъв изход — каза Арктър. — Явно сме им в кърпа вързани.

От съседната стая излезе Дона Хоторн. Носеше къси до коленете панталони, косата ѝ беше разрошена, а лицето — подпухнало, явно беше спала.

— Прочетох бележката и влязох — каза тя. — Почаках ви малко и после заспах. На бележката не пишеше кога ще се върнете. Защо се бяхте развикали? Господи, колко сте нервни. Събудихте ме.

— Ти ли пуши трева тук? — попита я Арктър. — Преди да заспиш?

— Разбира се — каза тя. — Иначе нямаше да мога да заспя.

— Този фас е на Дона — каза Лъкман. — Дай ѝ го.

„Господи — помисли си Боб Арктър. — Бях затънал във всичко това, точно колкото и те. Затънали бяхме заедно“. Тръсна глава, потрепера и примигна. „Въпреки нещата, които знам — продължи размислите си той, — аз продължавах да съм затънал сред тази лудост и параноя заедно с тях, виждах всичко по начина, по който го виждаха те — размито. Отново е мрачно — мракът, който обгръща тях, обгръща и мен. Мракът обгръща целия този илюзорен свят, в който блуждаем.“

— Ти ни спаси — каза той на Дона.

— От какво? — попита тя, озадачена и сънена.

„Не това, което съм аз — помисли си той, — и не това, което знам, ни отърва днес, а това момиче — то ни спаси и тримата. Дребното чернокосо момиче със смешните дрехи, за което докладвам, което лъжа и с което се надявам да спя... Друга лъжлива и шибана реалност, която се върти около това секси момиче, рационална гледна точка, която внезапно ни върна на земята. Какво ли щеше да стане с нас иначе? Ние и тримата бяхме затънали. И то не за първи път. Дори не за първи път в днешния ден.“

— Не бива да оставяте къщата отключена — каза Дона. — Можеха да ви ограбят и вие щяхте да сте си виновни. Големите застрахователни компании казват, че не плащат, когато някой остави

вратата или прозореца отключен. Това е главната причина, поради която влязох, като видях бележката. Когато вратата е отключена, трябва да има човек тук.

— Откога си тук? — попита я Арктър. Може би тя беше прекъснала слагането на апаратурата. А може би не. Най-вероятно не.

— От около трийсет и осем минути. — Лицето ѝ се проясни. — Боб, донесох книгата за вълците, искаш ли да я видиш? Има много гадости в нея, ако ме разбираш...

— В живота има само гадости и нищо друго — каза Барис, по-скоро на себе си. — Гадости, които водят към гроба. И това важи за всичко и всички.

— Правилно ли чух, че искаш да продадеш къщата? — обърна се Дона към Арктър. — Или съм го сънувала? Не съм много сигурна, това което чух, звучеше странно и шантаво.

— Всички сме го сънували — отвърна Арктър.

„Ако наркоманът е последният, който разбира, че е наркоман, то може би всеки човек последен разбира какво точно е имал предвид когато е казал нещо“ — помисли си той. Чудеше се колко от нещата, които Дона го е чула да казва, са били сериозно негово намерение. Чудеше се каква част от безумието през този ден — неговото собствено безумие — беше реалност, или бе само резултат от контакта му с откачени, от откачената ситуация? Във всеки случай, за него гледната точка на Дона беше еталон за реалност. Тя беше задава естествен за нея въпрос. Как му се искаше да може да ѝ отговори.

---

[1] Leise (нем.) — леко. — *Бел.прев.* ↑



На следващия ден Фред, облечен в калейдоскопния си костюм, се появи в управлението, за да чуе информацията за монтирането на подслушвателната апаратура.

— В сградата са монтирани шест холокамери. Засега смятаме, че ще са достатъчни. Те предават информацията в сигурен апартамент, който се намира по-нататък по улицата от къщата на Арктър, в същия квартал — обясняваше Ханк над план на къщата на Боб Арктър, разтворен върху металната маса помежду им. Фред усети как го побиват тръпки, но само за миг. Взе листа и проучи местоположението на камерите, всяка от които беше в различна стая, така че всичко да бъде под наблюдение и да се подслушва.

— Така че аз ще преглеждам записите в този апартамент — каза Фред.

— Използваме го за наблюдението на около осем — или може би вече девет къщи или апартаменти в района. Следователно ще се срещаш с други агенти под прикритие, които също ще идват да преглеждат записите. *Винаги носи калейдоскопния си костюм.*

— Може някой да ме види, когато влизам в апартамента. Твърде близо е.

— Предполагам, че е така, но апаратурата ни е огромна, със стотици модули, и това е единственото удобно за нас място от гледна точка на електрониката. Ще трябва да ходиш там, поне докато не получим законно разрешение за друга квартира. Работим по въпроса... Имаме предвид две по-отдалечени места, където ще се чувстваш по-уютно. Но предполагам, че ще стане след една-две седмици. Ако холокамерите могат да предават информацията с допустимо разсейване на информацията през микрорелейни кабели като старите...

— Просто ще им кажа, че се срещам там с някое момиче, ако Арктър, Лъкман или някой от останалите ме видят да влизам.

Това всъщност не усложняваше нещата чак толкова. Всъщност дори щеше да му спести време, което беше важен фактор. Можеше да отскочи набързо до тайния апартамент, да прегледа записите, да определи кое е от значение за докладите му и кое не му върши работа и после да се върне много бързо в...

„В моята собствена къща — помисли си той. — Къщата на Арктър. На единия край на улицата съм Боб Арктър, закоравелият наркоман, за когото се предполага, че е наблюдаван от полицията без негово знание, а веднъж на всеки два-три дни трябва да намирам претекст да отида на другия край на улицата, в апартамента, в който ще се превърна във Фред и да прегледам цели мили от ленти със записи, за да видя какво правя, и цялото това нещо ме потиска. Но пък ще ме предпази и ще ми даде ценна информация от личен характер. Вероятно онзи, който се опитва да ми навреди, ще бъде хванат от холокамерите още през първата седмица.“

От тази мисъл се почувства по-добре.

— Отлично — каза на Ханк.

— Запомни къде са разположени камерите. Ако се нуждаят от някаква поправка, вероятно ще трябва да я направиш ти в момент, в който си в къщата на Арктър и наоколо няма никой друг. Ти можеш да влизаш без проблеми в къщата му, нали?

„Мамка му — помисли си Фред. — Ако направя това, холокамерите ще ме запишат. Така че когато предам записите на Ханк, мен ще ме има на тях.“

Досега той всъщност никога не беше казал на Ханк как научава това, което знае за заподозрените. В качеството си на Фред само донасяше сведенията, прикрит зад ефективно защитно устройство. Но сега имаше холокамери и микрофони, и информацията, която даваха те, не можеше да бъде автоматично редактирана, както правеше той при устните си доклади, пропускайки всичко, чрез което можеше да бъде разпознат. На записите щеше да се види как Робърт Арктър оправя развалените холокамери, лицето му щеше да изпълни целия екран. Но, от друга страна, *той* щеше да е първият, който щеше да прегледа записите. Значи все пак можеше да ги редактира. Само дето това щеше да му отнеме време и усилия.

Обаче *как* да ги редактира? Да изреже изцяло Арктър? Но Арктър беше заподозреният. Значи само Арктър, докато поправя

холокамерите.

— Ще изрежа себе си — каза той. — Така че да не можеш да ме виждаш. Като предпазна мярка.

— Разбира се. Не си ли правил това преди? — Ханк му подаде няколко снимки. — Изрязвай се навсякъде, където се проявяваш като информатор. Това се отнася за холограмите, разбира се. За аудиозаписите няма да има нужда. Разбира се, ние сме наясно, че си някой от обкръжението на Арктър, който често посещава тази къща. Значи си или Джим Барис, или Ърни Лъкман, или Чарлз Фрек, или Дона Хоторн...

— Дона? — Той се разсмя. По-точно костюмът се разсмя — по своя си начин.

— Или Боб Арктър — продължи Ханк, проучвайки списъка си от заподозрени.

— И докладвам за себе си през цялото време — каза Фред.

— Така че трябва да оставяш и себе си от време на време в холозаписите, които ни предаваш, защото ако се изрязваш системно, ние ще се досетим кой си по метода на изключването, независимо дали го искаме. Това, което всъщност трябва да направиш, е да се изрязваш... как да го кажа? Изобретателно, артистично... По дяволите, думата е *творчески*. Например, в кратките моменти, в които претърсваш къщата или оправяш холокамерите, или...

— Защо не вземете просто да пращате някого в униформа веднъж месечно в къщата? — каза Фред. — И той да казва: „Добро утро! Идвам да поправа подслушвателните устройства, монтирани в къщата ви, в телефона ви и в колата“. Може Арктър да плати сметката.

— Тогава Арктър вероятно ще се скрие и после просто ще изчезне.

Фред се обади от вътрешността на калейдоскопния си костюм:

— Ако наистина крие толкова много. А това не е доказано.

— Арктър може би наистина крие много. Получихме нова информация за него и сега я анализираме. На практика вече няма никакво съмнение, че е двойствен. Той е фалшив човек. Така че го наглеждай, докато съберем достатъчно доказателства, за да го арестуваме и да го приберем на топло.

— Искате да му подхвърлите наркотици?

— Ще обсъдим този въпрос по-късно.

— Мислите ли, че заема високо място в йерархията на... знаете, СС Агенцията?

— Това, което ние *мислим*, няма никакво значение за твоята работа — каза Ханк. — Ние оценяваме, *ти* докладваш своите собствени заключения. Казвам ти това не за да те унижа, просто ние имаме много информация, с която ти не разполагаш. Безброй снимки, вкарани в базите данни.

— Арктър е обречен — каза Фред, — ако е виновен в нещо. А по думите ви усещам, че е.

— Ще му открием досие много скоро — отвърна Ханк. — И тогава ще можем да го приберем за всеобща радост.

Фред запомни грижливо адреса и номера на апартаментата и изведнъж си спомни, че е виждал двойка млади наркомани неотдавна от време на време да влизат и излизат от сградата. Явно ги бяха арестували и сега използваша апартаментата им за тази цел. Той ги харесваше. Момичето имаше дълга сламеноожълта коса и не носеше сутиен. Веднъж преминаваше с колата си покрай нея, докато тя мъкнеше тежка пазарска чанта, и ѝ предложи да я закара. Тогава поговориха. Тя беше жизнена, красива и плаха. Отказа му. Сега той разбираше защо. Вероятно и двамата са притежавали наркотици. А може и да са били дилъри. От друга страна, ако властите са имали нужда от апартаментата, обвинението за притежание на наркотици винаги върши работа.

Запита се за какво ли ще бъде използвана от властите разхвърляната, но голяма къща на Боб Арктър, когато той бъде арестуван? Най-вероятно за още по-голям център за обработка на информацията.

— Къщата на Арктър ще ти хареса — каза той на глас. — Занемарена и мръсна е, както при всички наркомани, но е голяма. С хубав двор и много зеленина.

— Същото ни докладва и екипът, монтирал апаратурата. Има някои отлични възможности.

— *Какво* са докладвали? Че „има някои отлични възможности“, така ли? — Гласът от калейдоскопния костюм звучеше високо, но монотонно, което го вбесяваше. — Това ли казаха?

— Да, една от възможностите е много очевидна: гостната има изглед към кръстовището, така че могат да се наблюдават

преминаващите коли и номерата им... — Ханк започна да се рови в своите многобройни книжа. — Но ръководителят на екипа каза, че толкова неща не са й наред, че не си струва да я използваме. Като се има предвид какви средства трябва да се вложат.

— В какъв смисъл? В какъв смисъл много неща не са наред?

— Покривът.

— Покривът е перфектен.

— Боядисване отвън и отвътре. Състоянието на подовете. Шкафовете в кухнята.

— Глупости — каза възмутено Фред, или по-точно костюмът му избуча. — Арктър може да оставя купища мръсни чинии, да не изхвърля боклука и да не бърше прахта, но там в края на краищата живеят трима мъже и нито една жена! Жена му го е напуснала, а това нали е женска работа? Ако Дона Хоторн се премести при него, както Арктър иска и за което я моли, тя може и да се погрижи за това. Както и да е, всяка служба по поддържане на чистотата ще вкара къщата в страхотен ред за половин ден. Що се отнася до покрива, това наистина ме вбесява, защото...

— Значи ни съветваш да използваме къщата, когато Арктър бъде арестуван и загуби правото на собственост?

Фред, или по-точно костюмът, се втренчи в Ханк.

— Е? — попита Ханк спокойно, пригответил химикалката си за писане.

— Нямам мнение. Постъпете както решите. — Фред стана от стола си, готвейки се да си тръгне.

— Не бързай да си тръгваш — каза Ханк, приканвайки го с жест да седне. Започна да се рови из книжата на бюрото си. — Имам тук едно нареждане...

— Ти винаги имаш нареждания — каза Фред. — За всеки.

— Това нареждане — каза Ханк — ме задължава да те пратя в стая 203, преди да си тръгнеш днес.

— Заради онази реч против наркотиците в Клуба на лъвовете ли? Вече си посипах главата с пепел заради това.

— Не, не е за това. — Ханк му подхвърли навитата на руло бележка. — За нещо друго е. Аз приключих с теб, така че защо не отидеш направо там и не видиш за какво става въпрос?

Озова се в бяла стая, напомняща болнично помещение, с неподвижно прикрепени метални мебели, чиста, стерилна и студена, с прекалено ярко осветление. Отдясно стоеше кантар с надпис: „ДА СЕ РЕГУЛИРА САМО ОТ ТЕХНИЦИТЕ!“ В стаята го чакаха двамина, облечени с униформите на полицейското управление на окръг Ориндж, но с лекарски нашивки.

— Вие сигурно сте офицер Фред? — попита го единият, който имаше дълги, извити нагоре мустаци.

— Да, сър — отвърна Фред. Почувства страх.

— Добре, Фред. Нека първо да ви уведомя, че както несъмнено знаете, всички ваши инструктажи и доклади се записват и след това се изучават за по-сигурно, да не би нещо да е пропуснато. Разбира се, това се прави с всички служители, които докладват устно, не само с вас.

Другият медицински служител каза:

— Плюс всички други контакти, които осъществявате с отдела, като телефонни разговори и допълнителни дейности, като вашата неотдавнашна реч в Анахайм пред момчетата от Ротъри клуба.

— Клуба на лъвовете — каза Фред.

— Вземате ли Субстанцията С? — попита другият медицински служител, който седеше отляво.

— Този въпрос, разбира се, е риторичен — каза другият, — защото несъмнено при вашата работа сте принуден да го правите. Така че няма нужда да отговаряте. Не защото ще ви обвиним в престъпление, а защото наистина въпросът е риторичен. — Той посочи масата, върху която имаше сложна апаратура и някакви допълнителни приспособления, каквито офицер Фред не беше виждал досега. — Седнете тук и не мърдайте, офицер Фред. Ще ви направим набързо няколко прости теста. Това няма да ви отнеме много време и няма да ви създаде никакъв психически дискомфорт.

— А за онази реч... — започна Фред.

— Това изследване се налага, защото през последния месец няколко агенти, работещи под прикритие, са попаднали във Федералните психиатрични клиники — каза медицинският служител от лявата му страна, докато сядаше и вадеше химикалка и някакви формуляри.

— Наясно сте, че към Субстанцията С има висока степен на пристрастяване, нали? — попита другият служител.

— Разбира се — отвърна Фред. — Разбира се, че съм наясно.

— Смятаме да ви направим тези тестове сега — каза седналият служител, — защото...

— Мислите, че съм наркоман? — попита Фред.

— Дали сте или не сте наркоман не е от първостепенна важност, тъй като се очаква през следващите пет години специалистите към химическите войски в армията да открият вещество — блокиращ агент.

— Тези тестове не са за проверка дали сте пристрастен към Субстанцията С, а за... Добре, нека да ви дам първо този въвеждащ тест. Целта е да разпознаете някои обекти. — Той постави на масата пред Фред карта с някакъв чертеж. — Сред на пръв поглед безсмислените линии се крие познат предмет, който трябва да разпознаете. Можете ли да ми кажете...

Бележка. През юли 1969 година Джоузеф Е. Боген публикувал революционната си статия „Другата страна на мозъка: Приложният мозък.“. В тази статия той цитира неизвестния доктор А.Л. Уиган, който през 1844 година е написал:

„По същество мозъкът е двойствен, също като органите, които го използват. След като тази идея ми хрумна, мислих върху нея повече от четвърт век, без да мога да намеря логически обосновано или поне правдоподобно опровержение. Вярвам, че може да се докаже, че: (1) Всеки главен мозък е нещо отделно и част от цялото като орган на мисълта; (2) Самостоятелният и общият процес на мисленето или умозаклученията могат да бъдат осъществени от всеки главен мозък едновременно.“

В статията си Боген заключава: „Вярвам [като Уиган], че всеки от нас притежава два мозъка в една и съща личност. В такъв случай могат да бъдат обяснени много неща. Но ние, в края на краищата, можем

смело да се съгласим с принципната основателност на гледната точка на Уиган, заради субективното усещане на всички нас, че сме Един-единствен. Това вътрешно убеждение за Единство е най-ценното схващане на Западния човек...“

— ...Какъв обект е това и да ни посочите очертанията му?

— За какво е всичко това? — попита Фред, взирайки се в медицинските служители, без да поглежда диаграмата. — Басирам се, че е заради речта пред Клуба на лъвовете.

Седналият служител каза:

— При много от хората, вземащи Субстанцията С, се губи връзката между лявото и дясното полукулбо на мозъка. Това води както до нарушения във възприятието, така и до когнитивни разстройства, въпреки че *видимо* когнитивната система продължава да функционира нормално. Но данните, които постъпват от системата на възприятието, се повреждат заради раздвояването си, така че мозъкът постепенно излиза от строя. Можете ли да посочите познат предмет на този чертеж? Можете ли да го разпознаете?

— Говорите за тежките метали, които се натрупват в неврорецепторните зони в мозъка, нали? — попита Фред. — Необратими...

— Не — каза служителят, който стоеше прав. — Това не е мозъчно увреждане, а форма на отравяне, мозъчно отравяне. То въздейства на системата на възприятието чрез раздвояването ѝ. Този тест, който правите, оценява изправността на вашата система на възприятие, дали тя работи като едно цяло. Можете ли да видите предмета? Не би трябвало да имате проблеми.

— Виждам бутилка кока-кола — каза Фред.

— Правилният отговор е бутилка сода — каза седналият служител, сменяйки листа с друг.

— Забелязали ли сте нещо нередно, когато изучавате записите на докладите ми? — попита Фред. — Нещо в говора ми? Някакви признаци за дефект в речевите ми способности? Затова ли правя тези тестове?

Беше чел за тези тестове за раздвоение на мозъка, правени в отдела от време на време.



— Не, това е обикновена проверка — каза седналият служител.  
— Ние осъзнаваме, офицер Фред, че агентите под прикритие са принудени да вземат наркотици заради служебните си задължения. Онези, на които им се налага да влизат във федералните клиники...

— Завинаги ли влизат там? — попита Фред.

— Не, не завинаги. Отново ви казвам, че това е разстройство на възприятието, което изисква известно време, докато човек се излекува...

— Мрак — каза Фред. — Мрак, който покрива всичко.

— Имали ли сте някога някакви вътрешни разговори? — попита го внезапно единият от служителите.

— Какво? — попита той неуверено.

— Между двете полукълба. Ако има увреждане в лявото полукълбо, където обикновено са разположени центрите на речта, понякога дясното полукълбо се опитва да поеме неговата роля.

— Не знам — каза той. — Не съм имал такова усещане.

— Мисли, които не са вашите собствени. Сякаш мисли някой друг човек или мозък. По различен начин от вас. Дори с думи от други езици, които вие не знаете. Това са думи, които някога подсъзнателно сте запомнили.

— Няма нищо подобно. Щях да го забележа.

— Вероятно щяхте да го забележите. По думите на хора, страдащи от увреждания на лявото полукълбо, очевидно това е крайно неприятно изживяване.

— Да, предполагам, че щях да го забележа.

— По-рано се смяташе, че дясното полукълбо няма никакви речеви способности. Но това беше преди толкова много хора да увредят левите си полукълба с наркотици и да дадат шанс на десните да се проявят. Да запълнят вакуума.

— Разбира се, сега ще бъда нащрек за това — каза Фред и чу механичното звучене на гласа си, като на прилежен ученик. Съгласявайки се послушно с всичко, което му наредят стоящите над него. По-висшестоящите от него и способните да му наложат волята си, независимо дали това, което искат, е основателно.

„Само се съгласявай — помисли си той. — И прави това, което искат от теб.“

— Какво виждате на втората картинка?

— Овца — отвърна Фред.

— Покажете ми я. — Седналият служител се наведе напред и обърна рисунката. — Разстройството на способността ви да разпознавате отличителните белези на предметите води до големи неприятности — вместо да възприемете отсъствието на обект, вие възприемате несъществуващи обекти.

„Като кучешките лайна — помисли си Фред. — Кучешките лайна със сигурност могат да се приемат за несъществуващи обекти. Както и да го погледнеш.“

Той...

„Данните показват, че нямото, второстепенно полукълбо се е специализирало в областта на възприятието и борави с постъпващата информация. За разлика от него главното полукълбо, където са речевите центрове, оперира по-логично и аналитично, подобно на компютър, и това води до предположението, че възможната причина за формирането на две полукълба с обособени функции, е несъвместимостта на езиковите функции, от една страна, и синтетичните функции на възприятие, от друга страна...“

...усети, че му е зле и се почувства потиснат, почти като по време на речта си пред Клуба на лъвовете.

— Няма овца, така ли? — попита той. — Какво е тогава?

— Това не е тестът на Роршах — каза седналият служител, — където безформено петно може да бъде интерпретирано по различни начини, като различни предмети. Тук има само един-единствен предмет. В случая — куче.

— Какво? — попита Фред.

— Куче.

— Как може да казвате, че е куче? — Той не виждаше куче. — Покажете ми го.

Служителят...

„Този извод е доказан експериментално при животни с прекъсната връзка между двете полукълба. Отделните им полукълба могат да бъдат научени да възприемат, мислят и действат самостоятелно. При човека, където анализът на речта е обособен в едното полукълбо, другото полукълбо се специализира в друг вид мислене. Правилата или методите, по които способностите за говорене, писане и четене се обособяват в едната половина на мозъка, се изучават от много години от синтаксиса, семантиката и математическата логика. Правилата, по които другият начин на мислене се обособява в другото полукълбо на мозъка, се нуждаят от дълги години изследване.“

...обърна картата наопаки — на гърба ѝ беше нарисувано само кучето, без допълнителните линии и сега Фред го разпозна и сред линиите на рисунката на предната страна на листа. Всъщност това беше много специфична порода куче — хрътка, от онези, които участват в състезания по надбягване.

— Какво означава това, че видях овца вместо куче? — попита той.

— Вероятно обикновена психоблокировка — отвърна изправеният служител, пристъпвайки от крак на крак. — Само когато преминаем цялата поредица от карти и направим някои други тестове...

— Ето защо този тест е по-добър от теста на Роршах — прекъсна го седналият служител, показвайки на Фред следващата картинка. — Той не е интерпретируем. Има страшно много грешни възможности и *само една правилна*. Всяка карта е направена от щатския отдел за психографики и има издаден сертификат, изпратени са ни от Вашингтон. Можете или да разпознаете обекта, или да не го разпознаете. Във втория случай ще определим, че имате някакво функционално разстройство във възприятията и ще ви лекуваме известно време, докато тестовете ви не покажат добри резултати.

— Във федерална клиника? — попита Фред.

— Да. Кажете сега какво виждате на тази картинка, сред тези бели и черни линии?

„Мъртъв град — помисли си Фред, докато изучаваше картинката. — Това виждам. Смърт в най-различни форми, не само в една-единствена. Навсякъде. Малки мъже, високи три фута.“

— Кажете ми само — изрече Фред — това заради речта ми в Клуба на лъвовете ли е? Тя ли ви накара да се усъмните в нещо?

Двамата медицински служители се спогледаха.

— Не — каза най-накрая изправеният. — Това, което ни накара да се замислим, беше един разговор между вас и Ханк. Всъщност доста несъществен. Отпреди две седмици. Нали разбирате, поради технически причини има известно забавяне при обработката на цялата информация. Все още не сме достигнали до прослушването на онази реч. И това ще стане след два-три дни.

— За какво ставаше въпрос в този доста несъществен разговор?

— За някакъв откраднат велосипед — каза другият служител. — Вие се опитвахте да съобразите къде са отишли някакви три липсващи скорости.

Двамата медицински служители отново се спогледаха.

— Вие смятахте, че са останали на пода в гаража, откъдето е станала кражбата, нали?

— По дяволите! — възрази Фред. — Това беше грешка на Чарлз Фрек, не моя. Той ни обърка всичките. Аз само казах, че е било забавно.

БАРИС: *(Стои наред гостната с голямо, ново, лъскаво колело, много доволен)* Вижте с какво се сдобих за двайсет долара!

ФРЕК: Какво е това?

БАРИС: Колело, десетскоростно състезателно колело, почти марково и ново. Видях го в двора на съседите и ги попитах за него, те бяха и четиримата, така че аз им предложих двайсет долара в брой и те ми го продадоха. Онези съседи, цветнокожите. Даже ми го подадоха през оградата.

ЛЪКМАН: Не знаех, че човек може да си купи почти ново десетскоростно колело за двайсет долара. Чудна

работа.

ДОНА: Прилича на колелото на едно момиче, което живее срещу мен, от другата страна на улицата. Откраднаха ѝ го преди около месец. Сигурно тези чернокожи момчета са го откраднали.

АРКТЪР: Сигурно са го откраднали, щом са били четирима. И са го продали толкова евтино.

ДОНА: Трябва да го върнете на съседката ми, ако е нейното. Непременно трябва да я викнете да го види.

БАРИС: Това е мъжко колело. Не може да е нейното.

ФРЕК: Защо казваш, че е с десет скорости, след като има само седем?

БАРИС: *(изненадано)* Какво?

ФРЕК: *(приближава се до колелото и посочва)* Виж, пет скорости тук и още две от другата страна на веригата. Пет и две...

„Когато котките или маймуните разфокусират погледа си, информацията от дясното око постъпва в дясното полукълбо на мозъка им, аналогично информацията от лявото им око попада само в лявото полукълбо. Ако животно с тази операция се научи да прави разлика между два символа докато използва само едното си око, по-късните тестове показват, че може да осъществи правилен избор с другото си око. Но ако връзките между двете полукълба бъдат прекъснати преди обучението, първоначално покритото око и неговото полукълбо трябва да бъдат обучавани отново. Ето защо обучението не може да се прехвърли от едното в другото полукълбо, ако връзките са били прекъснати. Това е фундаментален експеримент върху мозък с разделени полукълба на Майерс и Спери (1953; Спери, 1961; Майерс, 1965; Спери, 1967).“

...прави седем. Така че това е само седемскоростно колело.

ЛЪКМАН: Да, но дори седемскоростно състезателно колело си струва двайсетте долара. Това все още си остава добра покупка.

БАРИС: *(раздразнено)* Онези цветнокожи ми казаха, че е десетскоростно. Това е измама!

*(Всички се заемат да изучават колелото. Те броят скоростите отново и отново.)*

ФРЕК: Сега изброих осем. Шест отпред, две отзад. Това прави осем.

АРКТЪР: *(замислено)* Но трябва да бъдат десет. Няма седемскоростни или осемскоростни колела. Поне аз не съм чувал за такива. Какво мислите, че се е случило с липсващите скорости?

БАРИС: Тези цветнокожи трябва да са работили над него с неподходящи инструменти и без да имат необходимите технически познания. И когато са го сглобили, са забравили три от скоростите на пода на гаража си. Те вероятно още са там.

ЛЪКМАН: Тогава трябва да си ги поискаме.

БАРИС: *(ядосано)* Ето в какво се състои измамата — те вероятно ще ми предложат да ги продадат, няма да ми ги дадат. Чудя се какво друго не е наред.

*(Оглежда внимателно цялото колело.)*

ЛЪКМАН: Ако отидем всички заедно, ще ни ги дадат, можеш да си сигурен, човече. Ще отидем всички, нали?

*(Оглежда се, за да види дали някой го подкрепя.)*

ДОНА: А сигурни ли сте, че скоростите са само седем?

ФРЕК: Осем.

ДОНА: Седем, осем — все тая. Имам предвид, че преди да отидете там, трябва да попитате някого. Не ми се

струва логично да са правили нещо по него, като например да са го разглобили. Преди да отидете да се разправяте с тях, трябва да проверите как стоят нещата. Разбирате ли?

АРКТЪР: Тя е права.

ЛЪКМАН: Кого можем да попитаме? Кой от познатите ни разбира от състезателни велосипеди?

ФРЕК: Нека попитаме първия срещнат. Да изкараме колелото навън и когато някой мине, да го попитаме. По този начин ще разберем гледната точка на някой непредубеден.

(Всички заедно изкарват колелото пред къщата, където млад чернокож мъж е спрял колата си. Те му посочват седем — или осем? — скоростното колело и го питат колко скорости има, въпреки че всички те — с изключение на Чарлз Фрек — виждат, че са само седем — пет на единия край на веригата, и два — на другия край. Пет и две прави седем. Те могат да го видят със собствените си очи. Какво става?)

МЛАДИЯТ ЧЕРНОКОЖ МЪЖ: *(спокойно)* Това, което трябва да направите, е да умножите броя на предните по броя на задните скорости. Не се събират, а се умножават. Виждате ли, веригата продължава от скорост до скорост и вие имате пет скорости, когато е включена едната задна, и още пет — когато е включена другата задна. *(Показва им.)* Имате пет плюс пет, което е десет. Виждате ли как работи? Гледайте, механизмът винаги е свързан с...

(Благодарят му и мълчаливо вкарват колелото в къщата. Забелязват как младият чернокож мъж, когото не са виждали никога преди и който е на не повече от седемнайсет и кара изключително раздрънкана стара кола, заключва вратата ѝ. Те затварят входната врата на къщата.)

ЛЪКМАН: Някой има ли някаква дрога? „Където има дрога, има надежда.“ *(Никой...*

„Всички доказателства сочат, че това разделяне на полукълбата създава две независими сфери на съзнание в един и същ череп, или иначе казано — в един организъм. Този извод е обезпокоителен за някои хора, които виждат съзнанието като неделимо свойство на човешкия мозък. Той изглежда прибързан за други, които настояват, че такива прояви извън правилното полукълбо са на ниво инстинкти. Със сигурност има разлики между двете полукълба, но това може да бъде характеристика на изследваните личности. Напълно възможно е, ако човешкият мозък се раздели на две при много млад човек, двете полукълба като резултат да развият отделно и независимо мисловни функции на равнището, което се достига само в лявото полукълбо на нормалните хора.“

*...не се засмя.)*

— Знаем, че сте един от хората в тази група — каза седналият медицински служител. — Няма значение кой точно. Никой от вас не е успял да погледне трезво колелото и да направи простата математическа операция по определяне броя на скоростите. — Фред долови в тона на служителя симпатия, дори състрадание. — Подобна операция изисква познания от началното училище. Всички ли бяхте дрогирани?

— Не — отвърна Фред.

— Това е въпрос, който задават на децата в училище — каза другият служител.

— Така че, какво не е наред, Фред? — попита първият служител.

— Забравих — каза Фред. Помълча известно време и после каза: — Това ми звучи по-скоро като когнитивен проблем, отколкото като



проблем на възприятието. Участва ли абстрактното мислене в това нещо? Не...

— Можете да си представяте, че е така — каза седналият служител. — Но тестовете показват, че когнитивната система е увредена, защото не постъпват правилни данни. С други думи, входните данни са изопачени по същия начин, както когато разсъждавате за това, което виждате, и разсъждавате погрешно, защото...

Той направи жест с ръка, опитвайки се да намери правилното обяснение.

— Но десетскоростният велосипед *имаше* седем скорости — каза Фред. — Това, което виждахме, беше правилно. Пет от едната страна, две — от другата.

— Но не сте схванали, нито един от вас, как действат те — петте от едната страна със *всеки* от двата от другата страна, както чернокожият ви е казал. Той високообразован човек ли беше?

— Вероятно не — отвърна Фред.

— Това, което ви е казал чернокожият — изрече изправеният служител, — е било различно от всичко, което сте видели. Той е видял две отделни свързващи линии между предната и задната част на системата на скоростите... Това, което сте видели вие, е било *една* свързваща линия между всички механизми.

— В такъв случай това прави шест скорости — каза Фред. — Две скорости от едната страна, само с една свързваща линия.

— Което е погрешно схващане. Никой не е учил на това чернокожото момче. Това, на което са го учили, ако изобщо някой го е учил на нещо, е било да съобразява, и така е разбрал какво е значението на тези две свързващи линии. А на вас ви е убягнала едната, на всички вас. Това, което сте направили, е било да *възприемете* двете скорости от едната страна като равнопоставени с останалите.

— Ще се справя по-добре следващия път — каза Фред.

— Кой следващ път? Когато отново купите крадено десетскоростно колело? Или когато се абстрахирате от цялата дневна входяща информация?

Фред не отговори.

— Нека да продължим с теста — каза седналият служител. — Какво виждате на тази картинка, Фред?

— Пластмасово кучешко лайно — отвърна Фред. — Като онези, които се продават в Лос Анджелис и околностите му. Мога ли да си тръгна вече?

Чувстваше се като при речта си пред Клуба на лъвовете.

Обаче двамата служители се спогледаха и се разсмяха.

— Знаете ли, Фред — каза седналият, — ако успеете да съхраните чувството си за хумор, може би ще се справите.

— *Ще се справя?* — повтори Фред. — Ще се справя с какво? С работата? С времето? С парите? С някое момиче? Не мисля, че това ще стане, ако...

„Мозъкът на висшите животни, включително и на човека, е двойствен орган, съставен от ляво и дясно полукълбо, свързани с тънък слой нервни клетки. Преди петнайсетина години Роналд Е. Майерс и Р. У. Спери от Чикагския университет направили изненадващо откритие: когато връзката между двете полукълба се прекъсне, всяко от полукълбата функционира независимо от другото, сякаш е самостоятелен мозък...“

...се занимавам с лайна, независимо дали са пластмасови или някакъв друг вид. Ако вие, момчета, сте психолози и сте слушали безкрайните ми разговори с Ханк, кажете ми тогава как да се справя с Дона, по дяволите! Как да подхожда към нея? Към това сладко, невероятно, упорито младо момиче?

— Всички момичета са различни — каза седналият служител.

— Имам предвид как да се сближа с нея по етичен начин? — попита Фред. — А не да я напия, да я дрогирам с „червените“ и да я изнася, докато лежи на пода в гостната.

— Купете й цветя — посъветва го изправеният служител.

— Какво? — попита Фред. Скритите му под калейдоскопния костюм очи се ококориха.

— По това време на годината можете да вземете малък букет пролетни цветя. Например от разсадника на Пени или на Кей Март. Или азалии.

— Цветя — промърмори Фред. — Имате предвид изкуствени цветя или истински?

— Изкуствените не струват — каза седналият служител. — Изглеждат като... е, менте. Нещо фалшиво.

— Може ли да си тръгвам вече? — попита Фред.

Медицинските служители се спогледаха отново и кимнаха.

— Ще продължим с теста някой друг път, Фред — каза изправеният служител. — Не е толкова спешно. Ханк ще ви уведоми кога ще бъде следващата ни среща.

По някаква неясна причина на Фред му се прииска да им стисне ръцете преди да си тръгне, но не го направи. Той просто излезе, без да каже нищо, малко потиснат и малко озадачен, вероятно заради начина, по който му бяха позволили да си тръгне, съвсем изненадващо. „Те ще преглеждат отново и отново моите записи — помисли си той — и ще се опитват да намерят признаци, че съм превъртял, и ще открият нещо. Достатъчно, за да ме викнат пак да правя тези тестове.“

„Пролетни цветя — каза си, докато вървеше към асансьора. — Малко букетче. Те вероятно едва се подават от почвата и много хора стъпват върху тях. Дали растат сред природата? Или само в специални съдове, в големи, добре охранявани ферми? Интересно как ли е сред природата? Полята, странните аромати? Къде може да се види това? Може ли да отиде човек на някое такова място и да остане там? Що за пътуване е това и какъв билет му трябва на човек? И от кого да се купи този билет?

Искам да взема някой със себе си, когато отида там. Може би Дона. Но как да ѝ го предложи, след като не знам дори как да се държа с нея? След като постоянно се опитвам да намеря някакъв подход към нея и не успявам да направя абсолютно нищо, не успявам да напредна дори с една стъпка?

Трябва да побързаме, защото скоро всички пролетни цветя ще загинат“.

## 8

По пътя към къщата на Боб Арктър, където винаги можеше да убие приятно времето си с тайфата, Чарлз Фрек размишляваше как да изиграе Барис, за да си го върне за майтапа с далака в ресторант „Трио цигулари“ оня ден. Докато умело избягваше един от радарите, които полицията беше разположила къде ли не, си представи каква ще бъде шегата му:

ФРЕК: *(небрежно)* Днес си купих метедринова фабрика.

БАРИС: *(с ядосано изражение)* Метедринът е таблетка, като „спида“, той е кристал, амфетамин, прави се синтетично в лаборатория. Органичен е колкото и една тенджерера. Така че няма такова нещо като метедриново растение<sup>[1]</sup>, както няма и тенджерерово растение.

ФРЕК: *(жестикулирайки енергично)* Имам предвид, че наследих четирийсет хиляди от чичо си и купих от един тип фабрика, скрита в гаража му, където той произвежда метедрин. Имам предвид фабрика за производство на метедрин. Фабрика в смисъл...

Докато караше, не можеше да измисли точната фраза, която трябва да каже, защото част от вниманието му беше насочена към околните превозни средства и светофарите, но знаеше, че когато пристигне в къщата на Арктър, ще успее да праметне Барис страхотно. И особено ако останалите от тайфата са там, Барис ще захапе стръвта и всички ще видят какъв глупак е. И Фрек ще е отмъстен, защото Барис изобщо не обичаше да си правят майтапи с него.

Когато пристигна, видя, че Барис е навън и работи нещо по колата на Арктър. Капакът беше вдигнат, а Барис и Арктър стояха до него, заедно с куп инструменти.

— Хей, човече — каза Фрек, затръшвайки вратата и пристъпвайки небрежно. — Барис.

Той сложи покровителствено ръка на рамото му, за да привлече неговото внимание.

— По-късно — изръмжа Барис. Беше в работните си дрехи. Навсякъде по и без това мръсния плат имаше смазка.

Фрек каза:

— Днес си купих метедринова фабрика.

Барис попита нетърпеливо с намръщена физиономия:

— Колко голяма?

— Какво имаш предвид?

— Колко голяма фабрика?

— Е... — запъна се Фрек, чудейки се как да продължи.

— Колко плати за нея? — попита Арктър, чиито дрехи също бяха покрити със смазка. Фрек видя, че са свалили карбуратора, въздушните филтри, маркучите и всичко останало.

— Приблизително десетачка — отвърна той.

— Джим можеше да ти я намери по-евтино — каза Арктър, възобновявайки работата си. — Нали, Джим?

— Тях сега на практика ги подаряват — каза Барис.

— Та това е цял шибан гараж! — възрази Фрек. — Фабрика! Произвежда милион таблетки на ден! Цялата необходима апаратура и всичко останало. *Всичко!*

— И това струва десет долара? — попита Барис, усмихвайки се широко.

— Къде се намира? — попита Арктър.

— Не е близо — каза Фрек неспокойно. — Хей, мамка му, момчета!

Прекъсвайки работата си — той често прекъсваше работата си, независимо от това дали някой говори с него — Барис каза:

— Знаеш ли, Фрек, ако гълташ или си инжектираш прекалено много метедрин, ще започнеш да говориш като Доналд Дък.

— Така ли? — попита Фрек.

— И тогава никой няма да може да те разбира — продължи Барис.

— Какви ги говориш, Барис? — попита Арктър. — Не мога да те разбера.

С весело изражение Барис проговори с гласа на Доналд Дък. Фрек и Арктър се разсмяха. Барис продължи да говори по същия начин, и накрая направи жест към карбуратора.

— Какво за карбуратора? — попита Арктър. Вече не се усмихваше.

Барис каза с нормалния си глас, но все така широко усмихнат:

— Щангата е изкривена. Карбураторът се нуждае от цялостен ремонт. Иначе клапата ще започне да се отваря докато караш по магистралата и двигателят ти ще изгасне, и някой глупак ще те блъсне отзад. И вероятно отгоре на всичко газта ще отмие смазката от стените на цилиндрите — ако всичко продължи достатъчно дълго — така че цилиндрите ще се издраскат и ще се повредят сериозно. И ще се наложи да ги сменяш.

— Защо е изкривена щангата? — попита Арктър.

Барис сви рамене и продължи да разглежда карбуратора, без да отговори. Той остави разговорите на Арктър и Чарлз Фрек, който не знаеше нищо за двигателите, особено за цялостни ремонти като този.

От къщата се показа Лъкман. Беше облечен в шикозна риза и тесни маркови джинси. Носеше слънчеви очила, а в ръката си държеше книга.

— Обадох се на автомонтърите и те ще видят какво може да се направи с карбуратора — каза той. — Обещаха да звъннат след малко, така че съм оставил предната врата отворена.

— Можеш да смениш този двуцилиндров двигател с четирицилиндров — каза Барис. — Но ще ти трябва и нов колектор. Възможно е да намерим употребяван за малко пари.

— Четирицилиндровите харчат повече гориво — каза Лъкман. — И скоростите не могат да се превключват добре на по-висока предавка.

— По-големият разход на гориво може да се компенсира, като се подава по-малко газ — отвърна Барис. — Ще сложим тахометър, за да наблюдава оборотите на двигателя и когато станат прекалено високи, да намали газта. И чрез оборотите ще следи кога да превключва на по-висока скорост. Знам и откъде да намеря тахометър. Всъщност имам един.

— Да бе — каза Лъкман. — И ако му се наложи да изпревари някого при извънредна ситуация на магистралата, когато превключи на

по-ниската предавка оборотите така ще скочат, че двигателят ще се скапе.

— Той ще види какво показва тахометърът и ще върне газта — каза Барис търпеливо.

— По време на изпреварване? — попита Лъкман. — Когато почти е задминал някой шибан камион с полуремарке? Мамка му, не трябва да се сменя броят на цилиндрите. Трябва да може когато си поиска да надуе газта. Ако я връща, никога няма да може да изпревари никого.

— Инерцията — каза Барис. — Толкова тежка кола ще продължи да се движи по инерция, дори ако газта се върне.

— А ако се движи по нанагорище? — попита Лъкман. — Инерцията няма да те откара много далеч нагоре, ако върнеш газта.

Барис се обърна към Арктър и каза:

— Колко тежи тази кола?

— Около хиляда фунта — отвърна Арктър. Чарлз Фрек видя как той намигна на Лъкман.

— В такъв случай си прав — съгласи се Барис. — Няма да има достатъчно инертна маса при тази малка тежест. Или ще има?

Той хвана химикалката си и започна да пише нещо, мърморейки:

— Хиляда фунта, при скорост осемдесет мили в час, създава се сила, равна на...

— Хиляда фунта — вметна Арктър — плюс пътниците, пълен резервоар с бензин и голяма кутия с тухли в багажника.

— Колко пътници? — попита Лъкман с безизразна физиономия.

— Дванайсет.

— Искаш да кажеш шест отзад — рече Лъкман — и шест...

— Не — отвърна Арктър. — Единайсет отзад и само шофьорът — отпред. Нали се сещаш — върху задните колела трябва да има по-голяма тежест, за да е стабилна колата, да не поднася.

— Колата поднася ли? — попита Барис разтревожено.

— Да, когато отзад не седят единайсет човека — отговори Арктър.

— Тогава ще е по-добре да напълним багажника с чували с пясък — каза Барис. — Три двестафунтови чувала с пясък. Така пътниците ще могат да се разположат по-равномерно и ще им бъде по-удобно.

— А защо не един чувал с шестстотин фунта злато? — попита го Лъкман. — Вместо три двестафунтови...

— Няма ли да престанеш? — озъби се Барис. — Опитвам се да изчисля силата на инерцията на колата при скорост осемдесет мили в час.

— Не може да вдигне осемдесет — каза Арктър. — Единият цилиндър не работи. Тъкмо щях да ви го кажа. Развали се снощи, докато се връщах от „7-11“.

— Тогава защо беше нужно да изваждаме карбуратора? — възмути се Барис. — Трябва да извадим целия двигател. Сигурно се е счупил някой блок. Ето защо колата не иска да запали.

— Не може ли да запали колата? — обърна се Фрек към Боб Арктър.

— Не може — отвърна Лъкман, — защото извадихме карбуратора.

— А защо извадихме карбуратора? — попита Барис озадачен. — Забравих...

— За да сменим всички пружини и дребни чаркове — обясни Арктър. — За да не се прецака пак, както тогава, когато едва не ни уби. Механикът ни посъветва да го направим.

— Ако бяхте спрели да дрънкате като идиоти — каза Барис, — отдавна да съм завършил изчисленията си и да съм ви казал как ще се държи тази кола с четирицилиндров двигател, като се подава по-малко газ.

Изглеждаше ядосан не на шега.

— Така че МЛЪКНЕТЕ!

Лъкман отвори книгата, която носеше. Той дишаше тежко, много по-дълбоко от обикновено. Големият му гръден кош се издуваше, както и бицепсите му.

— Барис, искам да ти почета. — Той започна да чете от книгата, с някаква особена лекота: — „Този, комуто е дадено да види Христос по-реално от всичко реално съществуващо...“

— Какво? — попита Барис.

Лъкман продължи да чете:

— „...от всичко реално съществуващо на Света. Христос присъства навсякъде и навсякъде величието му расте, Христос е



крайната присъда и плазменият принцип за устройството на Вселената...”

— Какво е това? — попита Арктър.

— Шарден. Тейар дьо Шарден.

— Господи, Лъкман — възкликна Арктър.

— „...че човекът наистина живее на място, където никой не може да му причини страдание и където въпреки това е най-активната работилница на вселенската воля“.

Лъкман затвори книгата.

Чарлз Фрек усети какво става и пристъпи между Барис и Лъкман.

— Хей, успокойте се, момчета.

— Дръпни се от пътя ми, Фрек — каза Лъкман, замахвайки високо с дясната си ръка към Барис. — Хайде, Барис, сега ще ти дам да се разбереш, ще видиш как трябва да разговаряш с хората, които те превъзхождат!

Барис изпищя от ужас, изпусна химикалката и бележника си и избяга към отворената врата на къщата. Докато тичаше, извика:

— Чух телефона, сигурно звънят за карбуратора.

Всички го гледаха как бяга.

— Само се измайтапих с него — каза Лъкман, потърквайки долната си устна.

— А ако вземе пистолета си със заглушителя? — попита Фрек, напълно изгубил самообладание. Тръгна бавно към колата си, за да се омете по най-бързия начин, ако Барис започне да стреля.

— Хайде — каза Арктър на Лъкман. Дватамата се върнаха към работата над колата, докато Фрек се мотаеше неспокойно край своята собствена, чудейки се как е могъл да се прецака да дойде тук днес. Днес тук не цареше обичайната весела атмосфера. Беше усетил лошите вибрации от самото начало. „Какво шибано нещо се е объркало?“ — чудеше се той, докато се качваше в колата си и се готвеше да си тръгне.

„Дали и тук нещата са тръгнали на зле — запита се той, — както в къщата на Джери Фабин през последните няколко седмици преди да го откарат? А колко хубаво беше — всеки можеше да си отдъхне, да се надрусва и да се радва на хубавата рокмузика, особено ако е на «Ролинг Стоунс». Дона седеше с коженото си яке и ботушите си и пълнеше

капсули, Лъкман правеше цигари с трева и обясняваше за семинара по приготвяне и пушене на марихуана, който смята да проведе в Калифорнийския университет в Лос Анджелис, и как някой ден внезапно ще направи перфектната цигара и това ще бъде увековечено на витрина в Залата на конституцията, като част от американската история, наред с другите експонати от подобно голямо значение. Когато поглеждам назад, дори когато седяхме с Джим Барис в «Цигуларите» оня ден... дори тогава беше по-добре. Джери започна всичко. Нещата тръгнаха на зло откакто се случи това с Джери. Как можаха толкова хубави дни, случки и моменти толкова бързо да останат в миналото, и то без причина, без никаква основателна причина? Просто нещо се промени. И никой не знае защо.“

— Тръгвам си — каза той на Арктър и Лъкман, които го изгледаха как дава газ.

— Остани бе, човече — изрече Лъкман с топла усмивка. — Имаме нужда от теб. Ти си наш брат.

— Не. Изчезвам.

Барис надникна предпазливо от къщата. Държеше чук.

— Бяха набрали грешен номер — извика той, пристъпвайки напред внимателно, като от време на време спираше и примигваше, като карбуратор в движеща се кола.

— За какво ти е тоя чук? — попита Лъкман.

— За поправката на двигателя — отвърна Арктър.

— Когато бях вътре ми попадна пред очите и реших да го взема — обясни Барис, докато се връщаше предпазливо при приятелите си.

— Най-опасните хора — каза Арктър — са онези, които се страхуват от собствената си сянка.

Това беше последното, което чу Чарлз Фрек, докато потегляше. Зачуди се дали Арктър не е имал предвид него, Чарлз Фрек. Почувства се засрамен. „Мамка му — помисли си, — а защо да стоя тук, когато има неприятности?“ Не си бе тръгнал от страх, просто девизът му беше: „Избягвай неприятните сцени“. Така че си тръгваше, без да се обръща назад. „Нека да се разбират помежду си — каза си. — Кому са изтърбявали?“ Но се чувстваше зло. Чувстваше се страшно зло от това, че си е тръгнал и че е станал свидетел на това как нещата отиват на зло, и отново се запита защо се е получило така, но сега му хрумна, че всичко може пак да се оправи и настроението му се подобри. Даже в

главата му се разигра краткотрайна фантазия, докато се опитваше да мине встрани от полицейските радари:

ВСИЧКИ ТЕ СЕДЯТ КАКТО ПРЕДИ.

Дори хората, които вече са покойници или са изперкали, като Джери Фабин. Седят под някаква странна бяла светлина, която не е дневната светлина, но е още по-ярка. Море от светлина, което ги обгръща отвсякъде.

Дона и още две други мацки изглеждат толкова секси — те са по тениски и панталонки, и без сутиени. Той чува музиката от пуснатата грамофонна плоча, но не може да разпознае точно какво звучи. „Може би Хендрикс?“ — пита се. Да, някакво старо парче на Джими Хендрикс, или по-скоро на Джанис Джоуплин. На всички тях — Джим Крос, Джанис Джоуплин и особено на Джими Хендрикс. „Преди да умра — пее Хендрикс, — нека да изживея живота си както аз искам.“ В този момент фантазията му се прекъсна, защото си спомни онова, което беше забравил — че Хендрикс е мъртъв, а също и Джанис Джоуплин, както и Джим Крос. Хендрикс и Джоуплин бяха загинали от свръхдоза хероин, и двамата — двама от най-чистите и прекрасни хора, невероятни хора. Той си спомни как е чул, че мениджърът на Джанис ѝ е давал само по двеста-триста долара от време на време, тя не е получавала останалото заради прирастеността си към наркотиците. После в ума на Фрек прозвуча песента ѝ „Всичко е самота“ и той се разплака. В това състояние кара през целия път до къщата си.

Робърт Арктър седеше в гостната с приятелите си и се опитваше да реши дали се нуждае от нов карбуратор, или старият може да се поправи. Усещаше с цялото си тяло безшумното електронно присъствие на холокамерите и това го караше да се чувства добре.

— Изглеждаш весел — каза Лъкман. — Ако ми се налагаше да похарча стотина долара, нямаше да съм весел.

— Реших да се разходя по улицата и да намеря кола като моята — обясни Арктър. — И тогава ще разменя карбураторите и няма да плащам нищо. Както правят всички, които познаваме.

— Особено Дона — съгласи се Барис. — Иска ми се да не беше идвала тук оня ден, когато ни нямаше. Дона краде всичко, което може да носи, а ако не може да го носи, се обажда на приятелчетата си и те идват да ѝ помогнат.

— Ще ви разкажа една история, която чух за Дона — каза Лъкман. — Веднъж тя пуснала четвърт долар в една от онези автоматични машини за пощенски марки. Машината се развалила и започнала да плюе марка след марка. Накрая Дона напълнила цялата си пазарска чанта с тях. После тя и нейните приятелчета изброили осемнайсет хиляди петнайсетцентови марки. Яко, само че какво ще прави Дона Хоторн с тях? Тя никога през живота си не е писала писмо, освен до адвоката си, когато някой тип я измами и не си плати за дрогата.

— Наистина ли Дона постъпва *така*? — попита Арктър. — Има адвокат, когото използва при измами чрез незаконна дейност? Какво може да постигне по този начин?

— Тя просто казва на адвоката си, че оня тип ѝ дължи пари.

— Представете си някакво гневно писмо до адвоката, че някой не си е платил дрогата! — каза Арктър, възхищавайки се за пореден път на Дона.

— Както и да е — продължи Лъкман, — седяла си тя с пълната чанта с поне осемнайсет хиляди петнайсетцентови марки и се чудела какво, по дяволите, да прави с тях. Не става да се опиташ да ги продадеш на пощата, естествено. Нали като отидат да оправят автомата, ще разберат какво е станало и ще чакат с нетърпение да се появи някой с куп петнайсетцентови марки. Така че тя — разбира се, след като натоварила чантата в колата и си тръгнала — се обадила на побърканите си приятелчета, с които работи, и те дошли посред нощ със съответното оборудване — крадено, разбира се, — откъртили машината от асфалта, натоварили я на задната седалка на форда си — вероятно също краден — и я откарали при Дона. За марките.

— Искаш да кажеш, че тя е продавала марките? — попита смаяно Арктър. — С автомат? Една по една?

— Те я монтирали — поне така съм чул да се говори — на място, където минават много хора, но далеч от всякакви пощенски станции, и отново я пуснали да работи.

— Значи са открили как се вади кутията с монетите — каза Барис.

— Така че продавали марки няколко седмици — каза Лъкман, — докато запасът се изчерпал, което естествено се случило, в края на краищата. И кое мислите, че е следващото шибано нещо? Представям си как мозъкът на Дона е работил през тези няколко седмици, този селски мозък, възпитан в пестеливост... Семейството ѝ е дошло тук от някакво европейско село. Както и да е, та по времето, когато марките се свършвали, тя решила да смени машината с автомат за безалкохолни напитки — също от пощата, а те наистина се охраняват. И можеш да влезеш доживот в затвора заради това.

— Вярно ли е? — попита Барис.

— Вярно е — отвърна Лъкман.

— Това момиче е побъркано — каза Барис. — Трябва да бъде пратена на принудително лечение. Ти наясно ли си, че са ни вдигнали данъците, защото тя е откраднала тези марки?

Отново изглеждаше разярен.

— Пиши на правителството и им го кажи — изрече Лъкман с неприязън. — Можеш да помолиш Дона за марка за писмото. Тя ще ти продаде една.

— И то без отстъпка в цената — каза Барис, все още ядосан.

„Холокамерите — помисли си Арктър — ще снимат километри с такива неща на скъпите си ленти. Не километри лента без запис, но километри с безсмислени записи.“

Това, което се снимаше, докато Робърт Арктър беше пред холокамерите, нямаше чак толкова голямо значение. Най-важното — поне за него... За кого всъщност? За Фред... — се снимаше, докато Боб Арктър беше някъде другаде или спеше и останалите бяха в обсега на камерите. „Така че не трябва да се заседявам много тук — помисли си той, — и когато излизам и оставям тези момчета, трябва да изпращам тук и други хора, които познавам. Отсега нататък къщата ми трябва да е лесно достъпна.“

И тогава му хрумна чудовищна, ужасяваща мисъл. „Ами ако видя на записите как Дона идва в къщата, отваря прозореца с лъжица или с нож, промъква се вътре и поврежда или краде имуществото ми? Друга Дона, такава, каквата е в действителност, когато не я виждам. Какво ли е тя, когато си мисли, че никой не я наблюдава? Дали милото,

прекрасно, умно и учтиво, много учтиво момиче не се превръща внезапно в нещо коварно и зло? Ще видя ли промяната, която ще разбие сърцето ми? Промяна в Дона или в Лъкман, в някой, който ми е близък? Това е все едно да се случи нещо с домашното ти коте или куче, докато те няма вкъщи... Като например котката да изпразни възглавницата и да започне да я пълни с ценните ти вещи — електрическият часовник, радиото, бръснача, всичко, каквото намери преди да се върнеш, а другата котка да те ограби и да продаде всичко в заложната къща, или да изгори дрогата ти, или да се разходи по тавана, или да започне да навърта по телефона междуградски разговори... Или Бог знае какво още. Кошмар, странен друг свят зад огледалото, неизвестни страховити същества, които пълзят наоколо... Дона се влачи на четири крака и яде от паничките на животните... Някакъв вид диво халюциногенно състояние, ужасно и необяснимо...“

Запита се дали няма да открие, че Боб Арктър става посред нощ, докато спи дълбок сън, и върши подобни странни неща? Прави секс със стените? Или се появяват някакви тайнствени наркомани, цяла тайфа, които той никога преди това не е виждал, абсолютно побъркани, които обикалят наоколо като бухали. И от аудиозаписите се разбира, че той заговорничи с тях относно взривяването на мъжката тоалетна на гарата с пластични експлозиви, заради Бог знае каква цел на някой извратен мозък. Може би подобни безумия стават всяка нощ, докато той си мисли, че спи, и продължават до сутринта?

„Боб Арктър може да научи много неща, за които изобщо не е подготвен — помисли си той. — За Дона с нейното малко кожено яке, за Лъкман с шарените му парцали и дори за Барис — може би когато наоколо няма никой, Джим Барис просто ляга да спи. И спи докато не се появи някой.“

Но той се съмняваше, че е така. По-вероятно беше Барис да измъква отнякъде сред безпорядъка в стаята си — която, както и всички останали стаи в къщата, сега за пръв път беше под двайсет и четири часово наблюдение — скрит предавател, и да изпраща кодирано съобщение на останалите членове на тайнствена банда злосторници, с които заговорничи за нещата, за които обикновено заговорничат хора като него или като тях. Или може би предава сведения на властите.

От друга страна, Ханк и останалите нямаше да са доволни, ако Боб Арктър напуснеше къщата сега, когато тя се наблюдава денонощно, и никога не се появеше отново, на никой от записите. Така че не можеше да си отиде, за да реализира личните си планове за наблюдение за сметка на техните. В края на краищата, те му плащаха.

Той щеше да е звездата на записите, главният актьор. „Арктър — актьор — помисли си. — Боб Актьора, хванат в капана. Главната мишена.“

Разправят, че човек никога не разпознава гласа си, когато за пръв път се чуе на запис. А и когато се види на видеозапис или на триизмерна холограма, също не може да се познае визуално. Представя си например, че е висок пълен мъж с черна коса, а се оказва, че е ниска и слаба плешива жена... „Сигурен съм, че ще разпозная Боб Арктър — помисли си той. — Ако не заради друго, по дрехите, които носи или по метода на изключването. Този, който живее тук, но не е Барис или Лъкман, трябва да е Боб Арктър. Освен ако не е някое от кучетата или котките. Ще се съсредоточа върху тези, които ходят изправени.“

— Барис — каза той, — смятам да поизляза и да видя дали ще мога да изкарам малко пари.

В този момент се сети, че няма кола.

— Лъкман — попита той, — твоят форд фалкон в движение ли е?

— Не — отвърна Лъкман след кратък размисъл. — Смятам, че не е.

— Джим, ще ми заемеш ли колата си? — обърна се той към Барис.

— Чудя се... дали ще можеш да се справиш с нея — отвърна Барис.

Той винаги се защитаваше по този начин, когато някой се опиташе да вземе назаем колата му, защото беше направил някои тайни изменения в

- (а) окачването
- (б) двигателя
- (в) скоростите
- (г) задната част
- (д) ходовата част
- (е) електросистемата
- (ж) предната част и волана

(з) също така в часовника, запалката, пепелника и жабката. Особено в жабката.

Неговата жабка винаги беше заключена. Радиото също беше хитро *преправено* (той никога не обясняваше как и по каква причина). При опит да се смени станцията следваха едноминутни смущения, натискането на копчетата не водеше до никакъв резултат и, което беше най-странното, никога не се хващаше рок-музика. Понякога, когато придружаваха Барис при покупки и Барис паркираше и излезеше от колата, оставяйки ги вътре, той пускаше определена станция с много силен звук. Ако те сменяха станцията, докато го няма, побесняваше и отказваше да говори по пътя на връщане, без да обяснява защо. Не даваше никакви обяснения и впоследствие. Вероятно радиото му беше настроено на тази честота, за да предава на

(а) властите

(б) частна полувоенна политическа организация

(в) синдикатите

(г) високоинтелигентни извънземни.

— Имам предвид — каза Барис, — че ако пътуването до...

— О, я стига, мамка му! — прекъсна го Лъкман. — Имаш съвсем обикновена кола с шестцилиндров двигател. Когато паркираме в търговската част на Лос Анджелис, служителите на паркинга я подкарват. Защо и Боб да не може? Ти си задник!

Сега Боб Арктър също имаше няколко нови устройства в колата си, няколко нови модификации в собственото си радио. Но не му се говореше за това. Всъщност собственикът им беше Фред. Или някой друг. И те вероятно бяха подобни на устройствата на Барис, но можеше и да не са.

Например, всяко превозно средство на служителите на закона излъчваше специфичен сигнал на всички честоти, който звучеше на обикновените радиоприемници в колите като повреда в искрогасителя. Сякаш полицейската кола не може да запали. Обаче Боб Арктър, също служител на закона, имаше в радиото си механизъм, който беше страшно полезен, тъй като шумовете му не означаваха абсолютно нищо за другите хора — за много други хора, които не разпознават смущенията като носител на информация. Но на Боб Арктър различните шумове му съобщаваха на първо място колко близо е полицейската кола до неговата, а освен това точно на кои служби е



колата — на градската или окръжната, на пътната полиция или на федералните служители. Също така той можеше да излъчва едноминутни сигнали до паркираните коли. Онези в паркираните коли успяваха да определят колко минути трябва да чакат, без да се налагат жестове с ръка, които могат да бъдат видени от странични хора. Това беше полезно, например, когато се уговарят да влязат в къщата точно за три минути. Звукът от радиото на колата им подсказваше точно кога са изтекли трите минути.

Арктър знаеше също и една станция на средни вълни, която излъчваше песни от челните места в класациите, съпроводени от празните дрънканици на водещите, но това понякога изобщо не бяха празни дрънканици. Ако радиото бъде настроено на тази станция и звуците ѝ изпълнят колата, за някого това бяха обикновената поп музика и обичайните досадни брътвежи на водещите и никога не би му хрумнало, че водещият със същия тон, с който обикновено обявява: „А сега един поздрав за Фил и Джейн — новото парче на Кет Стивънс, което са нарича...“, може да каже: „Синята кола ще отиде мила на север по Бъстънчъри и другият екип ще...“ и така нататък. И никога никой от множеството типове и мацки в колата му не забелязва нищо — дори когато е задължен да е на честотата на станцията с полицейските инструкции, като например по време на някоя голяма полицейска операция или акция, с която е свързан. Или ако забележат, вероятно решават, че са откачили или ги е хванала параноята, и забравят за това.

Той знаеше и за множество полицейски коли без отличителни белези, като например един стар шевролет с шумен клаксон (по-шумен, отколкото разрешава законът) и диви, съмнително изглеждащи типове вътре, каращи с висока скорост — той знаеше каква информация излъчваше радиото му на всички честоти, когато някой му сигнализира с клаксона или профучи покрай него. Знаеше, че трябва да го игнорира.

Също така при натискане на бутона, който би трябвало да превключва радиото от средни на къси вълни, на определена честота станция започваше да излъчва неясна по стил музика, която биваше филтрирана, и каквото и да се кажеше от присъстващите в колата в момента, се прихващаше от апаратурата чрез микрофон-предавател в радиото и се изпращаше на властите. А онази забавна станция

продължаваше да свири, без значение колко високо, но шумът от нея не се излъчваше и изобщо не пречеше, апаратурата го елиминираше.

Така че Боб Арктър, като агент под прикритие, наистина имаше в радиото на колата си нещата, които Барис *претендираше*, че има. Що се отнасяше до другите части на возилото, например окачването, двигателя, скоростите и така нататък, там нямаше никакви изменения. Те щяха да са неприятни и прекалено очевидни. Освен това милиони чудаци можеха да имат груби модификации в колите си, така че Арктър просто се задоволяваше с по-качествени гуми. Всяка по-мощна кола може да изпревари и да остави далеч зад себе си останалите. Фераритата имаха окачване и управление, с които и без „специални тайни модификации“ можеха да изпреварят колата на Барис, независимо от това какви боклуци е сложил той вътре. Пък и полицаите не могат да карат спортни коли, дори евтини. Така че нека фераритата да си изпреварват. В края на краищата, шофьорските умения решават всичко.

Единственото подобрене, което си позволяваше той, бяха доста необичайните гуми. Джантите им бяха целите от метал. Гумите се износваха по-бързо, но даваха предимство в скоростта. Недостатъкът им беше по-високата цена, но Арктър ги получаваше безплатно от един сервиз. Слагаше ги собственоръчно, когато никой не го гледа. В такива моменти правеше и измененията в радиото.

Единственото нещо, от което се страхуваше относно радиото, не беше, че ще бъде разкрито от някой, който си пъха носа в чуждите работи, такъв като Барис, а че просто ще го откраднат. Неговите допълнителни устройства го правеха твърде скъпо, за да бъде сменено при открадване. В такъв случай щеше да се наложи да докладва веднага.

Естествено, в колата му беше скрит и пистолет. Барис не би могъл да си представи и в най-зловещите си фантазии точно на кое място е скривалището. Той би се насочил към някое екзотично място, като кухнята в щангата на волана. Или в резервоара за бензин, спуснат там с тел като пратката кокаин в класическия филм „Волният ездач“, което би било най-неподходящото място. Всеки полицай, гледал филма, щеше да провери първо там. Неговият пистолет беше в жабката на колата.

Може би в колата на Барис наистина имаше някои от хитрите приспособления, за които той непрекъснато намекваше — подобни на устройствата в колата на Арктър. Това не беше изключено, защото много от приспособленията в радиото на Арктър бяха стандартни и ги показваха в късните вечерни токшоута разни експерти по електроника, които са участвали в проектирането им или са чели за тях в специализирани списания, или са ги виждали, или пък са били уволнени от полицейските лаборатории, което ги е озлобило. И обикновените граждани (или както Барис казваше винаги по своя високопарен, поучителен начин, *типичните* обикновени граждани) вече знаеха, че няма риск черно-белите да спрат бързо движещ се състезателен корвет модел 1957 година с увеличена мощност на двигателя и див побъркан тийнейджър зад волана, препил с бира „Корс“, който впоследствие установяваше, че е спрял от колата на агент под прикритие след диво преследване. Така че „типичните обикновени граждани“ знаеха как и защо всички тези коли на агентите, докато профучават — плашейки възрастните дами и карайки примерните граждани да се възмуцават и да пишат оплаквания — непрекъснато сигнализируют един на друг... какво значение имаше? Разбира се, нямаше да е без значение, ако пънкарите, битниците, рокерите и особено дилърите, контрабандистите и наркоманите успеят да купят и монтират в своите собствени коли подобни сложни устройства.

Тогава ще могат да си се движат колкото си искат бързо, и то напълно безнаказано.

— В такъв случай ще вървя пеша — каза Арктър. Точно това искаше да направи. Не му се занимаваше повече с Барис и Лъкман. *Трябваше* да отиде пеша.

— Къде отиваш? — попита Лъкман.

— При Дона. — Беше почти невъзможно да стигне дотам пеша. Така че Барис и Лъкман нямаше да се лепнат за него. — Ще се видим по-късно, момчета.

— Моята кола... — опита се да продължи с оправданията Барис.

— Ако се опитам да карам твоята кола — прекъсна го Арктър, — ще натисна някое погрешно копче и ще излетя като самолет от търговската част на Лос Анджелис.

— Радвам се, че приемаш доводите ми — измънка Барис и Арктър затвори вратата.

Седнал пред холограмния куб на монитор 2, облеченият в калейдоскопния си костюм Фред наблюдаваше невъзмутимо как холограмата се променя непрекъснато пред очите му. В тайния апартамент седяха и други агенти, които наблюдаваха други холограми, излъчвани от други места, повечето на записи. Обаче Фред наблюдаваше случващото се в реално време. Разбира се, всичко се записваше, но той беше отложил преглеждането на натрупаните записи, за да види какво става в момента в разпадащата се — както се говореше — къща на Боб Арктър.

Насред холограмата — ярко изображение с висока резолюция — седяха Барис и Лъкман. Барис се бе разположил в най-хубавото кресло в гостната и се беше навел над лулата за хашиш, която сглобяваше от няколко дни. Той навиваше съсредоточено бяла лепенка около чашката на лулата. Лъкман седеше при масичката за кафе и не откъсваше поглед от телевизора, като същевременно вечеряше. На масата, до свития му огромен юмрук, стояха четири празни кутии от бира. Той се пресегна към петата, която още беше пълна, без да иска я събори и бирата се разля. Лъкман веднага сграбчи кутията и изруга. Барис вдигна поглед, направи подигравателен жест и отново се задълбочи в работата си.

Фред продължаваше да гледа.

— Шибана вечерна програма! — измуча Лъкман с пълна уста и изведнъж изпусна лъжицата си, скочи на крака и тръгна към Барис, олюлявайки се. Размахваше ръце, без да казва нищо, устата му беше отворена и полусдъвканата храна се сипеше върху дрехите му и върху пода. Котките веднага се хвърлиха радостно натам.

Барис прекъсна работата си над лулата и погледна нещастния Лъкман, който издаваше ужасни звуци, помете с едната си ръка всичките кутии с бира и храната от масата върху пода. Котките избягаха уплашено. Барис продължаваше да го гледа, без да помръдва. Лъкман направи няколко несигурни крачки към кухнята. Ужасеният Фред погледна към другия монитор и видя как той опипва рафтовете в полумрака, търсейки чаша, как пуска чешмата и си сипва вода. Фред

върна поглед на монитор 2, където Барис спокойно продължаваше да намотава лепенки около чашката на лулата, без да вдига глава.

От високоговорителите се носеха сърцераздирателни звуци на агония и дрънчене на падащи съдове — Лъкман събаряше на земята каквото му попадне — тенджери, тигани и чинии, в опит да привлече вниманието на Барис. Барис не обръщаше внимание на шума и продължаваше методично да работи, без да поглежда към кухнята.

През това време на монитор 1 Лъкман падна на земята — не постепенно, на колене, а от раз, с глух удар, разперил ръце. Барис продължаваше да намотава лепенки около чашката на лулата, но сега крайчетата на устните му се изкривиха в лека злорада усмивка.

Шокиран, Фред се изправи на крака и продължи да гледа, едновременно възбуден и парализиран. Пресегна се към телефона до монитора, за да се обади на полицията, но се отказа и продължи да гледа.

Лъкман лежа неподвижно на пода в кухнята няколко минути, докато Барис продължаваше да намотава лепенки около чашката на лулата си като старица, която плете нещо. През цялото време се усмихваше и даже леко се поклащаше. После изведнъж хвърли лулата настрана, изправи се и погледна през отворената кухненска врата към Лъкман и нападалите тенджери и счупените чаши и чинии около него. Внезапно лицето му се изкриви от престорен ужас. Той свали слънчевите си очила, очите му се ококориха гротескно, плесна безпомощно с ръце, започна да се суети уплашено, после се затича към Лъкман, спря на няколко крачки от него и се върна обратно, дишайки тежко.

„Влиза в ролята си — осъзна Фред. — Прави се, че сега го открива и изпада в паника. Сякаш току-що е излязъл на сцената.“

На монитор 2 Барис се суетеше задъхан, с почервеноло лице. Хвърли се към телефона, залитна, вдигна слушалката и я изпусна, после пак я вдигна с треперещи пръсти... „Току-що е открил, че Лъкман е сам в кухнята и се е задушил смъртоносно с парче храна — помисли си Фред, — и не е имало кой да го чуе и да му помогне. И сега Барис отчаяно се опитва да извика помощ. Но е твърде късно.“

Барис говореше по телефона бавно, с особен, необичайно висок глас:

— Централата, с какво трябва да се свържа, с интензивното или с реанимацията?

— Затруднения с дишането ли има някой, господине? — чу Фред от високоговорителите. — Искате ли да...

— Мисля, че е спиране на сърдечната дейност — изрече Барис настоятелно и хладнокръвно по телефона. Гласът създаваше впечатление за опасност и за това, че може би вече е късно. — Или запушване на дихателните пътища вследствие на...

— Какъв е адресът, господине? — прекъсна го операторът.

— Адресът... — повтори Барис. — Момент, да се сетя, адресът е...

— Божичко! — възкликна Фред.

Изведнъж проснатият на пода Лъкман помръдна конвулсивно. Той се разтрепери, повърна остатъка от храната, запушила гърлото му, размаха ръце и отвори очи. Гледаше объркано.

— О, изглежда, че вече всичко с него е наред — изрече Барис спокойно. — Благодаря ви, в края на краищата се оказа, че не ни е необходима помощ.

Той побърза да затвори телефона.

— Исусе... — измърмори Лъкман, докато се надигаше. — Мамка му!

Той дишаше тежко, кашляше и се мъчеше да си поеме въздух.

— Добре ли си? — попита Барис угрижено.

— Трябва да съм се задавил. Бях ли изгубил съзнание?

— Не съвсем. Обаче съзнанието ти премина в друго състояние. За няколко секунди. Вероятно в алфа.

— Господи! Как съм се изпоцапал!

Несигурно, олюлявайки се от слабост, Лъкман успя да се изправи на крака и се подпря на стената.

— Наистина съм се занемарил — промърмори той с отвращение. — Като стар пияница.

Тръгна с олюляване към мивката, за да се измие.

Докато наблюдаваше тази сцена, Фред усети как страхът му за Лъкман изчезва. Лъкман щеше да се оправи. Но Барис! Що за човек беше той? Добре, че Лъкман се отърва и без негова помощ. „Какъв особняк — помисли си Фред. — Какъв откачен особняк. Как можа да остане така безучастен?“

— Така човек може и да пукне — каза Лъкман, докато се плискаше с вода.

Барис се усмихна.

— Добре, че имам здрав организъм — продължи Лъкман и отпи глътка вода. — Къде беше ти, докато аз лежах тук? Мастурбираше ли?

— Нали видя — бях на телефона — отвърна Барис. — Искях да повикам лекари. Започнах да действам веднага, щом...

— Глупости — изрече Лъкман ядосано и отново отпи от чистата студена вода. — Знам какво ще направиш, ако изведнъж взема да пукна. Ще откраднеш всичките ми запаси. Дори джобовете ми ще пребъркаш.

— Изумително е — каза Барис — колко ограничени са възможностите на човешкия организъм. Фактът, че се налага храната и въздухът да минават през едно и също място, може да доведе до...

Лъкман мълчаливо му се закани с пръст.

Скърцане на спирачки. Изсвирване на клаксон. Боб Арктър бързо вдигна поглед и се вгледа в нощното движение. До бордюра стоеше спортна кола със запален двигател. Отвътре му махаше някакво момиче.

Дона.

— Господи! — възкликна той. Тръгна към бордюра.

Дона отвори вратата на колата си и попита:

— Изплаших ли те? Минах покрай тебе на път за твоята къща и когато се усетих, че си ти, направих обратен завой и се върнах. Качвай се.

Той влезе безмълвно в колата и затвори вратата.

— Защо обикаляш пеша? — попита Дона. — Заради колата ли? Още ли не е оправена?

— Току-що имах наркотично видение — каза Боб Арктър. — Всъщност не точно видение, а просто...

Той потрепери.

— Намерих стоката за теб — каза Дона.

— Какво? — попита той.

— Хиляда таблетки смърт.

— *Смърт?* — повтори той.

— Да, висококачествена смърт. По-добре да тръгвам. — Тя включи на първа скорост, потегли и наду газта. Дона винаги караше страшно бързо и рисковано, но майсторски.

— Проклетият Барис! — възкликна той. — Знаеш ли как действа? Не убива никого, чиято смърт желае. Просто дебне наоколо, докато възникне ситуация, в която врагът му да умре. И после седи и чака човекът да пукне. Всъщност нагласява нещата да изглеждат така, сякаш той няма нищо общо. Но аз вече съм сигурен. По някакъв шибан начин той прави така, че хората да умират.

Арктър замълча замислено.

— Да, Барис няма да сложи пластичен експлозив в колата ти. Той просто...

— Имаш ли парите? — попита Дона. — За стоката? Наистина е първокласна и искам парите веднага. Трябва да разполагам с парите довечера, защото ми се налага да купувам някои неща.

— Разбира се.

Парите бяха в портфейла му.

— Аз не харесвам Барис — каза Дона, докато караше. — И му нямам доверие. Знаеш ли, той е луд. Когато си близо до него, ти също полудяваш. Когато си далеч от него, си наред. А в момента не си наред.

— Аз ли? — изненада се той.

— Да — изрече Дона невъзмутимо.

— О, Господи — възкликна той. Не знаеше какво да каже. Особено при положение, че Дона никога не грешеше.

— Хей — каза тя ентусиазирано, — ще ме заведеш ли на рок концерт? На стадиона в Анахайм другата седмица? Ще ме заведеш ли?

— То се знае — изрече той машинално. И в следващия момент осъзна какво се е случило — Дона го моли да излязат заедно.

— *Ооо, разбира се!* — възкликна радостно. Животът отново се връщаше в него. Малкото чернокосо момиче, което толкова много обичаше, пак го беше накарало да се почувства жив. — Кой ден точно?

— Неделя следобед. Смятам да взема от оня, тъмния хашиш и да се надрусам здравата. На никой няма да му направи впечатление, там ще има хиляди наркомани. — Тя изгледа Арктър критично. — Но ти се облечи по-спретнато, да не вземеш да дойдеш с онези смешни дрехи, които носиш понякога! Искам да кажа...

Тонът ѝ се смекчи.



— Просто искам да изглеждаш по-привлекателно. Защото ти си привлекателен.

— Добре — каза той, очарован.

— Да отидем у нас — каза тя, докато се носеха в нощта с малката ѝ кола. — Ще ми дадеш парите и аз ще ти дам хапчетата, а после може да вземем по няколко, да се отпуснем и да им се насладим. А ако купиш и уиски, може и да се напием.

— О, прекрасно! — възкликна той искрено.

— Това, което наистина ми се прави тази вечер — каза Дона, когато приближиха къщата ѝ, — е да отидем на автокино. Купих вестник и проверих какви са прожекциите, но никъде нямаше нищо интересно, с изключение на автокиното в Торънс, но там прожекцията вече е започнала. В пет и половина. Лоша работа.

Той погледна часовника си.

— Значи сме го изпуснали...

— Не, все още можем да хванем по-голямата част от него. — Тя му се усмихна топло, докато паркираше и спираше колата. — Там дават всичките единайсет серии на „Планетата на маймуните“. От седем и половина вечерта до осем сутринта утре. Оттам ще отида направо на работа, така че сега трябва да се преоблека. Ще си седим там, ще си гледаме филмите и ще прием уиски цяла нощ. Как ти се струва?

Тя го гледаше с надежда.

— Цялата нощ... — повтори той.

— Да, да, да! — Дона изскочи от колата и премина от неговата страна, за да му помогне да отвори малката врата. — Кога си гледал за последен път всички серии на „Планетата на маймуните“? Аз гледах повечето в началото на годината, но се разболях и изпуснах последните няколко. Отрових се от хамбургер, който си купих там, в автокиното. Много се разстроих, защото изпуснах последната серия, в която дават, че всички известни личности от историята, като Линкълн и Нерон, са тайни агенти на маймуните и манипулират човешката история от самото начало. Ето защо сега ми се ходи толкова много на този филм.

Докато крачеха към входната ѝ врата, тя говореше по-тихо.

— Следващия път, когато отидох на автокино след като ме отровиха с оня хамбургер, пуснах в автомата прегънатата монета. После

направих същото с още няколко автомата, за по-сигурно. А след това аз и Лари Талинг — нали помниш Лари, тогава ходех с него? — сгънахме цяла шепа петнайсетцентови и четвъртдоларови монети на неговото менгеме с помощта на голям гаечен ключ. И ги наслагахме във всички автомата на същата фирма, които успяхме да намерим.

Тя отключи входната врата на къщата си бавно и с усилие, под мъждивото улично осветление.

— Не е добра идея човек да се опитва да те прецака, Дона — каза той, когато влязоха в малкия ѝ спретнат апартамент.

— Не стъпвай на мъхестия килим — каза Дона.

— А къде да стъпя тогава?

— Стой си там, или стъпвай върху вестниците.

— Дона...

— Сега не се опитвай да ми обясняваш, че не можеш да стъпваш върху вестниците. Знаеш ли колко ми струваше този килим?

Тя се спря и започна да разкопчава якето си.

— Пестеливост — каза той, сваляйки своето палто. — Пестеливостта на френските селяни. Някога изхвърляла ли си нещо? Пазиш ли си парчетата връв, които са прекалено къси, за да...

— Някой ден — прекъсна го Дона, докато отмяташе назад дългата си черна коса при свалянето на коженото си яке, — ще се омъжа и ще ми трябват всички неща, които съм запазила. Когато се ожениш, имаш нужда от всичко, което ти попадне. Например голямото огледало, което видяхме в двора, до вратата. Трима човека изгубихме цял час, докато го прехвърлим през оградата. Някой ден...

— Каква част от нещата, които имаш, си купила — попита той, — и каква част си откраднала?

— *Купила*? — погледна го тя неуверено. — Какво имаш предвид под „*купила*“?

— Както когато купуваш дрога — отвърна Арктър. — При наркосделките. Като сега.

Той извади портфейла си.

— Давам ти парите, нали така?

Дона кимна, гледайки го послушно (всъщност най-вече от учтивост), но с чувство на собствено достойнство. С някаква резервираност.

— А в замяна ти ми даваш дрогата — продължи той, изваждайки банкнотите. — Под „купуване“ имам предвид разпространените из целия огромен свят на бизнеса сделки като тази, която осъществяваме в момента, наркосделката.

— Мисля, че разбирам — отговори тя. Големите ѝ черни очи гледаха спокойно, но внимателно. Тя искаше да научи тези неща.

— Когато ограби оня камион с кока-кола оня ден, колко бутилки открадна? Колко каси?

— Колкото да ни стигне за месец — отвърна тя. — На мен и на приятелите ми.

Той я погледна укорително.

— Това беше форма на сделка — обясни тя.

— А какво... — Той се подсмихна. — А какво даде ти в замяна?

— Себе си.

Сега вече Арктър се засмя на висок глас.

— На кого? На шофьора на камиона, който вероятно ще трябва да плати стойността на стоката...

— Компанията „Кока-кола“ е капиталист-монополист. Никой освен тях не може да произвежда тази напитка, както и не можеш да си избираш телефонната компания, когато говориш по телефона. Всички те са монополисти. Знаеш ли — тъмните ѝ очи проблеснаха, — че формулата на напитката „кока-кола“ е грижливо пазена тайна, която се предава от ръка на ръка поколения наред, знае се само от няколко човека от едно и също семейство, и когато последният от тях умре, вече няма да има кока-кола, защото никой няма да знае формулата? Те пазят формулата някъде в сейф. Чудя се къде ли...

Тя се замисли, очите ѝ продължаваха да блестят.

— Ти и крадливите ти приятелчета никога няма да намерите формулата на кока-кола, дори и да я търсите милион години.

— НА КОГО МУ Е ИЗТРЕБВАЛО ДА ПРОИЗВЕЖДА ШИБАНАТА КОКА-КОЛА, ЩОМ МОЖЕ ДА СИ Я ОТКРАДНЕ ОТ КАМИОНИТЕ ИМ? Те имат безброй камиони. Можеш да ги видиш как пълзят бавно-бавно навсякъде. Винаги, когато имам възможност, се залепвам за тях. Това ги подлудява.

Тя му се усмихна загадъчно, лукаво и игриво, сякаш се опитваше да го примамва в нейната странна реалност, където кара след бавно движещите се камиони и вбесява шофьорите им все повече и повече, и

става все по-нетърпелива, а после, когато слязат от камиона, вместо да продължи напред като останалите шофьори, тя също спира и слиза, и ограбва всичко, което кара камионът. Не защото е крадец и дори не за отмъщение. Просто до момента на спирането тя е гледала толкова дълго касите с кока-кола, че вече е решила какво ще прави с тях. *Нетърпението я прави изобретателна.* Тя товари колата си — не спортната си кола, а голямо камаро — с каси кока-кола и после заедно с побърканите си приятелчета пие цял месец колкото си иска кока-кола, а след това...

Предава празните бутилки в различни магазини и взема парите.

— Какво правиш с капачките от бутилките? — попита я той. — Увиваш ги в муселин и ги пазиш в саксията с кедъра?

— Изхвърлям ги — отвърна Дона намръщено. — Какво може да се направи с капачки от бутилки кока-кола? Там няма никакви лотарии или нещо подобно.

Тя отиде в другата стая и след малко се върна с няколко найлонови торбички.

— Искаш ли да ги преброиш? — попита го. — Хиляда са, със сигурност. Измерих ги с кантарчето ми, преди да ги платя.

— Всичко е наред — каза той. Взе торбичките, даде ѝ парите и си помисли: „Дона, мога да продължа да те разигравам, но сигурно никога няма да го направя, без значение какво правиш ти, дори и ако ти разиграваш мен. Защото има някакво чудо в живота с теб, някаква пълнота и аз никога няма да разруша това прекрасно нещо. Не мога да разбера какво точно представлява то, но го усещам.“

— Може ли да си взема десет? — попита тя.

— Десет? Да си вземеш десет таблетки? Разбира се!

Арктър отвори една от торбичките — беше трудно за развързване, но той имаше необходимите умения — и ѝ отброи точно десет таблетки. После отброи десет и за себе си. След това завърза торбичката и я прибра заедно с останалите торби и палтото си в шкафа.

— Знаеш ли какво правят сега в магазините за касетофони? — попита тя енергично, когато той се върна. Десетте таблетки вече не се виждаха никъде — тя ги беше прибрала. — С касетите?

— Арестуват те, ако ги крадеш — отвърна той.

— Това винаги са го правили. А сега... Нали знаеш, че като си избереш касета или плоча и ги отнесеш на касата, продавачът отлепва мъничкото етикетче с цената? Е, познай защо! Познай как за малко щях да се прецакам! — Тя се отпусна в креслото и се усмихна въпросително, изваждайки опакована във фолио тънка кутийка, в която той разпозна кутийка за хашиш, още преди тя да я е распечатала. — Оказа се, че това не е просто етикет с цената, а там има някаква сплав, и ако се опиташ да изнесеш стоката, без да я платиш на касата, се включва алармата.

— И как щеше за малко да се прецакаш?

— Някаква тийнейджърка-хипарка преди мен се опита да изнесе касета под палтото си, алармата се включи, хванаха я и дойдоха ченгетата.

— А колко касети имаше под палтото си *ти*?

— Три.

— А имаше ли дрога в колата си? — попита той. — Защото ако бяха научили за откраднатите касети, щяха да претърсят и колата ти, тъй като ти, изглежда, си била в търговската част, и щяха да вдигнат колата ти, както си му е редът, да я закарат в участъка и там щяха да намерят дрогата и да те приберат и заради това. Обзалагам се, че не правиш тези неща само тук, в района. Обзалагам се, че ги правиш и...

Искаше да каже: „И там, където нямаш познати в полицията, които могат да ти помогнат“. Но не го изрече, защото имаше предвид себе си. Ако бяха арестували Дона, поне тук, където имаше някакво влияние, щеше да направи всичко, за да ѝ помогне. Но например в окръг Лос Анджелис не можеше да направи нищо. И ако това някога се случеше, а сигурно щеше да се случи, той щеше да е прекалено далеч, за да чуе за това или да помогне. Веднага си представи ужасяваща фантазия: Дона, както в случая с Лъкман, е умряла, без никой да разбере, да се поинтересува или да направи нещо. Е, може и да са чули за това, но подобно на Барис остават безучастни, докато всичко не свърши. Тя може и да не е умряла съвсем, подобно на Лъкман. Но, като наркоманка, пристрастена към Субстанцията С, можеше не само да е в затвора, а и да я откажат от дрогата по метода „студена пуйка“. И тъй като не само беше вземала наркотици, но ги беше и продавала — а евентуално можеше да има и обвинение за кражба, — тя нямаше да излезе скоро от затвора и като нищо щяха да ѝ се случат и много други

неща, ужасни неща. Така че когато излезе, би могла да е друга, съвсем различна Дона. Нежното, загрижено изражение на лицето ѝ, което той харесваше толкова много, топлотата — всичко това щеше да се превърне в Бог знае какво, нещо празно и твърде обикновено. Дона щеше да се превърне в предмет, и както беше тръгнало, някой ден това щеше да се случи с всички тях, но той се надяваше при Дона да дойде колкото се може по-късно, след като свърши собственият му живот. И да не е на място, където той не може да ѝ помогне.

— Спънки<sup>[2]</sup> — каза ѝ той тъжно. — Без Спуки<sup>[3]</sup>.

— Какво е това? — След секунда разбра. — А, онази терапия с помощта на транзакционен анализ...<sup>[4]</sup> Но когато имам хашиш...

Тя извади своята малка керамична лула за хашиш, която беше измайсторила сама, и я запали.

— ...Тогава аз съм Слийпи. — Погледна го щастливо, с блеснали очи, засмя се и му протегна изящната лула за хашиш. — Седни. Ще вдухвам хашиша в тебе.

Когато Арктър седна, тя се изправи на крака, разпали с духане лулата, после отиде при него, наведе се, той отвори устата си („Като малко пиленце“ — помисли си Арктър, както винаги, когато тя правеше това) и тя вдъхна в него голяма струя от сивия дим, изпълвайки го със своята гореща, смела и неизчерпаема енергия, която същевременно успокояваше, отпускаше и развеселяваше двамата заедно — нея, която я отдаваше, и Боб Арктър, който я приемаше.

— Обичам те, Дона — каза той. Това отдаване на енергия заместваше сексуалните му отношения с нея, може би дори така беше по-добре. Това имаше толкова голямо значение за него, беше нещо тъй съкровено и изглеждаше толкова странно, защото първо тя вкарваше нещо в него, а после, ако тя пожелаеше, той ѝ отговаряше със същото. Равноправен обмен, докато не свърши хашишът.

— Да, мога да го усетя, ти наистина ме обичаш — отвърна тя, засмя се, седна до него, усмихна се отново и дръпна от лулата, този път за себе си.

---

[1] На английски думата за завод (или фабрика) и за растение е една и съща — plant. — *Бел.прев.* ↑

[2] Spunky (англ.) — смел, енергичен. — *Бел.прев.* ↑

[3] Spooky (англ.) — неспокоен, нервен. — *Бел.прев.* ↑

[4] Транзакционен анализ — раздел от модерната психология. Според една от класификациите му децата се делят на три групи — Sprunky, Spooky и Sleepy (бълг. слийпи — сънлив). — *Бел.прев.* ↑

## 9

— Хей, Дона, човече — каза той. — Харесваш ли котките?  
Тя примигна със зачервените си очи.

— Мръсни дребни твари. Само сноват насам-натам на около стъпка над земята.

— Не над, а *по* земята.

— Мърсят. Зад мебелите.

— Добре. Тогава малки пролетни цветя.

— Да — отвърна тя. — Това мога да го разбера. Малки пролетни цветя, с жълти цветове. Които се появяват първи.

— Първи — каза той. — Преди всичко.

— Да — кимна тя със затворени очи, вгълбена в себе си. — Преди някой да ги стъпче — и край с тях.

— Ти ме познаваш — каза той. — Можеш да ме четеш като книга.

Тя се облегна назад, оставяйки настрана лулата. Беше изгаснала.

— Няма повече — изрече тя. Усмивката ѝ бавно се стопи.

— Какво не е наред? — попита той.

— Нищо.

Тя поклати глава и това беше всичко.

— Може ли да те прегърна? — попита той. — Искам да те подържа в обятията си. Да те притисна в прегръдката си. Може ли?

Дона отвори широко своите тъмни, разфокусирани, уморени очи.

— Не — отговори тя. — Прекалено противен си.

— Какво? — попита той.

— Не! — каза тя, още по-рязко. — Аз смъркам много кокаин. Трябва да съм изключително предпазлива, защото смъркам много кокаин.

— *Противен!* — повтори той вбесено. — Майната ти, Дона!

— Просто остави тялото ми на мира — изрече тя, без да откъсва поглед от него.

— Разбира се — отвърна той. — Разбира се.



Той се изправи и отстъпи назад.

— Може да си сигурна в това.

Прииска му се да отиде в колата си, да вземе пистолета от жабката и да го изпразни в лицето ѝ, да пръсне черепа и очите ѝ на парчета. После всичко отмина, тази омраза и злоба, причинени от хашиша.

— Мамка му — изрече той тъжно.

— Не обичам хората да опипват тялото ми — каза Дона. — Трябва да бъда нащрек, защото смъркам много кокаин. Планирала съм някой ден да мина през канадската граница с четири фунта кокаин във влагалището си. Ще им кажа: „Аз съм католичка и девственица“. Къде отиваш?

Сега беше разтревожена. Надигна се.

— Тръгвам си — отвърна той.

— Твоята кола си е пред къщата ти. Ще те закарам. — Момичето се изправи с усилие, раздърпана, объркана и полузаспала. Тръгна към шкафа, за да вземе коженото си яке. — Ще те закарам вкъщи. Но нали разбираш защо трябва да пазя влагалището си. Четири фунта кокаин струват...

— Няма да стане, мамка му — прекъсна я той. — Ти си толкова друсана, че няма да изминеш и десет фута с колата. И не даваш на никого да кара шибания ти малък скейтборд.

Тя се обърна към него и закрепця вбесено:

— Това е, защото никой друг не може да кара колата ми, мамка му! Никой не може да се оправя с нея, особено пък мъжете! С карането и с всичко останало! Дръж си ръцете далече от моята...

А после той се озова някъде навън в тъмнината, скиташе безцелно, без палтото си, в непозната част на града. С него нямаше никой. „Абсолютно сам, мамка му“ — помисли си той и в този момент чу бързащата подире му Дона, опитваща се да го настигне. Задъхваше се, защото беше пушила прекалено много марихуана и хашиш през последните дни и белите ѝ дробове вероятно бяха пълни с катран. Той се спря, без да се обръща, и зачака. Чувстваше се наистина зле.

Когато доближи Арктър, Дона забави ход. Дишаше тежко.

— Ужасно съжалявам, че те обидих. С това, което казах. Не исках.

— Да бе — отвърна той. — „Прекалено противен“!

— Понякога, когато работя цял ден и съм страшно, страшно уморена, първата доза, която взема, просто ме зашеметява. Искаш ли да се върнем? Или? Искаш ли да отидем в автокиното? А за уискито какво ще кажеш? Аз не мога да го купя... Не искат да ми го продават. — Тя замълча за миг, и добави: — Непълнолетна съм, нали разбираш...

— Е, добре — каза той. Двата се върнаха в къщата ѝ.

— Хашиша си го бива, нали? — попита Дона.

— Това е черен лепкав хашиш, което означава, че е напоен с алкалоиди на опиум. Това, което пушиш, не е хашиш, а опиум, разбираш ли? — Той се спря. Гласът му кълтеше в ушите му. — Не вземаш хашиш, скъпа. Вземаш опиум, а това означава пристрастяване за цял живот с цената на... Колко струва сега фунт от този „хашиш“? И ти ще пушиш, и ще се скапваш все повече и повече, и няма да можеш да караш колата си, и няма да издържаш, без да се дрогираш всяка сутрин преди работа...

— Вече не мога — каза Дона. — Друсам се, преди да отида на работа. Както и на обед, а и веднага щом се прибера. Ето защо пласирам дрога — за да мога да си купувам хашиша. Хашишът е страхотен. Хашишът си е хашиш.

— Опиум — повтори той. — Колко струва хашишът сега?

— Около десет хиляди долара за паунд — отговори Дона. — Хубавият хашиш.

— Господи! Почти като хероина.

— Никога не съм се инжектирала. Не съм го правила, няма и да го направя. Човек издържа шест месеца, след като започнеш да си инжектираш нещо, независимо какво. Дори вода от чешмата. Пристрастяваш се...

— Ти си пристрастена!

— Всички ние сме пристрастени. Ти гълташ Субстанцията С. Е? Каква е разликата? Аз съм щастлива. Ти не си ли щастлив? Всяка вечер, когато се прибера вкъщи, пуша висококачествен хашиш... Това си е моят начин да ми е хубаво. Не се опитвай да ме променяш. Никога не се опитвай да ме променяш. Нито мен, нито навиците ми. Аз съм, каквато съм. Пуша хашиш. Това е моят живот.

— Виждала ли си снимки на стари пушачи на опиум? Като едно време в Китай. Или на какво започват да приличат с течение на

времето пушачите на хашиш в Индия в наши дни?

— Не очаквам да живея дълго — отвърна Дона. — Така че, какво от това? Аз *не искам* да живея дълго. А ти искаш ли? Защо? Какво има в този свят? И виждал ли си някога... Мамка му, спомни си за Джери Фабин! Погледни някой, който е стигнал прекалено далече със Субстанцията С. Какво има всъщност в този свят, Боб? Той е само спирка към следващия свят, където ще ни накажат, защото сме родени зли...

— Ти *си* католичка.

— Ние сме достатъчно наказани и тук, така че ако можеш да си осигуриш глътка щастие от време на време, *направи го*. Оня ден за малко да катастрофирам с колата си, докато отивах на работа. Слушах си музика, пуших хашиш и не видях един възрастен тип с неговия форд император...

— Ти си глупачка — каза Арктър. — Абсолютна глупачка.

— Нали знаеш, смятам да умра рано. Все някак. Каквото и да правя. Вероятно на магистралата. Колата ми е останала почти без спирачки, знаеш ли това? Тази година вече ме глобиха четири пъти за превишена скорост. Сега отново трябва да посещавам шофьорското училище. Толкова е досадно! Цели шест месеца!

— Значи някой ден — каза той — внезапно ще разбере, че няма да те видя никога повече. Нали? Никога.

— Заради шофьорското училище? Не, след като изтекат шестте месеца...

— На гробището — обясни той. — Унищожена, преди да ти е разрешено по калифорнийските закони, по шибаните калифорнийски закони, да си купиш кутия бира или бутилка концентрат.

— Да! — възкликна Дона енергично. — Бутилка уиски! Точно така! Ще си вземем бутилка уиски и ще отидем да гледаме „Маймуните“, нали? Все още имаме време да изгледаме осем серии, включително онази с...

— Чуй ме — каза Боб Арктър и сложи ръка на рамото ѝ. Тя инстинктивно отскочи назад.

— Не! — изтръгна се от устните ѝ.

— Знаеш ли какво трябва да ти позволят да направиш поне веднъж? Един-единствен път? Да ти разрешат съвсем законно да си купиш кутия бира.

— Защо? — учуди се тя.

— Подарък за теб, защото си добра — отговори той.

— Веднъж ме обслужиха! — обясни Дона със задоволство. — В бар! Аз бях поразсъблечена и се познавах с някои от хората там. Сервитьорката дойде и ме попита какво ще желая и аз си поръчах водка колинс. Тя ми я донесе. Това беше в „Ла Пас“, което си е наистина прилично място. Можеш ли да си представиш? Бях запомнила името „водка колинс“ от рекламите. Така че ако някога отида на бар, като в случая, да мога спокойно да си поръчам нещо. Хитро, нали?

Изведнъж тя го хвана за ръката и се притисна към него, докато вървяха — нещо, което никога не беше правила.

— Това беше най-приятното преживяване в живота ми.

— Тогава, предполагам, вече си получила подаръка си — каза той. — Единствения си подарък.

— Мога да го разбера — каза Дона. — Да, мога да го разбера. Разбира се, после хората, с които бях, ми казаха, че е трябвало да си поръчам някакво мексиканско питие, като текила сънрайз например, защото бяхме в мексикански бар — ресторант „Ла Пас“. Следващия път ще знам. Запомнила съм това, в случай че отида отново там. Знаеш ли какво смятам да направя някой ден, Боб? Мисля да се преместя на север, в Орегон, и да живея сред снеговете. Всеки ден ще чистя снега от алеята пред къщата. Ще си имам малка къщурка и градина със зеленчуци.

— Ще трябва да спестяваш за това — каза той. — Всичките пари, които печелиш. Струва си.

Дона изведнъж се смути, погледна го и каза:

— Той ще ми подари всичко това. Както и да му е името.

— Кой?

— Знаеш кой. — Гласът ѝ беше мек, тя споделяше тайната си. Споделяше с него, защото той, Боб Арктър, беше неин приятел и тя можеше да му се довери. — Истинският. Знам какъв ще бъде той — ще кара „Астън мартин“ и ще ме заведе на север. До малка старомодна къщурка, затрупана със сняг.

След кратка пауза тя добави:

— Снегът е хубаво нещо, нали?

— Не знаеш ли? — попита той.

— Никога не съм била сред сняг, освен веднъж в Сан Берду, в планините. И тогава снегът беше полуразтопен, освен това беше кално и аз се подхлъзнах много лошо. Нямам предвид такъв сняг, говорех за *истински* сняг.

Боб Арктър почувства тежест в сърцето си.

— Имаш ли хубаво предчувствие за всичко това? — попита той.  
— Наистина ли ще се случи?

— Ще се случи! — кимна тя. — Предказаха ми го, като ми гледаха на карти.

Продължиха да крачат безмълвно към къщата ѝ, за да вземат колата. Дона се беше вгълбила в своите мечти и планове, а Арктър си спомни за Барис и за Лъкман, за Ханк, за тайния апартамент и за Фред.

— Хей, човече — каза той, — може ли да дойда с теб в Орегон? Когато решиш да тръгнеш окончателно?

Тя му се усмихна — нежно и много топло, което означаваше „не“.

И тъй като я познаваше, той осъзна, че тя е взела решението си и няма да го промени. Разтрепери се.

— Студено ли ти е? — попита Дона.

— Да — отвърна Арктър. — Страшно ми е студено.

— Колата ми е с добро парно — каза тя. — Докато отидем в автокиното, ще се стоплиш.

Тя хвана дланта му, стисна я, поддържа я малко и после изведнъж я пусна.

Но усещането от докосването ѝ се запечата в сърцето му. И щеше да си остане там през целия му по-нататъшен живот, през дългите години без нея, без да я вижда и без да чува за нея, без да знае нищичко за нея, дори дали е жива, дали е щастлива, или е умряла.

Усещането си остана в него и никога не го напусна. Усещането от докосването ѝ.

През тази нощ Арктър доведе в къщата си хубавичка млада наркоманка на име Кони, за да правят секс, срещу което ѝ даде десет дози.

Слабичкото момиче седеше на ръба на леглото му и сресваше странната си, изтощена коса. За пръв път идваше тук — бяха се

срещнали на един купон и той знаеше твърде малко неща за нея, но запази телефонния ѝ номер през следващите седмици. Тъй като беше на инжекции, тя бе напълно фригидна, но това нямаше никакво значение. Беше напълно безразлична към секса, що се отнася до нейното собствено удоволствие, но от друга страна ѝ беше все едно какъв вид секс прави.

Това беше очевидно дори само от вида ѝ. Кони седеше полусъблечена, със събути обувки и с фиба в уста. Гледаше апатично, очевидно в състояние на наркотично опиянение. Издълженото ѝ, кокалесто лице излъчваше решителност. „Вероятно е заради изразителната линия на костите, особено челюстта“ — помисли си той. На лявата ѝ буза имаше пъпка. Несъмнено това изобщо не я интересуваше, тя дори не я беше забелязала — подобно на секса, и пъпките не я вълнуваха особено.

Може би не умееше да направи разлика. Може би за нея, наркоманката, която бе толкова отдавна на инжекции, сексът и пъпките бяха подобни или напълно еднакви неща. „Това пък откъде ми хрумна?“ — зачуди се той за миг.

— Случайно да имаш четка за зъби в повече? — попита Кони. Беше започнала да задрямва и да мърмори неразбираемо — нещо обичайно за наркоманите на инжекции по това време на нощта. — О, по дяволите... Зъбите са си зъби. Ще ги измия...

Гласът ѝ сега звучеше толкова тихо, че Арктър не я чуваше, но разбираше какво е казала по движението на устните ѝ.

— Знаеш ли къде е банята? — попита я той.

— Коя баня?

— В тази къща.

Тя се изправи, продължавайки да се реше машинално.

— Кои са тези момчета тук толкова късно? Пушат трева и бърборят непрекъснато. Предполагам, че живеят с теб? Да, сигурно е така.

— Да, тук живеят — каза Арктър.

Тя се обърна, опитвайки се да фокусира безжизнения си поглед върху него.

— Гей ли си? — попита Кони.

— Старая се да не съм. Ето защо и ти си тук тази вечер.

— И ще се постарая ли тази вечер?

— Можеш да си сигурна.

Кони кимна.

— Да, предполагам, че ще се убедя в това. Ако си латентен гей, вероятно ще искаш аз да поема инициативата. Легни и ще те оправя. Искаш ли да те съблека? Добре, само легни тук и аз ще се погрижа за всичко.

Тя посегна към ципа си.

По-късно, в полумрака, Арктър дойде на себе си от дозата дрога, която бе взел. Кони хъркаше до него, легнала по гръб с разперени ръце извън завивките. Виждаше я неясно. „Всички наркомани спят като граф Дракула — помисли си той. — Легнали по гръб и гледащи право напред, сякаш са готови да се изправят внезапно във всеки момент, като машини, преместващи се от точка А до точка Б. «Да бъде ден» — казва наркоманът, или поне лентата в главата му. Изпълнявайки инструкциите, мозъкът на наркомана е като музиката, която чуваш от радиото в часовника ти... Понякога тя звучи приятно, но единствената ѝ задача е да те накара да направиш нещо. Музиката от радиото в часовника ти те буди. Музиката, която идва от наркомана, те превръща в средство, чрез което той да се снабди с още дрога, независимо от това по какъв начин ще я доставиш. Той, машината, те превръща в *негова собствена* машина. И всеки наркоман е запис.“

Арктър отново започна да се унася, размишлявайки за тези неприятни неща. В края на краищата, наркоманите, особено ако бяха момичета, нямаха какво друго да продадат, освен тялото си. „Като Кони — помисли си той. — Кони, която лежи тук“.

Отвори очи и се обърна към момичето, което лежеше до него. Видя Дона Хоторн.

Моментално се изправи в леглото. „Дона!“ — помисли си. Виждаше ясно лицето ѝ. Нямаше никакво съмнение. „Господи!“ — каза си той и се пресегна към нощната лампа. Пръстите му я докоснаха, тя се прекатури и падна, но момичето не се събуди. Той продължаваше да се взира в нея, и постепенно започна да вижда отново Кони. Остри черти на суровото, хлътноло, изпито лице, лице на наркоманка. Кони, а не Дона, едното момиче, не другото.

Той легна отново и някак успя отново да се унесе в неспокойна дрямка, чудейки се отново и отново в мрака какво означаваше това.

— Не ме интересува, че вони — мърмореше момичето до него в съня си. — Въпреки това аз си го обичах.

Зачуди се кого ли имаше предвид тя. Приятеля си? Баща си? Котарака? Скъпоценна плюшена играчка от детството? „Може би всички тях“ — помисли си той. Но тя беше казала „обичах“, а не „обичам“. Очевидно който и да беше това, си бе отишъл. Може би те (които и да бяха те), я бяха накарали да го изостави, защото вони.

Вероятно беше така. Той се запита колко ли голяма е била тогава тя, отдалата се на спомени похабена наркоманка, която лежеше до него.



## 10

Облечен в калейдоскопния си костюм, Фред седеше пред мониторите с холоизображенията и наблюдаваше как Джим Барис чете книга за гъби в гостната на Боб Арктър. „Защо точно гъби?“ — зачуди се Фред и превъртя записа на бързи обороти с един час напред. Барис продължаваше да седи и да чете много задълбочено, като си записваше някои неща.

Малко по-късно той остави книгата и излезе от къщата, напускайки обсега на камерите. Когато се върна, носеше малък кафяв хартиен пакет. Остави го на масичката за кафе и го отвори. В него имаше изсушени гъби и той започна да ги сравнява една по една с цветните изображения в книгата. Действаше изключително внимателно, което беше необичайно за него. Най-накрая отдели една невзрачно изглеждаща гъба встрани и върна останалите в пакета. Извади от джоба си шепа празни капсули и с голяма прецизност започна да къса парчета от отделената настрана гъба и да ги пълни с тях.

След като приключи и запечата всички капсули, Барис започна да звъни по телефона. Подслушвателната апаратура регистрираше автоматично набраните номера.

— Здравсти, Джим е на телефона.

— Е, и?

— Знаеш ли какво си имам?

— Не, мамка му!

— *Psilocybe mexicana*.

— Това пък какво е?

— Рядко срещана халюциногенна гъба, използвана от хилядолетия в южноамериканските магически култове. Летиш, можеш да ставаш невидим, да разбираш речта на животните...

— Не, благодаря.

Шум от затваряне на слушалката. Набиране на нов номер.

— Здравсти, Джим е на телефона.

— Джим? Кой Джим?

— С брадата... зелените очила и кожените панталони. Срегнахме се при Уанда...

— А, да. Джим. Да.

— Интересуваш ли се от органични психеделици?

— Ами... Не знам... — Гласът беше смутен. — Сигурен ли си, че си Джим? Не звучиш като него.

— Имам нещо невероятно, рядко срещана органична гъба от Южна Америка, използвана в индианските магически култове от хиляди години. Летиш, ставаш невидим, колата ти изчезва, можеш да разбираш речта на животните...

— Колата ми и без това изчезва постоянно. Когато не я оставя в охраняем паркинг. Ха-ха.

— Мога да ти доставя шест капсули от тази *Psilocybe*.

— На каква цена?

— Пет долара на капсула.

— Страхотно! Нали не се майтапиш? Хей, трябва да се видим някъде. — После в гласа се долови подозрение. — Знаеш ли, мисля, че те помня — ти веднъж ме измами. Откъде имаш тези парчета гъба? Как да съм сигурен, че не са някой слаб наркотик?

— Били са внесени в САЩ в глинен идол — отвърна Барис. — Като част от добре охранявана пратка от произведения на изкуството за музея. Митничарите изобщо не са се усъмнили. Ако останеш недоволен от усещането, ще ти върна парите.

— Какво значение ще има това, ако ми се скапе мозъкът?

— Аз самият опитах едно парче преди два дни — каза Барис. — За да го изпробвам. Най-страхотното изживяване, което съм имал — страшно богата цветова гама. По-добро е от мескалина, със сигурност. Никога не бих измамил клиент. Винаги тествам стоката си. Гарантирам.

Зад гърба на Фред имаше друг калейдоскопен костюм, който също седеше пред холомонитори.

— Какво спомена той? Мескалин ли каза?

— Консервирал е някакви гъби — каза Фред. — Които е набрал или той, или някой друг, някъде наблизо.

— Някои гъби са изключително отровни — отвърна калейдоскопният костюм зад гърба на Фред.

Третият калейдоскопен костюм в стаята прекъсна за момент преглеждането на собствените си холозаписи и се присъедини към тях двамата.

— Някакви гъби *Amanita* съдържат четири токсина, които разрушават червените кръвни телца. Умиращ за две седмици и няма антидот. Изключително болезнено е. Само познавачите са наясно какви гъби могат да се берат в гората.

— Знам — каза Фред и отбеляза номера на записа, за да го предаде на отдела.

Барис отново набираше телефонен номер.

— В какво може да бъде обвинен? — попита Фред.

— Измама при рекламирането на стоката — каза единият от калейдоскопните костюми. После и двамата се засмяха и се върнаха при собствените си екрани. Фред продължи да гледа.

На холомонитор 4 входната врата се отвори и влезе Боб Арктър. Изглеждаше потиснат.

— Здравсти.

— Здравей — отвърна Барис, докато събираше капсулите и ги прибираше в джоба си. — Как вървят работите ти с Дона?

Той се изхили и добави:

— Във всички отношения?

— Добре, мамка му — каза Арктър и излезе от обсега на холокамерата. В следващия момент холомонитор 5 го показа в спалнята му. Той затвори вратата и извади няколко найлонови торбички, пълни с бели таблетки. Поколеба се за миг, а после ги натъпка под завивките на леглото си и свали палтото си. Изглеждаше изтерзан и нещастен, лицето му беше мрачно.

За момент Боб Арктър седна на ръба на неоправеното си легло, за да остане насаме със себе си. Най-накрая тръсна глава, изправи се, поколеба се за миг, после приглади косата си, излезе от стаята и се показа на монитора в гостната, където се доближи до Барис. Междувременно Барис беше скрил пакета с гъбите под леглото и беше върнал книгата за гъби обратно на рафта.

— Какво правиш? — попита го Арктър.

— Занимавам се с проучвания — отвърна Барис.

— Върху какво?

— Върху някои деликатни въпроси от митологията — усмихна се Барис. — Не е като да си мислиш за големите цици на малката мис, нали?

Арктър го изгледа и отиде в кухнята, за да си направи кафе.

— Боб — каза Барис, който спокойно го беше последвал, — извинявай, ако съм казал нещо, което те е обидило.

Той се помота наоколо, трополейки и подсвирквайки си, докато Арктър чакаше кафето му да заври.

— Къде е Лъкман?

— Предполагам, че е отишъл да открадне някой уличен телефон. Взе ти силовия хидроцилиндър. Това обикновено означава изкъртване на уличен телефон, нали?

— Силовия ми хидроцилиндър... — повтори Арктър.

— Знаеш ли — каза Барис, — мога да ти окажа професионална помощ в опитите ти да съблазниш малката мис...

Фред превъртя записа на висока скорост два часа напред.

— ...Или си плащай шибания наем, или поправяй шибания цефскоп — казваше Арктър разпалено на Барис.

— Вече поръчах резисторите, които...

Фред превъртя записа още два часа напред.

Сега холомонитор 5 показваше Арктър в спалнята му. Той лежеше на леглото и слушаше някакви фолк-рок песни по радиото. Монитор 2 показваше гостната, където Барис седеше сам и отново четеше за гъбите. За доста продължителен период нищо не се промени. Само по някое време Арктър се пресегна и увеличи звука — явно песента, която вървеше, му харесваше. В гостната Барис продължаваше да чете задълбочено. Арктър лежеше все така неподвижно на леглото.

Телефонът звънна. Барис вдигна слушалката.

— Ало?

— Мистър Арктър? — каза мъжът отсреща.

— На телефона е — отвърна Барис.

„Мамка му!“ — помисли си Фред и увеличи звука на аудиозаписа.

— Мистър Арктър — изрече мъжът бавно и тихо, — извинявайте, че ви безпокоя толкова късно, но чекът, който ми дадохте, няма покритие...

— А, да — отговори Барис. — Аз самият възнамерявах да ви се обадя по този въпрос. Ситуацията е следната, сър. Имам тежък пристъп на грип с висока температура, спазми на пилора, схващания... В момента просто не съм в състояние да ви напиша нов чек, а и, честно казано, изобщо не възнамерявам да го правя.

— Какво? — попита мъжът. Не стреснато, но пресипнало. Зловещо.

— Да, сър — кимна Барис. — Чухте ме добре, сър.

— Мистър Арктър — каза мъжът, — банката ми върна на два пъти чека, който ми написахте, а тези симптоми, които ми описвате...

— Мисля, че някой ми е пробутал нещо гадно — каза Барис със скована усмивка на лицето.

— А аз мисля — отвърна мъжът, — че вие сте един от онези...

Той се запъна в търсене на подходящата дума.

— Мислете каквото искате — каза Барис, продължавайки да се усмихва.

— Мистър Арктър — каза мъжът, дишайки шумно в слушалката, — ще отида с този чек при окръжния прокурор. И докато още сте на телефона, ще ви кажа някои неща за това какво мисля...

— Я си гледай работата и си свиркай — каза Барис. — Чао.

И затвори телефона.

Подслушвателната апаратура определи автоматично още по време на разговора номера на мъжа, който се бе обадил. Арктър си го записа, изключи всички холомонитори, обади се в полицията и продиктува номера.

— Инглесон, ключар, Анахайм, Харбър 1343 — уведоми го операторът в полицията.

— Ключар... — повтори Фред. — Добре.

Той записа данните и затвори телефона.

Ключар... Двайсет долара, кръгла сума... Това предполагаше работа извън магазина. Например отиване до някое място и изваждане на дубликат от ключ. Защото ключът на „собственика“ е изгубен.

Версия. Барис, представяйки се за Арктър, се е обадил на ключаря Инглесон, за да му направи „дубликати“ от ключа за къщата или за колата. А може би и за къщата, и за колата. Казал му е, че е изгубил целия си ключодържател... И когато ключарят му е поискал чек, Барис е намерил непопълнена чекова книжка на Арктър и е

написал чек за двайсет долара. Чекът е бил без покритие. Защо ли? Арктър имаше доста пари в сметката си. Но ако банката беше платила сметката, Арктър рано или късно щеше да разбере, че Барис е написал чека. Така че Барис се е поровил из шкафа на Арктър, намерил е стара чекова книжка и нарочно е написал чек за сметка, която е закрыта. И по този начин е затънал до гушата.

Но защо Барис просто не е платил в брой? Сега кредиторът е разгневен, обади се по телефона, накрая ще отнесе чека в полицията. Арктър ще разбере и Барис ще закъса. Но начинът, по който Барис говореше по телефона с вече разгневения кредитор... Той сякаш искаше да го ядоса още повече, да го докара до състояние, в което може да направи всичко. И което беше още по-лошо — описанието на Барис на „грипа“ беше описание на хероинов глад — всеки би се сетил. Чрез телефонния разговор Барис беше дал знак, че е закоравял наркоман и не му пука от това. Беше дал този знак, представяйки се за Боб Арктър.

По този начин ключарят беше научил, че длъжникът му е наркоман, който му е написал фалшив чек, изобщо не му пука от нищо и няма да си помръдне пръста, за да оправи нещата. И поведението на наркомана е такова, защото той очевидно е толкова надрусан и обезумял, че му е все едно. И това е оскърбление за Америка. Преднамерено и отвратително.

Всъщност знакът на Барис беше директна препратка към оригиналния и забавен ултиматум на Тим Лиъри<sup>[1]</sup> към правителството и порядъчните хора. И то в окръг Ориндж, където беше пълно с бърчисти и минутмени<sup>[2]</sup>. Въръжени. Търсеци точно такива нагли брадати наркомани.

Барис беше изложил Арктър на риска да стане мишена на подобни хора. Нищо неподозиращият Арктър можеше да бъде взривен с бомба или да стане жертва на друг подобен акт на отмъщение.

„Защо ли?“ — чудеше се Фред. Той си отбеляза номера на холозаписа, както и номера на аудиозаписа на телефонния разговор. За какво Барис искаше да си отмъсти на Арктър? Какво, по дяволите, беше направил Арктър? „Арктър трябва да го е ядосал много сериозно — помисли си Фред. — Това е явно отмъщение. Низко, злобно и подло. Този Барис е мръсник. Заради него някой може да умре.“

Един от калейдоскопните костюми в апартамента го откъсна от размишленията му.

— Познаваш ли тези момчета? — Калейдоскопният костюм посочи към вече изгасените холомонитори на Фред. — Сред тях ли изпълняваш задълженията си под прикритие?

— Да — отвърна Фред.

— Няма да е лошо да ги предупредиш по някакъв начин за тези отровни гъби. Да не ги изтрови палячото със зелените очила, дето черпи знанията си от книги. Можеш ли да им го кажеш, без да се издаваш?

Другият калейдоскопен костюм се обади от своето въртящо се кресло:

— Често признак за отравяне с гъби е силното гадене.

— Подобно на стрихнина? — попита Фред. Обзе го ужас — спомни си за посещението при Кимбърли Хокинс, деня на кучешките лайна и прилошаването му в колата на връщане.

Неговото прилошаване.

— Ще кажа на Арктър — изрече той. — Трябва да го направя. Без да се усъмни в мен. Той не е особено схватлив.

— И изглежда много противно — каза единият от калейдоскопните костюми. — Нали той е типът, който дойде в къщата прегърбен и страдащ?

— Да — отвърна Фред и отново пусна холозаписите.

„По дяволите — помисли си той, — тогава Барис ни даде хапчета, докато бяхме спрели край магистралата...“ В този момент мозъкът му се усука, разцепи се и се раздели на две части, точно по средата. Следващото нещо, което видя, беше, че е в банята на тайния апартамент с чаша вода в ръка и изплаква устата си. Отново можеше да мисли. „Трябва да преглътнеш това — каза си той. — Аз съм Арктър. Аз съм мъжът от холоекраните, заподозреният, когото Барис прецака с оня налудничав телефонен разговор с ключаря. Аз се питах как да хвана Барис. Скапан съм, мозъкът ми е скапан. Това не е реално. Не мога да повярвам, че човекът, когото гледах, съм аз, и освен това е Фред — това беше Фред без калейдоскопния му костюм. Ето как изглежда Фред без този костюм!“

И онзи път Фред вероятно почти щеше да си го получи с парчетата от отровните гъби. Той насмалко нямаше да се сети за това

тук, в този таен апартамент, докато гледаше холозаписите. Но се досети.

Сега Фред има шанс. Но не много голям.

„Каква откачена проклета работа имам! Но ако аз не върша това, ще го вършат други и могат да оплескат всичко. Може да ги арестуват — да арестуват Арктър. Може да му подхвърлят наркотици и да го приберат. Ако някой трябва да наблюдава тази къща, най-добре е да съм аз, въпреки неудобствата. Струва си усилията, дори само защото по този начин ще защитят останалите от шибания смахнат Барис.

И ако някой друг офицер наблюдава действията на Барис и види същото, което аз виждам, сигурно ще решат, че Арктър е най-големият наркоман на Западното крайбрежие на Щатите и ще поръчат — Господи! — тайно убийство. От нашите специални части. Някакви момчета в черно, които ще повикат от Източното крайбрежие, които пристъпват безшумно и носят пушки с оптически мерник с обхват в инфрачервения спектър и специални куршуми. Тези момчета получават заплатите си само от банкомати и хвърлят жребий помежду си, за да видят кой ще е следващият президент на Съединените щати. Господи, та те могат да стрелят отдолу към прелитащ самолет. И го правят да изглежда така, сякаш двигателят е засмукал ято птици. Тези специални куршуми оставят следи от перушина в останките на двигателя, защото ги тъпчат с пера. Защо на мен ми се случва такова нещо, мамка му!

Ужасно е дори да си мисля за това. Не за Арктър като заподозрян, а за Арктър като... мишена. Ще продължа да го наблюдавам. Фред трябва и занапред да изпълнява задълженията си, така ще е много по-добре. Мога да редактирам записите, да ги интерпретирам, да убедя полицията да изчака, докато се намерят доказателства и така нататък...“

При тази мисъл той остави чашата и излезе от банята на тайния апартамент.

— Изглеждаш съсипан — каза му единият от калейдоскопните костюми.

— Да — каза Фред, — случи ми се нещо забавно на път за гроба.

Той видя в ума си картината на ултразвуков излъчвател, от който излиза плътен сноп лъчи, причиняващи на четирийсет и девет годишен окръжен прокурор фатално спиране на сърдечната дейност, точно



когато се готви да възобнови делото за ужасно и много нашумяло политическо убийство в щата Калифорния.

— Почти бях отишъл там — каза той на глас.

— Почти си е почти — отвърна калейдоскопният костюм. — Не е като да отидеш наистина.

— Да — каза Фред. — Да. Така е.

— Сядай — каза калейдоскопният костюм — и продължавай да работиш, или за теб не е петък, а просто ден за общественополезен труд?

— Можеш ли да си представиш тази работа, включена в списък на професиите, изискващи професионална квалификация... — започна Фред, но на другите два калейдоскопни костюма не им беше интересно, всъщност те дори не го слушаха. Така че той седна на мястото си и запали цигара. И включи холомониторите отново.

„Това, което трябва да направя — каза си Фред, — е веднага да изляза на улицата, докато не съм се разколебал, да отида по най-бързия начин при Барис и да го застрелям.

При изпълнение на служебния си дълг.

Ще му кажа, че съм закъсал, и ще му предложи доллар, ако ми даде от неговата трева. И когато ми даде тревата, ще го арестувам, ще го натоваря в колата си и ще го откарам някъде на магистралата. Там ще го заплаша с пистолета и ще го изхвърля под гумите на някой камион. После мога да кажа, че се е опитал да избяга и е скочил от колата. Такива работи се случват постоянно.

Защото, ако не го направя, вече няма да мога да ям или да пия нищо в къщата, както и Лъкман, Дона и Фрек. Или пък всички ние ще се изтروим с гъбите, а после Барис ще разправя как сме отишли заедно в гората да ги берем и той се опитал да ни предупреди, но ние не сме го послушали, защото не сме учили в колежа.

Дори и съдебните психиатри да установят, че е абсолютно побъркан и да го приберат някъде завинаги, някой вече ще е умрял. Например Дона. Възможно е да намине случайно някой ден, когато се е надрусала с хашиш, за да види дали съм там и къде са пролетните цветя, които ѝ обещах, а Барис ще ѝ предложи чаша плодово желе, което сам е приготвил, и след десет дни тя ще се мята в агония в интензивното отделение в болницата и никой няма да може да ѝ помогне.

Ако стане така, ще го потопя в «Драно», във вана с горещо «Драно», и ще го държа там, докато останат само костите му, а после ще ги изпратя на майка му или на децата му, ако има такива, а ако няма, просто ще хвърля кокаляците на уличните кучета. Но това младо момиче ще бъде отмъстено.“

Представи си как пита другите два калейдоскопни костюма: „Извинявайте, откъде мога да си купя стофунтова кутия с «Драно» по това време на нощта?“

„Изтощен съм“ — помисли си той и завъртя холоекраните така, че вече да не привличат вниманието на останалите калейдоскопни костюми в стаята.

На монитор 2 Барис говореше на Лъкман, който се олюляваше при входната врата, мъртвопиян.

— Много хора в САЩ са пристрастени към алкохола — обясняваше Барис, докато Лъкман се опитваше да намери вратата на спалнята си. — Повече, отколкото към останалите видове наркотици. И мозъчните увреждания от алкохола, както и уврежданията на черния дроб...

Лъкман се скри в стаята, без дори да забележи присъствието му.

„Пожелавам му късмет — помисли си Фред. — Макар че късметът трудно ще му помогне срещу този мръсник. Но сега и Фред е тук. Макар че единственото, което може да направи Фред, е да гледа безучастно какво се случва. Освен ако не превърта холозаписите назад. Тогава ще бъда там пръв, преди Барис! Преди да извърши нещата, които е решил да направи. Всъщност ако стигна пръв, той няма да може да направи нищо.“

В този момент другата половина на мозъка му се разкри пред него и му заговори спокойно.

— Начинът да се успокои ключарят — посъветва го тя — е да отидеш утре рано сутринта до Харбър, да му платиш двайсет долара и да си вземеш чека. Направи първо това, преди да предприемеш каквото и да било друго. А после ще се заемеш и с по-важните неща. Нали?

„Да — помисли си Фред. — Това ще ме извади от черния списък. С него трябва да започна.“

Под претекст, че трябва да приключва работния си ден тук, той превърта записа напред на бързи обороти, докато броячът не покаже, че е стигнал до нощта, когато вече всички спяха.

Не се виждаха никакви светлини, камерите работеха в инфрачервения обхват. Лъкман лежеше в леглото си в своята стая, Барис също беше в леглото в стаята си. Арктър лежеше до момичето, и двамата спяха.

„Да видим сега има ли нещо за нея — помисли си Фред. — Тя е досие при нас като хероинов наркоман, освен това за измами и разпространение на наркотици. Абсолютен аутсайдер.“

— Поне не си длъжен да наблюдаваш обекта, докато прави секс — обади се единият от калейдоскопните костюми на минаване зад гърба му.

— Това е успокояващо — отвърна Фред, гледайки стоически двете спящи фигури в леглото. Мислите му бяха насочени към ключаря и към това, че трябва да отиде при него. — Винаги ми е много неприятно...

— Приятно е да го правиш — съгласи се калейдоскопният костюм, — но не е особено приятно да го гледаш.

„Арктър е заспал — помисли си Фред. — Както и проститутката. Е, мисля, че скоро мога да си тръгна. Те със сигурност ще правят секс, като се събудят, но това не ме интересува.“

Обаче продължи да наблюдава. „Гледката на спящия Боб Арктър — помисли си Фред. — Отново и отново, час след час...“

И тогава забеляза нещо, което не беше видял до момента. „Момичето на леглото, което е под завивките с Боб Арктър, не може да е никоя друга, освен Дона Хоторн! — помисли си той. — Но това е невъзможно!“

Пресегна се и спря записа. Превъртя го назад и пак го пусна. Боб Арктър с някакво момиче, но не с Дона! Това беше наркоманката Кони! Тя лежеше до Арктър и двамата спяха.

А после пред погледа на Фред острите черти на лицето на Кони се стопиха като восък и се появи лицето на Дона Хоторн.

Той спря пак записа. Беше объркан. „Нищо не разбирам — помисли си. — Това е... Как му викаха? Някакво проклето разтапяне! Технология от киното. Мамка му, какво става? Някакъв трик за телевизионно предаване? С режисьор, любител на специалните визуални ефекти?“

Той превъртя отново записа назад и пак го пусна. Когато стигна до момента, в който чертите на лицето на Кони започват да се

променят, той спря излъчването на записа и увеличи холограмата.

Осемте куба изчезнаха, заменени от един по-голям. Обикновена нощна сцена — спящият Боб Арктър и неподвижното момиче до него.

Фред стана от креслото и пристъпи вътре в холограмата, в триизмерното изображение. Приблужи се до леглото и се наведе над лицето на момичето, за да го разгледа отблизо.

Беше уловил точно момента на промяната. Лицето на момичето беше все още наполовина лицето на Кони, но беше станало и наполовина лицето на Дона. „По-добре да изпратя записа в лабораторията — помисли си той. — Там ще бъде проучен от експерти. Може би е фалшифициран. Но от кого?“

Излезе от куба на холограмата, затвори го и възстанови осемте малки куба. Седна и се замисли.

„Някой е фалшифицирал записа. Наложил е лицето на Дона върху лицето на Кони. Изфабрикувал е доказателство, че Арктър спи с Дона. Защо? Всеки добър техник може да направи това и с аудиозаписите, и с видеозаписите, а сега вече и с холозаписите. Не е проста работа, разбира се, но все пак... В такъв случай няма проблем да се покаже Арктър в леглото с момиче, което никога не е било там и никога няма да бъде, но присъства в записа.

А дали не е някаква повреда в електрониката? Една част от записа да се е разместила с друга? Възможно ли е това да е по-ранна или по-късна сцена, може би от гостната? Иска ми се да познавах по-добре техническата страна на въпроса. По-добре да науча повече за това, преди да предприемам каквото и да било.“

Той превъртя отново записа. Ето я отново Кони, а после... Фред отново видя Дона. След миг спящият мъж до нея, Боб Арктър, се събуди и рязко се изправи в леглото и запали нощната лампа. Той се визира дълго време в осветеното лице на спящото момиче, Дона.

Когато лицето на Кони се върна обратно, Арктър се отпусна и най-накрая си легна и заспа отново.

„Е, това слага край на хипотезата за техническата неизправност — помисли си Фред. — *И Арктър я видя.* Събуди се, видя я, наблюдаваше я през цялото време и после заспа. Господи!“

Изключи цялата апаратура пред себе си.

— Предполагам, че това ми е достатъчно за днес — изрече той и се изправи на крака, залитайки. — Стига толкова.

— Какво, нагледа ли се на секс? — попита калейдоскопният костюм. — Ще свикнеш с тази работа.

— Никога няма да свикна — отвърна Фред. — Можеш да се обзаложиш.

---

[1] Тим (Тимоти) Лиъри (1922–1996) — американски психолог, професор в Харвард. През 60-те години на ХХ век е бил един от най-ярките пропагандисти на ЛСД-културата, станал култова фигура на своето време. През 1966 г. е бил осъден на десет години затвор за притежаване на наркотици. През 80-те години започва да пропагандира компютърната революция. — *Бел.прев.* ↑

[2] Бърчисти и минутмени — крайно десни реакционни движения в САЩ. — *Бел.прев.* ↑

# 11

На следващата сутрин Арктър взе такси — тъй като сега не само цефскопа, но и колата му също се нуждаеше от ремонт — и се озова пред вратата на ключаря Инглесон. Носеше четирийсет долара в брой и сърцето му се бе свило.

Магазинът беше от дървен материал, с много модерен изглед и с месингови украшения по прозорците — забавни натруфени пощенски кутии, интересни дръжки за врати, наподобяващи човешки глави, големи метални имитации на ключове. Арктър влезе и се озова в мрачно помещение. „Като в свърталище на наркомани е“ — помисли си той с ирония.

Зад щанда тракаха две големи ключарски машини, на стените висяха множество шаблони за ключове.

Посрещна го пълничка възрастна дама:

— Да, господине? Добро утро.

— Идвам, за да... — започна Арктър.

*Ihr Instrumente freilich spottet mein,  
Mit Rad und Kämmen, Walz' und Bügel;  
Ich stand am Tor, ihr solltet Schlüssel sein;  
Zwar euer Bart ist Kraus, dock hebt ihr nicht die Riegel.*

[1]

— ...платя чека, който банката е върнала. Мисля, че е за двайсет долара.

— О! — Жената извади някаква метална кутия, потърси ключа за нея, а после установи, че не е заключена. Отвори я и намери веднага чека с прикачената към него бележка. — Мистър Арктър?

— Да — отвърна той, подавайки парите.

— Точно така, двайсет долара. — Тя отдели бележката от чека и грижливо си отбеляза, че сумата е платена и чекът е върнат.

— Много съжалявам — каза ѝ той. — По погрешка съм написал чек за закрыта сметка, вместо за някоя от активните ми.

— Хм... — усмихна се жената, докато пишеше.

— Ще ви бъда много благодарен, ако кажете на съпруга си, който ми се обади оня ден...

— Това всъщност беше брат ми Карл. — Жената го погледна през рамо и направи жест с ръка, усмихвайки се. — Понякога много се изнервя заради тези чекове...

— Предайте му — каза Арктър, спомняйки си за предварително подготвената си реч, — че когато се обади, не бях на себе си, за което се извинявам.

— Да, спомням си, че спомена нещо такова. — Тя му подаде чека, а той ѝ връчи двайсетте долара.

— Трябва ли да платя някаква лихва? — попита Арктър.

— Нищо повече не трябва да плащате.

— Просто не бях на себе си — каза той, погледна набързо чека и го прибра в джоба си, — защото малко преди това неочаквано почина мой приятел.

— О, господи! — възкликна жената.

След кратка пауза Арктър продължи:

— Задавил се с парче месо. Бил сам в стаята си, никой не го е чул.

— А знаете ли, мистър Арктър, че от това умират много повече хора, отколкото се предполага? Чела съм, че когато обядвате с приятел, и той или тя не говори известен период от време, а само си седи, трябва да се наведете напред и да го попитате може ли да говори. Защото може и да не е в състояние. Ако се е задавил и не може да ви го каже.

— Да — отвърна Арктър. — Благодаря ви. Така е. Благодаря ви и за чека.

— Съжалявам за приятеля ви — каза жената.

— Да — изрече Арктър. — Той беше може би най-добрият ми приятел.

— Това е толкова ужасно — каза жената. — На колко години беше той, мистър Арктър?

— Малко над трийсет — отговори Арктър. Което си бе вярно — Лъкман беше на трийсет и две.

— О, колко кошмарно! Ще кажа на Карл. Благодаря ви, че дойдохте.

— Аз ви благодаря — отвърна Арктър. — И моля ви, благодарете на мистър Инглесон от мое име. Благодаря и на двама ви.

Той излезе и се озова отново на топлия утринен тротоар. Примижа от ярката слънчева светлина и замърсения въздух.

Обади се от най-близката телефонна кабина и повика такси. По обратния път към дома си мислеше доволно как е успял да се измъкне от капана на Барис без особени усложнения. „Всичко можеше и да е много по-лошо — каза си той. — Чекът сега си е в мен и не ми се наложи да се виждам със самия Инглесон.“

Извади чека, за да види как се е справил Барис с имитирането на подписа му. Да, сметката беше закрыта, той веднага разпозна цвета на чека. Банката беше поставила печат „СМЕТКАТА Е ЗАКРИТА“. Нищо чудно, че ключарят така се беше разярил. Арктър огледа подписа и осъзна, че си е неговият.

Нищо не подсказваше, че го е направил Барис. Перфектна фалшификация. Никога нямаше да се сети, че не е неговият подпис, ако не си спомняше, че не е подписвал този чек.

„Боже мой — помисли си той, — колко ли такива подписа е поставил Барис досега? Може вече да е измъкнал половината от парите ми. Барис е гений. От друга страна, това вероятно е някакво прекопирване или е направено с технически средства. Но аз никога не съм подписвал чек на ключаря Инглесон, така че как би могъл Барис да ме прекопира? Това е уникален чек. Трябва да го дам в отдела по графология, за да определят как е направен. Може би просто чрез многобройни опити в имитацията на почерка ми?“

А що се отнася до гъбите... Ще отида при него и ще му кажа, че са ми споменали, че се е опитал да им продаде парчета от гъби. И ще го предупредя да ги изхвърли. Оплакали са ми се обезпокоени хора.

Но тези неща са само случайни признаци за това, което става, забелязани от пръв поглед. *Те са само примери за онова, срещу което съм изправен.* Бог знае какво още е направил Барис. Той разполага с колкото си иска време да безделничи, да чете справочници и да крои планове, интриги, конспирации и така нататък... Може би трябва да



проверя дали телефонът ми се подслушва. Барис има електронно оборудване, а даже «Сони» например произвежда и продава апаратура, която може да се използва за подслушване на телефони. Вероятно телефонът ми се подслушва. Тоест подслушва се и от друг, освен от мен.“

Арктър отново погледна чека. „А ако съм го подписал аз? Ако Арктър го е подписал? Сигурно аз съм го направил. Сигурно проклетият Арктър собственоръчно е подписал този чек, много набързо — буквите са разкривени, — защото е бързал поради някаква причина. После го е захвърлил, и скоро съвсем е забравил за него, забравил е случката. Забравил е за оня път, когато...“

*Was grinstest du mir, hohler Schädel, her?  
Als dass dein Him, wie meines, einst verwirret  
Den leichten Tag gesucht und in der Dämmerung schwer,  
Mit Lust nach Wahrheit, jämmerlich geirret.*<sup>[2]</sup>

„...се измъкна от оня наркомански купон в Санта Ана, на който срещна русокосото момиче с липсващи зъби. Тя беше с дълга руса коса и голям задник, и бе толкова енергична и дружелюбна... Той не можеше да запали колата ѝ, беше друсан до козирката. Наистина беше загазил тогава, толкова дрога беше взел, че едва не умря. Толкова много хапчета от Субстанцията С, наистина първокласна. Много, много първокласна. Неговата дрога.“

Арктър се наведе напред и каза:

— Спрете до тази бензиностанция. Ще слеза.

Излезе, плати на шофьора. После влезе в най-близката телефонна кабина, погледна в тефтера си какъв е номерът на ключаря и се обади.

— Инглесон, ключар... — чу се отсреща гласа на възрастната дама.

— Отново е мистър Арктър. Съжалявам, че ви безпокоя. Какъв адрес сте записали за поръчката, за която беше чекът?

— Да, нека да проверя. Само момент, мистър Арктър.

Тракане от оставянето на слушалката. Приглушен мъжки глас в далечината:

— Кой е това? Онзи Арктър?

— Да, Карл, но не му казвай нищо, моля те. Той току-що беше тук...

— Искам да говоря с него.

Пауза. После пак се чу гласът на възрастната дама:

— Да, имаме записан адрес, мистър Арктър.

Тя му прочете неговия домашен адрес.

— За там ли е трябвало да направи ключ брат ви?

— Почакайте за момент. Карл? Спомняш ли си къде отиде, за да направиш ключа на мистър Арктър?

— В Катела — отвърна приглушеният мъжки глас.

— А не в къщата му, така ли?

— В Катела!

— Някъде в Катела, мистър Арктър. В Анахайм. Не, чакайте... Карл казва, че е било в Санта Ана, в Мейн. Това ли...

— Благодаря — каза той и затвори телефона.

„Санта Ана. Мейн. Това беше шибаният наркомански купон и аз трябваше да докладвам за трийсет имена и още толкова номера на коли през онази нощ — купонът не беше от обикновените. От Мексико беше пристигнала голяма пратка, купувачите си я разпределяха и както обикновено ставаше при купувачите, я пробваха, докато я разпределяха. Половината от тях вероятно са били арестувани от изпратените агенти... Да, все още си спомням онази нощ, но никога няма да си я спомня изцяло.

Но този факт изобщо не извинява Барис, че в телефонния разговор се представи за Арктър и се държа преднамерено злобно. Освен ако не го е направил внезапно, импровизирайки. Мамка му, може би Барис е бил дрогиран онази нощ и просто е правил нещата, които повечето дрогирани правят — забавлявал се е със случващото се. Арктър със сигурност е написал чека, Барис просто по случайност е вдигнал телефона. И със замъгленото си съзнание е решил, че това е забавно. Проявил е безотговорност, нищо повече.“

Докато се обаждаше отново за такси, си помисли: „И Арктър не е постъпил особено отговорно, като е подписал този чек за закрита сметка. Чия е вината тук?“. Той извади чека още веднъж и погледна

датата. Месец и половина по-рано. Господи! Наистина беше безотговорно. Можеха да приберат Арктър за това. Слава Богу, че побеснелият Карл не беше отишъл вече в полицията. Вероятно неговата симпатична по-голяма сестра го беше спряла.

„Арктър по-добре да бъде нащрек — помисли си той. — Направил е няколко доста съмнителни неща, за които все още не съм научил. Барис не е единственият и може би дори не е главният. Първо, все още трябва да бъде обяснено силното, преднамерено озлобление на Барис към Арктър. Никой не се опитва толкова дълго време да прецака някого без причина. А и Барис не се опитва да прецака останалите — нито Лъкман, нито Чарлз Фрек, нито Дона. Той беше човекът, който взе най-голямо участие в откарването на Джери Фабин във федералната клиника, той се грижи най-много за животните в къщата.“

Веднъж Арктър се беше опитал да изпрати едно от кучетата — как, по дяволите, беше името на онова, мъничкото, черното, Попо или нещо подобно? — в кучешки приют, където да я приспят, защото не се поддаваше на дресировка. Тогава Барис прекара цели часове с Попо, по-точно цели дни. Държеше се с нея нежно, говореше ѝ, и най-накрая тя се кротна и позволи да бъде дресирана, така че вече не беше необходимо да я приспиват. Ако Барис се беше държал лошо с нея, тя никога нямаше да усвои всички тези великолепни номера.

— Таксита на повикване — каза операторката в слушалката.

Той даде адреса на бензиностанцията.

„И ако ключарят Карл е решил, че Арктър е безнадежден наркоман — помисли си той, докато чакаше таксито, — вината не е на Барис. Когато Карл е отишъл в пет сутринта да направи ключ на приятелчетата на Арктър, той сигурно се е мотаел дрогиран пред къщата и е изнасял пълна програма от нещата, които наркоманите обикновено правят. Карл е направил изводите си тогава. Докато Карл е изпилвал новия ключ, Арктър вероятно се е носил насам-натам или е паднал на главата си. Нищо чудно, ако на Карл не му е било забавно.“

Всъщност може би Барис се е опитвал да прикрие зачестяващите издънки на Арктър. Арктър вече не е поддържал колата си в добро състояние, както е правел преди, започнал е да губи документите си, станал е непредпазлив, защото проклетият му мозък се е скапал от дрогата. Нещата са тръгнали на зло, и Барис е правел каквото е можел. Само че *неговият* мозък също е скапан. Мозъците на *всички* тях са...“

*Dem Wurme gleich' ich, der den Staub durchwühlt  
Den, wie er sich im Staube nährend lebt,  
Des Wandrers Tritt vernichtet and begräbt.*<sup>[3]</sup>

„...скапани и се държат скапано един към друг. Скапаното отношение води до скапана реакция. И последствията са гибелни.

А може би Арктър сам е срязал проводниците и е повредил цефскопа си? Посред нощ. Но защо?“

Това беше труден въпрос: *защо?* Но при скапаните мозъци всичко беше възможно, всякакви извратени мотиви. Беше се убеждавал многократно в това по време на работата си като агент под прикритие. Тази трагедия не беше нещо ново за него. В техните компютърни файлове случилото се щеше да е просто поредният случай. Фазата, предшестваща пътуването до федералната клиника, като в случая с Джери Фабин.

„Тези момчета играят на едно и също поле, но са на различни квадратчета, еднакво далеч от победата, и могат да я постигнат по няколко начина. Ала накрая всички до един ще стигнат до федералната клиника.

Това е записано в нервните им клетки. Или в каквото е останало от тях. Процесът е необратим.

И това важи в най-голяма степен за Боб Арктър. Професионалната ми интуиция го подсказва.“

Не случайно началниците на Фред в полицейското управление на окръг Ориндж бяха решили да съсредоточат вниманието си върху Боб Арктър. Те несъмнено имаха причини, за които той не знаеше нищо. Вероятно не беше случайно, че техният нарастващ интерес към Арктър — в края на краищата, отделът се беше охарчил с куп пари, за да инсталира холокамери в къщата му и за да плати на Фред да анализира записите — съвпадаше по време с необичайното внимание на Барис към Арктър. И за отдела, и за Барис, Арктър беше главната мишена. Но кое в поведението му беше провокирало това?

Докато се возеше в таксито, той си мислеше, че сигурно трябва да наблюдава записите известно време, преди да попадне на нещо — едва ли интересните неща щяха да се случват всеки ден. Налагаше се да бъде търпелив. И ако видеше на холозаписите нещо озадачаващо или подозрително в поведението на Арктър, това щеше да е потвърждение от трета страна на подозренията на останалите.

„Чудя се дали Барис знае неща, които не са известни на нас? — запита се той. — Може би трябва да го задържим и да го разпитаме? Не, по-добре да получим доказателства независимо от Барис, иначе това ще бъде дублиране на неговите сведения, без значение от това кой е и кого представлява.

О, по дяволите, какви са тези мисли? Трябва да съм откачил. Аз познавам Боб Арктър. Той е добър човек. Нищо не е направил. Или поне нищо съмнително. Всъщност той работи за полицейското управление на окръг Ориндж, агент под прикритие е. И вероятно...“

*Zwei Seelen wohnen, ach! in meiner Brust  
Die eine will sich von der andern trennen:  
Die eine hält, in derber Liebeslust,  
Sich an die Welt mit klammernden Organen;  
Die andre hebt gewaltsam sich vom Dust  
Zu den Gefilden hoher Ahnen.<sup>[4]</sup>*

„...затова Барис е по петите му.

Но този факт не обяснява защо полицейското управление на окръг Ориндж е по петите му — особено като се има предвид инсталирането на всичките тези холокамери и прикрепването към него на агент, който да го наблюдава постоянно и да докладва. Нещо не се връзва.

Просто нямат полза от това. Значи в къщата става нещо важно, много важно, в тази порутена, пълна с вехтории къща с нейния обрасъл с трева заден двор, котешка клетка, която никога не се почиства, и животни, които ходят върху кухненската маса и цапат навсякъде и които никой никога не извежда навън.

В каква разруха тъне тази наистина хубава къща! Толкова много неща могат да се направят с нея. Там би могло да живее семейство, с деца и жена. Такова е предназначението ѝ — има три спални. Каква разруха, каква шибана разруха! Те трябва да се махнат от нея, трябва да бъдат лишени от право на собственост. И може би така ще стане. И дано я дадат на по-добри собственици — къщата жадува това. Тази къща е виждала толкова по-добри дни, много отдавна. Тези дни могат да се върнат. Ако някакъв по-различен човек я поеме и започне да се грижи за нея. Особено за двора...“

Последната мисъл беше провокирана от вида на затрупаната с вестници алея към входа, пред която спря таксито.

Той плати на шофьора, извади ключа си и влезе в къщата.

Незабавно усети, че някой го наблюдава. Веднага щом прекрачи през прага. Беше сам — в къщата нямаше никой друг. Грешка — беше заедно с холокамерите. Коварни и невидими, те го наблюдаваха и записваха всичко, което прави, всичко, което изрича.

„Като надписи на стената, когато пикаеш в обществена тоалетна — помисли си той. — «УСМИХНИ СЕ! СНИМА ТЕ СКРИТА КАМЕРА!» Сякаш за пръв път влизам в тази къща. Зловеща е. Не ми харесва.“

Чувстваше се объркан. Неприятното усещане се беше увеличило в сравнение с деня, в който бяха монтирани холокамерите — „деня на кучешките лайна“, но той избягваше да мисли за това. С всеки изминал ден наличието на холокамерите му влияеше все по-зле.

— Няма никой вкъщи, а? — изрече той на висок глас, както обикновено, и усети как холокамерите записват думите му. Но никога не биваше да забравя, че се очаква той да не знае за наличието на подслушвателната апаратура. „Като актьор пред филмова камера — помисли си. — Играеш, сякаш камерата не съществува, или се проваляш. И край на всичко. Защото тук няма втори дубъл. Вместо него те чака гибел. Имам предвид *мен* ме чака гибел. Не хората зад камерата, а мен.“

Това, което трябва да направя, за да се измъкна от тази каша, е да продам къщата. Тя и без това вече за нищо не става. Но... Аз обичам тази къща. Просто няма начин!

Това е моята къща.

Никой не може да ме изгони от нея.

Независимо от причините, които имат те, за да искат да го направят.

Ако приемем, че «те» изобщо съществуват.

Защото «те» може да ме наблюдават само в моето въображение. Параноя. Или по-скоро «то». Лишено от индивидуалност *то*.

Каквото и да ме наблюдава, то не е човек.

Или поне не според моите разбирания. Не мога да го разпозная като човек.

Колко глупаво е всичко това, този страх. Някой се опитва да ми причини нещо, и то тук, в моята собствена къща. Пред собствените ми очи.

И пред очите на *нещо* друго. Пред погледа на някакво *нещо*. Кое то, за разлика от малката черноока Дона, никога не мига. Какво ли виждат камерите? Имам предвид, какво виждат реално? Проникват ли в главата ми? Проникват ли в сърцето ми? Вижда ли инфрачервената холокамера — последна новост на техниката — какво става в мен или в нас? Ясно ли ни вижда или помътняло? Надявам се да ни вижда ясно, защото аз вече не мога да виждам какво става в мен. Виждам само мрак. Мрак отвън, мрак отвътре. Надявам се, заради всички нас, че камерата се справя по-добре. Защото, ако камерата вижда само помътняло, по моя начин, тогава ние сме прокълнати и пак прокълнати, и то вероятно завинаги, и до смъртта си ще знаем толкова малко, и няма да разбираме добре дори малкото, което знаем.“

Той взе от полицата в гостната първата книга, която му попадна, „Илюстрирана книга за секса“. Отвори я на произволна страница — на която имаше изображение на мъж, щастливо ухапал дясната гърда на партньорката си — и изрече на глас, сякаш четеше от книгата или цитираше някой известен древен философ и мислител:

— Всеки човек вижда само малка частица от абсолютната истина, и много често, всъщност почти...

*Weh! Steck' ich in dem Kerker noch?  
Verfluchtes dumpfes Mauerloch,  
Wo selbst das liebe Himmelslicht  
Trüb durch gemalte Scheiben bricht!*

*Beschränkt mit diesem Bücherhauf,  
Den Würme nagen, Staub bedect,  
Den bis ans hohe.*<sup>[5]</sup>

— ...винаги, той съзнателно се самозалъгва дори по отношение на тази малка частица от истината. Част от човека се обръща против него и действа като друга личност, разбивайки го отвътре. Човек вътре в човека. Който всъщност изобщо не е човек.

Кимвайки, сякаш се съгласява с мъдростта на несъществуващите думи, написани на страницата, той затвори големия том с червена подвързия и позлатени букви на заглавието и го върна на рафта.

„Надявам се, че камерите не могат да увеличат корицата на тази книга — помисли си — и да ме разобличат.“

Чарлз Фрек, който изпадеше във все по-дълбока депресия от нещата, които се случваха на всичките му познати, реши да сложи край на живота си. В неговите кръгове не беше проблем да се направи такова нещо — просто взимаш повече от „червените“ и ги изпиваш заедно с някакво евтино вино, късно през нощта, с изключен телефон, така че никой да не ти пречи.

Много важно е да прецениш какви точно артефакти искаш да намерят при теб археолозите от по-късните епохи. За да могат да определят по тях обществения ти статус. И трябва да натрупаш предметите около мястото, където ще бъде главата ти, когато го направиш.

Той изгуби няколко дни, докато избере артефактите — много повече време, отколкото му бе отнело решението да се самоубие, и почти толкова, колкото изгуби, докато намери такова голямо количество от „червените“. Щяха да го намерят да лежи по гръб в леглото си с копие от книгата на Айн Ранд „Изворът“ (което щеше да докаже, че е неразбран гений, отхвърлен от тълпата и по този начин в известен смисъл убит от нейното презрение) и с недовършено писмо до компанията „Ексън“, в което протестира срещу анулирането на кредитната му карта за закупуване на газ. По този начин щеше да



обвини системата и не просто да умре, но и да постигне нещо със смъртта си.

Всъщност той не беше много сигурен какво ще постигне чрез смъртта си, също както и какво ще постигне чрез двата артефакта. Но така или иначе всичко вече беше решено и Чарлз започна да се подготвя, като животно, което усеща, че времето му изтича и инстинктивно изпълнява програмата, заложенa му от природата.

В последния момент, когато краят му приближаваше, той реши да изпие „червените“ не с евтино вино, а с някоя скъпа, изискана напитка. Така че се качи за последен път в колата си, отиде до магазин, специализиран в продажбата на маркови вина и си купи бутилка „Мондави Каберне Совиньон“, реколта 1971 година. Това удоволствие му струваше трийсет долара — всичките пари, които имаше.

Когато се прибра вкъщи, той отвори бутилката, наслади се на аромата на виното, изпи няколко чаши от него, наблюдава няколко минути любимата си страница от „Илюстрирана книга за секса“, на която имаше изображение на поза с момичето отгоре, после остави найлоновата торбичка с „червените“ до леглото и си легна с книгата на Айн Ранд и недовършеното писмо до „Ексън“. Опита се да мисли за нещо възвишено, но не успя — позата с момичето отгоре не му излизаше от главата. Накрая изпи наведнъж всички „червени“ с чаша „Каберне Совиньон“, сложи книгата и недовършеното писмо на гърдите си и зачака.

Обаче го бяха измамили. Таблетките не бяха барбитурати, както му бяха казали. Те бяха някакъв вид халюциноген, какъвто той никога по-рано не беше опитвал, вероятно новопоявила се смес. Вместо да заспи и да умре спокойно от задушаване, Чарлз Фрек започна да халюцинира. „Е — помисли си философски той, — такъв е целият ми живот. Винаги прецакан.“

Налагаше се да се примири с факта — като се имаше предвид колко таблетки бе погълнал, — че го очаква поредица от видения.

В следващия миг забеляза дошло от друго измерение същество, което стоеше до леглото и го гледаше с неодобрение.

Съществото беше високо осем фута и имаше множество очи навсякъде по тялото си. Носеше много модерни, скъпи дрехи и държеше огромен свитък.

— Сигурно се готвиш да прочетеш греховете ми? — предположи Чарлз Фрек.

Съществото кимна и разтвори свитъка.

— И това сигурно ще отнеме сто хиляди часа? — попита легналият безпомощно на леглото си Фрек.

Съществото от друго измерение го изгледа с множеството си очи и отвърна:

— Ние напуснахме нормалната вселена. Такива обикновени човешки понятия като „пространство“ и „време“ тук нямат смисъл. Сега си възнесен в трансцендентната област. Ще ти четем греховете непрекъснато, на смени, вечно. Списъкът е безкраен.

„Трябва да купуваш само от дилър, който ти е познат!“ — помисли си Чарлз Фрек и му се прииска да си върне обратно последния половин час от живота си.

Хиляда години по-късно той все още лежеше на леглото си с книгата на Айн Ранд и писмото до „Ексън“ на гърдите си и слушаше как четат списъка на греховете му. Бяха стигнали до първи клас, когато е бил на шест години.

Десет хиляди години по-късно бяха стигнали до шести клас. Годината, в която откри мастурбирането.

Той затвори очи, но продължи да вижда многоокоото осемфутово създание, което продължаваше да чете своя свитък.

— Следващият... — казваше то.

„Поне опитях хубаво вино“ — помисли си Чарлз Фрек.

---

[1]

*Присмивате се, инструменти вий сега,  
с тез гребени и чаркове и колела.  
Пред портите стоях и ключ ми бяхте вий,  
добри сте ми, но не отваряте врати.*

— откъс от „Фауст“ на Гьоте

(Превод от немски Александър Балабанов). — Бел.прев. ↑

[2]

*Какво се зъбиш, череп сух, от тамо?  
нали и твоят мозък, някога смутен,  
е дирил като моя, да погледне белий ден,  
залутан вечно в нощ дълбока само?*

— откъс от „Фауст“ на Гьоте

(Превод от немски Александър Балабанов). — *Бел.прев.* ↑  
[3]

*Аз червей съм, заровен в прах.  
И във праха се храни и живея,  
и тъй го пътник сгазва и развей.*

— откъс от „Фауст“ на Гьоте

(Превод от немски Александър Балабанов). — *Бел.прев.* ↑  
[4]

*Ах, две души живеят в моите гърди,  
една от друга иска да избяга.  
Едната с плътска страст се вкопчила и бди  
за тоя свят и в него стръвно се пристяга,  
а другата се бурно дига и се рее  
нагоре все към по-високи светове!*

— откъс от „Фауст“ на Гьоте

(Превод от немски Александър Балабанов). — *Бел.прев.* ↑  
[5]

*Ах! Още ли съм в тоз зандан?  
В таз жалка, душна дупка сврян?  
Где и небесний зрак  
през шарени стъкла е пак?*

*От тоя куп книжа закрит,  
със червеи, със прах покрит,  
и до високи сводове  
тез димни книжни късове!*

— откъс от „Фауст“ на Гьоте

(Превод от немски Александър Балабанов). — *Бел.прев.* ↑

Два дни по-късно Фред озадачено гледаше записа от холокамера 3, където обектът на наблюдението му Робърт Арктър извади от рафта с книгите в гостната му някакъв том, очевидно случайно избран. „Дали отзад не са скрити наркотици? — зачуди се Фред и увеличи изображението. — Или в книгата е записан някой телефонен номер или адрес?“ Виждаше, че Арктър не е извадил книгата, за да я чете — той току-що бе влязъл в къщата и дори още не беше свалил палтото си. Изглеждаше странно — едновременно напрегнат и отчаян.

Уголеменото изображение на записа показваше отворената книга — на страницата имаше цветна снимка на мъж, захапал дясната гърда на партньорката си. И двамата бяха голи. Жената очевидно изпитваше оргазъм — очите ѝ бяха полузатворени, а устата — отворена в беззвучен стон. „Може би Арктър си пада по такива неща“ — помисли си Фред, докато гледаше. Но Арктър не обърна никакво внимание на снимката. Вместо това той изрецитира със скърцащ глас някакъв загадъчен текст, част от който беше на немски, очевидно за да обърка някой, който го подслушва. „Може би си мисли, че съквартирантите му са някъде в къщата и иска да ги подмами да издадат присъствието си“ — предположи Фред.

Никой не се появи. Фред знаеше от продължителното наблюдение на холозаписите, че Лъкман се е надрусал със смес от „червени“ и Субстанцията С и е изгубил съзнание в стаята си, напълно облечен, на няколко крачки от леглото си. Барис беше излязъл отдавна.

„Какво прави Арктър? — зачуди се Фред и си отбеляза номера на записа. — Той започва да се държи все по-странно. Сега разбирам какво е имал предвид информаторът, който се обади да докладва за него.

А дали изреченията, които Арктър изрече, не са гласова команда към някакво електронно устройство, което той е монтирал в къщата? Включва го или го изключва. Може би то създава защитно поле против холокамерите?“

Но Фред се съмняваше, че е така. Съмняваше се, че това по някакъв начин е рационално, целесъобразно или смислено за Арктър.

„Момчето е откачило — помисли си той. — Наистина. Откакто намери прецакания си цефскоп... Или поточно от деня, в който се върна с повредената кола, която едва не го уби — оттогава не е на себе си. Донякъде и преди това не беше съвсем наред, но всичко се влоши особено след «деня на кучешките лайна», както го нарича Арктър.“

Всъщност Фред не можеше да вини Арктър.

„Това може да скапе мозъците на някои хора — помисли си той, докато гледаше как Арктър сваля палтото си. — Но повечето хора идват на себе си. Обаче той не може. Той става все по-зле. Чете на глас на празното пространство съобщение, което не съществува, на някакъв чужд език.“

Другият вариант е да си прави майтап с нас. Може някак да е научил за наблюдението и по този начин да прикрива нещата, които прави. Или просто да си играе играчки с нас? Времето ще покаже.

Все пак смятам, че ни се подиграва. Някои хора могат да усетят, че ги наблюдават. Шесто чувство. Не параноя, а просто примитивен инстинкт. Като при мишките и при други преследвани животни. Знаят, че ги дебнат. *Усещат*. Той ни върти номера, за да ни заблуди. Но не мога да съм сигурен. Има различни видове шеги. По-плитки и по-сериозни.“

Звукът от четенето на Арктър беше събудил Лъкман, както показваше запис от холокамерата в стаята му. Лъкман се надигна замаяно и се заслуша. После чу звука от падането на закачалката, когато Арктър се опита да окачи палтото си на нея. Лъкман плъзна дългите си мускулести крака встрани и с едно движение вдигна ръчната брадва, която държеше на масата до леглото си. Изправи се и тръгна с животинско спокойствие към вратата на стаята си.

В гостната Арктър вдигна пощата от масичката за кафе и започна да я преглежда. Хвърли голям куп рекламни брошури към кошчето за боклук. Не уцели.

В стаята си Лъкман чу това. Той се закова на място и повдигна главата си, сякаш душеше въздуха.

Арктър продължаваше да чете пощата и изведнъж се намръщи и възкликна:

— Затънал съм в дългове!

В стаята си Лъкман се отпусна и остави брадвата, която издрънча. Приглади косата си, отвори вратата и влезе в гостната.

— Здравсти. Какво става?

— Минах с колата покрай сградата на корпорация „Мейлър Микроснимка“ — отвърна Арктър.

— Майтапиш се.

— И те приемаха стока. Но един от служителите очевидно беше настъпил стоката отвън с тока на обувката си. Така че всички бяха там, на паркинга на корпорация „Мейлър Микроснимка“ с пинсети и множество малки лупи. И с малки хартиени торбички.

— Някаква парична награда? — попита Лъкман, прозявайки се и удряйки с длани плоския си мускулест корем.

— Предложили са им награда, но те са я изгубили и нея — отговори Арктър. — Било е миниатюрно пени.

— Видял си доста неща само за едно преминаване с колата — каза Лъкман.

— Единствен в окръг Ориндж — каза Арктър.

— Колко голяма е сградата на корпорация „Мейлър Микроснимка“?

— Около инч.

— А колко тежи според теб?

— Заедно със служителите ли?

Фред превъртя записа на бързи обороти с един час напред и го пусна отново.

— ...Около десет фунта — казваше Арктър.

— Добре, как си разбрал всичко това само като си минал покрай сградата, щом е висока само инч и тежи десет фунта?

Арктър, който сега седеше на дивана с вдигнати крака, отвърна:

— Имат голяма табела с реклама.

„Господи!“ — помисли си Фред и отново превъртя записа още десет минути напред.

— ...Как изглежда табелата? — питаше Лъкман. Той седеше на пода и чистеше кутия за трева. — Неон и такива неща? Цветове? Чудя се дали съм я виждал. Набива ли се на очи?

— Сега ще ти я покажа — отвърна Арктър и посегна към джоба на ризата си. — Взех я със себе си.

Фред пак превъртя записа напред.

— ...Знаеш ли как можеш да пренесеш контрабандно снимки през границата? — питаше Лъкман.

— Както си искаш — каза Арктър и се облегна назад. Пушеше трева, въздухът в стаята беше задимен.

— Не, имам предвид така, че никога да не те заподозрат — отговори Лъкман. — Всъщност Барис ми подсказа тази идея. Обещах да не я споделям с никого, тъй като той ще я опише в книгата си.

— Коя книга? „Производство на наркотици с подръчни средства“?

— Не, „Лесни начини за контрабанда при влизане и излизане от САЩ, в зависимост от това накъде отивате“. Микроснимките трябва да се сложат в пакет с дрога. Например хероин. Те са толкова малки, че никой няма да ги забележи в него...

— Но нали тогава някой наркоман може да си инжектира доза с петдесет процента хероин и петдесет процента микроснимки?

— Тогава той ще стане най-образованият шибан наркоман, който някога си виждал.

— Зависи какво ще има на микроснимките.

— Барис има свой собствен начин за пренасяне на наркотици през границата. Нали знаеш, че момчетата на митницата те питат имаш ли нещо за деклариране? И ти не можеш да кажеш „наркотици“, защото...

— Ясно, де, как?

— Добре, значи взимаш огромно парче хашиш и изрязваш от него човешка фигура. После издълбаваш ниша и слагаш вътре малък касетофон и управляващ механизъм, който се навива като часовник. Наредваш се на опашката заедно с него и малко преди да мине през проверката го навиваш. Когато мине покрай митничаря и той го попита: „Имате ли да декларирате нещо?“, парчето хашиш отговаря: „Не, нямам“ и отминава. Продължава да върви, докато не се развие пружината, от другата страна на границата.

— Вместо пружина може да се сложи слънчева батерия и тогава то може да си крачи с години. Или вечно.

— Какъв смисъл има? В края на краищата, ще стигне или до Тихия, или до Атлантическия океан. Или ще падне от ръба на земята, като...



— Представи си как в някакво село на ескимоси пристига шест фута високо парче хашиш на стойност... Колко трябва да струва според теб?

— Около милиард долара.

— Повече. Два милиарда.

— Тези ескимоси дъвчат кожа и дълбаят костите на животните, и изведнъж се появява някакво парче хашиш на стойност два милиарда долара, което се разхожда из снега и постоянно повтаря: „Не, нямам“.

— Ще има да се чудят какво означава това.

— Винаги ще се чудят. Ще се родят легенди.

— Представяш ли си какво ще разправят на правнуците си? „Видях със собствените си очи как от мъглата се появи парче хашиш на стойност два милиарда долара и отмина, като непрекъснато повтаряше: «Не, нямам».“ Правнуците им ще ги изпратят в лудницата.

— Не, легендата ще се разрасне. След няколко века ще казват: „Някога, по времето на моите предци, тук се появило деветдесет фута високо парче висококачествен афганистански хашиш на стойност осем трилиона долара, обгърнато от огън, и изкрещяло: «Умрете, ескимоски кучета!». Но ние сме започнали битка с него с нашите копия и накрая сме го убили.“

— Децата никога няма да повярват в това.

— Децата вече в нищо не вярват.

— Сега е толкова трудно да се говори с децата. Веднъж едно хлапе ме попита: „Какво усети, когато видя първия автомобил?“. Мамка му, човече, та аз съм роден през 1962 година!

— Господи! — възкликна Арктър. — Веднъж едно момче, надрусано с ЛСД, ме попита същото. Беше на двайсет и седем. Аз бях само с три години по-голям от него. Вече нищо не разбираше. Известно време след това от ЛСД-то — или от нещо, което му продаваха вместо ЛСД — започна да пикае и да се изхожда върху пода и когато го попитах нещо, например: „Как си, Дон?“, той само повтаряше същото след тебе, като папагал: „Как си, Дон?“

Настъпи продължителна и тягостна тишина. Двамата мъже мълчаливо пушеха тревата си в задимената гостна.

— Знаеш ли, Боб... — обади се Лъкман най-накрая. — Известно време се чувствах като някой друг.

— Мисля, че и аз — отвърна Арктър.

— Не знам какво стана с мен.

— Разбира се, че знаеш какво става с всички нас — каза Арктър.

— Добре, да не говорим за това.

Лъкман продължи да пуши с шумни вдишвания, а издълженото му лице изглеждаше пребледняло на фона на помръкналата дневна светлина.

Телефонът в тайния апартамент иззвъня. Единият от калейдоскопните костюми вдигна слушалката, после я подаде на Фред.

— За теб е.

Той затвори холограмите и взе слушалката.

— Помните ли тестовете, които проведохте миналата седмица?  
— попита гласът отсреща.

— Да — отвърна Фред след кратка пауза.

— Очакваме да дойдете отново. — Събеседникът на Фред също направи пауза. — Обработихме по-новите материали за вас... Поех задължението да ви насроча пълен стандартен набор от тестове на възприятията, както и други видове тестове. Елате утре, в три следобед, в същата стая. Прегледът ще ви отнеме четири часа. Помните ли номера на стаята?

— Не — отвърна Фред.

— Как се чувствате?

— Добре — отвърна Фред твърдо.

— Някакви проблеми? В работата или извън нея?

— Скарахме се с приятелката ми.

— Нещо да ви смущава? Изпитвате ли някакви трудности при разпознаване на хора и предмети? Да виждате понякога огледални или преобърнати образи? Или някакви загуби на време или езикови трудности?

— Не — отвърна мрачно Фред. — Не ми се е случвало нищо от нещата, които изброихте.

— Ще се видим утре в стая 203 — каза психологът.

— Кое от нещата, които видяхте...

— Ще поговорим за това утре. Бъдете там. Нали? И, Фред, горе главата!

Щрак.

„Е, щракни и ти“ — каза си той и затвори слушалката.

Раздразнен от усещането, че е бил поучаван, той пусна отново холограмите и триизмерните цветни изображения в кубовете оживяха. От високоговорителите до Фред достигна безсмисленото и досадно бърборене на Лъкман:

— Тя забременя и реши да направи аборт, защото пропусна четири цикъла и коремът ѝ подозрително се поду. Но не предприе нищо, освен да се оплаква от цените на абортите. Веднъж отидох при нея и там беше една нейна приятелка, която ѝ обясняваше, че има истерична бременност. „Ти просто *искаш* да повярваш, че си бременна. Това е комплекс за вина. И *искаш* да се накажеш чрез аборта и разходите по него“. А момичето съвсем спокойно отговори: „Добре, щом имам истерична бременност, ще направя истеричен аборт и ще платя с истерични пари“. Това ми хареса.

— Чудя се чие ли е лицето върху истеричната петдоларова банкнота? — попита Арктър.

— Кой е най-истеричният ни президент?

— Бил Фолкс. Той само *си е мислил*, че е президент.

— А кога според него е било това?

— Въобразявал си е, че е спечелил два мандата след 1882 година. По-късно, след продължително лечение стига до извода, че е управлявал само един мандат...

Фред ядосано превъртя записа още два часа и половина напред. „Докога ще продължават с тези глупости? — запита се той. — Цял ден? Вечно?“

— ...Така че водиш детето си на доктор, на психолог, и обясняваш, че то постоянно крещи и се ядосва. — На масичката за кафе пред Лъкман сега имаше две торбички с трева и кутия бира. Той оглеждаше внимателно тревата. — И лъже. Детето лъже. Измисля най-невероятни истории. И психологът преглежда детето и казва: „Мадам, детето ви е истерично. Имате истерично дете. Но не знам защо е такава.“ И после ти, тоест майката, се възползваш от шанса си и му казваш: „Аз знам защо, докторе. Защото имах истерична бременност.“

Лъкман и Арктър се разсмяха и Джим Барис се присъедини към тях. Той се беше върнал по някое време през тези два часа и сега беше с тях и се занимаваше със смешната си лула за хашиш. Продължаваше да навива бели лепенки около чашката.

За пореден път Фред превъртя записа напред — сега с един час.

— ...Това момче се появи по телевизията и се правеше на световноизвестен измамник — обясняваше Лъкман, докато пълнеше кутията с трева, приведен над нея. Арктър седеше срещу него и го гледаше. — Каза в интервюто, че по едно или друго време се е представял за велик хирург от медицинския колеж „Джон Хопкинс“, учен-физик от Харвард, теоретик, специалист по елементарните частици, финландски писател, спечелил Нобелова награда за литература и свален аржентински президент, женен за...

— И всичко това му се е удавало? — попита Арктър. — Никога не са го разобличили?

— Не бе, никога не се е представял за никого. Просто се правеше на световноизвестен мошеник. По-късно писаха за него в „Лос Анджелис таймс“ — бяха го проверили. Работел като чистач в Дисниленд, а после прочел автобиографията на някакъв знаменит измамник — действителна фигура, между другото — и си казал: „По дяволите, аз мога да се представям за всички тези екзотични типове и ще се справям не по-зле от него!“, но после размислил и решил, че е по-добре да се представя за друг измамник. В „Таймс“ пише, че е изкарал доста пари по този начин. Почти толкова, колкото и истинският измамник. И според него е станало много по-лесно.

Барис, който продължаваше да се занимава с лулата си в ъгъла, каза:

— Всички ние сме срещали измамници-самозванци от време на време. Но никой от тях не се е представял за физик, специалист по елементарните частици.

— Имаш предвид агентите? — попита Лъкман. — Да, полицейските агенти от отдела за борба с наркотиците. Чудя се колко ли такива има сред познатите ни? Как ли изглеждат?

— Все едно да попиташ как изглеждат измамниците — отвърна Арктър. — Веднъж говорих с дилър на хашиш, когото бяха хванали с десет дози. Попитах го как е изглеждал агентът, който го е хванал. И знаете ли какво е направил? Представил се е за приятел на негов приятел и е поискал да си купи хашиш.

— Изглеждат точно като нас — обади се Барис от ъгъла.

— *Нещо повече* — каза Арктър. — Онзи тип, дилърът — той вече беше осъден и трябваше да влезе в затвора на следващия ден —

ми каза, че те имат дълги коси като нас. Така че изводът е следният: стойте по-далеч от момчета, които изглеждат като нас.

— Има и агенти-жени — подхвърли Барис.

— Искам да срещна някой агент — продължи Арктър. — Имам предвид — да знам, че е агент. Да съм сигурен.

— Е — отвърна Барис, — когато някой ти сложи бележниците, ще си доста сигурен.

— Искях да кажа — имат ли агентите приятели? Какъв живот водят? Знаят ли жените им, че са агенти?

— Агентите нямат жени — отговори Лъкман. — Те живеят в пещери и надзъртат изпод паркираните коли докато минаваш по улицата. Като тролове.

— Какво ядат те? — попита Арктър.

— Хора — отвърна Барис.

— Как успяват да направят това? — попита Арктър. — Да се представят за агенти?

— *Какво?* — възкликнаха едновременно Барис и Лъкман.

— Мамка му, обърках се — каза Арктър и се усмихна. — Ха! „Да се представят за агенти“...

Той поклати глава учудено.

— ДА СЕ ПРЕДСТАВЯТ ЗА АГЕНТИ? — попита Лъкман, без да откъсва поглед от него. — ДА СЕ ПРЕДСТАВЯТ ЗА АГЕНТИ?!

— Мозъкът ми е в пълен хаос днес — отговори Арктър. — Най-добре да поспя.

Фред натисна паузата. Изображенията във всички кубове застинаха и настана тишина.

— Малко почивка, Фред? — попита го единият от останалите калейдоскопни костюми.

— Да — отвърна Фред. — Уморих се. Тези глупости стават страшно досадни с течение на времето.

Той стана и извади цигарите си.

— Не мога да схвана и половината от нещата, които си говорят. Толкова е уморително да ги слушам!

— Когато си сред тях, не е толкова зле, знаеш ли? — попита калейдоскопният костюм. — Нали си в тяхната компания, докато работиш под прикритие?

— Никога не бих имал нищо общо с боклуци като тях — отговори Фред. — Непрекъснато повтарят едно и също. Защо го правят? Защо постоянно седят и дрънкат глупости? Като стари затворници?

— Защо правим нещата, които правим? Те са достатъчно еднообразни, когато ни писне от тях.

— Но ние трябва да ги правим. Това ни е работата. Нямаме избор.

— Като затворниците — отбеляза калейдоскопният костюм. — Нямаме избор.

„Да се представяш за агент — помисли си Фред. — Какво може да означава това? Никой не знае...

Да се представяш за самозванец. За някой, който живее под паркирани коли и яде боклуци. Не за световноизвестен хирург или писател, или за политик, не за някой, когото зрителите искат да гледат по телевизията. Не за някой с живот на порядъчен човек...

*Аз червей съм, заровен в прах.  
И във праха се храни и живея,  
и тъй го пътник сгазва и развей.*

Да, стиховете изразяват усещането точно. Сигурно Лъкман ми е прочел това стихотворение или съм го учил в училище. Забавно е какви неща си спомня понякога човек.“

Странните думи на Арктър още кънтяха в съзнанието му, въпреки че беше спрял записа. „Искам да ги забравя — помисли си Фред. — Искам поне за миг да забравя за него.“

— Понякога имам усещането — каза той на глас, — че знам какво смятат да кажат, преди да го кажат. Точните им думи.

— Това се нарича *déjà vu* — съгласи се единият от калейдоскопните костюми. — Нека да ти дам няколко съвета. Превъртай записа напред на по-дълги интервали — не един час, а, да речем, шест часа. После превъртай обратно, ако не си попаднал на нищо интересно. Гледай го повече отзад-напред, отколкото по нормалния начин. По този начин ще избегнеш техния ритъм. Шест или дори осем часа напред, после големи скокове назад... Ще видиш

смисъла от това много скоро, щом започнеш да усещаш кога имаш часове безсмислени записи и кога — нещо полезно.

— И не се налага да слушаш всичко — обади се другият калейдоскопен костюм, — докато попаднеш на нещо интересно. Като майка, която спи — нищо не може да я събуди, дори до нея да мине камион, докато не чуе, че бебето ѝ плаче. Това я буди — за нея е сигнал за тревога. Няма значение колко тих е плачът. Подсъзнанието избира какво да се научи да слуша.

— Знам — отвърна Фред. — Имам две деца.

— Момчета?

— Момичета — отвърна той. — Две малки момиченца.

— Това е прекрасно — каза единият от калейдоскопните костюми. — Аз имам едно момиченце, на годинка.

— Без имена, моля — подхвърли другият калейдоскопен костюм и тримата се засмяха. За кратко.

„Трябва да изпратя за проучване запис с онова загадъчно изречение: «Да се представят за агенти» — каза си Фред. — Другите мъже в къщата, съквартирантите на Арктър, също бяха изненадани. Когато отида в управлението утре в три, ще отнеса запис и ще го обсъдим с Ханк, заедно с останалото, което ще науча дотогава.

Но дори и това да е всичко, което ще покаже на Ханк, то е само началото. И показва, че денонощното наблюдение над Арктър не е напразно.

То показва, че бях прав.

Тази забележка беше подхлъзване. Арктър се издаде.

Ние още не знаем какво означава това.

Но ще узнаем. Няма да изпускаме Арктър от поглед, докато не падне в капана. Колкото и да ми е неприятно да наблюдавам постоянно него и приятелчетата му. Тези негови приятелчета са същата стока като него. И как бих могъл да седя през цялото време в една къща с тях? Какъв е този начин на живот? Както каза колегата ми — безкрайно нищо. Само мрак — мрак в мислите им, мрак и отвън. Мрак навсякъде. Защото такава е тяхната същност, такива хора са.“

Извади цигарите си и отиде в банята, затвори вратата и я заключи, после извади от цигарената кутия десет хапчета „смърт“. Наля си вода и изпи таблетките. Искаше му се да беше взел повече хапчета със себе си. „Както и да е — помисли си, — мога да изпия още

няколко, когато си тръгна от работа и се прибера вкъщи.“ Погледна часовника си и се опита да изчисли още колко ще се забави. Усещаше ума си размътен. „Докога ще продължи това, по дяволите? — запита се той, чудейки се какво е станало с усещането му за време. — Докато гледам тези холограми и всичките глупости там, изгубвам всякаква представа за времето. Чувствам се сякаш съм взел ЛСД и после са ме измили в автомивка с множество гигантски въртящи се, насапунисани четки. Какъв начин на живот!“

Той излезе от банята и с нежелание се върна към работа. Когато пусна записа отново, Арктър казваше:

— ...Почти сигурен съм, че Бог е мъртъв.

— Не знаех, че Той е бил болен — отвърна Лъкман.

— Изобщо не разбирам какво ѝ е на колата ми и реших да я продам — каза Арктър. — Ще си купя хенуей.

— Колко харчи хенуеят? — попита Барис.

„Около три фунта“ — помисли си Фред.

— Около три фунта — каза Арктър.

В три часа на следващия следобед двама медицински служители — не същите, а други — обявиха началото на тестовете на Фред, който се чувстваше по-зле дори от предния ден.

— Ще ви покажем бързо първо пред лявото ви око, а после и пред дясното няколко предмета, които би трябвало да са ви добре познати. В същото време на монитора пред вас ще се появяват контурите на няколко подобни предмета, и вие с помощта на показалката трябва да посочите изображението, което съответства на показания ви предмет. Имайте предвид, че предметите ще се сменят бързо, така че не мислете твърде дълго. Освен по верни отговори ще бъдете оценявани и по време. Ясно ли е всичко?

— Ясно е — каза Фред и взе показалката.

Пред лявото му око започнаха да се появяват познати предмети и той сочеше с показалката светещите изображения. После всичко това се повтори с дясното му око.

— А сега ще закрием лявото ви око и ще ви показваме картинките с познати предмети пред дясното око. И вие с лявата си



ръка, повтарям — с лявата си ръка — трябва да изберете от групата предмети на монитора този, който сме ви показали.

Пред дясното му око се появи зарче и той започна да търси с показалката сред дребните предмети, докато не намери зарчето.

— В следващия тест, без да гледате, трябва да опипате с лявата си ръка няколко букви, които образуват дума и да напишете думата с дясната си ръка.

Той направи всичко, което му бяха казали. Думата беше „горещ“.

— А сега кажете думата.

— Горещ — отвърна той.

— А сега трябва да бръкнете с лявата си ръка със затворени очи в тази кутия, чрез опипване да разпознаете предмета вътре и да ни кажете какъв е той. После ще ви покажем три предмета, подобни на този в кутията, и вие трябва да ни кажете кой от тях прилича най-много на предмета, който сте докосвали.

— Добре — отговори Фред и направи каквото му бяха казали.

Тестовете продължиха по този начин още около час. Опипай, кажи, виж с едното око, избери. Опипай, кажи, виж с другото око, избери. Напиши, нарисувай.

— В следващия тест, отново със затворени очи, трябва да опипате по един предмет с всяка от ръцете си и да ни кажете дали предметите са еднакви.

Той направи и това.

— А сега ще ви покажем в бърза последователност изображения на различни триъгълници. Вие трябва да ни кажете дали следващият триъгълник е същият като предишния или...

След още два часа го накараха да поставя сложни предмети в съответните сложни отвори и засякоха времето, за което се справя. Фред се почувства сякаш отново е в първи клас и се притесни. Както се притесняваше тогава. „Мис Фринкъл — помисли си той, — старата мис Фринкъл. Тя обичаше да ме кара да правя подобни глупости и да ми изпраща мислено съобщения: «Умри!», както казват в транзакционния анализ. И продължаваше да го прави докато не се скапя. Сигурно вече е покойница. Предполагам, че някой е успял да ѝ върне обратно нейното съобщение «Умри!» и то я е поразило.“

Фред се надяваше да е станало така. Можеше дори едно от неговите собствени съобщения да го е направило. Той и сега връщаше

съобщенията на хората, които провеждаха теста. Явно не се справяше кой знае колко добре. Тестът продължаваше.

— Какво не е наред с тази картина? Единият от предметите не си пасва с останалите. Вие трябва да посочите...

Той направи и това. После продължиха да му показват групи от предмети, единият от които не си пасва с останалите и той отделяше излишните, а след като тестът свърши, го накараха да подреди отделените предмети в различни множества и да каже кои са признаците, по които го е направил.

Той все още се опитваше да се справи с тази задача, когато му съобщиха, че тестовете са приключили, може да си вземе чаша кафе и да чака отвън, докато го повикат.

След известен период от време — който му се стори адски дълъг — единият от служителите излезе и каза:

— Остана да направим още едно нещо Фред — искаме да вземем проба от кръвта ви. — Служителят му подаде някакви бланки и допълни: — Вървете нататък по коридора, ще видите врата с надпис: „Лаборатория патологии“. Предайте на лаборантите тези формуляри, те ще ви вземат кръв. После се върнете тук и почакайте още малко.

— Добре — каза мрачно Фред и тръгна към лабораторията.

„Търсят следи в кръвта — помисли си той. — Затова искат да ми вземат проба.“

Когато се върна до стая 203, той почука на вратата и попита единия от медицинските служители:

— Може ли да отида горе при началника си, докато чакам резултатите? Защото той скоро ще си тръгне.

— Може — каза психологът. — Решихме да изчакаме резултатите от кръвната проба, преди да направим своите изводи. Идете горе, ще се обадим по телефона, когато станем готови. При Ханк ли отивате?

— Да — отвърна Фред, — ще бъда при Ханк.

— Сега изглеждате много по-депресиран от първия път, когато се видяхме — отбеляза психологът.

— Моля? — попита Фред.

— Първия път, когато бяхте тук. Миналата седмица. Шегувахте се и се смеехте. Макар и да си личеше, че сте напрегнат.

Фред го погледна втренчено и осъзна, че това е единият от двамата медицински служители, които го бяха посрещнали първия път. Но не каза нищо, само изсумтя и тръгна към асансьора. „Колко потискащо е всичко това — помисли си той. — Чудя се кой от двамата медицински служители беше този. Онзи с мустачките или другият? Предполагам, че другият. Този нямаше мустаци.“

— Опипайте този предмет с дясната си ръка — промърмори той, докато вървеше към асансьора — и в същото време го погледнете с лявото си око. После ни опишете със свои думи...

Не можеше да измисли нещо по-безсмислено. Не и без тяхна помощ.

Когато влезе в кабинета на Ханк, Фред видя някакъв човек без калейдоскопен костюм, седнал в далечния ъгъл и вперил поглед в Ханк.

— Това е информаторът, който ни се обади за Боб Арктър и използваше модулатор. Споменах ти за него — каза Ханк.

— Да — отвърна застаналият неподвижно Фред.

— Той ни се обади пак с нова информация за Боб Арктър. Казахме му, че трябва да направи и следващата крачка и да разкрие самоличността си. Поканихме го да дойде тук и той се съгласи. Познаваш ли го?

— Разбира се — отвърна Фред и се обърна към Джим Барис, който седеше усмихнат и въртеше някакви ножици в ръцете си. Изглеждаше озлобен и грозен.

„Страшно грозен“ — помисли си Фред с отвращение.

— Вие сте Джеймс Барис, нали? — попита той. — Арестували ли са ви някога?

— Документите му показват, че е Джеймс Барис — каза Ханк — и той твърди същото. Няма данни да е бил арестуван.

— Какво иска? — попита Фред и се обърна към Барис: — С какви сведения разполагате?

— Имам доказателства — изрече Барис на висок глас, — че мистър Арктър е член на голяма тайна организация с огромни финансови средства, притежаваща арсенали с оръжия и използваща кодови думи. Вероятно целта им е да свалят...

— Това са само предположения — прекъсна го Ханк. — Защо смятате така? Какви са доказателствата ви? Информация, която не е от първа ръка, не ни върши работа.

— Били ли сте някога в заведения за душевноболни? — попита Фред.

— Не — отвърна Барис.

— Ще подпишете ли клетвена декларация, заверена при окръжния прокурор — продължи Фред, — с която да потвърдите доказателствата и информацията си?

— Той вече каза, че ще го направи — обади се Ханк.

— Доказателствата ми — каза Барис, — които днес не нося със себе си, но мога да представя, са записи на телефонните разговори на Боб Арктър, които съм направил.

— Каква е тази организация? — попита Фред.

— Смятам, че тя е... — започна Барис. Ханк му направи жест да млъкне, но той продължи упорито, с доволна физиономия: — ... политическа и антидържавна. Ръководи се отвън. От врагове на САЩ.

— Какви са връзките на Арктър с производителите на Субстанцията С? — попита Фред.

Барис примижа, после облиза устните си и направи гримаса.

— Според мен... — Той млъкна за момент и продължи: — Когато изучите цялата ми информация — тоест моите доказателства, — несъмнено ще стигнете до извода, че Субстанцията С се произвежда от чужда, враждебна на САЩ държава и че този мистър Арктър е дълбоко свързан с машинациите на тази...

— Можете ли да ни кажете имената на други членове на организацията? — попита Ханк. — Хора, с които Арктър се среща? Нали разбирате, че даването на фалшива информация на официалните власти е престъпление и ако постъпите така, ще ви съдят?

— Наясно съм с това — отвърна Барис.

— С кого общува Арктър? — попита Ханк.

— Мис Дона Хоторн — отвърна Барис. — Той редовно ходи в дома ѝ — всеки път под различен претекст — и двамата заговорничат.

Фред се изсмя.

— *Заговорничат?* Какво имате предвид?

— Следил съм го — каза Барис. Говореше бавно и произнасяше думите натъртено. — С колата си. Без той да знае.

— Често ли я посещава? — попита Ханк.

— Да, господине — отвърна Барис. — Много често. Винаги, когато...

— Тя е неговата приятелка — обади се Фред.

— Мистър Арктър също така... — започна Барис, но Ханк го прекъсна:

— Как мислиш, има ли нещо в това? — попита той Фред.

— Определено трябва да проучим доказателствата му — отговори Фред.

— Донесете доказателствата си — обърна се Ханк към Барис. — Всичките. Най-много ни трябва имената. Имена, номера на коли, телефонни номера. Виждали ли сте някога Арктър с големи количества наркотици? С повече, отколкото разполагат обикновените наркомани?

— Разбира се — отвърна Барис.

— Какви наркотици?

— Няколко вида. Имам образци. Сдобих се с тях много предпазливо, за да ви ги дам за анализ. Мога да ви донеса и тях. По малко от много видове.

Ханк и Фред се спогледаха.

Барис гледаше право пред себе си и се усмихваше.

— Има ли нещо, което искате да добавите? — попита Ханк. После се обърна към Фред и каза: — Може би трябва да изпратим някого с него да вземе доказателствата?

Ханк явно се боеше, че Барис може да се паникьоса, да се откаже да им сътрудничи и да изчезне.

— Има още нещо, което искам да ви съобщя — каза Барис. — Мистър Арктър е пристрастен към Субстанцията С до такава степен, че разсъдъкът му вече е увреден. С течение на времето се влошава все повече и повече. Мисля, че е опасен.

— *Опасен?* — повтори Фред.

— Да — потвърди Барис. — Вече е имало случки, характерни за мозъчните увреждания при употребата на Субстанцията С. Проблеми със зрението, които се срещат при нарушаване на връзките между двете мозъчни полукълба.

— Вече ви предупредих да се въздържате от безпочвени хипотези — каза Ханк. — Както и да е, ще изпратим наш служител да вземе доказателствата. Нали нямате нищо против?

Барис се усмихна и кимна.

— Разбира се.

— Служителят ще бъде цивилен.

— Обаче аз... — Барис направи жест с ръка. — Мога да бъда убит. Мистър Арктър, както ви казах...

Ханк кимна.

— Добре, мистър Барис, ние оценяваме големия риск, който поемате и ако информацията, която ни предоставите, върши работа като доказателство пред съда, тогава естествено...

— Не съм тук по тази причина — каза Барис. — Човекът е болен. Мозъкът му е увреден. От Субстанцията С. Причината, поради която съм тук...

— Нас не ни интересува защо сте тук — прекъсна го Ханк. — Интересуваме се само от това дали доказателствата ви ни вършат работа. Останалото си е ваш проблем.

— Благодаря ви, господине — каза Барис и се усмихна.

## 13

В стая 203, полицейската лаборатория за психологически тестове, Фред слушаше без никакъв интерес двамата психолози, които му обясняваха резултатите от тестовете.

— Това, което наблюдаваме, е по-скоро феномен на съперничество, отколкото увреждане. Седнете.

— Добре — отвърна Фред стоически и седна.

— Съперничество между лявото и дясното полукълбо на мозъка ви — каза другият психолог. — Имаме си работа не с един повреден или непълен сигнал, а с два сигнала, които си пречат взаимно и носят различна информация.

— Обикновено човек използва лявото полукълбо — продължи първият психолог. — Там се намира егото, или съзнанието. Лявото полукълбо играе главната роля, защото там се намира центърът на речта. А в дясното е способността за пространствена ориентация. Лявото може да бъде сравнено с цифров компютър, а дясното — с аналогов. Така че едното полукълбо не може да дублира функциите на другото. Двете имат различни системи на възприятие и информацията постъпва в тях по различен начин. Но при вас никое от полукълбата не играе главна роля и те двете *не действат* съгласувано. Първото ви казва едно нещо, второто — друго.

— Все едно в колата си имате два датчика за измерване на нивото на бензина — каза другият човек. — Единият ви казва, че резервоарът е пълен, а другият — че е празен. Не могат и двата да са прави. Те са в конфликт помежду си. Но във вашия случай не може да се каже просто, че единият датчик работи, а другият — не... Ето какво имам предвид. Двата датчика изследват абсолютно едно и също количество бензин в един и същ резервоар. Всъщност те тестват едно и също нещо. Вие като шофьор имате индиректна връзка с резервоара с бензин — през датчика, или както е във вашия случай, през датчиците. Всъщност резервоарът с бензина може да е абсолютно празен и вие няма как да разберете това, докато някое устройство на таблото не ви

го съобщи или докато най-накрая колата не спре. Никога не трябва да има два датчика, които показват противоположна информация, защото ако това се случи, вие *изобщо* няма да знаете какво е състоянието на нещата, за които ви се докладва. Не е същото като да имаш работещ датчик и резервен, който се включва при положение, че първият излезе от строя.

— И какво означава това? — попита Фред.

— Сигурен съм, че вече знаете — отвърна психологът, който седеше вляво. — Изпитали сте го, макар и да не сте знаели какво ви се случва и по какви причини.

— Двете полукълба на мозъка ми си съперничат? — попита Фред.

— Да.

— Защо?

— Субстанцията С. Тя често води до такива последствия. Ние очаквахме точно това и тестовете го потвърдиха. Налице е функционално увреждане на лявото полукълбо, което обикновено играе водеща роля, и дясното полукълбо се опитва да компенсира това. Но двете полукълба не действат съгласувано, защото ситуацията не е нормална и организъмът не е подготвен за нея. Подобно нещо никога не бива да се случва. Ние го наричаме *смесване на сигналите*. Свързано е с феномена „разделяне на мозъка“. Бихме могли да отстраним дясното полукълбо, но...

— А ще се оправя ли — прекъсна го Фред, — когато спра да вземам Субстанцията С?

— Вероятно — кимна психологът, седнал вляво. — Това е функционално увреждане.

— Но може и да е органично увреждане — намеси се другият мъж. — Може и да е необратимо. Времето ще покаже, и то дълго след като спрете да вземате Субстанцията С. След като се откажете от нея завинаги.

— Какво? — попита Фред. Той не разбра отговора — „да“ ли беше това, или „не“? Завинаги ли беше увреден, или не? Какво му бяха казали?

— Дори да е увредена мозъчната тъкан — каза единият от психолозите, — в момента се провеждат експерименти за отстраняване на малки части от всяко полукълбо, за да се осуети процесът на



съперничество. Смята се, че в края на краищата това ще доведе до връщане на водещата роля на лявото полукълбо.

— Обаче тогава може да възникне друг проблем — човек да започне да приема само част от входящата информация и това да продължи до края на живота му. Вместо два сигнала да получава само половин сигнал. Кое то според мен е не по-малко неприятно.

— Да, но частичното функциониране без съперничество е за предпочитане пред пълната нефункционалност, защото двата съпернически си сигнала накрая ще се анулират взаимно.

— Разбирате ли, Фред — каза единият от психолозите, — вие повече не бива да...

— Вече никога няма да вземам Субстанцията С — каза Фред. — До края на живота си.

— По колко хапчета пиете сега?

— Не много — отвърна Фред и след кратка пауза добави: — Напоследък повечко. Заради стреса в работата.

— Несъмнено трябва да бъдете освободен от изпълнението на настоящата си задача — каза единият от психолозите. — Трябва да бъдете освободен от всякакви задължения. Вие сте болен, Фред. И ще бъдете болен дълго време. Меко казано. Какво ще се случи след това никой не знае със сигурност. Може би ще се възстановите напълно. А може би не.

— А как става така — попита със скърцащ глас Фред, — че макар и двете полукълба на мозъка ми да играят главна роля, те не приемат едни и същи сигнали? Защо не могат да се синхронизират помежду си, както при стереозвука?

Настъпи тишина.

— Имам предвид — каза той след малко, жестикулирайки, — че лявата ръка и дясната ръка, когато хващат някой предмет, един и същ предмет, трябва...

— Съперничеството между двете полукълба се изразява в следното: представете си огледално отражение, в което лявата ръка „става“ дясна ръка... — Психологът се наведе напред към Фред, който не вдигна поглед. — Как можете да обясните разликата между лявата и дясната ръкавица на човек, който не знае за какво говорите? Как да му кажете коя да избере? На огледалното отражение?

— Лява ръкавица... — каза Фред и млъкна.

— Това е същото сякаш едното полукълбо на мозъка възприема света като огледално отражение. Вижда през огледало. Разбирате ли? Така че лявото става дясно и всичко се преобръща. И ние все още не сме съвсем наясно какво означава да виждаш света по този начин. Казано с термините на топологията, лявата ръкавица се превръща в дясна ръкавица, преодоляла безкрайността.

— През огледало — повтори Фред. „Помътняло огледало — помисли си. — Помътняла камера. Под огледало свети Павел е имал предвид не стъклено огледало — тогава не е имало такива — а отражението ти, когато се оглеждаш в излъсканото дъно на метална тенджерата<sup>[1]</sup>. Лъкман ми е казал, че така пише в неговите теологични книги. Да виждаш собственото си лице не през системата от лещи на телескоп — той не обръща образите, не през нещо друго, а просто така, отразено, преобърнато, преодоляло безкрайността. Както те ми казаха. Не през огледало, но като отразено от огледало. И това отражение, което се връща към теб, си ти, твоето лице, но в същото време не си ти. В онези дни не са имали камери, така че единственият начин да се видиш е било така: наопаки.

Виждал съм себе си наопаки.

В известен смисъл съм виждал цялата вселена наопаки. С обратната страна на мозъка си!“

— Топологията — каза единият психолог — е слабо позната наука, като черните дупки в космоса...

— Предполагам, че Фред вижда света хем нормално, хем наопаки — обади се другият човек. — За нас е трудно да кажем как изглеждат нещата за него. Топологията е раздел от математиката, който изучава свойствата на геометрични или други конфигурации, подложени на трансформации, при които образът и оригиналът са взаимно еднозначни. Но от гледна точка на психологията...

— И ако това се случи с предмети, кой знае как ще изглеждат? Човек няма да може да ги познае. Както хората от примитивни племена не могат да се познаят, когато за пръв път видят своя снимка. Въпреки че са виждали неведнъж отражението си в реките и в метални предмети. Защото отраженията им са преобърнати, а изображенията им на снимките — не. И те не знаят, че това е същият човек.

— Те са свикнали само с огледално обърнатия си образ и мислят, че изглеждат така.

— И когато човек слуша гласа си на запис, често...

— Това е различно. Заради резонанса в синуса...

— А може би вие, гадове, виждате вселената наопаки — обади се

Фред. — Като в огледало. Може би аз я виждам по правилния начин.

— Вие я виждате *и по двата начина*.

— Което е...

— Някога хората са виждали „отражения“ на реалността, а не самата реалност. Основният проблем при отраженията е, че те не са реални, а *обърнати*. Паритет. Научният принцип за паритета. Вселената и отразената картина, следствието, което ние кой знае защо сме приемали за причината... Защото сме се нуждаели от двустранен паритет.

— А снимката оправдава очакването за двустранен паритет — това не е същият предмет, но не е и обърнат наопаки. Така че снимките могат да се разглеждат не като изображения, а като истински предмети. Огледално отражение на огледалното отражение.

— Но снимката също може да бъде обърната наопаки, по случайност. Ако негативът е бил обърнат. Обикновено можете да забележите това, само ако става въпрос за някакъв текст. Но не и за човешко лице. Ако имате две снимки на някой човек и едната е нормална, а другата огледално обърната, и никога не сте виждали този човек, не можете да кажете коя е истинската снимка, но ще видите, че са различни и не могат да бъдат наложени една върху друга.

— Това, Фред, показва колко сложен е проблемът с формулирането на разликата между лявата ръкавица и...

— „Тогава ще се сбъдне думата написана: смъртта биде погълната с победа“<sup>[2]</sup> — обади се някакъв глас, който може би само Фред чуваше.

— Защото — продължи гласът, — когато това, което се вижда отзад-напред е написано, ти знаеш кое е илюзия и кое — не. Бъркотията свършва и смъртта, последният враг, Субстанцията Смърт, е погълната — не от тялото, а иначе — погълната е с победа. „Ето, сега ви казвам свещена тайна: *ние всички няма да умрем*.“<sup>[3]</sup>

„Мистерията е обяснена — помисли си Фред, — това има предвид той. Обяснена чрез тайна. Свещена тайна. Ние няма да умрем.

Отраженията ще излязат.

И това ще стане бързо.

«Но всички ще се променим», под което той има предвид, че ще се преобърнем в огледални образи, внезапно. За едно мигване на окото! Защото — продължи да мисли той мрачно, докато гледаше как полицейските психолози пишат заключенията си и ги подписват, — ние точно сега сме обърнати наопаки, вероятно всички до един. Всеки и всяко шибано нещо, и хоризонта, и дори времето. Но колко ли ще му е нужно на фотографа, за да види, че е обърнал негатива обратно, и пак да го обърне така, че да е както трябва?

Част от секундата.

Разбирам какво означава този откъс от Библията. През помътняло огледало. Но моята система на възприятие продължава да е увредена, каквато е била винаги. Както казват те. Аз разбирам, но съм безсилен, не мога да си помогна.

А може би щом виждам по двата начина едновременно, аз съм първият човек в цялата история, който вижда света хем огледално обърнат, хем по правилния начин. Значи със сигурност виждам истинската картина. Въпреки че виждам и по другия начин, нормалния. Само че кой от двата начина е нормалният?

Кое е отражението и кое не е?

Кога виждам снимката и кога — отражението?

И какво ще получа — обезщетение за болестта или пенсия за инвалидност?“

Почувства как го обзема някакъв студен ужас.

*Wie kalt ist es in diesem unterirdischen Gewölbe! Das ist natürlich, es ist ja tief.*<sup>[4]</sup>

„И трябва да откажа шибаната дрога. Виждам с хората, които са го правили. Господи!“ — помисли си той и затвори очи.

— Това може да звучи като метафизика — каза единият от служителите, — но математиците казват, че може би сме пред създаването на нова космология...

— Безкрайността на времето, наречена вечност, като примка! — добави развълнувано другият. — Като примка от лентата на касета!

Трябваше да убие един час, преди да се върне в офиса на Ханк, за да изслуша и провери доказателствата на Джим Барис. Кафенето на сградата привлече вниманието му, така че той отиде там, сред

униформените мъже и онези в калейдоскопните костюми, както и сред останалите — с официални панталони и вратовръзки.

В същото време психолозите вероятно съобщаваха на Ханк какво са открили. Сигурно щяха да бъдат там, когато той дойде.

„Имам време да помисля — каза си той, докато прекосяваше кафенето и се нареждаше на опашката. — Време. Да предположим, че времето е кръгло, като Земята. Плаваш на запад, за да откриеш Индия. Смят ти се, но най-накрая се оказва, че Индия е пред теб, а не зад гърба ти. А във времето може би разпъването на Христос на кръста е пред нас и ние плаваме към него, а си мислим, че е далеч назад, на изток.“

Пред Фред в момента се бе наредила някаква секретарка. Опънат син пуловер, никакъв сутиен и почти никаква пола. Приятно му беше да я гледа, не можеше да откъсне погледа си от нея. Накрая тя го забеляза и се отмести нататък с подноса си.

„Същото е с Първото и Второто пришествие на Христос — продължи размишленията си той. — Времето е като примка на касетофонна лента. Нищо чудно, че хората вярват в тези събития. Те са се случили.“

Отново погледна задника на секретарката и осъзна, че тя не може да го види така, както той вижда нея, защото в своя калейдоскопен костюм той нямаше нито лице, нито задник. „Но тя усеща интереса ми към нея — реши той. — Всяко момиче с такива крака усеща какво мислят мъжете за нея.“

С този калейдоскопен костюм бих могъл да я ударя по главата и да я изнася по всяко време. И как ще разберат кой го е направил? Как ще ме разпознае тя?

С тези костюми могат да се извършват престъпления. А също така и по-дребни прегрешения, не чак престъпления, но неща, които никога не си вършил и няма да извършиш, а винаги си искал да направиш.“

— Мис — каза той на момичето с опънатия син пуловер, — вие несъмнено имате прекрасни крака. Но предполагам, че вече го знаете, иначе нямаше да носите толкова къса пола.

Момичето ахна.

— О, сега вече знам кой си — каза тя.

— Така ли? — изненада се той.

— Пит Уикъм — отвърна момичето.

— Какво? — възкликна той.

— Не си ли Пит Уикъм? Винаги сядаш срещу мен — не си ли ти, Пит?

— Аз съм момчето — отвърна той, — което винаги седи там и разглежда краката ти и много си мисли... знаеш за какво, нали?

Тя кимна.

— Имам ли някакъв шанс? — попита той.

— Е... зависи.

— Може ли да те покана на вечеря някой път?

— Мисля, че да.

— Ще ми дадеш ли телефонния си номер, за да ти се обадя?

— Ти ми дай своя — прошепна момичето.

— Ще ти го дам, ако седнеш на моята маса и ми правиш компания, докато си изям сандвича и си изпия кафето.

— Не, с една приятелка съм, тя ме чака.

— Мога да седна с двете.

— Имаме да обсъждаме лични въпроси.

— Добре — сви рамене той.

— Е, тогава доскоро, Пит. — Тя се придвижи нататък с таблата си.

Той си взе кафе и сандвич, намери свободна маса и седна сам. Впери поглед в кафето си и започна да рони малки късчета от сандвича в него.

„Смятат да ме изтеглят от наблюдението над Арктър — помисли си той. — Ще ме затворят в «Синанън», «Нов път» или някое подобно на тях място и ще сложат някой друг вместо мен да гледа записите и да ги оценява. Някой задник, който не знае нищичко за Арктър — ще трябва да започнат от началото.

Поне могат да ми позволят да проуча доказателствата на Барис. Дано не ме отзоват преди да сме свършили тази работа.

Ако бях спал с нея и тя беше забременяла, бебетата щяха да са без лица. Само неясни петна.“

Той потрепери.

„Знам, че ще ме отзоват. Но защо е необходимо това да става веднага? Ако мога да направя още някои неща... Да проуча информацията на Барис, да участвам във взимането на решение. Или

дори просто да седя там и да видя с какво разполага. Да открия най-накрая за свое собствено удоволствие в какво се е забъркал Арктър. Дали изобщо се е забъркал в нещо? Или не? Те ми дължат това — да ми разрешат да остана достатъчно дълго, за да науча отговорите на тези въпроси.

Ако трябва, само ще гледам и слушам, без да се обаждам.“

Той седя дълго на масата, а накрая видя момичето с изпънатия син пуловер и приятелката ѝ, която имаше къса черна коса, да стават и да си тръгват. Приятелката, която не беше особено привлекателна, се поколеба, а после се приближи към Фред. Той се наведе над кафето и остатъците от сандвича си.

— Пит? — каза момичето с късата коса. Той вдигна поглед.

— Ъъ... Пит — изрече тя нервно. — Може ли само за момент? Ъъ... Елен искаше да ти каже това, но не събра смелост. Тя би излязла с теб много отдавна, може би преди месец, или дори още през март. Ако...

— Ако какво? — попита той.

— Е, тя ме помоли да ти кажа, че си щял да се справиш по-добре, ако използваше някоя хубава паста за зъби, например „Скоуп“.

— Искане ми се да го бях знаел — каза той без особен ентусиазъм.

— Е, добре, Пит — махна му момичето за довиждане. — Ще се засечем по-късно.

Тя си тръгна бързо, усмихвайки се.

„Горкичкият Пит — помисли си Фред. — Дали това е истина? Или просто отвратителна шега на две злобни същества, на които им е било забавно да гледат как Пит — тоест аз — седи тук самичък. Малка злобна подигравка... О, по дяволите!“

„А може и да е истина — реши той, докато бършеше устата си със салфетката и с усилие се изправяше на крака. — Чудя се дали свети Павел е имал лош дъх?“

Той излезе от кафенето, пъхнал ръце в джобовете. Първо в джобовете на калейдоскопния костюм, а след това и в истинските джобове на своите дрехи. „Може би затова свети Павел е бил почти постоянно в затвора през втората половина от живота си. Затова са го затворили.“

В подобни моменти винаги попадаш на болни мозъци като тези двете — помисли си той, застанал пред кафенето. — Тази гавра беше

върхът на всички гадости, които се случиха днес. Мамка му!“

Сега се чувстваше още по-зле отпреди. Едва успяваше да върви и да мисли, главата му бучеше от объркване и отчаяние. „Скоуп“ не е чак толкова хубава — реши той, — „Лаворис“ е по-добра. Само дете след като я изплюеш, изглежда сякаш плюеш кръв. Може би „Майкрин“. Тя май е най-добрата.

Ако в сградата има аптека, може да си взема една туба и да си измия зъбите преди да се кача в кабинета на Ханк. Така може би ще се почувствам по-уверен. Може би ще имам по-добри шансове.

„Може и да изпия нещо, което да ми помогне. Каквото и да е. Бих се вслушал във всякакъв съвет от това момиче, каквото и да било предложение.“

Чувстваше се слаб и уплашен.

„Мамка му — помисли си той, — какво ще правя?“

Ако сега ме изтеглят от работа, вече никога няма да видя никой от тях отново, всичките ми приятели, хората, които наблюдавах и познавах. Ще бъда вън от играта. Може би до края на живота си... Сигурно съм видял за последен път Арктър, Лъкман, Джери Фабин и Чарлз Фрек, и най-вече Дона Хоторн. Никога нече няма да видя никой от приятелите си, никога. Всичко свърши.“

Дона! Той си спомни песента, която братът на дядо му беше пял преди много години, в Германия. „*Ich seh', wie ein Engel im rosigen Duft/ Sich tröstend zur Seite mir stellet*“<sup>[5]</sup>, което по думите на брата на дядо му означаваше: „Виждам я облечена като ангел, стои до мен и ми дава утеха.“ Отнасяло се за жената, която обичал, и която го спасила. В песента, не в реалния живот. Братът на дядо му беше мъртъв и Фред не беше чувал тези думи от много отдавна. Спомни си за роденият в Германия старец, как седи в къщата и пее, или чете на глас:

*Gott! Welch Dunkel hier! O grauenvolle Stille!*

*Od' ist es um mich her. Nichts lebet auszer mir...*<sup>[6]</sup>

„Дори и мозъкът ми да не е увреден — помисли си той, — докато се върна на работа, някой друг ще е назначен на мое място да ги наблюдава. Или те ще са мъртви, или ще са в затвора, в някоя



федерална клиника, или просто ще са се разпръснали. Побъркани и увредени като мен, неспособни да осъзнаят какво се случва. Така или иначе, за мен всичко е свършило. Без да го знам, вече съм се простил с тях.

Единственото, което ще мога да направя някой ден, ще бъде да гледам отново записите и да си спомням.“

— Трябва да отида в тайния апартамент... — изрече той, после млъкна и се огледа стреснато.

„Трябва да отида в тайния апартамент и да открадна записите — помисли си. — Веднага, докато още мога. По-късно може вече да са изтрити или да нямам достъп до тях. Майната им на тези от отдела, ако искат, нека ме глобят с последната ми заплата. По всички етични норми тези записи на тази къща и хората в нея са си мои.

И сега тази записи са единственото, което ми остава след цялата история. Единственото, което мога да се надявам, че ще задържа.

Но пък, за да гледам записите, ще се нуждая от цялата проекционна апаратура в тайния апартамент. Трябва да я демонтирам и да изнасям частите една по една. Камерите и записващите устройства не ми трябва. Само носителите на записите и особено проекционната апаратура. Мога да я изнеса на части — имам ключ от апартамента. Те сигурно ще поискат да им върна ключа, но аз мога да направя дубликат още сега, преди да се кача горе — ключът е стандартен. И после мога да свърша тази работа!“

Когато осъзна това, се почувства по-добре. Усети се изпълнен със сила, решителност и малко гняв. Към всички. Но изпитваше и радостното усещане, че всичко ще бъде наред.

„От друга страна — помисли си той, — ако открадна камерите и записващата апаратура, ще имам възможност да продължа наблюдението. Самостоятелно. Поне за кратко. Но не са ли всички неща в живота за кратко?“

А наблюдението трябва да продължи. И, ако е възможно, от мен. Аз трябва винаги да гледам, да гледам и да оценявам, дори и да не мога да направя нищо, дори и само да седя там и да наблюдавам безмълвно. Много е важно да бъда на мястото си като наблюдател на всичко, което се случва.

Не заради тях. Заради самия мен.

Разбира се, и заради тях също. В случай на някакво произшествие, като задавянето на Лъкман. Ако някой наблюдава — ако аз наблюдавам, — може да забележа това и да помогна. Да позвъня по телефона за помощ. Незабавно и на когото трябва.

Иначе те могат да умрат и никой няма да забележи. Нито пък някой ще го е грижа.

В жалките, окаяни животи като тези трябва да има някой, който да се намеси. Или поне да види тъжния начин, по който започват и свършват. И ако може, да ги запише, за да не бъдат забравени. За да остане спомен за тях в едни по-добри дни, след време, когато хората ще ги разберат.“

Той седеше в кабинета заедно с Ханк, с някакъв униформен служител и с изпотения, но усмихнат информатор Джим Барис. Слушаха записа от касетофона на Барис, поставен наред масата. До него беше пуснат друг касетофон, който правеше дубликат на записа.

— Тъ... Здравсти. Виж, сега не мога да говоря.

— А кога?

— Аз ще ти се обадя.

— Това не търпи отлагане.

— За какво точно става въпрос?

— Възнамеряваме да...

Ханк протегна ръка и направи знак на Барис да спре касетофона.

— Разпознавате ли гласовете, мистър Барис? — попита той.

— Да! — изрече доволно Барис. — Женският глас е на Дона Хоторн, а мъжкият — на Робърт Арктър.

— Добре — кимна Ханк и погледна към Фред, а после и към медицинския доклад, който беше на масата пред него. — Пуснете пак записа.

— ...половината Южна Калифорния утре през нощта — каза мъжкият глас, разпознат от информатора като гласа на Боб Арктър. — Арсеналът на военновъздушните сили във Ванденбърг ще бъде атакуван с цел да се завладеят автоматичните и полуавтоматичните оръжия.

Ханк спря да чете медицинския доклад и се заслуша, надигайки главата си, скрита от калейдоскопния костюм.

Барис се усмихна на себе си и на всички в стаята. Ръцете му си играеха с някакви кламери, които бе намерил на масата.

Жената, разпозната от Барис като Дона Хоторн, каза:

— А какво ще кажеш за заразяването на питейната вода с нервнопаралитичните вещества, които рокерите откраднаха за нас?

— Организацията се нуждае първо от оръжията — обясни мъжкият глас. — Това е стъпка „Б“.

— Добре, но сега ще трябва да тръгвам. Има клиент.

*Щрак. Щрак.*

Барис се намести в креслото си и каза:

— Мога да посоча и рокерската банда, която беше спомената. Тя се споменава и при друг...

— Имате ли още материали от този тип? — попита Ханк. — Или това е всичко?

— Още много.

— Но за същите неща ли се отнасят?

— За същата конспиративна организация и нейните престъпни планове.

— Кои са тези хора? — попита Ханк. — Каква организация е това?

— Международна...

— Имената им. Изказвате хипотези.

— На първо място Робърт Арктър и Дона Хоторн. Имам и кодирани бележки...

Барис измъкна непохватно оцапан бележник и едва не го изпусна, когато се опита да го отвори.

— Конфискувам всички тези материали, мистър Барис, записите и всичко, което носите. Те стават временно наша собственост. Ние сами ще се заемем с тях.

— Но моят почерк и кодираните материали, които аз...

— Ще бъдете на наше разположение, ако се наложи да ни обясните нещо.

Ханк направи знак на униформения полицај да спре касетофона. Барис посегна към бутоните, но полицајят веднага го спря и го накара да седне в креслото си. Усмивката на Барис застина, той примижа и се огледа.

— Мистър Барис — каза Ханк, — ще ви задържим, докато изучим материалите. Като формален предлог за задържането ви ще използваме даване на лъжлива информация на властите. Разбира се, това се прави само за вашата собствена безопасност и ние всички го знаем, но няма как да не ви предявим формално обвинение. То ще мине през окръжния прокурор, но ще бъде отбелязано като задържане при нас. Това задоволява ли ви?

Той не изчака отговора, а направи знак на полицая да изведе Барис, като остави доказателствата си и всичко останало на масата.

Полицаят изведе ухиления Барис. Ханк и Фред останаха, седнали от двете страни на разхвърляната маса. Ханк не каза нищо. Той продължи да чете доклада със заключенията на психолозите.

След известно време взе телефона и набра някакъв вътрешен номер.

— Тук имам едни непроверени материали... Искам да ги вземете и да определите каква част от тях е фалшифицирана. Когато ме уведомите какво сте открили, ще ви кажа какво ще направим впоследствие. Всички материали тежат около дванайсет фунта, ще ви трябва кашон размер три. Това е всичко, благодаря.

Ханк затвори телефона.

— Лабораторията по електроника и криптография — уведоми той Фред и продължи да чете.

Скоро дойдоха двама униформени техници, които носеха със себе си метален контейнер с ключалка.

— Само това успяхме да намерим — оправда се единият от тях, докато пълнеха внимателно контейнера.

— Кой е дежурен там, долу?

— Хърли.

— Кажете на Хърли да се заеме незабавно с материалите и да ми докладва още днес.

Техниците заключиха металната кутия и я изнесоха от кабинета.

Ханк отмести медицинския доклад настрани, облегна се назад и попита:

— Е, какво е мнението ти за доказателствата на Барис?

— Това тук е медицинският доклад за състоянието ми, нали? — попита Фред. Той се пресегна да го вземе, но после промени

решението си. — От малкото, което чух, доказателствата ми изглеждат автентични.

— Фалшифицирани са — каза Ханк. — Абсолютно безполезни.

— Възможно е да си прав — отвърна Фред, — но аз не съм съгласен.

— Арсеналът във Ванденбург, за който се споменава, вероятно е арсеналът на специалните части към военновъздушните сили. — Ханк посегна към телефона и добави: — Кое беше момчето от специалните части към ВВС, с което говорих? Той беше тук в сряда с някакви снимки...

Ханк поклати глава и се отказа от обаждането по телефона.

— Ще изчакам. Нека първо да видим доклада за автентичността на материалите. Е, Фред?

— Какво казват лекарите?

— Твърдят, че напълно си изкукал.

Фред сви рамене — по най-добрия начин, по който можеше.

— Напълно?

*Wie kalt ist es in diesem unterirdischen Gewölbe!*<sup>[7]</sup>

— Вероятно две от мозъчните ти клетки все още функционират. Но горе-долу това е всичко. Главно къси вериги и отделни проблясъци.

*Das ist natürlich, es ist ja tief.*<sup>[8]</sup>

— Две, казваш... — попита Фред. — От колко общо?

— Не знам. В мозъка има много клетки, доколкото знам... Трилиони.

— Много е вероятно връзките между тях да са повече, отколкото звездите във Вселената — каза Фред.

— Ако е така, тогава сега не си в най-добрата си форма. Около две клетки от... Може би шейсет и пет трилиона?

— По-вероятно шейсет и пет трилиона трилиона — отвърна Фред.

— Това е по-зле от стария бейзболен отбор „Филаделфия Атлетикс“ с Кони Мак. Те завършваха сезона с...

— Какво ще получи — попита Фред, — ако кажа, че това се е случило при изпълнение на служебните ми задължения?

— Множество безплатни броеве на „Сатърдей Ивнинг Поуст“ и „Космополитън“ в приемната на лекарски кабинет.

— А къде по-точно?

— Ти къде би искал да бъде?

— Трябва да го обмисля — отвърна Фред.

— Ще ти кажа какво бих направил аз — каза Ханк. — Нямах да отида във Федералната клиника. Щях да си купя около шест бутилки хубав бърбън и да се кача някъде, да съм сред природата, например в планините на Сан Бернардино, близо до някое от езерата, и да стоя там, докато всичко свърши. Някъде, където никой не може да ме намери.

— Но то може никога да не свърши — отвърна Фред.

— Тогава никога няма да се връщаш. Познаваш ли някого, който има вила там?

— Не — отговори Фред.

— Как се справяш с шофирането?

— Моята кола... — Той се поколеба и изведнъж го обзе някаква сънливост, сладка и отпускаща. Всичко в стаята сякаш се отдалечи, изгуби се и чувството за време. — Тя е...

Лицето му се разтегна в прозявка.

— Не помниш къде е?

— Помня, че е повредена.

— Можем да изпратим някого да те откара. Така ще бъде безопасно.

„Да ме откара къде? — зачуди се Фред. — Къде «горе»? Нагоре по пътищата, алеите и пътеките, като затворен котарак, който просто иска да се измъкне навън и да бъде свободен.“

„*Ein Engel, der Gattin, so gleich, der führt mich zur Freiheit ins himmlische Reich*“<sup>[9]</sup> — помисли си той и каза на глас:

— Разбира се.

Усмихна се. Почувства облекчение. Да се изтръгне от оковите, да се опита да се освободи, а после просто да легне...

— Какво мислиш за мен сега — попита той, — когато се окажа, че съм извън строя? Временно или може би завинаги.

— Мисля, че си много добър човек — отвърна Ханк.

— Благодаря ти — отвърна Фред.

— Вземи пистолета си със себе си.

— *Какво?* — попита той.

— Когато отидеш в планините на Сан Бернардино с бутилките бърбън, вземи пистолета си със себе си.

— Искаш да кажеш, че нямам друг изход?

— Ни най-малко. Ако се върнеш, това ще означава, че всичко с теб е наред. Вземи го със себе си.

— Добре.

— Когато се върнеш — каза Ханк, — обади ми се.

— По дяволите, тогава няма да имам калейдоскопен костюм.

— Нищо, пак ми се обади. Независимо дали си с костюма.

— Добре — каза той отново.

Очевидно това нямаше значение. Очевидно всичко беше свършило.

— Когато отидеш да получиш следващата си заплата, ще видиш, че нещата са се променили. Значително.

— Ще получа ли някаква премия заради онова, което ми се случи?

— Не. Виж какво пише в Наказателния кодекс. Сътрудник на полицията, който доброволно стане наркозависим и не докладва незабавно за това, подлежи на наказателна отговорност и се наказва с глоба три хиляди долара или с шест месеца затвор. Ти вероятно ще се разминеш само с глобата.

— *Доброволно?* — повтори той смаяно.

— Никой не те е карал с пистолет на челото да вземаш наркотици. Никой не ти ги е слагал в супата. Ти съзнателно и доброволно си вземал опасни наркотици, които водят до мозъчни и психични увреждания.

— Трябваше да го правя!

— Можеше да се преструваш, че ги вземаш. Много служители успяват да постъпят по този начин. И за количествата, които твърдят, че си вземал, ти...

— Държиш се с мен като с престъпник. Аз не съм престъпник.

Ханк извади химикал и бележник.

— Каква ти е заплата? Мога да изчисля...

— Мога ли да платя глобата по-късно? — попита Фред. — Например на месечни вноски за около две години?

— Е, стига, Фред — каза Ханк.

— Добре — отвърна Фред.

— Колко вземаш на час?

Той не можеше да си спомни.

— Добре, а колко регистрирани часа имаш?

Не можа да си спомни и това.

Ханк прибра бележника си.

— Искаш ли цигара? — Той поднесе пакета си към Фред.

— И тях ще ги откажа — отвърна Фред. — Всичко ще откажа, включително фъстъците и...

Той не можеше да мисли. Двамата мъже седяха в своите калейдоскопни костюми и мълчаха.

— Както обичам да казвам на децата си... — започна Ханк.

— Аз имам две дечица — прекъсна го Фред. — Две момиченца.

— Не ти вярвам. Не би трябвало да имаш.

— Може и така да е.

Той се опита да си представи колко са хапчетата от Субстанцията С, които беше скрил на различни места и колко пари щяха да му останат, когато плати глобата.

— Може би искаш все пак да изчисля колко пари имаш да получаваш? — попита Ханк.

— Добре — отговори Фред и кимна енергично. — Изчисли.

Той зачака напрегнато, барабанейки с пръсти по масата, като Барис.

— Та колко ти плащат на час? — повтори Ханк, почака малко и посегна към телефона. — Това може да се провери.

Фред не каза нищо. Чакаше, забил поглед в масата. „Дали Дона може да ми помогне? — помисли си той. — Дона, моля те, помогни ми сега!“

— Предполагам, че не смяташ да ходиш в планините, дори и да се намери кой да те откара? — попита Ханк.

— Не.

— Къде искаш да отидеш?

— Нека да поседя и да помисля.

— Във Федералната клиника?

— Не.

Продължаваха да седят.

Той се чудеше какво означава „не би трябвало да имаш деца“.

— А какво ще кажеш за апартамента на Дона Хоторн? — попита Ханк. — От цялата информация, която сме получили от теб и от други източници, знам, че сте близки с нея.



— Да — кимна той. — Близки сме.

После той вдигна поглед и попита:

— Как го разбра?

— По метода на изключването — отговори Ханк. — Знам кой *не си*, а в тази група няма безкрайно много възможности, всъщност това е доста малка група. Ние се надявахме чрез нея да попаднем на по-голяма група и може би ще попаднем, чрез Барис. Дватамата с теб прекарахме доста време в разговори помежду си. Наредих пъзела отдавна. Ти си Боб Арктър.

— *Кой съм?* — попита той и се вторачи в калейдоскопния костюм на Ханк. — Аз съм Боб Арктър?

Не можеше да повярва. Това нямаше никакъв смисъл за него. Не се връзваше с нищо, което бе направил или помислил. Изглеждаше невероятно.

— Няма значение — каза Ханк. — Какъв е телефонът на Дона?

— Тя вероятно е на работа. — Гласът му трепереше. — В парфюмерията. Номерът е...

Не бе в състояние да овладее гласа си, не можеше да се сети и за номера. „По дяволите — помисли си, — аз не съм Боб Арктър! Но кой съм? Може би съм...“

— Дайте ми служебния телефон на Дона Хоторн — казваше бързо Ханк по телефона. После се обърна към Фред и каза: — Сега ще те свържа с нея. Или по-добре не. Ще я помоля да те вземе... Откъде? Къде да те откараме? Тук не може да се видите. Къде се срещате обикновено?

— Закарайте ме у тях — каза той. — Знам как се стига дотам.

— Ще ѝ кажа, че си там и си зле. И че съм твой познат и си помолил да ѝ се обадя.

— Става — отвърна Фред. — Благодаря, човече.

Ханк кимна и започна да набира номера. На Фред му се струваше, че той набира всяка следваща цифра все по-бавно и по-бавно и няма да свърши никога. Затвори очи и се заслуша в дишането си. Леле! Свършено е с мен.

„Наистина е свършено с теб — съгласи се той. — Побъркан, съсипан и скапан. Напълно скапан.“ Прииска му се да се засмее.

— Ще те откараме при нея... — започна Ханк, но в този момент отсреща явно му отговориха и той съсредоточи вниманието си върху

разговора по телефона: — Здравей, Дона, обажда се едно приятелче на Боб. Хей, той го е закъсал, без майтап. Той...

„Точно така — произнесоха в унисон два гласа в главата му, докато той слушаше как «приятелчето му» баламосва Дона. — Не забравяй да й кажеш, да ми вземе нещо, наистина съм зле. Дали ще може да ми намери дрога? Или може би ще ми вдъхва от дима, както обича да прави?“ Той се пресегна да докосне Ханк, но не успя, ръката му падна безсилно върху масата.

— Ще ти се отблагодаря за това някой ден — обеща той на Ханк, когато разговорът по телефона приключи.

— Само седи мирно докато дойде колата. Сега ще се обадя да я повикам.

Ханк телефонира отново:

— Гаражът ли е? Искам обикновена кола с цивилен шофьор. Какво има на разположение?

Всеки от тях затвори очи във вътрешността на неясното петно, в калейдоскопния костюм, и зачака.

— Може би трябва да те закарам в болница — каза Ханк. — Ти наистина си много зле, може би Джим Барис те е отровил. Ние всъщност се интересувахме от Барис, а не от теб. Къщата се наблюдаваше главно заради Барис. Надявахме се да го подмамим да дойде тук... и успяхме. — Ханк помълча известно време. — Ето защо знам много добре, че лентите му и останалите неща са фалшифицирани. И лабораторията ще го потвърди. Но Барис се е забъркал в нещо голямо. И гадно. И се налагаше да се действа твърдо.

— А аз какво общо имам в такъв случай? — попита той внезапно с висок глас.

— Трябваше да се доберем до Барис и да го пипнем.

— Шибаняци! — възкликна той.

— Нагласихме нещата така, че Барис — ако това е истинското му име — все повече и повече да подозира, че си полицейски агент под прикритие, който иска да го арестува или да го използва, за да се добере до висшестоящите в организацията му. Така че той...

Телефонът извъня.

— Добре — каза Ханк след малко. — Просто почакай още малко, Боб. Боб или Фред, няма значение. Не се разстройвай — ние хванахме мръсника, той е... Е, точно това, което ти каза преди малко за нас.

Знаеш, че си струваше. Нали? Да го хванем в капана? Заради нещата, които прави, каквито и да са те?

— Разбира се, че си струваше. — Той едва успяваше да говори. Действаше машинално.

Продължиха да седят и да чакат.

Докато караше към „Нов път“, Дона свърна от пътя и спря на място, откъдето и в двете посоки можеха да виждат светлините долу. Но болките при него вече бяха започнали, тя виждаше това, не беше останало много време. Искаше ѝ се да бъде с него още веднъж, но беше чакала прекалено дълго. По бузите му се стичаха сълзи, явно му се повдигаше.

— Ще поседим няколко минути — каза тя, докато го водеше покрай храстите и бурените, през жълтеникавата почва, покрита с изхвърлени бирени кутии и боклуци. — Аз...

— Носиш ли си лулата за хашиш? — успя да попита той.

— Да — отвърна тя. Трябваше да се отдалечат от шосето достатъчно, за да не могат да ги виждат полицаите. Или поне да са достатъчно далече, за да изхвърлят лулата, преди ченгетата да се доберат до тях. Тя щеше да види как полицейската кола паркира и гаси светлините си и как полицаите се промъкват. Щеше да разполага с достатъчно време да реагира.

„Достатъчно време, за да се укрива от закона — помисли си тя. — Но Боб Арктър вече няма никакво време. Неговото време — или поне измерено в човешките стандарти — е изтекло. Сега той е навлязъл в друг вид време. То е като времето, с което разполагат плъховете, за да тичат безполезно напред-назад. Да се щурат хаотично напред-назад, напред-назад. Но той поне все още може да вижда светлините под нас. Въпреки че за него това едва ли има значение.“

Намериха закътано място и тя извади увито във фолио парче хашиш и запали лулата си. Застаналият зад нея Боб Арктър сякаш не я виждаше. Щеше да се изцапа, но тя знаеше, че нищо не може да се направи. Всъщност той вероятно дори нямаше да разбере това. Всички минаваха по този път, след като излязат от строя.

— Ето. — Тя се наведе към него, за да му вдъхне от дима, но той отново не я забеляза. Просто седеше превит и се опитваше да удържи

спазмите на стомаха си, после започна да повръща върху дрехите си, треперейки и издавайки налудничав вой, сякаш пееше някаква песен.

Тогава тя си спомни за онова момче, с което се беше запознала веднъж и което беше видяло Бог. То се държеше по същия начин, стенеше и плачеше, въпреки че не повръщаше върху себе си. Бог се беше появил пред него в една халюцинация след употреба на ЛСД. Този неин познат експериментираше с огромни дози разтворени във вода витамини. Прилагаше някаква ортомолекулярна формула, която според него щеше да доведе до синхронизация на нервните клетки в мозъка и до подобряване на връзките между тях. Обаче вместо да стане по-умен, той видял Бог. Това било огромна изненада за него.

— Предполагам — каза тя, — че никой от нас не знае какво му е писано да се случи.

Зад нея Боб Арктър изстена и не отговори.

— Познаваш ли един тип на име Тони Амстердам?

Арктър не отговори.

Дона си дръпна от лулата и хвърли поглед към светлинките долу. Подуши въздуха и се заслуша.

— След като видял Бог, той се почувствал наистина добре за около година. А после станал наистина зле. По-зле, отколкото когато и да било през живота си. Защото един ден осъзнал, че никога вече няма да види Бог отново, че му е съдено да изживее целия си останал живот — десетилетия, може би петдесет години, — без да види нищо необикновено. Само нещата, които всички ние виждаме. Щял да е по-добре, ако изобщо не бил видял Бог. Каза ми го веднъж, когато беше наистина подивял: беше се дрогирал и започна да чупи всичко в апартамента си. Даже строши стереоуредбата си. Беше осъзнал, че ще живее дълги години както живееше в момента — без да вижда нищо. Без никаква цел. Просто парче плът, което яде, пие, спи, работи и ходи по нужда.

— Като всички нас. — Това беше първото нещо, което успя да каже Боб Арктър. Всяка дума се изтръгваше с усилие.

— Така му казах и аз. Че всички сме в една и съща лодка и останалите не се отчайват заради това. А той ми отговори: „Ти не знаеш какво видях. Не знаеш!“

През тялото на Боб Арктър премина спазъм и той се сгърчи, а после попита с мъка:

— А той... Каза ли ти как е изглеждало то?

— Искри. Фонтани от разноцветни искри, както когато ти се развали телевизорът. Искри по стените, искри във въздуха. Сякаш целият свят се е превърнал в живо същество, накъдето и да погледнеш. И не е имало нищо случайно — всеки елемент от картината е действал съгласувано с останалите, с някаква цел, за да се постигне нещо в бъдещето. А после видял врата. За около седмица след това виждал тази врата навсякъде, накъдето погледнел, в апартамента си и на улицата, когато излизал да пазарува или карал колата си. Винаги била с едни и същи пропорции — много тясна. И каза, че била много... приятна. Точно тази дума използва. Никога не се опитал да мине през нея, само си я гледал, защото била толкова приятна. Оцветена в яркочервено и излъчваща златиста светлина. И искрите сякаш образували геометрични фигури. Никога в живота си след това не видял нещо подобно, и именно това в края на краищата го побърка.

След известно време Боб Арктър попита:

— Какво е имало от другата страна на вратата?

— Той казваше, че там е имало друг свят — отвърна Дона. — Видял го е.

— И той... никога не минал през вратата?

— Точно затова трошеше всичко в апартамента си. Никога не му е хрумвало да мине през нея, само ѝ се възхищавал, а после вече било прекалено късно. След няколко дни тя се затворила и после изчезнала завинаги. Той се тъпчел отново и отново с ЛСД и с онези разтворими витамини, но никога не я видял отново — така и не успял да намери точната комбинация.

— Какво е имало от другата страна? — попита Боб Арктър.

— Той каза, че оттатък било нощ.

— Нощ!

— Лунна светлина и вода, винаги едно и също. Без нищо да помръдва или да се променя. Черна вода, като мастило, и брегът на някакъв остров. Той беше сигурен, че това е Гърция, древна Гърция. Смяташе, че вратата е някакъв тънък пласт във времето и той е виждал в миналото през нея. А по-късно, когато видението изчезнало, той се намирал на магистралата с всичките онези камиони наоколо и едва не откачил. Каза, че едва издържал на всичкото това движение, бученето на двигателите и свиренето на клаксоните. Така или иначе, той никога

не разбрал защо са му показали това, което е видял. Наистина вярваше, че е видял Бог и врата към друг свят, но в края на краищата това го побърка. Не можа да издържи. Винаги когато срещнеше някого, започваше да му обяснява, че е изгубил всичко.

— Като мен — каза Боб Арктър.

— На острова е имало някаква жена. Или може би по-точно статуя. Той казваше, че била Афродита. Стояла там на лунната светлина, бледа и студена, направена от мрамор.

— Трябвало е да мине през вратата, когато е имал шанс.

— Не е имал никакъв шанс. Това е било обещание. За нещо, което ще дойде. Нещо далеч в бъдещето. Може би след като... — Тя млькна за миг. — След като умре.

— Той е изпуснал шанса си — каза Боб Арктър. — На всеки се дава по един шанс и това е бил неговият.

Той затвори очи от болка, по челото му изби пот.

— Какво може да знае един побъркан наркоман? Какво знаем всички ние? Не мога да говоря. Както и да е, няма значение.

Той се извърна от нея и впери поглед в мрака. Трепереше и зъбите му тракаха.

— Понякога ни показват сцени от онова, което ни очаква — каза Дона. Тя го прегърна здраво и започна да го люлее бавно напред-назад. — За да издържим.

— И ти се опитваш да направиш същото сега с мен.

— Ти си добър човек. Забъркал си се в лоши неща. Но животът ти не свършва. Аз се безпокоя много за теб. Искам...

Тя продължи да го прегръща безмълвно в тъмнината, обгърнала ги отвсякъде.

— Ти си добър и мил човек — обади се тя след малко. — И това не е справедливо, но явно е трябвало да се случи така. Опитай се да изчакаш края. Някога, може би много далеч в бъдещето, ще видиш пътя, който си виждал преди. Той ще се върне при теб.

„Ще се върне — помисли си тя. — В деня, в който всичко, несправедливо отнето от хората, ще се върне при тях. Може да е след хиляда години или повече, но този ден ще дойде и всички везни ще се изравнят. Може би като Тони Амстердам и ти ще видиш Бог, който се е махнал само временно, по-скоро се е оттеглил, а не си е отишъл завинаги. Може би в ужасно увредените ти мозъчни връзки, които

продължават да се увреждат все повече и повече, дори сега, докато те прегръщам, се зараждат в някаква странна, скрита форма, разноцветните искрици и светлината, които ще те водят през идните години, ужасните години, които предстоят. Някоя не напълно разбрана дума, нещо дребно, видно от теб, но неосъзнато, някаква част от звезда, смесена с мръсотията на този свят — нещо ще те води инстинктивно, докато не настъпи този ден... Но той е толкова далечен!“

Дона не си представяше ясно какво точно, но може би нещо от друг свят щеше да дойде при Арктър преди да настъпи краят. Всичко, което можеше да направи тя сега, беше да го прегръща и да се надява.

Но когато той го откриеше отново, ако имат късмет, щеше да последва разпознаването. Правилното сравнение в правилното полукълбо. И толкова ужасното пътуване за него, за което бе платил толкова голяма цена, щеше да е свършило.

Внезапно в очите ѝ блесна светлина. Пред нея стоеше ченге с палка и фенер.

— Бихте ли се изправили? — попита полицаят. — Може ли да видя документите ви? Първо вашите, мис.

Тя пусна Боб Арктър, който се плъзна встрани и се свлече на земята. Ченгето явно се бе промъкнало до тях незабележимо откъм черния път. Дона извади портфейла от чантичката си и отведе полицаю малко встрани, където Боб Арктър не можеше да ги чуе. Ченгето изучава няколко минути документите на бледата светлина на фенерчето и накрая каза:

— Вие сте федерален агент под прикритие.

— По-тихо! — каза Дона.

— Съжалявам! — Полицаят ѝ върна портфейла.

— Просто се разкарайте! — каза Дона.

Полицаят за миг освети лицето ѝ, после се обърна и след миг изчезна, безшумно, както се беше появил.

Дона се върна при Боб Арктър. Той очевидно дори не беше видял ченгето. Вече не забелязваше почти нищо. Едва ли виждаше дори нея.

Дона чу как някъде далече долу полицейската кола потегля по разбития черен път. Няколко буболечки и може би гуцер минаха през изсъхналите бурени покрай тях. В далечината магистрала 91 блестеше

с море от светлинки, но шумът от минаващите коли не достигаше до тях.

— Боб — прошепна тя нежно, — чуваш ли ме?

Арктър не отговори.

„Всичките му мозъчни връзки са прекъснати — помисли си тя. — Изгорели са и са стопени. И никой не може да ги възстанови, колкото и усилено да опитва. А те сигурно ще се опитат.“

— Хайде — каза тя и започна да го дърпа, опитвайки се да го изправи. — Трябва да тръгваме.

— Не мога да правя любов — каза Боб Арктър. — Нещото ми изобщо не става.

— Чакат ни — каза Дона твърдо. — Трябва да те отведе там.

— Но какво да правя, като нещото ми не става? Ще ме приемат ли?

— Ще те приемат — каза Дона.

„Необходима е голяма мъдрост — помисли си тя, — за да знаеш кога да постъпиш несправедливо. Как може справедливостта да стане жертва на това, което е правилно? Как може да се случи такова нещо? Така е, защото над този свят тегне проклятие и доказателството е точно тук. Някъде в най-дълбоките възможни нива, механизмът, конструкцията на нещата се е разпаднала и след това е останала само нуждата да превръщаме най-различни видове неясни злини в най-мъдрия избор, който можем да направим. Това трябва да е започнало преди хиляди години. И досега вече е проникнало в същността на нещата. И във всеки от нас. Ние не можем да се променим или ако отворим уста и започнем да говорим, че сме решени на всичко, всъщност не правим нищо. Дори не ме е грижа как е започнало това, кога и къде. Само се надявам някой ден да свърши. Както с Тони Амстердам — надявам се някой ден потокът от блестящи разноцветни искри да се върне и той да го види. Тясната врата, отвъд която цари покой. Статуята, морето и лунната светлина. И никакво движение, нищо, което да нарушава спокойствието.

Много, много отдавна, преди проклятието, преди всичко и всички да поемат по сегашния си път. Златната ера, когато мъдростта и справедливостта са били истински. Преди всичко да се разбие на парчета, които не си пасват, така че пъзелът да не може да се нареди отново, колкото и да се опитваме.“



Някъде далече долу, в мрака, прорязан от градските светлини, се чу полицейска сирена. Патрулката преследваше някого. Звучеше като рев на разярен звяр, жадуващ кръв. И съзнаващ, че скоро ще се добере до плячката си. Дона потрепера — нощният въздух беше станал студен. Беше време да тръгват.

„Сега не е Златната ера — помисли си тя, — с тези звуци в тъмнината. Аз ли издавам такива кръвожадни звуци? Аз ли съм това нещо? Преследващо или преследвано?“

Хванато в капан?“

Мъжът зад нея се размърда и изстена, когато тя му помогна да се изправи. Прихвана го и стъпка по стъпка го отведе до колата. Звукът на полицейската кола в далечината внезапно утихна. Бе уловила плячката си, работата ѝ беше свършена. „Моята — също“ — помисли си прегърналата Боб Арктър Дона.

Двамата служители на „Нов път“ стояха и оглеждаха проснатото на пода треперещо същество, което повръщаше и притискаше ръце към тялото си, сякаш по този начин можеше да се предпази от студа.

— Какво е това? — попита единият от служителите.

— Човек — отвърна Дона.

— Субстанцията С?

Тя кимна.

— Това му е изяло главата. Още един губещ.

— Лесно е да си победител — каза тя на двамата. — Всеки може да бъде победител.

Наведе се към Робърт Арктър и се сбогува безмълвно с него.

Когато си тръгна, двамата го покриха със старо армейско одеало. Дона повече не се обърна назад.

Запали колата си и я подкара към най-близката магистрала, където се вряза в натовареното движение. Избра от кутията с касети на пода на колата любимия си албум — „Гоблен“ на Карол Кинг — и го пусна, после измъкна изпод таблото скрития там пистолет „Рюгер“. След това се залепи зад един камион с кока-кола и докато гласът на Карол Кинг долиташе от колоните, изпразни целия пълнител на „Рюгера“ в бутилките кола на няколко фута пред колата ѝ.

Карол Кинг продължаваше да пее с успокояващ глас за хора, които сядат на земята и се превръщат в жаби. Дона успя да улучи четири бутилки, преди пълнителят на пистолета да се изпразни. Върху предното стъкло на колата ѝ се изсипаха парчета от строшените бутилки и струи течност. Почувства се по-добре.

„Справедливостта, честността и лоялността не са присъщи на този свят“ — помисли си тя. И тогава, с Божията помощ, се блъсна в стария си неприятел, в древния си враг, камионът за кока-кола, който си продължи напред, сякаш нищо не се е случило. Малката ѝ кола се завъртя от удара, предните фарове угаснаха, разнесе се ужасно стържене, и тя се озова на аварийното платно, обърната срещу движението. От радиатора се вдигаше пара.

— Върни се, гадино! — възкликна Дона, но камионът с кока-кола вече беше далече, вероятно незасегнат. Или най-много леко одраскан. Е, това трябваше да се случи рано или късно — нейната война, изправянето ѝ срещу символа на превъзхождащата я реалност. „Сега застрахователните ми такси ще скочат нагоре — помисли си тя, докато се измъкваше от колата. — В този свят си плащаш солено за рицарските битки със злото.“

До нея спря мустанг последен модел и шофьорът попита:

— Искате ли да ви закарам, мис?

Дона не отговори. Просто продължи да върви срещу безкрайния поток от насрещни светлини.

---

[1] Героят има предвид думите на свети Павел: «Сега виждаме смътно като през огледало, а тогава — лице с лице; сега зная донейде, а тогава ще позная, както и бидох познат» от неговото Първо послание до коринтяните в Библията. — *Бел.прев.* ↑

[2] Цитат от Библията, Първо послание на Свети Павел до коринтяните. — *Бел.прев.* ↑

[3] Цитат от Библията, Първо послание на Свети Павел до коринтяните. — *Бел.пр.* ↑

[4] Колко е студено в това подземие! Това е естествено — дълбоко е. (нем.) — Цитат от либретото към операта „Фиделио“ на Лудвиг ван Бетовен. — *Бел.прев.* ↑

[5] Цитат от либретото към операта „Фиделио“ на Лудвиг ван Бетовен. — *Бел.прев.* ↑

[6]

*Господи, колко мрачно е тук, и е пълна тишина.  
Нищо освен мен не живее в този вакуум...*

↑

[7] Цитат от либретото към операта „Фиделио“ на Лудвиг ван Бетовен, среща се и по-рано в текста. — *Бел.прев.* ↑

[8] Цитат от либретото към операта „Фиделио“ на Лудвиг ван Бетовен, среща се и по-рано в текста. — *Бел.прев.* ↑

[9] Един ангел, жена, тъй безразлична, която ме води към свободата на Небесното царство (нем). Цитат от либретото към операта „Фиделио“ на Лудвиг ван Бетовен. — *Бел.прев.* ↑

На изрезката от статия в някакво списание, закрепена за стената във фойето на „Самарканд Хаус“, жилищната сграда на „Нов път“ в Санта Ана, Калифорния, пишеше:

„Когато някой изкуфял пациент се събуди сутринта и попита за майка си, напомнете му, че тя е отдавна мъртва и че той е над осемдесетгодишен и живее в старчески дом, че сега е 1992 година, а не 1912 и че той трябва да приеме реалността и факта, че...“

Някой от пациентите беше откъснал останалата част от статията. Очевидно тя беше изрязана от професионално списание за медицински сестри — хартията беше хубава и гладка.

— Основната ти работа тук ще бъдат баните — каза му Джордж, един от служителите на „Нов път“, докато го водеше по коридора. — Подовете, мивките и особено тоалетните. В тази сграда има три бани, по една на всеки етаж.

— Добре — отвърна той.

— Ето кофата и четката. Знаеш ли как се мият тоалетни? Започвай, аз ще те наглеждам и ще ти давам указания.

Той отнесе кофата на чешмата при задния вход, наля вътре течен сапун и после пусна топлата вода. Вниманието му беше обсебено от надигащата се пяна и звука от течащата вода.

После отнякъде долетя гласът на Джордж:

— Не я пълни цялата, защото после няма да можеш да я вдигнеш.

— Добре.

— Май не си много наясно къде се намираш? — попита го Джордж след малко.

— Аз съм в „Нов път“. — Свали кофата на земята. Част от водата се разля и той застина, вперил поглед в локвата.

— „Нов път“ къде?

— В Санта Ана.

Джордж вдигна кофата и му показа как да я носи.

— Сигурно по-късно ще те преместим на острова или в някоя от фермите. Но първо трябва да минеш през чистенето тук.

— Мога да правя това — отвърна той. — Да чистя.

— Обичаш ли животните?

— Разбира се.

— Или фермерството?

— Животните.

— Ще видим. Ще изчакаме докато те опознаем по-добре. Както и да е, всички остават тук един месец. Всички, които прекрачат през прага.

— Аз обичам живота на село — каза той.

— Ние поддържаме няколко вида дейности. Ще видим коя ще ти подхожда най-добре. Да знаеш, че можеш да пушиш тук, макар да не насърчаваме това. Тук не е „Синанън“, там нямаше да ти позволят да пушиш.

— Не са ми останали никакви цигари — отвърна той.

— Даваме на всеки пациент по кутия дневно.

— А как ще ги плащам? — Той нямаше и пари.

— Няма да ги плащаш. Безплатни са. Ти си платил достатъчно.

— Джордж взе четката, потопи я в кофата и му показа как се чисти.

— Защо нямам никакви пари?

— По същата причина, поради която нямаш документи или фамилия. Ще ти върнат всичко. Ние точно това искаме да постигнем — да ти бъде върнато всичко, което ти е отнето.

— Тези обувки ме стягат — каза той.

— Ние живеем от дарения. Но дрехите са само нови, от магазините. По-късно може и да намерим нещо, което да ти е по мярка. Пробва ли всичките обувки в кашона?

— Да.

— Добре, ето я банята на първия етаж. Започни от нея. Когато я изчистиш, ама добре, така, че да свети, се качи на втория етаж, с кофата и четката, разбира се, и аз ще ти покажа банята там, а после и

онази на третия етаж. Но винаги трябва да имаш разрешение, за да се качиш на третия етаж, защото там спят жените. Така че първо попитай някой от персонала, никога не ходи горе без разрешение. — Той го потупа по гърба. — Разбра ли, Брус?

— Да — отвърна Брус, който вече бе започнал да чисти.

— Ще миеш баните, докато не започнеш да вършиш тази работа добре. Не е важно какво работи човек, важното е да го прави добре и да се гордее с това.

— Ще стана ли някога такъв, какъвто бях преди? — попита Брус.

— Точно това, че си бил такъв, те е довело тук. Ако станеш същия, какъвто си бил преди, рано или късно ще се върнеш пак. А дори може и да не се добереш дотук. Не е ли така? Ти имаш късмет, че си тук. Още малко — и е щяло да бъде късно.

— Някой друг ме докара тук.

— Провървяло ти е. Следващия път може да няма кой да те докара. Може просто да те оставят някъде край магистралата и да си отидат, без да ги е грижа какво ще стане с теб.

Той продължи да чисти.

— Най-лесният начин е първо мивките, после ваните, след това тоалетните и най-накрая пода.

— Добре — каза той и придвижи четката по-нататък.

— Трябва малко по-сръчно. Нищо, ще се научиш.

Брус съсредоточи вниманието си върху пукнатините в емайла на мивката. Капна от препаратата за миене в тях и пусна топлата вода. Започна да се вдига пара и той застина, втрепен в нея. Миризмата му харесваше.

След обяда седна във фоайето с чаша кафе. Никой не говореше с него, защото всички разбираха какво е състоянието му. Докато пиеше кафето си, той чуваше разговорите им. Те всичките се познаваха помежду си.

— Ако можеше да виждаш през очите на умрял човек, ти все още щеше да виждаш, но нямаше да можеш да управляваш очните мускули, така че нямаше да си в състояние да фокусираш погледа си. Щеше да си неспособен да обърнеш главата си или очните ябълки.

Всичко, което би могъл да направиш, е да чакаш случайно да мине някой. Само лежиш и чакаш, абсолютно замръзнал. Ужасна сцена.

Той гледаше как парата се издига над чашата му с кафе, не правеше нищо друго. Миризмата му харесваше.

— Хей.

Някаква ръка го докосна. Женска ръка.

— Хей.

Той леко отмести поглед встрани.

— Как си?

— Добре — отвърна той.

— Да не ти е зле?

— Добре съм.

Той продължи да се взира в кафето си и парата над него и нито за миг не погледна към жената или към някой от останалите. Погледът му потъваше все по-дълбоко и по-дълбоко в кафето. Харесваше му топлината на аромата.

— Можеш да видиш някой, само когато минава точно пред тебе. Единствено тогава. Колкото и да се опитваш да гледаш. Ако някой лист прелети пред окото ти — само тогава. И то само листа. Нищо друго — няма да можеш да се обръщаш.

— Добре — каза той и хвана чашата с кафето с двете си ръце.

— Представи си да съзнаваш всичко, но да не си жив. Да виждаш и дори да знаеш какво виждаш, но да не си жив. Само да гледаш. Да осъзнаваш, че гледаш, но да не си жив. Човекът може да е умрял и още да го има. Понякога може да те гледа човек, умрял още в детството ти. Умрял, но още гледа. Това, което те гледа, не е точно тяло, в което няма нищо — там все още е останало нещо, но то е мъртво и само продължава да гледа и да гледа. Не може да спре да гледа.

Говорещият млъкна и след малко се обади друг човек:

— Ето какво означава да умреш, без да можеш да спреш да гледаш какво се случва точно пред теб. Там става нещо ужасно и ти не можеш да направиш нищо, нямаш избор, нищо не можеш да промениш. Можеш само да приемеш случващото се такова, каквото е.

— Както ти обичаш да зяпаш цяла вечност кутия от бира? Не може да е чак толкова лошо. Няма нищо страшно.

Преди вечерята, която им сервираха в столовата, обикновено имаше обсъждане. Различни членове на персонала пишеха на черната дъска темите, които после биваха разисквани.

Той седеше с ръце в скута, гледаше в пода и слушаше как голямата кафеварка се нагрива. Тя издаваше звуци, които го плашеха. Хуп. Хуп.

*„Живите и неживите неща си обменят свойства.“*

Всички седяха на съгъваеми столове и обсъждаха темата. Изглежда, че обсъждането им допаднаше. Явно по този начин „Нов път“ ги караше да мислят, може би дори да си спомнят и после да мислят отново и отново по темата. Хуп. Хуп.

*„Енергията на неживите неща е по-голяма от енергията на живите неща.“*

Започна разговор на тази тема. Хуп. Хуп. Шумът на кафеварката ставаше все по-силен и по-силен и го плашеше все повече и повече, но той не помръдваше и не вдигаше поглед. Седеше на мястото си и слушаше. Заради кафеварката му беше трудно да чуе какво се говори.

— Ние притежаваме твърде много нежива енергия в себе си. А обмяната... Ще отиде ли някой да види какво става с проклетата кафеварка?

Разговорът прекъсна за момент и някой отиде да провери кафеварката. Той седеше и чакаше.

— Ще напиша това отново.

*„Ние обменяме прекалено много пасивен живот с реалността извън нас.“*

Започнаха да обсъждат тази тема. Звукът от кафеварката утихна и всички станаха да си наляят кафе.

— Искаш ли кафе? — обади се някой зад гърба му и го докосна. — Нед? Брус? Как се казва той, Брус?

— Добре. — Той стана и отиде с тях при кафеварката. Изчака реда си. Всички гледаха как слага сметана и захар в чашата си. Гледаха как се върна на стола си — същия, на който седеше преди това. Намери стола си уверено, седна и продължи да слуша. Топлото кафе и парата го накараха да се почувства по-добре.

*„Активността невинаги означава живот. Квазарите проявяват активност. А монасите по време на медитация не са неодушевени предмети.“*



Той седеше и гледаше празната си чаша. Тя беше от китайски порцелан. Обърна я и видя щампата на дъното, както и напуканата глазура. Чашата изглеждаше стара, но беше произведена в Детройт.

*„Кръговото движение е най-мъртвата форма във вселената.“*

— Времето — обади се някакъв глас.

Той знаеше отговора на този въпрос.

Времето е кръгло.

— Е, ще трябва да прекъсваме. Ще направи ли някой бърз финален коментар?

— Правилото за оцеляване е да се следва линията на най-слабото съпротивление. Да следваш, а не да водиш — обади се някакъв глас.

— Да, последователите оцеляват, когато има лидер — каза друг глас, на по-възрастен човек. — Като при Христос. А не обратното.

— По-добре да ходим да ядем, защото Рик спира да сервира точно в пет и петнайсет.

— Да поговорим за това в Играта, не сега.

Разнесе се скърцане от сгъващи се столове. Той също се изправи, остави празната си чаша на подноса при останалите и излезе от залата заедно с другите. Подушваше миризмата на студените дрехи около себе си — хубава миризма, но студена.

„Всичко това звучеше, сякаш за тях пасивният живот е хубаво нещо — помисли си той. — Но няма «пасивен живот». Това израз носи вътрешно противоречие.“

Чудеше се какво означава животът, какво представлява? Може би не разбираше...

Беше пристигнала огромна пратка с дрехи от дарения. Няколко човека вече стояха с пълни ръце, други пробваха ризи с доволни физиономии.

— Хей, Майк, много си бърз!

Насред файето бе застанал нисък, набит мъж с къдрава коса и сплескано лице, който си сменяше колана с намръщена физиономия.

— Как се борави с това? Не знам как да си го сложа. Защо е толкова хлабав?

Коланът беше три инча широк и нямаше тока, а метални пръстени, и той не знаеше как да го стегне. Огледа се наоколо,

примижа и каза:

— Мисля, че са ми дали дефектен колан.

Брус пристъпи към него, мушна колана в пръстените и го стегна.

— Благодаря — каза Майк. Все още с нацупена физиономия, той си взе няколко ризи, после се обърна към Брус и подхвърли: — Когато се оженя, смятам да съм с такъв колан.

— Добре — отвърна Брус.

Майк тръгна към две жени в далечния край на фойето. Те му се усмихнаха. Той вдигна една шарена риза към себе си и възкликна:

— Смятам да се разходя до града.

— Добре, хайде сега, отивайте да вечеряте! — извика директорът на санаториума с мощния си глас. После се обърна към Брус и попита, примигвайки: — Как си, момче?

— Добре — отвърна Брус.

— Звучиш, сякаш си настинал.

— Да — съгласи се той. — От излизането ми навън. Мога ли да получа „Дристан“ или...

— Никаква химия! — отсече директорът. — Хайде, побързай за вечерята. Как си с апетита?

— Добре — отвърна Брус и тръгна към столовата. Всички му се усмихваха от масите си.

След вечеря той седна наред широкото стълбище към втория етаж. Никой не му каза нищо — обсъждането беше започнало. Седя на стълбите докато то не свърши. Най-накрая хората започнаха да излизат от залата.

Той усещаше, че го гледат и може би някой му говори. Седеше на стълбите, приведен напред, обхванал с ръце коленете си, и гледаше напред. Към черната пелена пред очите му.

Скоро гласовете утихнаха.

— Брус?

Той не помръдна.

— Брус?

Нечия ръка го докосна. Той не отговори.

— Брус, ела във фойето. Ти би трябвало вече да си в стаята си, в леглото, но виж, искам да поговоря с тебе.

Майк му махаше да го последва. Той тръгна след него надолу по стълбите, към празното фоайе. Когато се озоваха там, Майк затвори вратата.

Той се настани в едно от дълбоките кресла и направи знак на Брус да седне срещу него. Майк потри челото си. Изглеждаше уморен, малките му очи бяха подпухнали и зачервени.

— Станах в пет и половина тази сутрин — каза той.

Някой почука на вратата и започна да я отваря.

Майк извика много силно:

— Не искам никой да влиза! Разговаряме! Ясно ли е?

Някой измънка нещо неразбираемо. Вратата се затвори.

— Знаеш ли, добре ще бъде да сменяш ризата си по няколко пъти на ден — обади се Майк. — Поттиш се много обилно.

Брус кимна.

— От коя част на щата си?

Тишина.

— Отсега нататък, когато се почувстваш толкова зле, идвай при мен. Аз минах през същото преди около година и половина. Разхождаха ме наоколо с кола. Различни членове на персонала. Видя ли се с Еди? Един такъв висок и слаб, дето помага на всички? Той ме вози осем дни подред. Никога не ме остави сам. — Майк изведнъж се обърна към вратата и извика: — Ще се махнете ли оттук? Разговаряме! Отидете да гледате телевизия!

Млъкна и погледна към Брус.

— Понякога се налага да се държиш така. Никога не оставят човек на мира.

— Разбирам — отвърна Брус.

— Брус, само не си помисляй да сложиш край на живота си.

— Да, сър — каза Брус, гледайки в пода.

— Не ми викай „сър“!

Брус кимна.

— В армията ли стана, Брус? Тогаваш ли започна да се друсаш?

— Не.

— Боцкаше ли се или гълташе?

Тишина.

— „Сър“... — повтори Майк. — Аз лежах десет години в затвора. Веднъж осем момчета от нашия сектор с килии си прерязаха

гърлата, в един и същ ден. Спяхме с крака в тоалетната, толкова малки бяха килиите. Така е в затвора, спиш с крака в тоалетната. Никога не си бил в затвора, нали?

— Не — отвърна Брус.

— Но, от друга страна, виждал съм и затворници на осемдесет години, които все още се радват на живота и мечтаят да живеят колкото се може по-дълго. Спомням си, когато се дрогирах — бях на инжекции. Започнах още като тийнейджър. Никога не съм правил нищо друго. Боцках се и после влязох в затвора за десет години. Толкова много се боцках — със смес от хероин и С — че нищо друго не можех да правя. Не можех да видя нищо друго. Сега съм чист и съм извън затвора, и съм тук. Знаеш ли кое е най-важното нещо, което открих? Кое веднага ми се наби в очите? Сега съм способен да вървя по улиците навън и да виждам всичко. Мога да чуя шума на ручейчетата, когато съм в гората — по-късно ще разбереш какви са другите ни дейности, фермите и така нататък. Когато вървя по най-обикновена улица, виждам малките котета и кутрета. Не ги бях виждал никога преди. Всичко, което виждах, беше дрогата.

Майк погледна часовника.

— Така че разбирам как се чувстваш — добави той.

— Трудно е да се откажеш — съгласи се Брус.

— Всички тук са се отказали. Разбира се, някои започват отново. Ако излезеш оттук, ще започнеш отново. Знаеш това.

Той кимна.

— Никой от хората тук не е имал лесен живот. Не твърдя, че и твоят е бил лесен. Макар че Еди би казал точно това. Той би казал, че твоите проблеми са дребна работа. Но ничии проблеми не са дребна работа. Аз виждам колко зле се чувстваш, защото съм минал по същия път. Сега съм по-добре. Кой е в една стая с теб?

— Джон.

— А, да. Джон. Тогава трябва да си на първия етаж?

— Харесва ми — отвърна Брус.

— Да, там е топло. Сигурно постоянно ти е студено. При повечето от нас е така, добре си спомням, че и с мен беше същото. Съзнях през цялото време и се изпусках в гащите си. Но трябва да ти кажа, че няма да минеш през всичко това отново, ако останеш тук, в „Нов път“.

— Докога? — попита Брус.

— До края на живота си.

Брус вдигна глава.

— Аз не мога да изляза — каза Майк. — Ако изляза, отново ще започна да се друсам. Имам прекалено много приятелчета отвън. Отново ще започна да се боцкам и да стоя на ъгъла да продавам, и ще се върна в затвора за още двайсет години. А знаеш ли, аз съм на трийсет и пет и ще се женя за първи път. Видя ли Лаура? Моята годеница?

Брус не беше сигурен.

— Едно пълничко момиче, красиво.

Той кимна.

— Тя се страхува да излиза навън. Винаги трябва да има някой с нея. Сега ще ходим на зоологическа градина... С детенцето на изпълнителния директор, в зоологическата градина в Сан Диего, другата седмица. И Лаура е уплашена до смърт. Дори повече от мене.

Мълчание.

— Чу ли какво ти казах? — попита Майк. — Че ме е страх да отида в зоологическата градина?

— Да.

— Не си спомням някога да съм ходил в зоологическа градина — каза Майк. — Какво се прави там? Може би ти знаеш.

— Гледаш различни клетки и оградени открити пространства.

— Какви животни има там?

— Всякакви.

— Предполагам, че диви. И екзотични.

— В зоопарка в Сан Диего има от почти всички видове диви животни — каза Брус.

— А имат ли от онези... какви бяха? Мечките коала?

— Да.

— Гледах филмче за тях по телевизията — каза Майк. — Те подскачат. И приличат на плюшени играчки.

— Старата кукла, мечока Теди, с която си играят децата, е направена така, че да прилича на тях. Още през двайсетте години.

— Така е. Предполагам, че трябва да отидеш чак в Австралия, за да видиш мечка коала. Нали не са изчезнали?

— В Австралия има колкото щещ — отвърна Брус. — Но ловът и износът са забранени. Застрашен вид са.

— Никога не съм ходил никъде — каза Майк. — Освен когато по едно време прекарвах стока от Мексико до Ванкувър, Британска Колумбия. Винаги минавах по един и същ маршрут, така че никога не виждах нищо ново. Карах много бързо, за да приключа възможно най-скоро. Бях с една от колите на Фондацията. Ако искаш, когато се почувстваш много зле, ще те повозя наоколо. Ще карам и ще си говорим. Нямам нищо против. Еди и някои други, които вече не са тук, правеха същото за мен. Нямам нищо против.

— Благодаря ти.

— А сега ние двамата ще трябва да си лягаме. Започнаха ли вече да те викат сутрин в кухнята? Да приготвяш закуската и да сервираш?

— Не.

— Тогава можеш да си лягаш по същото време, по което и аз. Ще се видим на закуска. Ще седнеш на моята маса и аз ще те запозная с Лаура.

— Кога ще се жените?

— След месец и половина. Ще се радваме, ако дойдеш на сватбата ни. Разбира се, тя ще бъде тук, така че всички ще присъстват.

— Благодаря ти — каза Брус.

Когато Брус влезе, за да се присъедини към Играта, всички се засмяха. Когато видя ухилените им лица, той заби поглед в пода.

— Знаете ли кой е това? Целувчо! — изрече някакъв писклив глас и той вдигна глава. Сред ужасно разкривените от усмивките лица забеляза някакво момиче, китайка. Явно тя надаваше този вой. — Ти си Целувчо, ето какво си ти!

— Защо не ходиш да се шибаш? Защо не ходиш да се шибаш? — подеха монотонно останалите, докато сядаха на пода в кръг около него.

Изпълнителният директор, облечен с широки червени панталони и розови маратонки, се усмихваше. Малките му тесни очички блестяха, приличаше на призрак. Поклащаше се напред-назад, дългите му крака бяха свити в коленете, седеше направо на пода, без възглавница под себе си.

— Искаме да видим как се шибаш!

Изпълнителният директор, изглежда, се забавляваше — сякаш се случваше нещо много смешно. Очите му бяха пълни с весели пламъчета. Облечен колоритно и с усет, той приличаше на чудат театрален артист от някакъв стар кралски двор. Постоянно се озърташе доволно, а от време на време гласът му чуруликаше, досадно и монотонно, като скърцане на метална панта на врата.

— Целувчо! — изписка отново китайката. Някакво друго момиче зад нея плесна с ръце и започна да издава подигравателни звуци.

— Хайде! — извика китайката, обърна се с гръб към Брус и посочи задника си: — Целуни ми задника тогава, Целувчо! Щом искаш да целуваш хората, целуни това, Целувчо!

— Искаме да видим как се шибаш! — запя монотонно семейството. — Шибай се, Целувчо!

Той затвори очи, но нямаше как да спре да ги слуша.

— Ти си педал — изрече бавно и монотонно изпълнителният директор. — Скапаняк. Духач. Лайно. Задник...

Продължи да изрежда.

Думите все още достигаха до слуха на Брус, но вече бяха неразбираеми. Той вдигна поглед само веднъж, когато разпозна гласа на Майк, който седеше и го гледаше безучастно. Лицето му беше зачервено, яката на ризата му беше закопчана прекалено стегнато около врата.

— Брус — каза Майк, — какво става? Какво си донесъл тук със себе си? Какво искаш да ни кажеш? Можеш ли изобщо да ни кажеш нещо за себе си?

— Педал! — изкрещя Джордж, подскачайки като гумена топка. — Какъв беше ти, педал?

Китайката скочи на крака и извика:

— Кажи ни, педал, духач, лизач, шибаняк!

— Аз съм око — каза той.

— Ти си задник — каза изпълнителният директор. — Ти си слабак. Боклук. Духач. Женчо.

Брус вече не чуваше нищо. И забрави значението на думите, а най-накрая — и самите думи.

Единственото, което забеляза, беше, че Майк го наблюдава. Гледаше и слушаше, но не виждаше нищо, не знаеше нищо, не си

спомняше нищо. Чувстваше се нищожен, чувстваше се зле, искаше да избяга.

Вакуумът в него растеше. И той всъщност беше доволен от това.

Беше по-късно през деня.

— Погледнете — каза женски глас. — Тук държим наркоманите.

Той се почувства изплашен, докато тя отваряше. Вратата се откряна и стаята се изпълни с шум, чиято сила го изненада. Погледна към прага и видя множество играещи си малки деца.

Същата вечер забеляза как двама възрастни мъже хранят децата с мляко и детски храни в малка стаичка до кухнята. Рик, готвачът, даде първо храната за децата на възрастните мъже, докато останалите чакаха в столовата.

Китайката, която носеше чинии към столовата, му се усмихна и попита:

— Обичаш ли децата?

— Да — отвърна той.

— Ако искаш, може да седиш при тях и да се храните заедно.

— О! — каза той.

— Ще можеш и да ги храниш, но по-късно — след месец или два. — Тя се поколеба за миг и допълни: — Когато се уверим, че няма да ги биеш. Имаме си правило: децата никога не бива да бъдат удряни, независимо от това какво са направили.

— Добре — каза той. Чувстваше топлота към живота, докато гледаше как децата се хранят. Седна при тях и едно от най-мъничките изпълзя върху коленете му. Той взе една лъжичка и започна да го храни. Помисли си, че и той, и детето чувстват една и съща топлина. Китайката му се усмихна и отнесе чиниите в столовата.

Седя дълго време сред децата, като гушваше ту едно, ту друго. Двамата мъже се караха на децата и се критикуваха взаимно заради начина, по който ги хранят. Масата и подът се покряха с петна и парчета храна. По едно време той се сепна и осъзна, че децата са се наiali и отиват в голямата детска стая, за да гледат анимационни филми по телевизията. Наведе се несръчно, за да почисти изпопадалата храна.



— Не, това не е твоя работа! — изрече остро единият от възрастните мъже. — Това е мое задължение.

— Добре — съгласи се той и при изправянето си удари главата в ръба на масата. Държеше част от разсипаната храна в ръката си и я погледна учудено.

— Отиди да помогнеш при почистването на столовата! — каза му другият старец. Той имаше лек говорен дефект.

На минаване покрай него един от помощниците, служител в диспансера, му каза:

— Трябва да имаш разрешение, за да седиш при децата.

Брус се спря и кимна, озадачен.

— Това е работа на старците — каза човекът от диспансера. — Гледането на децата.

Той се засмя и добави:

— Те не могат да вършат нищо друго.

После отмина.

Едно от децата беше останало — момиченце с големи очи.

— Как се казваш? — попита го то.

Той не отговори.

— Попитах те как се казваш.

Той се пресегна предпазливо и пипна едно от парчетата месо на масата. То вече беше изстинало. Но усещането, че детето е до него, продължаваше да кара Брус да усеща топлина. Той докосна за миг момиченцето по главата.

— Аз се казвам Телма — каза детето. — А ти да не би да си забравил името си?

Тя го потупа.

— Ако си забравил името си, можеш да си го напишеш на ръката. Искаш ли да ти покажа как? — Тя го потупа отново.

— А няма ли да се отмие? — попита я той. — Ако го напишеш на ръката си, още първия път когато работиш нещо или се изкъпеш, то ще се отмие.

— А, да — кимна тя. — Добре, тогава можеш да го напишеш на стената, до главата си. В стаята, в която спиш. Някъде високо, където не може да се изтрие. И тогава, ако искаш да разбереш какво ти е името, ще можеш...

— Телма — прошепна той.

— Не, това е *мое* име. Ти трябва да имаш различно име. А това е женско име.

— Да видим... — каза той и се замисли.

— Ако те видя отново, ще ти дам име — каза Телма. — Ще измисля някое за теб. Искаш ли?

— Не живееш ли тук? — попита той.

— Тук живея, но моята мама може да си тръгне. Тя смята да ни вземе, мен и брат ми, и да си тръгне.

Той кимна. Част от топлината го напусна.

Неочаквано, без никаква причина, момиченцето избяга.

„Така или иначе аз трябва да си измисля свое име — реши той. — Това е мое задължение.“ Огледа дланта си и се зачуди защо прави това. Там нямаше нищо за гледане. „Брус — помисли си той, — това е мое име. Но трябва да има и по-хубави имена от него.“ Топлината постепенно изчезваше, както бе изчезнало и детето.

Почувства се самотен и изгубен. И не особено щастлив.

Един ден изпратиха Майк Уестъуей да докара пратка полуизгнили плодове, дарени на „Нов път“ от местния супермаркет. Обаче когато се убеди, че членовете на персонала не го следят, той проведе телефонен разговор и след малко се срещна с Дона Хоторн в близкия „Макдоналдс“.

Двамата седнаха отвън, с бутилка кока-кола и хамбургер върху дървената масичка.

— Наистина ли можем да го използваме?

— Да — отвърна Уестъуей. Но си помисли: „Момчето е толкова увредено. Чудя се дали си заслужава. Чудя се дали ще успеем да доведем нещата докрай. Но сме длъжни да опитаме.“

— Нали не го подозират?

— Не — отговори Майк Уестъуей.

— Ти лично убеден ли си, че отглеждат веществото?

— Не. Не аз. Те са убедени.

„Хората, които ни плащат“ — помисли си той.

— Какво означава името му?

— *Mors ontologica*. Смърт на духа. На личността. На същността.

— А той ще успее ли да се справи?

Уестъуей отмести поглед към колите и минувачите. Наблюдаваше ги мрачно, играейки си с хамбургера си.

— Наистина не знаеш.

— Никой не би могъл да знае, докато не се случи. Памет. Няколко оцелели мозъчни клетки и то увредени. Почти нищо освен рефлексии. Той няма да действа, само ще реагира. Можем единствено да се надяваме. Спомни си какво казва свети Павел в Библията: „Вярвайте, надявайте се и раздайте парите си.“

Майк гледаше интелигентното лице на красивата чернокоса девойка от другата страна на масата и разбираше защо Боб Арктър... „Не — каза си той, — винаги трябва да мисля за него като за Брус. Иначе може да се издам, че знам прекалено много неща, които не би трябвало да знам.“ Разбираше защо Брус е мислил толкова много за нея. Когато още е бил способен да мисли.

— Той беше обучен много добре — каза Дона. Гласът ѝ му се стори изключително отчаян. За миг лицето ѝ се изкриви от мъка. — Но да се плати такава цена... — прошепна тя и отпи от колата си.

„Обаче нямаше друг начин да се проникне там — помисли си той. — Поне аз не можех. А се опитвах толкова дълго. Те биха допуснали там само празна обвивка като Брус. Някой абсолютно безвреден. Той трябваше да стане такъв, какъвто е сега. Иначе те не биха поели риска. Такава е политиката им.“

— Правителството поиска ужасно много — каза Дона.

— Животът го поиска.

Тя вдигна глава и го изгледа мрачно и гневно.

— В конкретния случай това беше федералното правителство. Конкретно. От теб и от мен. От... — Тя млъкна за миг. — От някой, който беше мой приятел.

— Той все още ти е приятел.

— Това, което е останало от него — отвърна Дона яростно.

„Това, което е останало от него, все още те търси — помисли си Майк Уестъуей. — По свой начин. Той също тъгува.“

Но въпреки всичко денят беше хубав, пешеходците и шофьорите на преминаващите коли изглеждаха весели и въздухът беше свеж. И имаше изгледи за успех — това повдигаше духа на Майк. Бяха стигнали толкова далече! Трябваше да извървят и останалата част от пътя.

— Всъщност мисля — каза Дона, — че няма нищо по-ужасно от това да жертваш живо същество, без то да знае това. Ако *знае*, тогава е друго нещо. Ако разбира и е доброволец. Но... — Тя махна с ръка. — Той не знае. И никога няма да узнае. Той не е доброволец...

— Разбира се, че е. Това му беше работата.

— Той нямаше никаква представа за това, и сега няма представа, защото няма никаква представа за нищо. Ти го знаеш не по-зле от мен. И той никога вече няма да има представа за нищо, до края на живота си. Само рефлекс. И това не стана случайно, а беше планирано. Ние искахме да стане така... Лоша карма за нас. Чувствам го върху собствения си гръб. Като труп. Аз нося на гръба си труп — трупа на Боб Арктър. Макар че формално той е жив.

Беше започнала да говори на висок глас. Майк Уестъуей ѝ направи знак с ръка и тя с видимо усилие успя да се овладее. Хората от съседните дървени масички бяха започнали да им хвърлят учудени погледи. След известно време Уестъуей каза:

— Е, гледай на нещата по този начин: те не могат да разпитат и да разобличат някой, лишен от съзнание.

— Трябва да се връщам на работа — каза Дона, поглеждайки часовника си. — Ще докладвам, че по думите ти изглежда всичко е наред. Според теб.

— Ще чакаме зимата — каза Уестъуей.

— Зимата?

— Трябва да стане дотогава. Няма значение защо мисля по този начин, но е така. Или ще се случи до зимата, или нищо няма да излезе. Ще ги хванем тогава или никога няма да ги хванем.

„Точно по време на зимното слънцестоене“ — помисли си той.

— Подходящо време — отвърна Дона. — Когато всичко е мъртво и е под снега.

Той се засмя:

— В Калифорния?

— Зимата на духа. *Mors ontologica*. Когато духът е мъртъв.

— Само заспал — каза Уестъуей и се изправи. — Аз също трябва да тръгна. Трябва да натоваря някаква пратка със зеленчуци.

Дона го погледна тъжно и измъчено, със смайване и огорчение<sup>[1]</sup>.

— За кухнята — поясни Уестъуей меко. — Моркови и маруля, такива неща. Дарение от супермаркет „Макой“ за нас, бедняците в

„Нов път“. Съжалявам, че казах това. Не беше шега. Не съм имал предвид подобно нещо.

Той я потупа по рамото и при допира с коженото яке си помисли, че може би Боб Арктър ѝ е подарил това яке, някога, в едни по-добри, по-щастливи дни.

— Работим заедно по този случай от доста отдавна — каза Дона с тих, спокоен глас. — Не искам да продължи да се проточва. Искам най-накрая всичко да свърши. Понякога нощем, когато не мога да заспя, си мисля: „Мамка му, ние сме още по-студени и от тях. От враговете ни.“

— Когато те погледна, не виждам студен човек — каза Уестъуей. — Въпреки че може би не те познавам чак толкова добре. Но по това, което виждам, ти си един от най-топлите хора, които някога съм познавал.

— Топла съм отвън, за пред хората. Топли очи, топло лице, шибана топла изкуствена усмивка. Но отвътре през цялото време съм студена и пълна с лъжи. Аз не съм такава, каквато изглеждам. Аз съм отворителна. — Тя говореше спокойно и се усмихваше. Зениците на очите ѝ бяха големи и открити, без следа от коварство. — Но няма друг начин. Не е ли така? Осъзнах това много отдавна и заставих себе си да бъда такава. Всъщност това не е чак толкова лошо. По този начин постигаш каквото искаш. И всички са такива, повече или по-малко. Това, което е наистина лошо, е, че съм лъжец. Аз лъжех своя приятел, лъжех Боб Арктър през цялото време. Веднъж дори му казах да не вярва на нито една моя дума, но той, разбира се, реши, че се шегувам. И не ме послуша. Той си е виновен за това. Аз го предупредих. Но той веднага забрави какво му казах и продължи да крачи към пропастта.

— Направила си каквото е трябвало. Направила си повече, отколкото си била длъжна.

Тя стана и се приготви да тръгва.

— Добре, значи нямам много за докладване, освен твоята увереност, че нещата вървят по план. Той е там, те са го приели и не подозират нищо за неговото участие в тази... В тази мръсна игра. — Тя подчерта последните си думи.

— Точно така.

— Доскоро — каза тя и след кратка пауза добави: — Федералните власти няма да искат да чакат до зимата.

— Но ще бъде през зимата — каза Уестъуей. — По време на зимното слънцестоене.

— На какво?

— Само чакай — отвърна той. — И се моли.

— Това са глупости — каза Дона. — Молитвите, имам предвид. Молах се много отдавна, и то постоянно, но после се отказах. Ние нямаше да правим нещата, които правим, ако молитвите вършеха работа. Те са просто още една глупост.

— Повечето неща са такива. — Той последва отдалечаващата се девойка, след няколко крачки я настигна, хвана я и се изравни с нея. — Аз не чувствам, че ти си съсипала приятеля си. Според мен ти си не по-малко съсипана. Не по-малко жертва от него. Само че не го осъзнаваш. Така или иначе, не е имало друг избор.

— Аз ще отида в ада — каза тя и изведнъж се усмихна — широко и открито. — Обажда се католическото ми възпитание.

— В ада ще ти продадат никелови кутии и когато се прибереш вкъщи, ще откриеш вътре хамбургери.

— Хамбургерите се правят от пуешки лайна — каза Дона и после внезапно си тръгна. Веднага изчезна в тълпата забързани хора. Майк примигна. „Така ли се е чувствал Боб Арктър? — запита се той. — Сигурно. Тя беше тук, жива, сякаш вечна, и изведнъж — няма я. Разтвори се, изчезна. Смеси се с останалите хора. И никога няма да спре да го прави. Скри се сред тях. Изпари се. Тя е от хората, които идват и си отиват, когато си поискат. И никой не може да ги задържи около себе си.

Опитах се да удържа вятъра. Същото се е опитвал да направи и Арктър. Безполезно е да се опитваш да спреш един федерален агент под прикритие. Те са потайни. Сенки, които се стопяват, когато работата им го изисква. Сякаш никога не ги е имало. Арктър е бил влюбен във фантом, в холограма, през която обикновените хора минават, без да я забележат.

Начинът, по който действа Бог, е да превръща злото в добро. Ако Той е активен, значи прави това сега, въпреки че ние не можем да го видим с очите си, процесът е скрит под повърхността на реалността и резултатите от него се проявяват по-късно. Например появата на очакваните ни наследници. Общо взето хората не узнават за ужасната война, която водим и за жертвите, които даваме, освен в бележките под

линия на някоя маловажна историческа книга. Някое бегло споменаване. Без списък на жертвите.

А на тях трябва да им се издигне паметник някъде. Със списък на всички загинали. И на тези, които не са загинали — което е още по-лошо. Останалите да живеят след смъртта. Като Боб Арктър. Най-тъжната част от историята.

Предполагам, че Дона е наемник, а не на заплата. Тези са най-призрачните. Те изчезват завинаги. Нови имена, нови адреси. Питаш се къде са, а отговорът е... никъде. Защото изобщо не ги е имало.“

Майк Уестъуей седна обратно на дървената масичка, дояде хамбургера и допи колата си. Все пак бяха по-добри от храната, която им даваха в „Нов път“. Дори и да правеха хамбургерите от събрани от земята кравешки изпражнения.

„Да върна Дона обратно, да се опитам да я намеря или да я притежавам... Това ще означава, че търся същото, което е търсил Боб Арктър. Може би за него така е по-добре. Трагедията в живота му вече се е случила. Влюбил се е в привидение. Това е била трагедията. Безсилието. Името и местожителството на Дона ги няма написани никъде. Има такива момичета, и точно тях обичаме най-много — тези, които няма никаква надежда да спечелим, защото се изплъзват в момента, в който почти сме ги прегърнали.

Така че може би сме го предпазили от нещо още по-лошо. А ще използваме това, което е останало от него, за добро и благородно дело.

Ако имаме късмет.“

— Знаеш ли някакви приказки? — попита Телма един ден.

— Знам приказката за вълка — отвърна Брус.

— За вълка и за бабата?

— Не. За черно-белия вълк. Той живеел горе на едно дърво и постоянно скачал върху животните на фермера. Най-накрая фермерът събрал всичките си синове и техните приятели. Те наобиколили дървото и зачакали черно-белия вълк да скочи долу. Чакали, чакали, докато най-сетне вълкът скочил върху някакво жалко кафяво животно и всичките едновременно го застреляли.

— О! — възкликна Телма. — Това е ужасно!

— Но те запазили кожата му — продължи той. — Те одрали големия черно-бял вълк, който бил скочил от дървото, и съхранили красивата му кожа, за да могат онези, които ще дойдат после, да видят какъв е бил и да се възхитят от големината и силата му. И идните поколения говорели за него, измисляли легенди за величието му и неговата храброст и оплаквали смъртта му.

— Защо са го застреляли тогава?

— Така е трябвало — каза той. — Така се постъпва с вълците.

— Знаеш ли други приказки? По-весели?

— Не — отвърна Брус. — Това е единствената приказка, която знам.

Той седеше и си спомняше какво удоволствие изпитваше вълкът от огромните скокове и плавните приземявания на изящното си тяло. Но сега това тяло го нямаше. То беше убито — заради онези жалки животни, които и без това щяха да бъдат изядени. Слаби животни, които никога не са можели да скачат и никога не са се гордеели с телата си. Но от друга страна, те бяха останали живи. А черно-белият вълк не съжаляваше за нищо, когато куршумите го застигнаха. Загина, захапал жертвата. Загина напразно. Но това беше неговият стил на действие и той го харесваше. Това беше неговият път. Неговият начин на живот. Единственият начин, който му беше познат. А те го убиха.

— Ето го вълкът! — възкликна Телма, подскачайки тронаво. — Ауу, ауу!

Тя започна да хваща различни предмети и да ги изпуска и той с ужас забеляза, че нещо при нея не е наред. За първи път видя, че тя е саката. Натъжи се и се зачуди как е възможно това.

— Ти не си вълкът — каза той.

Осъзна, че по този начин — докато тя залита, накуцва и се спъва — увреждането ѝ се влошава. Чудеше се как може да съществува...

*Ich unglücklichsel' ger Atlas! Eine Welt,  
Die ganze Welt der Schmerzen muss ich tragen,  
Ich trage Unerträgliches, und brechen  
Will mir das Herz im Leibe.<sup>[2]</sup>*



...толкова тъжно нещо. Тръгна си.

Зад гърба му Телма продължаваше да си играе. Препъна се и падна. „Какво ли изпитва тя?“ — запита се той.

Вървеше по коридора, търсейки прахосмукачката. Бяха му казали да почисти грижливо детската стая, където децата играеха през по-голямата част от деня.

— Нататък по коридора и после вдясно — каза му някой. Ърл.

— Благодаря, Ърл — отвърна той.

Когато стигна до затворената врата, понечи да почука, но вместо това я отвори.

Насред стаята стоеше възрастна жена, която жонглираше с три гумени топки. Тя се обърна към него, отмятайки назад дългата си прошарена коса, и му се усмихна с почти беззъбата си уста. Беше обута с дълги бели чорапи и обувки за тенис. На Брус му направиха впечатление хлътнолите ѝ очи и липсата на зъби.

— Можеш ли да правиш това? — изхриптя тя и хвърли трите топки едновременно във въздуха. Падайки, те се удариха в нея и отскочиха от пода. Тя се наведе над тях и се разсмя, пръскайки слюнка.

— Не мога да правя това — каза той, застанал смаян на прага.

— А аз мога. — Мършавата старица клекна, при което ставите ѝ изпукаха, вдигна топките и присви очи, опитвайки се да ги подреди по правилния начин в ръцете си.

Някой надникна през вратата зад гърба на Брус и се спря да погледа.

— Откога тренира тя? — попита Брус.

— Съвсем отскоро — отвърна мъжът и се обърна към старицата: — Опитай отново. Вече се справяш по-добре.

Старицата се изкиска, докато се навеждаше да вземе топките отново.

— Третата е ей там — посочи застаналият до Брус мъж. — Под ноцната ти масичка.

— Оох! — изхриптя тя.

Те гледаха как старицата опитва отново и отново — изпускате топките, взимаше ги пак, приготвяше се внимателно, хвърляше ги

високо във въздуха, после се навеждаше напред, докато падаха към нея, като някои я удряха по главата.

Човекът до Брус подуши въздуха и каза:

— Дона, трябва да се изкъпеш. Мръсна си.

Брус възкликна смаяно:

— Това не е Дона. Нима е Дона?

Той се вгледа в старицата и се ужаси: в очите ѝ имаше сълзи, но тя се смееше и запрати трите топки по него, опитвайки се да го уцели. Той се сви.

— Не, Дона, не прави това — каза ѝ мъжът до Брус. — Не се цели по хората. Просто се опитай да направиш това, което видя по телевизията — хващай ги и ги хвърляй пак нагоре. Но първо ходи да се изкъпеш — вониш.

— Добре — съгласи се старицата и забързано излезе от стаята, дребна и прегърбена. Трите гумени топки останаха да се търкалят по пода.

Човекът до Брус затвори вратата и двамата тръгнаха по коридора.

— Откога е тук Дона? — попита Брус.

— Отдавна. Аз дойдох преди шест месеца, а тя вече беше тук. Започна да се опитва да жонглира преди около седмица.

— Тогава тя не е Дона — каза Брус. — Щом е тук от толкова отдавна. Защото аз пристигнах само преди седмица.

„И Дона ме докара тук с нейната кола — помисли си той. — Спомням си го, защото ни се наложи да спрем, за да може тя да напълни радиатора. И тя беше много красива. Гледаше тъжно, кротко, беше с малкото си кожено яке и ботушите, и с чантата си със заешкото краче, която винаги носи.“

Той продължи да крачи по коридора и да търси прахосмукачката. Чувстваше се много по-добре. Но не можеше да разбере защо.

---

[1] На английски думата *vegetable* освен зеленчук означава и вегетиращ човек. — *Бел.прев.* ↑

[2]

*на цялата вселена болката!  
На раменете ми тежи огромно бреме  
и сърцето във гърдите ми се свива.*

— куплет от стихотворението „Атлас“ на Хайне. — *Бел.прев.* ↑

— Може ли да работя с животни? — попита Брус.

— Не — отвърна Майк. — Мисля да те изпратя в една от фермите ни. Сред природата, където ще можеш да се докоснеш до почвата. Знаеш какво става с нея заради всичките тези ракети и сонди, които се изстрелват в космоса. Искам да се опиташ да достигнеш...

— Искам да бъда с нещо живо.

— Почвата е жива — обясни Майк. — Земята все още е жива. Там можеш да помогнеш най-много. Занимавал ли си се с някаква селскостопанска работа? Семена, обработване на почвата, прибиране на реколтата?

— Работил съм в офис.

— Отсега нататък ще работиш на полето. Ако разумът ти се върне при теб, той ще се върне по естествен начин. Не можеш насила да се накараш да мислиш отново. Можеш единствено да се трудиш упорито — например, да посяваш семена или да обработваш земята в зеленчуковите ни плантации, или да унищожаваш вредителите — ние го правим със специални спрейове. Но със спрейовете трябва много да се внимава. Иначе биха могли да донесат повече вреда, отколкото полза. Те могат да отровят не само семената в почвата, но и хората, които пръскат с тях. Могат да им изядат главата. Както се е случило с теб.

— Добре — каза Брус.

„Тебе са те напръскали — помисли си Майк, докато гледаше мъжа. — Напръскали са те така, че си се превърнал в буболечка. Напръскай буболечката с токсин и тя умира. Напръскай човек, напръскай мозъка му, и той ще се превърне в насекомо, което цвърчи и обикаля в кръг наоколо. Машина от рефлексии, като мравката. Изпълняваща последната зададена ѝ команда.

Нищо ново няма да влезе никога в мозъка му, защото мозъкът му го няма. Както го няма и човекът, когото никога не съм познавал.

Но може би, ако се озове на правилното място и заеме правилната поза, той ще е в състояние да погледне надолу и да види почвата. И да осъзнае, че тя е там. И да посади в нея нещо различно от себе си, нещо, което е живо. Да расте там.

Защото нещото, което той самият вече никога няма да може да направи, е да расте. Той е в състояние единствено да изгнива постепенно, докато онова, което е останало от него, също не умре.

За човек, който е мъртъв, няма бъдеще, само минало. А за Арктър-Фред-Брус не е останало дори и миналото.“

Докато Майк караше камиона, отпуснатото тяло на съседната седалка се поклащаше. Само друсането на камиона му вдъхваше живот.

„Чудя се — запита се Майк — дали хората от «Нов път» не са му причинили това? Дали самите те не са изпратили на Брус веществото, което го е направило такъв, какъвто е сега? С ясното съзнание, че когато си свърши работата, веществото *неминуемо ще се върне обратно при тях?*

Дали по този начин не са изградили цивилизацията си сред хаоса? Ако това, тяхното, може да се нарече «цивилизация»“.

Той не знаеше отговорите на тези въпроси. Не беше стоял в „Нов път“ достатъчно дълго. Изпълнителният директор му беше казал веднъж, че ще му разкрият техните цели, две години след като стане член на персонала. Той беше споменал също, че тези цели нямат нищо общо с лечението на наркоманията.

Никой освен Доналд, изпълнителния директор, не знаеше как се финансира „Нов път“. Но организацията никога не бе изпитвала финасови затруднения. „Е — помисли си Майк, — производството и разпространението на Субстанцията С трябва да носи огромна печалба. Достатъчна, за да може «Нов път» да се разраства и да процъфтява. Достатъчна, за да си поставя най-различни крайни цели.

В зависимост от това какво възнамерява да прави «Нов път».“

Той знаеше — Федералната служба за борба с наркотиците знаеше — нещо, което не беше известно на по-голямата част от обществото, включително и на полицията.

Субстанцията С, подобно на хероина, беше органична. Не се произвеждаше в лаборатории.

Така че той не преувеличаваше, когато си мислеше, че печалбата е достатъчна, за да може „Нов път“ да процъфтява и *да се разраства*.

„Живите — помисли си Майк — никога не бива да бъдат използвани за постигането на целите на мъртвите. Но мъртвите — той погледна Брус, празната обвивка на съседната седалка — трябва, ако е възможно, да бъдат използвани за постигането на целите на живите.

Такъв е законът на живота.

И мъртвите, ако могат да чувстват, ще се чувстват по-добре, вършейки това.

А мъртвите, които все още могат да виждат, дори и да не го разбират, са нашата камера.“

Под мивката в кухнята, сред кутиите със сапун, четките и кофите, Брус намери малко парче от кост. Изглеждаше човешка и той се запита дали не е на Джери Фабин.

Това го накара да си спомни за едно събитие, случило се много отдавна в живота му. Някога беше живял заедно с още две момчета и от време на време тримата се шегуваха, че си имат плъх Фред, който живее под мивката. Те разказваха на хората, че веднъж, когато били наистина много гладни, им се наложило да изядат горкия стар Фред.

Може би това беше парче от неговите кости — на плъха, живял под мивката им, измислен от тях, за да им прави компания.

Брус слушаше разговорите във фойето.

— Това момче беше по-зле, отколкото изглеждаше. Почувствах го. Дойде един ден с колата си във Вентура и обиколи навсякъде, търсейки свой стар приятел. Разпозна къщата, спря колата и попита хората може ли да види Лео. „Лео почина. Съжаляваме, че сега го научавате.“ Като чу това, момъкът каза: „А, добре, ще намина пак в четвъртък.“ Отпътува и предполагам, че в четвъртък се е върнал да търси Лео. Какво ще кажете за това?

Той отпи от кафето си и продължи да ги слуша.

— ...работи, в телефонния указател има само един телефонен номер. Набираш този номер, без значение кого търсиш. Има го на всяка страница... Казвам ви, абсолютно побъркано общество. И в портфейла си имаш този номер, *номера*, написан върху разни хартийки и визитни картички на различни хора. Ако забравиш номера, не можеш да се обадиш на *никого*.

— Можеш да набереш „Справки“.

— Те са на същия номер.

Не преставаше да слуша. Мястото, което описваха, му беше интересно. Когато позвъниш, се оказва, че телефонът отсреща е

изключен или пък ти казват: „Набрали сте грешен номер“. Така че набиращ отново същия номер и намиращ човека, когото търсиш.

Когато човек отиде на доктор — а той там е само един, специализиран във всичко — се оказва, че докторът прилага една и съща терапия за всички болести. След като ти постави диагнозата, той ти предписва лекарството. Отиваш в аптеката и даваш рецептата, но аптекарят никога не може да разбере какво е написал докторът, така че ти дава единствените хапчета, които има — аспирин. И аспиринът те лекува от каквото и да си болен.

Законът също е само един и всички го нарушават непрекъснато. Полицаят винаги търпеливо ти обяснява кой закон си нарушил, а той всеки път е същият този закон. И наказанието винаги е едно и също за всички престъпления, от неправилно пресичане до държавна измяна — всичко се наказва със смърт. Общественото мнение настоява за отмяна на смъртното наказание, но това не може да стане, защото в такъв случай няма да има никакво наказание за неправилното пресичане на улицата. И всички постепенно измират, защото нарушават закона по един или друг начин.

„Предполагам, че когато хората са чули, че последният от тях е умрял — помисли си Брус — са си казали: «Как ли са тези хора? Нека да отидем да ги видим... Е, добре, ще наминем пак в четвъртък.»“

Въпреки че не беше много сигурен дали са си мислели това, той се засмя и когато изказа мислите си на глас, всички останали също се разсмяха.

— Много добре, Брус — казаха те.

От този момент нататък това се превърна в крилата фраза. Когато някой в „Самарканд Хаус“ не беше разбрал нещо или не беше намерил онова, за което са го изпратили, например тоалетната хартия, казваше: „Е, добре, предполагам, че ще намина пак в четвъртък.“ Всички приписваха тази шега на Брус. Смятаха я за негова идея. Като комиците по телевизията, които казваха подобни шеги от екрана отново и отново, всяка седмица. Шегата се разпространи из „Самарканд Хаус“ и всички знаеха какво означава.

По-късно, в една от Игрите, когато всички изказваха похвали на останалите за новото, което са донесли в „Нов път“, Брус получи признанието, че е донесъл хумора там. Той беше донесъл със себе си способността да вижда дори неприятните неща откъм забавната им



страна. Всички в кръга ръкопляскаха и когато Брус вдигна поглед, видя усмивки и топли погледи. Шумът от аплодисментите им остана за дълго време в сърцето му.

В края на август същата година, два месеца след постъпването му в „Нов път“, Брус беше прехвърлен във ферма в долината Напа в Северна Калифорния. Това беше район с много лози, от които се произвеждаха висококачествени сортове вино.

Заповедта за прехвърлянето беше подписана от Доналд Ейбрахам, изпълнителният директор на фондацията „Нов път“. По предложение на Майкъл Уестъуей, член на персонала, който се интересуваше особено много от съдбата на Брус. Особено като се има предвид, че Играта не успя да му помогне, а дори влоши състоянието му.

— Казваш се Брус, така ли? — попита управителят на фермата, докато Брус слизаше несръчно от колата и сваляше куфара с багажа си.

— Казвам се Брус — отвърна той.

— Искам да пробваме за известно време как ще се справиш във фермата, Брус.

— Добре.

— Мисля, че тук ще ти хареса повече, Брус.

— Мисля, че ще ми хареса повече тук — отговори той.

Управителят на фермата го огледа.

— Остригали са те наскоро.

— Да, остригаха ме. — Брус вдигна ръка и докосна голата си глава.

— За какво?

— Остригаха ме, защото ме хванаха в женското помещение.

— За първи път ли те остригват?

— Не, за *втори*. — След кратка пауза Брус добави: — Първия път беше, защото буйствах.

Той все още стоеше, хванал куфара си. Управителят му направи знак да го остави на земята.

— Наруших правилата — добави Брус.

— Какво точно направи?

— Хвърлях възглавницата.

— Добре, Брус — каза управителят. — Ела с мен, ще ти покажа къде ще живееш. Тук нямаме централна жилищна сграда. Живеем в малки бунгала — по шест човека във всяко. Там се спи, там се яде и се почива в свободното време. Тук няма Игри, само работа. Игрите свършиха за теб, Брус.

Брус изглеждаше доволен. Усмихна се.

— Обичаш ли планините? — Управителят на фермата посочи напред. — Виж ги. Планините. Няма сняг по тях, но са си планини. Вдясно е Санта Роса. По склоновете ѝ се отглежда страхотно грозде. Ние не отглеждаме грозде. Най-различни други култури, но не и грозде.

— Обичам планините — каза Брус.

— Погледни ги — посочи отново управителят. Брус не вдигна поглед.

— Ще ти дадем шапка — каза управителят. — Няма да можеш да работиш на полето без шапка. Никога не отивай на полето без шапката. Ясно ли е?

— Няма да ходя на полето без шапка — повтори Брус.

— Въздухът тук е хубав — подхвърли управителят.

— Аз обичам въздуха — отвърна Брус.

— Да — каза управителят и направи знак на Брус да вземе куфара си и да го последва. Чувстваше се неудобно в присъствието на Брус, не знаеше какво да каже. Познато усещане за него — не за пръв път идваха такива хора. — Всички обичаме въздуха, Брус. Наистина всички го обичаме. Това е нещо общо за нас.

„Все още имаме нещо общо“ — помисли си той.

— Ще дойдат ли приятелите ми да ме видят? — попита Брус.

— Имаш предвид приятелите ти оттам, откъдето идваш? От санаториума в Санта Ана?

— Майк, Лаура, Джордж, Еди, Дона и...

— Хората от санаториумите не идват във фермите — обясни управителят. — Достъпът тук е ограничен. Но ти вероятно ще се връщаш при тях един-два пъти годишно. Имаме събирания на Коледа и...

Брус се беше спрял.

— Следващото събиране е на Деня на Благодарността — продължи управителят, след като отново направи знак на Брус да тръгне. — Ще изпратим за два дни работниците в санаториумите, от които са дошли. После те ще се върнат и ще чакат Коледа. Така че ще можеш да видиш приятелите си отново. Ако не бъдат прехвърлени в други санаториуми. Но имай предвид, че при нас, в „Нов път“, не бива да имаш лични отношения с никого. Не ти ли казаха това? Ние сме едно голямо семейство и ти трябва да общуваш само със семейството като цяло.

— Разбирам това — каза Брус. — Накараха ни да го научим като част от Кодекса на „Нов път“.

Той се огледа и попита:

— Може ли да изпия чаша вода?

— Ще ти покажем къде са водоизточниците тук. Единият е в твоето бунгало, но има и общ, за цялото семейство. — Той поведе Брус към бунгалата. — Тези помещения са затворени, защото имаме експериментални хибридни култури и искаме да ги предпазим от нашествие на насекоми. Проверяваме за вредители дърехите, обувките и косите на хората, които влизат там, дори и ако са членове на персонала. — Той посочи едно от бунгалата: — Твоето ще бъде 4-Г. Ще го запомниш ли?

— Всички изглеждат еднакво — каза Брус.

— Можеш да закачиш някой предмет, по който да разпознаваш бунгалото. Нещо цветно, което лесно ще запомниш. — Управителят отвори вратата на бунгалото и към тях лъхна горещ въздух с неприятна миризма. — Мисля на първо време да те сложим да работиш с артишока. Ще трябва да носиш ръкавици — той има бодли.

— Артишока — повтори Брус.

— Тук имаме и гъби. Експериментални ферми. Разбира се, изолирани — за да не могат патогенните спори да заразят почвата. Спорите на гъбите се пренасят по въздуха. Това крие опасност за всички, занимаващи се с отглеждане на гъби.

— Гъби — повтори Брус, влизайки в тъмното, горещо помещение. Управителят го наблюдаваше.

— Да, Брус — каза той.

— Да, Брус — отвърна Брус.

— Брус — изрече фермерът, — събуди се.

Застаналият в мрачната стая Брус кимна. Все още държеше куфара си в ръка.

— Добре — каза той.

„Те заспиват веднага, щом се стъмни — помисли си управителят. — Като кокошките. Зеленчук сред зеленчуци. Гъба сред гъби. Каквото си избереш.“

Той запали осветлението и се опита да покаже на Брус как да го прави. Брус, изглежда, изобщо не се интересуваше от това. Той за пръв път беше забелязал планините и сега ги зяпаше втрещено.

— Планините, Брус, планините — каза фермерът.

— Планините, Брус, планините — повтори Брус, без да откъсва поглед от гледката.

— Ехолалия<sup>[1]</sup>, Брус, ехолалия — каза управителят.

— Ехолалия, Брус...

— Добре, Брус — каза управителят и затвори вратата на бунгалото след себе си.

„Може би ще го сложа при морковите — помисли си той. — Или при цвеклото. Нещо простичко, което няма да го озадачава. И на съседното легло ще настаним друг зеленчук. Да си правят компания. Да могат да си вегетират цял живот заедно, в синхрон. Цели редици от тях. Цели акри.“

Обърнаха го към полето и той видя житните растения. Заприличаха му на захвърлени парцали. „Те отглеждат боклуци — помисли си той. — Това е ферма за боклук.“

Наведе се и видя синьо цвете, едва подало се над почвата. После забеляза още такива цветя — с къси и тънки, но жилави стъбълца. Приличаха на стърнище.

Когато доближи лицето си достатъчно, видя, че цветята са страшно много. Бяха скрити сред по-високите житни растения. Фермерите често постъпваха така и засаждаха едно растение сред други, като концентрични кръгове. Той си спомни, че и фермерите в Мексико засаждат марихуаната сред по-високи растения, за да не могат полицаите да я забележат от своите джипове. Обаче полицията ги забелязваше от въздуха.

И когато откриеха такава плантация, полицаите разстрелваха с картечница фермера, жена му, децата и дори животните. А после си тръгнаха. И полицейският хеликоптер продължаваше да търси плантации с марихуана, съпроводен от джиповете.

Какви прекрасни мънички сини цветя!

— Виждаш цветята на бъдещето — каза Доналд, изпълнителният директор на „Нов път“. — Но те не са за теб.

— Защо не са за мен? — попита Брус.

— Ти вече си набрал достатъчно от тях — каза изпълнителният директор и се изсмя. — Така че стани и престани да им се кланяш. Те вече не са твоят бог и твоят идол, въпреки че някога са били. Изглеждаш, като че ли си видял нещо свръхестествено.

Той потупа настойчиво Брус по рамото, а после протегна ръка надолу и закри цветето от втренчения му поглед.

— Изчезнаха — каза Брус. — Пролетните цветя изчезнаха.

— Не са изчезнали, ти просто не можеш да ги видиш. Това е философски проблем, който ти не разбираш. От епистемологията — теорията на знанието.

Брус виждаше само дланта на Доналд и се визира в нея хиляда години. Всичко застина и продължи да е застинало безкрайно дълго за мъртвите очи извън времето, очите, които не можеха да видят какво има пред тях и дланта, която не можеше да се помръдне. Докато очите гледаха втренчено, времето спря и вселената стана кристално ясна, поне за него — замръзнала пред него, напълно неподвижна. Нямаше нещо, което той да не знае. Не беше останало нищо, което да предстои да се случи.

— Хващай се за работа, Брус — каза Доналд, изпълнителният директор.

— Аз видях — каза Брус.

„Аз знам — помисли си той. — Това беше — аз видях как расте Субстанцията С. Видях смъртта да се издига от земята, от самата почва, в едно синьо поле, покрито със стърнища.“

Управителят на фермата и Доналд Ейбрахамс се спогледаха и после се обърнаха към коленичилата фигура, към коленичилиия мъж, заобиколен отвсякъде от скритите сред житните растения цветове на *Mors ontologica*.

— Хващай се за работа, Брус — каза коленичилият мъж и се изправи на крака.

Доналд и управителят на фермата тръгнаха към паркирания наблизо линкълн. Започнаха да си говорят нещо. Той наблюдаваше тръгването им, без да се обръща, без да е способен да се обърне.

А после се наведе и откъсна едно от сините цветя. Скри го на сигурно място в дясната си обувка. „Подарък за моите приятели“ — каза си той, и в едно дълбоко кътче на мозъка си, където никой не можеше да надникне, започна да си мисли с копнеж за Деня на Благодарността.

---

[1] Повтаряне от психичноболни на фрази и думи, чути от околните. — *Бел.прев.* ↑

## БЕЛЕЖКИ НА АВТОРА

Този роман е за неколцина, които бяха наказани прекалено сурово заради нещата, които са извършили. Те просто искаха да си прекарват времето добре, но бяха като малките деца, играещи на улицата, които виждат, че умират едно след друго — прегазени, осакатени, разкъсани — но продължават да играят. Всички ние наистина бяхме щастливи за кратко време, мотаехме се, без да работим, занимавахме се само с глупости и си играехме. Но това беше ужасно кратко време, а после дойде наказанието и то беше толкова жестоко, че не можехме да повярваме на очите си. Например, докато писах този роман, разбрах, че човекът, който е прототип на Джери Фабин, се е самоубил. Приятелят ми, който е прототип на Ърни Лъкман, почина преди да започна да пиша романа. За кратко време и аз самият бях едно от онези деца, играещи на улицата. И аз като останалите се опитвах да играя, вместо да раста, и бях наказан. Аз присъствам в списъка по-долу — списъка на онези, на които е посветен този роман. В него е отбелязано и какво се е случило с всеки от тях.

Злоупотребата с наркотици не е болест, тя е решение, като решението да скочим на пътя пред движеща се кола. Може да се каже дори, че е грешна преценка. Когато много хора започнат да го правят, то се превръща в социална грешка, в начин на живот. В този особен начин на живот мотото е: „Бъди щастлив днес, защото утре ще си мъртъв“, но смъртта идва почти веднага, а щастието остава в спомените. Този начин на живот е много по-ускорен, по-интензивен от обикновеното човешко съществуване. Той не е толкова различен от вашия начин на живот, просто е по-бърз. Протича за дни, седмици или месеци, вместо за години. „Важното е да вземеш парите, дълговете нека си растат“ — е казал Вийон през 1460 година. Но това е грешка, ако взимаш само пени, а се разплащаш цял живот.

В този роман няма назидание, той не поучава, не казва, че не е хубаво да се играе, когато трябва да се работи. Той само описва



последствията. Древногръцката драма за пръв път показва причинно-следствените връзки на промените в обществото. В този роман присъства само Немезида. И тя не е съдбата, защото всеки от нас може да избере да спре да играе на улицата, но аз разказвам с цялото си сърце за ужасната Немезида на онези, които продължават да играят. Аз не съм сред героите на този роман; аз съм самият роман. Както и цялото ни общество в този момент. Книгата е за много повече хора, отколкото аз познавам лично. За някои от тях сме чели във вестниците. Това седене с приятелите ни по домовете и извън тях и празните приказки, докато слушаме касетофоните си, беше погрешно решение през шейсетте години. И природата взе сурови мерки срещу нас. Бяхме принудени да спрем по ужасен начин.

Ако е имало някакъв „грех“, той е, че тези хора искаха да прекарат приятно времето си заедно и бяха наказани за това, но както казах, наказанието беше прекалено жестоко и аз предпочитам да мисля за това само по безучастния начин, по който тези неща се описват в древногръцките драми — като неминуемо следствие, предизвикано от определена причина. Обичах ги всичките. Ето списъкът на онези, на които посвещавам тази книга с любов:

На Гейлийн — починала

На Рей — починал

На Франси — трайна психоза

На Кети — трайно мозъчно увреждане

На Джим — починал

На Вал — трайно тежко мозъчно увреждане

На Нанси — трайна психоза

На Джоан — трайно мозъчно увреждане

На Марън — починала

На Ник — починал

На Тери — починал

На Денис — починал

На Фил — трайно увреждане на панкреаса

На Сю — трайни съдови увреждания

На Джери — трайни психически и съдови увреждания

...и така нататък.

В тяхна памет. Това са моите приятели, най-добрите ми приятели. Те ще живеят в спомените ми и врагът никога няма да бъде

забравен. „Врагът“ — това са техните грешки в играта. Нека всички те да играят отново, по друг начин, и да бъдат щастливи.

## ЗА АВТОРА

Филип К. Дик е роден в Чикаго през 1928 г. и през по-голямата част от живота си живее в Калифорния. Учи за кратко в Калифорнийския университет, но напуска още преди приключването на първия семестър. През 1952 г. става професионален писател и успява да напише трийсет и шест романа и пет сборника с разкази. Печели наградата „Хюго“ за най-добър роман през 1962 г. с „Човекът във високия замък“ и наградата „Джон Кембъл“ през 1974 г. с „Лейте се сълзи, каза полицаят“. Филип К. Дик умира от сърдечна недостатъчност след инфаркт на втори март 1982 г. в Санта Ана, Калифорния.

**Издание:**

ИК „ИнфоДАР“, София, 2005

ISBN: 954-761-193-3

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.